

DPN 6654

स्कन्द पुराण काशी खण्ड SKANDA PURĀṆA KĀŚĪ KHANḌA

Title :

Run. No. 7380

Cat. No. 203

Micro. No.

Subject पुराण Purana

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt.- New. / Maith.- New. / New.- Nep. /

Size in cms. 40.5 x 8.2

Folios 351 Lines (in a page) 8

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

दिनेश Dinesha

Date: NS / SS / VS / KS 1952

Ruler / place

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. : नेपाललिपिं चयातः गु पौ मगाः गु लिप्रा
देवनागरी लिपिं चयाः पूर्वकातः गु

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / one side yellow

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

Beg. ॐ नमः श्री कृष्णाय ॥ ॐ काशीपतये नमः ॥ तारापरां नमस्कृत्य नरश्चैव तरोत्तमं
देवीं सरस्वतीश्चैव ततो जयमुदीरयत् ॥ P. T. O.

Col. इति श्री स्कन्द पुराणे काशी खण्डे अरु क्रमशिको द्वायो नाम शततमो ध्यायः ॥

समाप्त ॥ १०० ॥ शुभम् ॥ जिरा उत्तार शुभम् ॥

इति सम्बत् १९५२ साल मिति मागशिला शुदि ९ रोज २ मा श्री ३
काशीखण्ड जिरा उत्तार गरिसब्बाको ग्रन्थ समाप्तम् ॥ शुभम् ॥

15

10

5

0

centimeter

5

10

15

20

25

30

35

40

स्कन्दपुराण काशीखण्ड २०३

5

3

यतान्तरागर्वाययतायुर्वमयाकाशकनचित्। यकहीनकतायसा द्विगयकसायचित्॥ गृथवासकथमन्। सुखेवेष्टयवतमया। हृमिरात्ररुत॥ यथा। रुवकिजाकिरुमय॥ अलीकबास
मथवा। सैरावातात्रकथं। बुधवा। विनिधयहू। सखलाकनिवासिनि॥ यकामकविवावाथ। सादणतायययत। यमावमथकाता। विवादेगाहमन॥ विवर्णगानपाया। समवृद्धिप्रदोस्यति॥
अनाथताथ॥ मवर्जं विधनाथाहिगीयत॥ क्रीमनसिसंविद्य। रुवदिकमसंगय॥ विवकलेनूथका। वरुमातोयनामयो॥ मन्त्रयुदकिणीकुर्या। त्रिधमयतिवाकन॥ सयुद्धरुग। एननेमयनातोव
लाधिक॥ इतिविधिविवाह। वरुवसमृद्धकण॥ अतर्कगणस्यार्क। कर्चकि॥ गिखवेविद्य॥ केचित्तैर्द्वविनाधानकर्तुय॥ कनचित्कवित्। कर्तुय। यत्तययत। यथा। मोयहसुजन॥ निनुध्यवा
धमवर्त। कतकखब्बादिवाट। मरुवरुवाधीता। यागिताहिरविश्रता॥ सर्वसंयमकर्तुमो। दकिर्णयकमिवाति। सकलीन॥ मवथीमान्। समहामहित॥ मवे॥ यात्रतुगकिर्णका। पितदर्भयतिकहि
वित्। तावत्सर्लवा॥ मवर्वा। इलनादावृणा। यथा॥ इतिविकामहाकाव। त्यक्तातस्मेहिनायम॥ अकुर्या। मागसुत्रा। यदर्थवाका। यथा॥ इति। श्रीकृदयना। एकाणीख। विध्यवर्धना। नामप्रमो
धाय॥ १॥ १॥ ॥ यामडवात्रा। मय्यामायुजगत। सुखसुमसाविद्य॥ डदियाथादयगिनी। पुविद्येष्टमवे॥ कवे॥ सर्वव्ययनसमानधर्मा। नकर्वसामसीकृता। यमिनीवाधयात्रिहना। नोम
ना॥ रुवीकयैरुतवर्लिदवादीनीयवर्हयन। याज्ञायनाममथाह। क्रियाकालं विदुमहयन्॥ असर्गाहदिवकुष। निर्दिगं सुमसं॥ कृति। यामिनीकालकतिर्जगदुजीवयन्॥ ॥ अस्मिन्ननु

10

5

निवद्वययि॥ मातमान्यपिरोमानि। धानातीर्थदिकानि। व। डोषवाधायिपीणानि। ककिनामायया० न॥ अयध्यायिमनूनाश्च। तथा। निरुवतानि। व। विनाययकनायासा
यसुधा॥ विष्णुना। वाधनंयुष्टं। मकथकिदिनीकिल। पूनवायिममाखाता। मृतजलुविमुक्तिदा॥ केतल्यसाधनामीरु। रुवथवविनिधितं। प्रतानियानिधाकानि। काणीया
व॥ यायकाणीरुवमकि। उलुमात्रावकृपविहू। अमजवदिरुतकथं। यविपुमिनिक्कविहू॥ विष्णुगिरु॥ प्रियंनिहं। विधवकाणुणालक। इदमवदिततकथं। कृणतययययय॥
प्रथदिदलिमस्यर्ग। निजगायमसवत। अयिकाया॥ ममागकृत्। ययवतस्यगेष्यय॥ मया। प्रतिष्ठतानिहं। किनुवततजगत॥ विनायमयियकायां। वसक्तिनियतद्विया॥ तयपिन
किनियमं। मृतावत्रणवणव॥ तदुतगुहनावास॥ कतययमकावयय॥ कतयवकावत। जातविगलमूहजा॥ तवतप्रुयतुकुपु। मया। कीध्वमसन्निधौ॥ तदुनावायपीताव। कत
मवायकक्रिय॥ यिरुतयिपु॥ ममययय। यदायादविधानत॥ कतकथारुवजुवु। वानागया॥ रुलमवत॥ इत्युक्तासर्वगायाणि। स्युक्ककुरुवस्यव॥ रुकन्द॥ सुधासवावावि। विगास्यसु
खमाकवान्। अयविष्णुगतयाणि। विनिमीनवदवयि॥ कत॥ किंविहूकणन्दयो। गुह॥ रुक॥ मनिधुल॥ अकन्दविजितथान। सयसदमनामखा॥ प्रतीकवागवसंयं। ययकथमुहम
नि॥ ॥ अगकिन्नुवात्रा॥ यामिन्याथारुगवगा। रुगवलेयवाकथि। वात्राणम्यामुमहिना। हिमगेतकवमुदा॥ त्वयायथासमाकर्त्त। तत्त्वमसुनिवासिना॥ कथाकथयमश्नु। ततूकथमति

15

0

5

0

यथावाल विलाद द्रवतवलात॥ जवमृत्कम्यदूतय ४ यतिस्वर्गनयसदा॥ यमदूता ४ यलायकं सगीमालाकदूतन ४॥ अयिदूतकर्माणि समस्तयवतमिनि ॥ अविनिमयदूत नतयति
 इतायथा॥ अयतमिनि समालाक वयं दूता ४ यतिवृत्ता॥ तयनमयततुर्दुर्दुर्नायिनदयत॥ कम्यकसर्वतजामि दृष्टयातिवृत्तं मरुत॥ यावत्सलामसखाभि मावकाद्युत्ता नि ॥ अम
 मसर्वकुं वममाणा यतिवृत्ता॥ धन्यासाजननीलाक धन्यासाजनक ४ यन ४॥ धन्य ४ सवयति ४ यीमान् यथा गुरुयतिवृत्ता॥ विरुर्वं अमरुवन् ४॥ यतिवृत्ता स्वयमिय ४॥ यतिवृत्ताया ४ य
 प्यन स्वर्गसोखातिवृत्ता॥ गीलरुंग नदुर्व ४॥ यातयतिकलवृत्तं॥ विरुर्मरुमथा ययु विराममवद ४॥ खेता ४॥ यतिवृत्ताया ४ यवला ययययय गुरुवृत्ता॥ यतिवृत्ताया ४ यमिर्ममयत नारुका
 माफियावनी॥ विम्यनयतिवृत्तायर्ग कृत्तकानुमानयि॥ सामागंधवरुधायि स्वयाविद्यायनान्यथा॥ याययतिवृत्तायर्ग मरुतयति सुवृत्ता॥ अयययविनागता जाता अयय यावता॥
 गुरुवृत्तनकिं नार्यो नृपलावयववृत्ता ४॥ यतीवेष्टगुरुवृत्त नयतसुयतिवृत्ता॥ शर्यामूलं गुरुवृत्त शर्यामूलं गुरुवृत्त॥ शर्याधर्मरुतावायो शर्यासकानदृष्टय॥ यवलाकमयला
 ताजीया॥ अययययय॥ अययिगुमिथीयादिनार्य ४ कर्मवार्हति॥ गुरुवृत्त ४ सहिविहृता ययगुरुयतिवृत्ता॥ ययनय ४ यमियदं नाकस्याजनयायथा॥ यथागिगवगुरुन गतीयथाव
 रुदत॥ तययतिवृत्तादृष्टा ४ रुतायावतं रुतत॥ अनूयातिनरुकां ययिदेवाकथं यत॥ तथापिगीलसंयय गीलरुंगयतयय ४॥ तद्वेगुण्यादायमर्गं यतिवृत्तं तिनान्यथा ॥
 नम

॥

नम

यथायमवमनाय अरुवर्गसुखेववा यथोमृत्तधियायायि द्वेधर्मायलयतु कविनु॥ सायन ४ यायारुर्हर्तं स्वर्गरागमममृत्त विधवाकवनीर्वला रुहर्वं धायजायन॥ गिबमावयनं
 न कार्यदिधर्मासदा॥ प्रकाहान ४ सदाकार्यं नदिनीय ४ कदावन॥ विनार्ययय नायमा यकवृत्तमथायिवा मासायवार्सवाकुर्यो वाद्यायणमथायिव॥ रुकुंयनाकवाकुर्यो रुककुंमथयि
 यायवनेवाकुर्याद्वे ४ गकाहने ४ यथावने ४॥ अणयाययि कुर्यात् यावतयाग ४ स्वयं वजतायय कुर्यात् यिनीनात्री विधवायातययति॥ ममा रूगयनं कार्यं यतिसेखासमीहया॥ नेवाजा दुरु
 कार्य ४ मुयायिधवगाकविनु॥ गंधदयस्यसमृत्ता नेवकार्यसयायन ४ तयर्णययहं कार्यं रुकुं सिलकूणादके ४॥ तययि रुकुं सिलकुं ययि नामणायादियुवकं॥ विष्णुमुयुजनं कार्यं यतिवृ
 त्तनवान्यथा॥ यतिमवसदायय द्विभूयधर्मुनि॥ ययदिष्टमंलाक यययय ४ समीहिनं॥ तुरुमुणवगायय यतिथीगनकाम्यया॥ वेगाखकार्लिकमाध विणयनियमाध्वन॥ स्नानं दानं
 मर्थयागं विष्णुर्नामयहमरु ४ वेगाखजलकुर्यात् कार्लिकयुगदीयकान्॥ मायतिलधनासर्ग ४ स्वर्गलाकविगिद्युन॥ ययाकार्याववेगाख अवेदयागसक्तिका॥ डयानं यजनं कुर्यं मुखवसा
 दिवदनी॥ सकर्षववगादिली गंधदानं गधेववा॥ लेजेयाययतकानि तथाययगुरुणिवा यानानि वविविगणि डाका वमरुलातिव॥ ययानि द्विजमरुवय ४ यतिमयीयगामिनि॥ इजयदानं मया
 दादयानमथवायन ४॥ रुकाकं गुरुलवेव गुक्तागिमीववजयत॥ कार्लिकवर्जयहं कार्लिकवर्जयहं कार्लिकवाधिसीधिरं॥ कार्लिकमानं नेयम॥ ययानं ययय
 नी

त्वाविवरुनवनीमिव॥ आरूपसादृश्यं किं कर्मातीति वाच्यम्॥ ॥ अगस्त्य उवाच॥ विश्वमाध्वसिद्धाहं मयि ज्ञानासितत्वं ॥ यत्नवागमनं वन्म नावतु खर्वत वाच्यम्॥ ॥
 लुक्कादिकं समासां सन्तानमकरो॥ अनिर्देश्यवर्णन्यासे मया साध्या तया निधिः शतं तस्मिन् निवन् वयमानस्तदा गिरिः ॥ ८८ ॥ मसकृत्यन्तु गतं चत्वा ॥ ८९ ॥ अथानर्कः
 पुनर्बहन् अश्रयदगोक्तिना न स दृष्टा धन्यः ॥ मम न सर्वगिरिः ॥ अत्र लोपितवत्कालं कालं कृत्वा न यालयन् ॥ अगस्त्य उवाच॥ यद्वैवरातु मयि ॥ अथवाच्यम् ॥
 आगमिष्यति वै ॥ अत्र विविक्तमकारं गिरिना कान्तवत्कृत् ॥ नाथायि ममिनायाति नाथायि गिरिवधता यथा खलु ज्ञानादि मना प्रथमं ब्रूह ॥ विवद्वया गिनी ॥ अथवा
 यां समुद्रहन् ॥ इति कुरुक्षेत्रे ॥ अथ द्रव्यसंग्रहः ॥ मना प्रथमा सिद्धयः ॥ सिद्धान्त्य न्यायि कुर्वन् स्वलानतिन कृत्वा लि विष्वविष्वगत्रक्तिर् ॥ विधवान्मिना यद्रुद्रवदित्यसिद्धिः ॥ ९० ॥
 इत्यमो न स कुरुक्षेत्रे ॥ इत्यमो न स कुरुक्षेत्रे ॥ इत्यमो न स कुरुक्षेत्रे ॥ इत्यमो न स कुरुक्षेत्रे ॥ इत्यमो न स कुरुक्षेत्रे ॥ इत्यमो न स कुरुक्षेत्रे ॥
 कियं धेवाय मिहाचनः ॥ यो स उवाच ॥ आदावतीतं वर्यं विवद्वन्मयि वै मतिः शतवत्या जवत्कार्यं काणी विवद्वन्मयि ॥ इदीवीदिकृष्टगमयि समतिमं तद्विचनं ॥ यसार्थवाहं स हि
 कियं धेवाय मिहाचनः ॥ यो स उवाच ॥ आदावतीतं वर्यं विवद्वन्मयि वै मतिः शतवत्या जवत्कार्यं काणी विवद्वन्मयि ॥ इदीवीदिकृष्टगमयि समतिमं तद्विचनं ॥ यसार्थवाहं स हि

अथ भक्तमतो मुनिः ॥ ततो वज्रदृष्टो पुराणराशिं तपोधनः ॥ चंचच्चक्षुःशताभासं भाग्यवानिव सश्चियं ॥ विजित्य भानुमज्जानुं हिवपि स मुदित्वरन् ॥ निर्वापय नीमिव तीक्ष्णं चेतुलाप
 तं ॥ तत्रागस्त्यो महालक्ष्मी दृष्टो मुनिं स्थितां ॥ क्षीरोदसन्दरासातदत्रात्युषितमिव ॥ यदारभ्य दधारेणां माधवो मानतचित्तः ॥ तदालभ्य स्थितान्नं स पत्नीर्ष्यावशादिव ॥ त्रैलोक्यको
 लरूपेण त्रासयन्तं महासुरं ॥ विनिहत्य स्थितां तत्र रम्ये कोलापुरे पुरे ॥ स प्राप्याथ महा लक्ष्मीं मुनिवर्यं प्रणम्य च ॥ तदा ववाग्भिरिष्टाभिरिष्टां हृष्टमानसः ॥ ॥ अगस्त्य उवाच ॥ मान
 र्वमामि कमले कमलायताक्षि विष्णु हृत्कमलवासिनि विभ्रमातः ॥ क्षीरोदजे कमलकोमल गर्भे गिरिलक्ष्मि प्रसीद स ततं नमतां शरणे ॥ त्वं श्रीरूपे दे स दे नै म द नै क मा त र्पो त्वा सि च्छ म सि च्छ
 प्रमनो हरस्ये ॥ त्वं प्रभासित जगन्त्रितये प्रभासिलक्ष्मि प्रसीद स ततं नमतां शरणे ॥ त्वं जातवेदसि सदा दहनात्पशुक्तिर्ध्यात्वा जगदिदं विविधं विदधात् ॥ विश्वम्भरो विविभृपादविलंभवसा
 लक्ष्मि प्रसीद स ततं नमतां शरणे ॥ त्वं व्यक्तमेतदविलं हरते हरो पितृपासि हिंसि विदधसि परा परासि ॥ इयो व भूव हरि रप्य मले त्वदा स्पालक्ष्मि प्रसीद स ततं नमतां शरणे ॥ अरः स एव विबु
 धः स गुरोः स धर्मो मान्यः स एव कुलरूपकला कलाये ॥ एकः भुविः सहि पुमान् सकले पिलोके यत्रोपेत तव भुभे कुरुणा कदाच ॥ यस्मिन्वसे क्षणमहापुरुषे गजे श्वत्से रोभुरो सरसि देविद्वल
 गृहे न ॥ त्वेपतत्रिणि पशो शयने धरायो स शीकमेव कमले तदिहास्ति नान्यत् ॥ त्वत्पृष्टमेव सकलं भुवि तां लभेत त्वं मुक्तमेव सकलं त्वं भुवी हलक्ष्मि ॥ त्वं न्यस्य न च लु मंगलमे

वतत्र श्रीविष्णुयन्त्रिकमले कमलालये च ॥ लक्ष्मीश्रियश्च कमलं कमलं लयं च यद्गारं मानं लिन पप्रकराश्च माश्च ॥ क्षीरोदजाममृतकम्भकराणि माश्च विष्णुप्रियाभिः सदा जप
तां कृदुष्वं ॥ इति सुत्वा भगवती महालक्ष्मी हरिप्रिया ॥ पुरातामसयत्रीकः साष्टाङ्गं दण्डवन्मुनिः ॥ ॥ श्रीरुद्रवाच ॥ इति द्वाविंशत्युभयं नैमित्रावरुणसम्भव ॥ इति प्रोक्तं च मुनिः
लोपानुदंभुभवते ॥ सुत्वा नयापुसन्नो हं प्रियतां यदभीप्सितं ॥ राजपुत्रिमहाभागे त्वविहोपविशामले ॥ त्वद्गुलसरोरेभिः सुप्रवित्रैश्च सुव्रतैः ॥ निर्वपयित्वा मिष्टानि देत्यां रेखापितां
तनुं ॥ इत्युक्त्वा सुनियन्तीनां समालिङ्ग्य हरिप्रिया ॥ अलश्चकालचप्रीत्या वक्रं सोभाग्यमण्डने ॥ पुनराह मुने जाते तव हृत्तापकारणं ॥ सचेतनाभुनोत्पेवकाशी विस्तेयजोऽमलः ॥ यदाशदे
वो विन्धेशमन्दरगतवासुरा ॥ तदा काशीवियोगेन जाता तस्य दृशीदशा ॥ तस्य हन्ति पुनर्जातं वस्यारो केशवंगणान् ॥ गणेश्वरश्च देवी चैष ययामास भूलक्षकः ॥ ते च काशीगुणान् सर्वविना
य्य च पुनः पुनः ॥ वृजन्त्यापि न कपिता हगति कदापुः ॥ इति श्रुत्वा यः समुनिप्रत्युवाच श्रियं ततः ॥ प्रणिपत्य महाभागा भक्तिगर्भमिदम्वच ॥ यदि दयो वरे मे श वले दोग्गोत्सु रं यदि ॥ तदा वा
तासी प्राप्तिः पुनरस्त्वयमेवरः ॥ ये पठिष्यन्ति ते लोचनं च त्रयमन्त्रं तं सदा ॥ ते धीकदा विन्संतापो मास्तु मास्तु दरिद्रता ॥ मास्तु चैव वियोगस्तु मास्तु संपत्ति संक्षयः ॥ सर्वत्र विजये शालु विच्छेदना
न ततः ॥ ॥ श्रीरुद्रवाच ॥ एवममुमुने सर्वं यत्तया परिभाषितं ॥ एतन्मन्त्रावस्य यथं नमससां विध्यकारणं ॥ अलक्ष्मीकालकरी चित्तं हृत्कवित् ॥ गजाश्च यधुसां त्यर्थमेतन्मन्त्रावस्य
देनां वशं

१८

॥ यत्तु लयं ह्यभिभूतानां वारोणां शान्तिरुत्पन्नं ॥ भूर्जयत्रे लिखितं वशीयात्कण्ठदेशतः ॥ इदं धीर्जरहस्यं मे रक्षणीयं प्रयत्नतः ॥ अह्नाहीनेन दातव्यं न देयं चाशुचौ क्वचित् ॥ अम्यश्च श्रुत्वा विप्र उ
वाच ॥ इति परमहन् ॥ एकोनविंशत्युभयं नैमित्रावरुणसम्भव ॥ इति प्रोक्तं च मुनिः
सुतं तत्समाचरेत् ॥ पश्चात्किंचिदितो गत्वा स्कन्दमये स्थितं पुं ॥ वाराणस्यां रहस्यं चेयथा वदितव्यं भाषितं ॥ तव तुष्टिकरं वृत्तं कथयिष्यति वल्लुखः ॥ इति लब्ध्वा वल्लुखः सोममहालक्ष्मीपु
राण्यच ॥ यथा वगलियत्रास्तिकुमारः शिविवाहनः ॥ ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे काशीखण्डे अगस्त्यप्रस्थाननाम पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ॥ पाराशर उवाच ॥ श्रुत्वा सुत महाभाग क
थाश्रुतिमहोपरं ॥ याम्येह दिनिधायेह पुरुष पुरुषार्थभाक् ॥ ततः श्रीदर्शनानन्दसुधाधारं धुनीमुनिः ॥ अवगाह्य सयत्रीकः परं मुदमवाप सः ॥ वदिकुण्डसमुद्भूतः स तन्निर्मलमान
सः ॥ पृष्ठं ध्वजं पुरा विप्रभाषितं यत्तु भाषितं ॥ परोपकारं ये पां जागर्ति हृदये सतां ॥ नश्यन्ति विद्वत्तवांसं पदस्य पदपदे ॥ तीर्थस्नानैर्न वा भुङ्क्ष्विद्वद्दानैर्न तत्फलं ॥ तपोभिरुपैस्तत्राप्यमुप
कृत्या यदाप्यते ॥ परोपकृत्या यधर्मो धर्मादानाति संभवः ॥ एकत्र तुलितो धात्रा तत्र पूर्वो भवदुरुः ॥ परिनिर्मर्थं वा जाजनिशीतमिदमेव हि ॥ नोपकारान् परोधर्मो नापकारादप्यपरं ॥ उपक
र्तुं रगत्यस्य जातमेतन्निदर्शनं ॥ कृताहं कृदिजं दुष्वंकृताहं कृ श्रीक्षरो सुखं ॥ करिकर्णाय च परं जीवितं विविधं वसु ॥ तस्मात्परोपकारां कार्यमेकं विपश्चिता ॥ यालक्ष्मीनाममात्रा

प्यातरोनोमाजितुकचित्। साक्षात्समीक्षतांलक्ष्मीकृतकृत्योभवन्मुनि॥ गच्छयद्दृष्ट्यासोथदूराद्विशैलसीक्षत। यत्रसाक्षान्निवसतिदेवः श्रीविपुलान्नकः॥ उवाचवचनंयत्नीतमाश्री
तिमनामुनिः॥ इहस्थितैवपश्यत्वंकांतेकान्तेतरं पुरं। श्रीशैलशिखरंश्रीमदिदंतयुविलोकेनात्॥ पुनर्भवोमरुप्याणांभवेन्नभवेत्कचित्। गिरिश्वतुरश्रीत्याग्रयायमानंहि
विसृतः॥ सर्वलिङ्गमयोयस्यादतःकुर्यात्प्रदक्षिण॥ ॥ लोपामुडोवाच॥ किंचिद्विज्ञप्नुमिहामिमयाज्ञास्वामिनोभवेत्॥ कुतोहियाननुज्ञातापत्यासायतिताभवेत्॥ ॥
अपिहवाच॥ किंश्चक्रुःकामादेवित्वंकुहितत्वंकुहितत्वंविशङ्कताः॥ नत्वादृशीनांवाक्यद्विपत्युःखदयजायते॥ ततःप्रयच्छतां देवीपराभ्यमुनिमानता। सर्वंवांचहितार्थीयस्वसंदेहापनुज
ये॥ ॥ लोपामुडोवाच॥ श्रीशैलशिखरंदृष्ट्वापुनर्नन्मनविद्यते॥ इहमेवहिसत्यश्चेत्किमर्थंकाङ्क्षिरिष्यते॥ ॥ अपिहवाच॥ आकर्णयवराहोहेसत्यंपृष्ठंत्वयामले॥ निरीतमसक
द्वैतमुनिमिसत्यचिन्तकेः॥ मुक्तिम्यानाननेकानेकतस्तत्रापिनिर्णयः॥ तांशितैकथयामास्यदत्तविज्ञाभवशरां। प्रथमंतीर्थराजंतुप्रयागात्वंविश्रुतां। कामिनोसर्वतीर्थानांसर्वकामार्थमोक्षं॥ नैमिषशु
भेत्तुंगंगाधारमवंतिका॥ अयोध्यामधुराचेवक्षारकामप्यरावती॥ सरस्वतीसिंधुगंगागंगासागरसंभ्रमः॥ काश्चीचयस्वकंचापिसप्तगोरावरीतटं॥ कपर्जरंप्रभासश्चतथावदरिकश्चम॥ हिमालयतपोक्षेत्र
देवैरुपयानमं॥ गोकर्णभृगुकच्छश्चभृगुतुङ्गपुष्करं॥ श्रीपार्वतानितीर्थानिधारतीर्थतथैवच॥ मानसायपितीर्थानिसत्याक्षनिचवैषिये॥ एतानिमुक्तिदास्येवनात्रकार्यविचारणा ॥

नानाविधवस्तुनां कृत्यानां विमुक्तिर्द्विधा। यितामलनामृता। मूलाकृतनयाग्रि॥ ॥ सधर्मश्च वाच॥ मानसानिगुणीर्थानि। यान्मुक्तानिमलमन। नानिकाप्रवृत्तातीह। तं
नानाविधवस्तुनां कृत्यानां विमुक्तिर्द्विधा। यितामलनामृता। मूलाकृतनयाग्रि॥ ॥ सधर्मश्च वाच॥ मानसानिगुणीर्थानि। यान्मुक्तानिमलमन। नानिकाप्रवृत्तातीह। तं
नानाविधवस्तुनां कृत्यानां विमुक्तिर्द्विधा। यितामलनामृता। मूलाकृतनयाग्रि॥ ॥ सधर्मश्च वाच॥ मानसानिगुणीर्थानि। यान्मुक्तानिमलमन। नानिकाप्रवृत्तातीह। तं
नानाविधवस्तुनां कृत्यानां विमुक्तिर्द्विधा। यितामलनामृता। मूलाकृतनयाग्रि॥ ॥ सधर्मश्च वाच॥ मानसानिगुणीर्थानि। यान्मुक्तानिमलमन। नानिकाप्रवृत्तातीह। तं

七

[illegible]

[illegible]

रजःपुनः॥तुलितं वस्त्राणां प्रवर्तते तद्वत्तस्य समा॥समागतानि पापानि वक्रजन्मार्जिता न्यपि।प्रयागनामश्रवणात्तापनेतीव विह्वलं॥धर्मतीर्थमिदं सम्यगर्थतीर्थमिदं परं॥कामिकं तीर्थमे
तच्च मोक्षतीर्थमिदं कुर्वे॥वृत्तहृत्पादपापानि तावद्भर्त्सति देहिषु।यावन्मज्जति नो माघे प्रयागे पापहरिणि॥तद्वित्त्वा परमं धाम स रापश्यन्ति सूरयः॥एतद्यत्रैतवैदेततप्रागंपुनःपुनः॥सर्व
तीर्जहारूपा तमोरूपा कलिन्दजा।सत्थरूपा च गंगा च नयति वस्त्रनिर्गुणं॥इयं वेणी हि निःश्रेणी वस्त्रगोवर्त्ययास्यतः।जनोर्विभुद्भेदे ह्यश्वक्राश्वक्राश्रुतस्य च काशीति काचिदयत्ना भुवनेषूह
तालो लोला कं केशव विलोल विलोचना च।तद्योयुगं च वरणासिरियं तदीया वेणीति यात्र गतिना क्षमकर्मभूमिः॥॥अगस्तिरूवाच॥सधर्मिणि गुणास्तस्य को भवर्णयितुं क्षमः॥तीर्थराज प्र
यागस्य तीर्थं संसेवितस्य च॥यपि नांयानि पापानि प्रसह्य क्षालिता न्यहो॥तच्छुद्धे सेव्यते तीर्थे प्रयागमधिकं ततः॥प्रयागसागुणान् ज्ञात्वा शिवशर्मादिजः सुखी तत्र माघमुषित्वा भद्रा पलाश
सीपुरी॥प्रवेशयव संवीर्य स देहलिवितायकं॥अनुलिप्य ततो भक्त्या सक्ष्मसिद्धिं कर्हमे॥निवेद्य मोदकान् पंचदं च यज्ञं निजं जने॥महोपसर्गं च स्नानं क्षत्रमविजम्॥भाग्यदृष्ट्या स नि
र्णिकाया मुदा बहं स्वर्गं तरङ्गिणी स॥संक्षिणा पुण्येतरपुण्यैकर्मणा नृणां गणैः स्थाणुगणैरिवावृतं॥सचैलं मास्त्रुयजले मले मलो विलेव मालं वितभुद्भुद्भिः॥संनयं देवैर्धर्ममुपा
तृण्यितृन्स्वात्सहिकर्मकारणवीत्॥विधाय चैकस्मिन् पंचतीर्थं कां विधेद्दामाराध्य ततो यथा सुखं॥पुनःपुनर्दीक्षायै पुरं पुरारिदं मया लोकि न वेति विस्मिता सा पुरी

समं समं जगत्प्रतिपाद्यमावहेत्॥ प्रबंधभेदाद्यतिरिक्तपुस्तकप्रतिर्यथासंख्यिभिर्भेदतः॥ पायोपियत्र समं चैवेभवंदिविस्थितैः साधुसुधाप्यते सुधा॥ तथा प्रवृत्तेश्च
पीयते पीतमिदं यदिकचित्॥ अनामयाश्चिन्तनयानयेदितुर्जनामनाप्यत्र विनायिनाकिना॥ न कर्मसात्कर्मकृतोपि कुर्वते न कुर्वते सर्वगणाश्च सर्वतः॥ न वग्यते कं कितं कति कितं
तोऽस्थितस्यात्र यतो न कलैपवेलिमेः प्राक्तनपुण्यभारेण ह्यारमो ह्यारयतीनुमेलिः॥ संसारचिन्तामरीरत्रयस्यातनारकं सज्जनकर्णिकायां॥ शिरोभिधत्ते सहस्रान्तकालेऽपि यते सो
मणिकर्णिकेति॥ मुक्तिलक्ष्मीमहापीठमणिस्तच्चरणकुयोः॥ कर्णिकेयं न तः प्रादुर्भाजनामरीकर्णिकां॥ जरायुजाराजो धीज्जस्वेदनाद्यत्रवासिनः॥ न समामोक्षभाजस्तोऽस्मिदं नृकिदु
र्दशैः॥ समं जन्मवृथा जातं दुर्हं तस्य जडात्मनः॥ नाद्ययावत्तयैसिष्टकाशिका मुक्तिकाशिका॥ पुनः पुनश्च तत्क्षेत्रमतिथीकृत्यनेत्रयोः॥ विचित्रं च यत्र च चतुर्भिर्नाधिजगानह॥ सप्तानां
च पुरीणां हि पुरीणां नवयास्य ह॥ वाराणसी सुनिर्वाणविश्राण न विचक्षणा॥ तथापि न च तस्यो मया दृष्टो चरीकृताः॥ तात्ता प्रभावं विज्ञायाप्यागमिष्याम्यहं युनः॥ तीर्थयात्रां प्रतिदिने
कुर्वन् न संवेत्तरा॥ न प्राप सर्वतीर्थानि तीर्थकाशं पतिते तिले॥ ॥ अगलिरुवाच ॥ जाननापि गुरादे विक्षत्रस्याप्यपरं हि जः॥ नानाप्रमाणैः पुद्गलातिरागात्स तथाप्यहं॥ किं कुर्वन्ति हि सा
स्त्राणि सप्रमाणानि सुन्दरि॥ महामाया भवित्री तां को वा वारयितुं क्षमः॥ कासे मुञ्चलितं चेतो यं वा संप्रतीपयेत्॥ प्रोचस्थानस्थितमपि स्वभावावाचलस्तथा॥ शिवश्च स्वयं न सोऽथ देशा

देशान्नरं क्रमोत्॥ महाकालपुरीं प्राप कलिकालविधर्जितां॥ कल्पे कल्पे स्थितं विश्वं कल्पेऽप्युत्थी लवा॥ तं कालं कलयित्वा त्मा महाकलो भवत्किल॥ पापादवंती सा विश्वमवंती तेन गद्यते॥ युगे
युगेऽप्यनासी सा कलावृज्जयिनीति च॥ विपत्रो यत्र वै जंतुः प्राप्यापि शिवतां स्फुटं॥ न प्रतिगंधं प्राप्नोति न समुद्रं यति कचित्॥ यम इतान युस्यां हि प्रविशति कदाचन॥ कोऽपि निलिङ्गानितस्यां
संति पश्येत्॥ हाते केशा महाकालस्तारकेशस्तथैव च॥ एवं लिङ्गत्रिधा भूत्वा त्रिलोकी व्याप्य संस्थितं॥ ज्योतिःसिद्धवद्व्याति पश्यन्ती हं वै हिनाः॥ अथ वा श्रीमहाकाल इष्टारः पुराय
गशयः॥ महाकालस्य तस्मिन् यैर्दृष्टं कृतिभिः क्वचित्॥ न स्पृष्टास्ते महापापे न दृष्टास्ते यमोद्घटेः॥ महाकालपताये काः स्पृष्टा पृष्टे तुरङ्गमाः॥ अरुणास्य कुशाघातं क्षणं विश्रामयं
ति वै॥ महाकालमहाकालमहाकालेति संजतं॥ स्मरतः स्मरतो नित्यं स्मरकर्तृस्मरान्तको॥ एवमा राध्य भूतेशं महाकालं ततो हि जः॥ जगाम न गरीकांती कान्तां त्रिभुवनादपि॥ लक्ष्मी
कान्तः स्वयं साक्षात्तन्त्रनिवासिनः॥ श्रीकान्तानेव कुरुते परत्रेह च निश्चितं॥ दृष्ट्वा कान्ती कान्तं वती कान्तिमिदं निवेदितां॥ कान्तिमान भवत्सपि ना कान्तिस्तस्य कस्यचित्॥ तत्र कृत्यं च
यत्कृत्यं तत्कृत्वा सर्वकृत्यवित्॥ सप्त रात्र मुषिर्धु यथोद्धारवती प्रति॥ चतुर्णां मपि वर्णानां यत्र दारणि सर्वशः॥ अतोद्धारवती न्युक्ता विद्वत्सत्त्ववेदिनि॥ अस्याप्यपि च जन्मना यत्र
चक्राक्षितान्यहं॥ विचित्रं यत्र तत्र स्युः शंखचक्राक्षितैः करैः॥ अंतकः शिष्ययत्येवं निज इतान्मुहुर्मुहुः॥ तेत्याम्यायेर्द्धारवत्यानामापि परिपृश्यते॥ श्रीखण्डे कस्य यमोदः ॥ विवर्णः

दृशः॥ तत्त्वविभ्रं कवेर्तार्थितदोषी चंदने तथा ॥ दूताः शृणुत यज्ञलं गोपीचंदनलं छितं ॥ ज्वलदङ्गारवत्सोपि हरेत्याज्यः प्रयत्नतः ॥ तुलस्यलंकृता ये च तुलसी ॥
 ॥ तुलसीवनपालायेतस्याप्यादूरतोभनोः ॥ युगेयुगेदारवत्पारत्ननिपठितोस्वयम् ॥ अधीरत्वाकरो र्धपिलोके पूयिरीगीयते ॥ दारवत्प्राप्तियन्ते ये जनवः कालवेदिताः ॥ तत्तुलसीः
 सुखं कुरुते पीताम्बरधारिणः ॥ तत्रापि सत्तप्यपि नृत्तमसदेवर्षिमानवान् ॥ तेन तेषु च तीर्थेषु सस्रौ सर्वघ्नतद्वितः ॥ ततो नायापुरी प्राप्नोः प्रायापायकारिभिः ॥ यत्र सावेक्ष्यो मा
 यो प्राप्नोर्न पाशयेत् केचिद्गुह्यं हरिद्वारं मोक्षद्वारं जगुः परं ॥ गंगाद्वारं च केप्याहुः केचिन्मायापुरीपुनः ॥ यतो विनिर्गता गंगा तत्रागीरधीभुवि ॥ मामोच्चारणात् पुंसां पापं यति सरुमुधा ॥ वे
 कुराठस्यैकसोपानं हरिद्वारं जगुर्जनाः ॥ अत्राभूतान रायति तद्विद्वान्ः पुरं पदम् ॥ तीर्थोपवासं संस्कृत्वा निशा जागरांतथो ॥ प्राप्नोः स्वान्ता च गंगा यां तेषु सर्वतः ॥ या
 वत्सपादरां कर्तुमिष्टेषां हि जसत्तमः ॥ यावेक्षितज्वराकान्तश्च कम्प्यन्तमातुरः ॥ वैदेशिकस्तथैकाकी तथापि ज्वरपीडितः ॥ चिन्तामवाप मरुती किमेतत्सम्
 पस्थितं ॥ चिन्तारोवे समग्राभूत् तत्पत्ता शो जीवीते धने ॥ सायात्रिक ईवा गाधे भिन्नपाते महारांवे ॥ कुक्षेत्रं कुरु जत्र मे कुरु पुत्राः कुरुत दस ॥ कुरुत विचित्रं वै हर्म्य
 कसा पुत्तक संभूतिः ॥ अद्यापि नोयुः वर्मा प्रयति तं न तथा मयि ॥ ज्वरो यं दारुणः प्राप्नोः कालाश्चातिदारुणः ॥ मृत्युर्मूर्च्छिता वा सो वा दूरं व्यवस्थितः ॥ अग्नौ गृहो

तर्पणम् २०

पवित्राप्रकृतं नवनयद्विहः किमरुिषिक्तेर्वाथैः नतितायकवेर्मम ॥ विक्त्यामिद्वीकणं निवर्तयितुमवयः ॥ अथवा मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥ मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥ मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥
 यी कृताः ॥ गविवर्गयावकः ॥ साध्याहिविद्वयां कर्तुं ॥ तथा नराधनयथा ॥ त्वया कथय नराधनयथा ॥ अथवा विक्त्यामिद्वीकणं निवर्तयितुमवयः ॥ अथवा मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥ मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥
 नृरागीवमेथां क्षपि प्रियधूना ॥ रागीवथां प्रियवाध ॥ काविकामभूदवत् ॥ तस्मात्सिद्धयन्तारु मननवधूमाध्वं ॥ प्राप्स्यमिनिधनाय विद्विने ॥ अथवा मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥ मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥
 सीदोहि दान् ॥ काटि वृष्टिकदहस्य ॥ यावत्कृतमवाय सशस्त्रं वा किमर्ह सर्वं काटं काटं नवा ॥ दिनातिमकथयति सिद्धापवत्त्वमागता ॥ तावदेकपुत्रवना दिमानं समुद्रि
 नो नाश्यापलक्षिताय यत् धज्ज्वाते समुद्रि ॥ अधिष्ठितं सकृत्तात् स्वर्गकोणाय वाससां ॥ वामनययुक्तानां सहस्रणां विस्मृती ॥ पश्यति मृगी तस्यां गवायां च विनाजितुं ॥ च कु
 र्ज्वासी सा साह्यं किं विणीजालमातिगं ॥ तद्विमानमथावृष्टं पीतवासाधुर्ज्ज्वा ॥ अर्जुनकनरावत्स द्विजद्विष्टविद्वयण ॥ ॥ इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे ॥ काशीखण्डे सप्तमोऽध्यायः ॥
 सप्तमोऽध्यायः ॥ लायामुद्राडवा ॥ जीवितगकथामती यन्त्यायुष्यत्रीधितां ॥ नरुक्तिमधिगच्छामि यत्वा त्वच्छीमुखनितां ॥ मायावर्ष्यमर्कपर्वो दिवः ॥ मादिजातु मम मतिना
 कर्तव्यं हि नृकानां विरुः ॥ अगस्तिवृत्ता ॥ साक्षात्कानवेनास धूनीयप्रियराधिति ॥ यनादिष्टास्मेवार्थे ॥ मितिहासामथाग्रतः ॥ अथवा मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥ मकृपायावे मयोक्तुं सद नृपि ॥

धशीलसुशीलायां कथितानि वगमर्षणे ॥ गितगर्मावाच ॥ अथ विष्णु गणेशाय नमः ॥ यत्तु श्रीकृष्णकृतं ॥ किं विधिर्न युक्तमाहं प्रियेष्टकमसिद्धं नानामात्रं वाच्यं ॥
 चकिंचन ॥ प्रथमं शीलसुशीलायां शरीरविभुमहेय ॥ गणेशवचनं ॥ रुगवचनं कियुक्तानां किमज्ञानं रुवाहणं ॥ प्रहदवहिनोनाम अहंकारं मया लया ॥ यदयं द्रष्टुं शक्तिः ॥
 शक्तिः संपूर्णं सुमहाबाहू श्रीह्यतनूयवामह ॥ अतिप्रवासवचनं रुगवचनं राविर्न ॥ अतिप्रियं कथं दयं नमो ययवाच ॥ ॥ दिपेष्टिज्जडवान् ॥ कथं प्रजापतिः प्रजापतिः ॥
 पुण्यजनाहं किं करुमं विष्णुकावा वृत्तमनमयाग्रह ॥ गणेशवचनं ॥ अथ विष्णु गणेशाय नमः ॥ यत्तु श्रीकृष्णकृतं ॥ किं विधिर्न युक्तमाहं प्रियेष्टकमसिद्धं नानामात्रं वाच्यं ॥
 सक्तः शुचिचरुसः ॥ अथ यथा ललाटं ॥ यिगावा सुखं मसख ॥ ततागकृत्तुर्गणेश ॥ दृष्टयुक्तं नाना ॥ यि विष्णुलेष्टुलवकुं मेव गणेशं निश्चये ॥ नानां च यि विष्णुलेष्टुलवकुं मेव गणेशं निश्चये ॥
 शला महे ॥ गणेशकथयतीकमी कलाक ॥ यत्तु गणेश ॥ गणेशवचनं ॥ रुगवचनं कियुक्तानां किमज्ञानं रुवाहणं ॥ प्रहदवहिनोनाम अहंकारं मया लया ॥ यदयं द्रष्टुं शक्तिः ॥
 अष्टायायाः कृष्णं निन ॥ सवीतकवराका ॥ वृक्षासूया विवर्जिता ॥ नतिथिनेव वाचं संकाशां दिनयद्यव ॥ नाधर्मं न धर्मं च विदम्ये तस्य सास्त्रा ॥ एकमवहिज न किं कलका
 हिया विज ॥ नमो गणेशाय ॥ संप्रयुक्ति मया तत द्रव ॥ समुद्रिगा अयायि तनय ॥ यत्तु गणेश ॥ रुगवचनं कियुक्तानां किमज्ञानं रुवाहणं ॥ प्रहदवहिनोनाम अहंकारं मया लया ॥ यदयं द्रष्टुं शक्तिः ॥

22

श्रीकृष्णकृतं ॥ किं विधिर्न युक्तमाहं प्रियेष्टकमसिद्धं नानामात्रं वाच्यं ॥ गणेशवचनं ॥ रुगवचनं कियुक्तानां किमज्ञानं रुवाहणं ॥ प्रहदवहिनोनाम अहंकारं मया लया ॥ यदयं द्रष्टुं शक्तिः ॥
 किमत्राधियानां सुदकिवधनाद्याध्वजलरुतमाहिता ॥ नानां च यि विष्णुलेष्टुलवकुं मेव गणेशं निश्चये ॥ नानां च यि विष्णुलेष्टुलवकुं मेव गणेशं निश्चये ॥
 कुरुनिर्ग ॥ सुतावचनं मन्त्रं वा ॥ नाद्यना सुकृत्तुर्गणेश ॥ तनय ॥ यत्तु गणेश ॥ गणेशवचनं ॥ रुगवचनं कियुक्तानां किमज्ञानं रुवाहणं ॥ प्रहदवहिनोनाम अहंकारं मया लया ॥ यदयं द्रष्टुं शक्तिः ॥
 मान्वा ॥ अष्टायायाः कृष्णं निन ॥ सवीतकवराका ॥ वृक्षासूया विवर्जिता ॥ नतिथिनेव वाचं संकाशां दिनयद्यव ॥ नाधर्मं न धर्मं च विदम्ये तस्य सास्त्रा ॥ एकमवहिज न किं कलका
 कलं धा ॥ गणेशकथयतीकमी कलाक ॥ यत्तु गणेश ॥ गणेशवचनं ॥ रुगवचनं कियुक्तानां किमज्ञानं रुवाहणं ॥ प्रहदवहिनोनाम अहंकारं मया लया ॥ यदयं द्रष्टुं शक्तिः ॥
 वीहविहरोसया ॥ अतिप्रवासवचनं रुगवचनं राविर्न ॥ अतिप्रियं कथं दयं नमो ययवाच ॥ ॥ दिपेष्टिज्जडवान् ॥ कथं प्रजापतिः प्रजापतिः ॥
 यत्तु गणेश ॥ रुगवचनं कियुक्तानां किमज्ञानं रुवाहणं ॥ प्रहदवहिनोनाम अहंकारं मया लया ॥ यदयं द्रष्टुं शक्तिः ॥

5
0

5

0

ज
०

सनविदलोकनाथ त्यागारुणयवृत्तिसक्ततमामनक्ति॥ लक्ष्मीयतमंधुलिवायुवाराकमाद्य श्रीकण्ठादयस्तनमकादेना कयाणा नन्दकंदधवलीधवययनाक त्यागारुणयवृत्तिस
क्ततमामनक्ति॥ सर्वध्वजियुवमूदनदवदव प्रक्षयवगव रुधजगवया गायुकायग रुधवातमृगममोल त्यागारुणयवृत्तिसक्ततमामनक्ति॥ श्रीयामबाद्यववममृयवा य
णव रुतगममथवियायमथाधिनाथावायुवमर्दनदधीकयतममाध त्यागारुणयवृत्तिसक्ततमामनक्ति॥ गलितगिनीगवजतीगकलावर्तस कंगयगगनसनातनकगिताग रुन
जितयवृत्तनयतयवाय त्यागारुणयवृत्तिसक्ततमामनक्ति॥ गायीयव ययतवसदवसूना कयूबलोववृपरुधजरातनय त्यावर्तताद्वगधर्मध्वनीगमय त्यागारुणयवृत्तिसक्त
तमामनक्ति॥ कलाविलावतयिताकधवसूनाय रुक्मातेवृधकमलाकलकलायाय विष्वग्धवजिययगर्जजयकलाय त्यागारुणयवृत्तिसक्ततमामनक्ति॥ अक्षरुवाधिकगतनसुवाय
नाम्ना सन्दर्शितलितनवतकदम्बकतासनायकानृदृगुणाद्विजकुण्ठाया ४ कुर्यादिमिप्रजमहागयमनयप्यत ॥ वृत्तंविजद्विजद्विजद्विजगणान्सेदेव मंगिद्वयदवतिगानसहिधर्मवा
जशब्दाधियरुविहनाकधवाधवाया तदुवत ३यनवरायविवर्जनीया ४ ॥ अगस्तिवृवाव ॥ याधर्मवाजवविनीललितप्रवर्धी नामावलीसकलकलमयवीजहृदी धीवापेकोलुरुह
४गगिरुषणस्य निर्यजयनूक्तनवसंनयिवसमाह ॥ वृत्तिष्टवृत्तंथावम्या गिवगमोययनय प्रहृष्टवकु ३यवता यदगावससीयवी ॥ वृत्तिष्टीकद्वयवालाकागीयउ यमलाक

२३

ज

वर्जनीतातायमाथाय ४ ॥ ॥ शिवगमावाव ॥ काळमायुयलावप्य ४ सीराम्यनिधय ४ म्रिय ४ दिव्यालक्ष्मिधनिष्णा दिव्यरुगममद्विता ४ ॥ गणावृवकु ४ प्रता
वालविलासिन्धा यरुकाजीप्रयक्षवा ४ गीतकानृहयगुला वाद्यविशविचक्रण ४ कामकलिकलारिहा श्रुतविद्याविगावदा ४ वसक्कावयदिव्य श्रुवाष्टानिता कि
धू ॥ तानादगविनिष्ठा तानागवासुकाविता ४ सिकतायकनियुण नका ४ श्वेववनामृदा ॥ लीला नर्मसुमारिक्का ४ मृयलायसयलुता ४ युतामनसिसतर्त अरुध्वमयद्व
मृ ४ निर्मथामानाहृदीवादा लूचमयनमसृमृ ४ नि ४ हता ४ उगका ४ मोरुनासु मनाहृव ४ उर्वणीमतकावसु वंदनखातिलाकमा वयुअनीकानिमरी लीलावयवलाय
नी ॥ अलवृषागुणवनी मूलकणीकलावरी कलानिधिगुणनिधि ४ कयूबालितिकावना ॥ अतमगितलकावाये तथासतनमाहिनी यकालोकीयदकला रुधमृतिमताहना ॥ अत्र
द्रावातयाद्वरी वायनासासुकलिका दावुसंजीवनासृग्री ४ वरुसृकागुणनत ॥ तय ४ उक्तासीथेउक्ता यतगुलादिमावनी ॥ तंवायगधिकावेत अहसृयाथिनीतथा ॥ अकानिद्वि
कनद्व द्वाजययगाताहवा ॥ वृत्तानामरम ४ अर्थ सरुमृषसिमिती ॥ प्रमसिन्धुवालाक तसक्याना अरिमुं गतमदा ॥ वृत्तिललावप्य ४ सदाश्वलितयोवताथा दिव्यामनाद्व
माला दिव्यगंधानलयता ४ दिव्यरुणी ४ मसंयता ४ मकुविध्वतिप्रभा ॥ वृत्तनामायेवासानि रालकिवृद्धयत ४ मरुवत वरुताव मुक्तादिवयोगत ४ ताळमायवाजा जि

25

कालः ४

वासाधारभूतोसौगृहस्थो नान्यथेति च ॥ देवेर्भुज्येऽपि तृभित्तिर्यदि श्रो पजीव्यते ॥ गृहस्थः प्रत्यहं पश्चात्तस्माच्छ्रेयो गृहाश्रमी ॥ अस्त्रात्वावाप्यद्रुत्वा वा दत्त्वा वा भ्रातृभ्यो गृहा ॥
 नामृणीभूत्वा नरकं प्रतिपद्यते ॥ अस्त्रात्ताशी मलं भुज्ये भोजं पिपूयशो गीतं ॥ अद्रुताशी कृमीन् भुज्ये दत्त्वा विट् भोजनः ॥ खलु चर्यं हि गार्हस्थो यं देकल्पनयेजितं ॥ स्वभावेन पतन्ति
 क्लृप्ता दृखलु चरिणि ॥ दृष्टा द्वा लोकभीत्या वा स्वार्थो दातुं सुचर्यभाक् ॥ संकल्पयति चित्ते वेत्तुं कृतं मुष्य कृतं तदा ॥ परदारपरित्यागात् स्वदारपरितुष्टितः ॥ ऋतुकालाभिगमिन्वा वृषा
 शि गृहीरितः ॥ विमुक्त रागे देवो यः कामको धविर्वर्जितः ॥ स ग्रीः सदारः स गृहीवान् प्रस्थाद्विधिष्यते ॥ वैराग्या द्रुहमुत्तज्य गृहधर्मान् हृदि स्मरेत् ॥ स भयं दुभयभ्रष्टो न यमस्या न वा गृही ॥
 अयाचितो यस्थितया यो दत्त्वा वर्जते गृही ॥ येन केनापि संतुष्टो भिक्षुकात्त विधिष्यते ॥ प्रार्थयेद्वा क्वचित् किंचिदु प्राप्य वा भविष्यति ॥ असने धुन संतुष्टे सकृत् परितो भवेत् ॥ गुणा गुणो वि
 चार्यं स्वसंवे विभूतरो द्विजः ॥ उद्धवा हविधानेन स्वेच्छितां कुलकम्पका ॥ अग्निभुश्रुय रारतः पंचयज्ञपारयणाः ॥ षड्धर्मनिर्गतानि त्वं देव पित्रेति धिष्यि ॥ धर्मार्थकामानुतासां सा जय
 त्स्वस्वकालतः ॥ परस्परमसंकोच देम्यत्यो वा नुकूलतः ॥ प्रवाक्रे दविकं कर्म सो क रात् कर्मकारावित् ॥ मयं दिने मनुष्याणां पितृणां मपरा क्रिके ॥ एवं वदति धे का लो गते तस्या गृजन्म
 नः ॥ भौ यो भुवि यतीनाम कामपत्नी वसुवता ॥ अयं पंत्यं कुरु मयि संततेः स्वर्गसाधने ॥ विज्ञाय शंकरं कांते प्रणिपत्य यजि जयत् ॥ ॥ भुवि यत्पुत्रा च ॥ आर्यपुत्रार्थ विवरण

३९

प्राणानाथ भुवतः ॥ न दुर्लभममास्ती ह किंचित् चरणा च नात् ॥ ये वै भोगाः स मुचिताः स्त्रीणां तत्त्वत्प्रसादतः अलंकृता मया भुक्त्वा प्रसंगाद्विभिता न्यपि ॥ सुवासं सिसुवा नाप्यसु
 शय्या सुनि तं विनी ॥ सुता मूलात्र पातां निभयो भागा सुधर्मिनां ॥ एकं मे प्रार्थितं नाथ विराय हृदि संस्थितं ॥ गृहस्थानां स मुचितं तत्त्वं दातुं मिहा हसि ॥ ॥ विन्वानर उवाच ॥ किमेद
 ये हि सुश्रुति तव प्रियहि ते धिणि ॥ तत् प्रार्थय मम भागे प्रयच्छाम्य विलंबितं ॥ महेशितु प्रसादेन मम किंचिन्मु दुर्लभं ॥ ईह मुत्र च कल्याणि सर्वं कल्याण करिणाः ॥ इति श्रुत्वा वचः यत्पु
 त्तस्य सापत्ति देवता ॥ उवाच हृष्टवदना यदि देवो वराम मम ॥ वरयोग्यं स्मिन्नेनाथ तान्यं वरम हं वरुण ॥ महेश स दशं पुत्रं देहि मा हे श्वरानघ ॥ इति श्रुत्वा वचस्तस्याः भुवि यत्पुत्राः भुवि वतः ॥
 क्षणं समाधिमाधाय हृष्टे तत्समर्चितयत् ॥ अहो किमेतया तन्या प्रार्थितं ह्येतदुत्तमं ॥ मनोरथपथा दूरमस्तु वास हि सर्वकृतः ॥ तं नैवास्या मुखे स्मिता वाक्स्वरुणिणा शस्तु ना ॥ व्याह
 तं को न्यथा कर्तुं मुक्ता हत भवेदिदं ॥ ततः प्रोवाच तां पत्नी मे कपत्नी वत स्थितः ॥ विन्वानर मुनिः श्रीमानिति कांते भविष्यति ॥ इत्थं मान्दस्य तां पत्नी जगाम तपसं मुनिः ॥ यत्र ॥ ॥ यत्र ॥ ॥ यत्र ॥ ॥
 क्षात् काशी नाथो धिति दृति ॥ प्राप्य वाराणसी तूर्णं दृष्ट्वाथ मणिकर्णिका ॥ तस्या जता पत्रितय मपि जन्म मतां जितं ॥ दृष्ट्वा सर्वाणि तिसृनि श्वश्रु मुखानि च ॥ आत्मा सर्वं पुनर्त्येव
 वापी कूपसंस्तु च ॥ नत्वा विनायकात्सर्वान् गौरीः सर्वां प्रणम्य च ॥ संपूज्य कालराजं च भैरवं पापभक्षणां ॥ दराउ नायकमुत्था श्वरणां सुत्वा प्रयत्नतः ॥ आदिके शवन्मया

३९

केशवान्परितोष्य च ॥ लोलाकं मुखं सूर्यो न च प्रणम्य च पुनः पुनः ॥ कृत्वा पिराड प्रदानानि सर्वतीर्थेषु तद्वितः ॥ सहस्रभोजनार्थं यथा यतीन् विप्रान् उतर्ज्य च ॥ न हा प्रजोष हारं न शोभ्य
 च भक्तिः ॥ असकृच्चिन्तयामास किलिङ्गं क्षिप्रं सिद्धिदं ॥ यत्र निश्चलतामेतितपतनयका मया ॥ श्रीनंदोद्धारनाथं वाहनिवासेश्वरं किमु ॥ केशं हृत्कालेशं कलेशं कलेशं च ॥ केशं
 रेश्वरकाशं च देशं विलोचनं ॥ ज्येष्ठेशं केशं वै जीष्येश्वरं तु वा ॥ दशमेशं धमीशं नंदीने चारुदेशं मेव च ॥ दृक्केशं गरुदेशं च गोकर्णेशं गणेश्वरं ॥ दुष्टाशागजसिंहारथधर्मेशं ता
 र्केश्वरं नंदिकेशं निवासेशं पद्मीशं प्रीतिकेश्वरं ॥ पर्वतेशं पशुपतिं वलेशं मध्यमेश्वरं ॥ बृहस्पतीश्वरं वाथ विभाणेश्वरं मेव च ॥ भारभूतेश्वरं किंच महालक्ष्मीश्वरं तु वा ॥ मरुतेशं तु
 मोक्षेशं गंगेशं नमो देवेश्वरं ॥ मार्कण्डेयमणिकर्णेशं रत्नेश्वरं मथापि वा ॥ अथ वा योगिनीपीठसाधकस्येव सिद्धिदं ॥ यमुनेशं लंगलीशं श्रीमद्विश्वेश्वरं विभुं ॥ अभिमुक्तेश्वरं वाथ विशालाक्षी
 शं मेव च ॥ व्याघ्रेश्वरं वाराहेशं व्यासेशं हृषीकेशं ॥ वरुणेशं विधीशं वावसिष्ठेशं मुनीश्वरं ॥ सोमेश्वरं किमिदं शं स्वर्णालं सूर्यमेश्वरं ॥ हरिश्चंद्रेश्वरं किंच हरिकेशेश्वरं तु वा ॥ त्रिसंध्येश्वरं
 लहादेवं सुयशांतिशिवं स्वथ ॥ भवानीशं कपर्दीशं कंदुकेशं मजेश्वरं ॥ मित्रावरुणसंज्ञकं किमेवामाशुपुत्रं ॥ क्षरां विचार्य समुनिरिति विश्वानरसुधी ॥ आज्ञातं विस्मृतं तावत्कलितो
 मे मनोरथः ॥ सिद्धे संसेवितं लिङ्गं सर्वसिद्धिकरं परं ॥ दर्शनात्स्पर्शनाद्यस्य मनोनिवृत्तिर्भाभवेत् ॥ उच्चारितं सदैवास्ते स्वर्गद्वारं हि यत्र वै ॥ दिवानिशं प्रज्जनायं विजाप्य त्रिदशेश्वरं ॥ पंच

32

पुंड्रमहापीठे सिद्धिदेसर्वजंतुषु ॥ यत्र शविकटा देवी प्रकटसिद्धिस्त्रिणी ॥ यत्र स्थितानां भक्तानां साक्षात्सिद्धिर्विनायकः ॥ निर्द्वयविप्रजालानि सर्वासिद्धिः प्रयच्छति ॥ अभिमुक्ते महासेत्रे
 सिद्धिसेत्रं हितं परं ॥ यत्र वीरेश्वरं लिङ्गं महागुह्यतमं तमं ॥ तिलान्तराणि लोकांश्च भूमिर्लिङ्गं विना क्वचित् ॥ परं वीरेश सट्शं न लिङ्गात्वाभुसिद्धिदं ॥ कर्मदत्तार्थदं सम्यक्कामदं मोक्ष
 दंतथा ॥ तथा वीरेश्वरं लिङ्गं काश्यानाम्पनथाधुवं ॥ पंचसूत्रगंधर्वः परांसिद्धिमगात्परा ॥ विद्याधरः स्वच्छविद्यो वसुधाराश्वयक्षराट् ॥ नृत्यति निजभावेन पूराद्ययपूरावरा ॥
 सदेहाको किला लापालिङ्गमध्यलयंगता ॥ ऋषिर्वेदशिरा नामजपं चेशतरुडियं ॥ मंत्रज्योतिर्मयेलिङ्गं सशरीरो विशात्परा ॥ चंडमोतिभरधाजावभोपाण्डपतो नमो ॥ वीरेश्वरं सम
 भ्यर्च्य गायमानो लयज्जुतौ ॥ शंखचूडोपि नागेन्द्रः स्वफणमणिभिर्निशि ॥ वरमासात्सिद्धिमगमद्वरुणी राजनैरिह ॥ किं नरीहसपयत्र भर्तारं एडपिये रावे ॥ गायंती सुस्वरं याता परां नि
 बाराभूमिका ॥ असंख्याताः सहस्राणि सिद्धांसिद्धिमेहागताः ॥ सिद्धिलिङ्गमिहात्वा तं तस्माद्वीरेश्वरं परं ॥ वीरेश्वरं समाख्याय भूराज्ये जयदथः ॥ हस्तारिपुनस्वलितं रामं प्रापदिदेहजः
 ॥ विहरथो धनृपतिरपुत्रः पुत्रवानभूत् ॥ वीरेश्वरप्रसादेन मंगधाधिपतिर्वशी ॥ वसुदत्तो वचवर्णि कुसुता वसुता यमा ॥ इह मर्मैव वीरेश्वरं त्वदत्ता मवाप्नुवान् ॥ अहमप्यत्र वीरेशं
 समाख्यात्रिकालतः ॥ आशुपुत्रमवाप्सामि यथाभिलषितं स्विया ॥ इति कृत्वा मंती धीरो विप्रो विस्वानरः कृती ॥ चंडकूपजले स्नात्वा जग्राह नियमं त्रयी ॥ एको हारो भूतभयं कृत्वा

शनो भवेत् ॥ अयाचिता शनो मासं मासं त्यक्ता शनः पुनः ॥ पयो वृत्तो भवन्मासं मासं शाक फला शनः ॥ मासं मुष्टि लाहरो मासं पानीय भोजनः ॥ पंचगव्या शनो मासं मासं शाक फला शनः ॥
 रावृत्ती ॥ मासं कुशाग्रजलभुक् मासं श्वसनभक्षणाः ॥ अथ त्रयोदश मासि श्राव्या विषयगाम्भसि ॥ प्रत्यूष एव वीरेश यावदायति स द्विजः ॥ तावद्विलोकयाच के मध्यं विंशत पौष
 नः ॥ विभूतिभूषिवालमष्टवषा कृतिं भुवि ॥ आकर्षा पूर्ण नेत्रं च सुरक्त छदनं छदं ॥ चारुपिंगज दामौ लिनं प्रहसिताननं ॥ शोशवेचितने पथे धारिणं चित्त हरिणं ॥ पठनां भुक्ति
 सक्तानि हसन्तं च त्वली लया ॥ तमाले क्यलुति च केरो मेकं च कितो मुदा ॥ प्रोचं ऊं दा ला पो न मे स्ति ति पुनः पुनः ॥ एकं वृक्षे वा द्विती यं समस्तं स त्वं स त्वं ने हनानास्ति किं चित् ॥ सुको
 रुद्रो न द्विती यो वत स्थितस्मादेकं त्वा प्रपद्ये महेश ॥ एकः कर्ता त्वं हि सर्वस्य शम्भो नाना रूपेणैकं रूपोऽस्य रूपः ॥ यद्यत् प्रत्यक्षं त्वं सुकोप्यने कस्तस्मान्नान्यत्वा विवेश प्रपद्ये ॥ रज्जो न
 र्प्य भुक्तिकायां च रूपं नेवः पूरते स्रग्गात्रे मरीचो ॥ यद्यत्तद्विद्यते प्रपद्ये यस्मिन् जीते तं प्रपद्ये महेश ॥ तोये शोत्यं दाह कत्वं च वक्रोतापो भानो शान्ता भानो प्रसादः ॥ पुष्पे गंधो हृद्
 मध्ये पिसर्पि र्युजं न हृन्मोक्ष तत्तत्त्वा प्रपद्ये ॥ शङ्खे क्रास्य श्रवास्त हि जिघ्र्या रास्ते च घिराया सिहरात् ॥ व्यसिः पश्यन्तो यज्ञोपनिषः कत्वा सम्पद्ये स तत्त्वा प्रपद्ये ॥ गो वेदस्मा
 मीश साक्षाद्विदेद नो वा विष्णुर्न विधाता धितस्य ॥ नो योगी काने नु मुख्या श्वेदेवा भक्ता विदत्वा मतत्वा प्रपद्ये ॥ नो ते गोत्रं नैजं न्यापि साक्षात् नो वा हस्तेनेव शीलं संदशः ॥ उच्यते

३३

भूतोपीश्वरत्वं त्रिलोकाः सर्वान् कामान् पूरयेद्भजेत् ॥ त्वत्सर्वं त्वं हि सर्वस्मादेवं गोरीश त्वं च न प्रेति शांतः ॥ त्वं वै हृदयं युवा ललितं यत् त्वत्वात् तत्त्वा न तेऽस्मि ॥ लुत्वे मिभू मो नि प पा त वि प्रः स द रा उ व षा व रू ती
 ब्रह्म ॥ तावत्सवाला विलसद्गोवाच भूदेव वैरं हरीष ॥ तत उभ्या य धर्मा त्मा पुनिर्विन्ध नरः कृती ॥ प्रत्यवृत्त किमज्ञातं सर्वजस्य तव प्रभे ॥ सर्वान्तरात्मा भगवान्शर्वः सर्वपदो भवान्भ्या ज्ञा प्रतिनिपुण
 मां किमीरो देत्यकारिणि ॥ इति श्रुत्वा वचनं स्य देवो विभानरस्य हि भुविः भुवि वतस्याथ भुवि स्थित्वा वृषी छिवः ॥ वल उवाच ॥ त्वया भुवे भुवि प्रत्याये भिलाषा कृतो हृदि ॥ अचिरे रो व काले न ता
 भविष्यस्य संशयः ॥ तव पुत्र त्वमेव्या मिभुवि प्रत्या मरु मते ॥ ख्यातो गृह्यतिर्नान्ना भुक्तिः सर्वा मरु प्रिय ॥ अभिलाषा कृतं प्रोक्तं त्वमेतत्प्रयेदितं ॥ अर्द्धत्रिकाल पठनात्कामं शिव संविधौ ॥ एतत्तत्त्व त्वत्प
 पठनं पुत्रो वध न पदं ॥ सर्वशान्तिकरं चापि सर्वापत् परिनाशनं ॥ स्वर्गोपवर्ग संपत्तिकारकं नात्र संशयः ॥ इत्युक्त्वा तर्द्धेवा लः प्रातस्त्या य सुप्रा तौ लिंग मभ्यर्च्य शम्भवं ॥ वर्षं जपन्निदं स्तोत्रं पुत्रं च पुत्र
 भा कु भवेत् ॥ अभिलाषा कृतं मिदं न देयं यस्य कस्यचित् ॥ गोपीनी यं प्रयत्नेन महा बंधा प्रसूति कृत् ॥ स्त्रिया वा पुरुषेणापि नियमालिङ्ग संनिधौ ॥ इत्युक्त्वा तर्द्धेवा लः सेपि विप्रो गृहं गतः ॥ इति श्री स्कन्द
 पुराणे काशी खण्डे इन्द्राग्नि लोक वर्णनं नाम दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥ ॥ अगस्तिरुवाच ॥ शृणु सुत्रेणि सुभगे विभानरसमुद्रवं ॥ पुरा पशील सुशीलाभ्या यथोक्तं शिव शर्मणो ॥ अथ कालेन तयो वि

ज

0

लीला, लिखावेपथ्यसुखको॥ प्रवकाकनप्रवाहि, प्रवकाहि॥ सदासुखी॥ लीलातकणकसुत, बाजनाआरुविद्याति॥ डकटासनवकुसुम, (भेदनमाशुधुर्ल) यदि, धावहूम, हासकद्वि
 र्यभूतक॥ धावेकामृपययसिन्, दक्षिणावर्हितीयदिगंधवमीनमधुता, यदिवार्थतदाचय॥ विमील्लोमांसलोमिन्, किजावस्यमखाधना॥ कामावहसि, यल्लो, दाधदिय, हाचि
 तो॥ धावसवजवकाहु, मन्माकादपुदपुवन्, तथास्यकनगात्रखा, यथास्यादिदिउस्यति॥ द्वाविंशद्वगनग्याय, वनकवणिवाधन॥ कोऊद, किहसाय, स्वय॥ सयसनाधिक॥ मधुपिग
 लनयोतो, तोनीय, हाउमिक्किपिन्, यवनखाललाटहु, तथासिंहादबंगुह॥ दुर्ध्रवखाकिनयदा, निधसनुयदगंधवान्, अकिद्वयाणि॥ सुतखा, महलकनवानर्थ॥ किहसवङ्गाय
 सर्वलक्षणलकिर्मी, मधुपुनिर्मलेकल, धाणयद्विधुवद्विधि॥ तस्मात्सर्वययत्तन, वरुणीयमृगोणिगु॥ गुणायिदाधनायानि, वकीरुतविजातवि॥ गिकस्यदादणवय, यत्रहविधुयदि
 गे॥ अरु, हातानवाधीमान्, सजगामयथागती॥ विद्यानत्र॥ सयलीक, सुकुवानाप्रयति॥ तदवमन्यामाना, द्वापातसूदावणी॥ हाहतामीतिवयसा, द्वायसमगाउयत, सुकमता
 वरुती, यप्रणाकमनाकुल॥ अविषययिदु॥ खाका, प्रवादातीरुद॥ सहा, अरुस्वत्रणहावावे, वयत्तवाकुलद्विया॥ हाणिणाहागुणनिध, हायिहवाकुलावक, हाकतामदकायायाउ
 ०३मममगत॥ त्वमकयुग्राहय, कप्रमयायनयूवा॥ खदतहकुलीधाने॥ यमितीणाकसागत्र॥ हावालहाविमलहाकमलायताद, हाहाकलावनवकावकनमलकन॥ हातागहा

33

ज

0

नयनयममयूषमालिन्, हामाणुवसुवसहसुखेकहता॥ हायूफेवदमखहासुखाकुलीक, हावाटकावववतामृगवीवियूवा॥ दु॥ खे॥ कियहिबिहहाकमयात्वमाफ॥ (की) के॥ हाग
 हयतनमयात्वदाहो॥ ताकावलिर्वदकता॥ सुनदवतअ, सीधानिकानिनमयाधुधितानिवत्स॥ ककमयाननियमोधयकुमकु॥ सीसाधिताकवहतसुदतेकलर्थ॥ सीसात्रसागत्रतदह
 वद॥ खरात्र, सारमूखदुमहिदगेयसीखासिंखा॥ यन्नामतीवनवकार्फेववालवा, सीडीवयस्ययितनीनेजवाकसु॥ धाके॥ किदवताअरुहजन्ममहासवस्य, हावतिहाविमिलिनाय
 गयहसमम॥ अकसुसर्वगुणीलकलाकलाय, सीदयलकणयनीकणयूफेहयो॥ गी॥ हासहणकवृणाकनगुलपाण, मृत्तुजयन्मसिधदविद्यावदकि॥ वदहवालतनययदिकाल
 कल॥ ४, स्यादवमयवदकस्यरुवन्नयात॥ हाहकहकहवताहवतावकावी, कस्माद्विधप्रविदधेवदकि॥ ययत्ते॥ वालाविनालगुणसिधुवगाधमधु, यदत्तसात्रमखिलसविधविधाय॥ हा
 कासवालकवतीकिमृतनवाही, वहालतानुकृतवाहसुताननदु॥ वालासिकामलमृणाललतामलील, दहसिनिधुवकणेनकणवददु॥ हावृद्विलयावदु॥ हातयनामृधात्रा, सगा
 तथागतदिनीगतमरुवमी॥ साताकणाकजनिगानलतायनका, आकुस्यदीर्घवियूलाकमहाउणाय॥ आक, पुतकवृणवत्यविदवितानि, तानिद्रमावततय॥ कसुमायूपाते॥ हायायु, हा
 किधततावित्रुगारुवावे, नाद्याल्यमीलिमसकृत्यवनकुलन॥ प्रवातयाकिलतथाविधमूककथ, मारुस्वने॥ यकित्रवकुलतायथावे॥ हादु॥ खतानुनूदुर्गिदिकदवासा॥ सधादिगा॥

मृगितयप्रिमृगमाहि॥ अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥ अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥
 अत्राकनादमयिद्विधनवायिभाहं, हित्वाहिराकिमिति किं विमिति किं विमिति॥ उच्चैर्द्वेयनमृदयति॥ कसमयदि॥ ४४॥

३१

निपातेनेत्रे लोकाविजयेनितं॥ निनायानरूपदवीदीक्ष्यमाणघनादिषु॥ तं ब्रह्माद्येककर्तारं मेघवाहनमनुत्तं॥ प्रयहिपुत्रशरणां विश्वरक्षामलं शिवं॥ विजोरनुतां प्रायेतिपुत्राचर
 रौतयो॥ प्रदक्षिणमुपावृत्तवृत्ताभ्यास्यसतिर्ययो॥ संज्ञायकाशीडुःप्रायंबुधनोरायणादिभिः॥ महासंवर्तनं हततामहिभेशमालितां॥ स्वर्द्ध्याहारयनेवराजितां करभूमिषु॥ विचित्रपुरा
 शालिन्वाहारनीहारगौर्या॥ वरुससारसंतारसंतापंसंज्ञप्रजनतोद्भवं॥ वारयंतीवरगायादिन्दुनीमसिधारया॥ यस्तस्यतेचनिर्घोरासुदृढायाङ्गयोगतः॥ विकाशयंतीतत्तस्यकाशिकेयनयु
 बुधा॥ संसारतापतप्राभ्यालोचणाभ्यासदृष्टवत्॥ करणीकर्णपकीर्णाभ्याप्राप्ययोमालुकरिणी॥ तत्रस्नात्वाविधानेनदृष्टाविश्वेश्वरंविभुं॥ त्रैलोक्यपारासंज्ञाकाकालंरां प्रणाममह॥
 आलोक्यालोक्यतलिंगंनुतोषहृदयेवह॥ परमानन्दकंदारंस्वस्फुटमेतन्मसंशयः॥ अहानमतोक्षयेतित्रैलोक्येसचराचरं॥ यदज्ञातिभामाहंश्रीमद्विश्वेश्वरंविभुं॥ त्रिलोकीसार
 सर्वस्वपिराडीभूतमिकित॥ किंवापीस्मैयुक्पिशोडयमुक्तःक्षीरनीरधः॥ आत्मावरोधमहसःकिमसोप्रथमाकुलः॥ बुद्धानन्दसुकंदोवाकिमबुधैरसायूरी॥ योगिहृत्यप्रनिलयंय
 मकारणमुच्यते॥ तदाकालत्वमापेदेकिमिदंलिङ्गकेतरात॥ ब्रह्मोराभाणंकिमथनानारत्नौघपूरितं॥ अथवा मोक्षदृक्षस्यफलमतन्नसंशयः॥ निर्वाणलक्ष्माःकिमथकेशपाशः
 सुपुष्पयुक्॥ केवलमस्तीवत्याःकिंस्तवकत्तावकार्थदः॥ निःशेषःकिंवाऽस्वःकीडकंकंडकः॥ अपवर्गदयादेकिमुदियापसुवाकरः॥ संसारमोहतिमिरःभिर्इरकिमसोरुदिकाकेसु

१२५

कन्यागारसश्रीरस्यः शृंगारदर्पणः॥ आहातं न भवेदन्यस्तेर्वर्षादेरुधारितां॥ अनेकजन्मवीजानां वीजंत्यतो यमदुत॥ विधेयं विधुवीजानां कर्मख्यानां लयो यतः॥ अस्मिन् विर्वागा देहि
ऊर्विध्वलिंगमिदं ततः॥ मम भाग्योदये न वनारदेन मर्षिणा॥ तदा गत्य तरोरुयत्कृतकृत्योऽस्य हंततः॥ इत्या नन्दा मृतरसे विहीयसे हवारणां॥ ततः भुभेदिसंस्थाप्य लिंगं तद्वहित
पदं॥ जगहनि यमान् घोरान् दुष्करान् कृतात्मनां॥ अष्टोत्तरशतं कुम्भे पूरणं गङ्गा मृतद्वै॥ संज्ञाप्य वास्सापूतेः पूतात्मा पत्युर्हतिव॥ नीलोत्पलमयीमालां समर्पयति सोऽनहं॥
अष्टाधिकलहसेलु सुमेनेभिर्विनेर्हितां॥ अस्मात्सजलविंदुभुक्॥ ॥ एवं वर्यदयंतस्य व्यतिक्राने तथा सतः॥ जन्म तो द्वादशे वर्यत द्वाचो नारदेरितं॥ तत्प करिष्ये
त्रिरतमस्य गालि शा युधः॥ उवाच वचनं बुद्धिदमित्त्वमनसि स्थितं॥ अहं शतकतुर्विप्रसन्नोऽस्मि भुभेवते॥ इत्या कर्णमहेत्युवाच मुनिः कुमारकः॥ उवाच सधुंधीरः कीर
वत्पधुराक्षरः॥ मधुवनं हवशोत्तामाने कुलिशोपनिन॥ नाहं वरं वरणत्तः शकरो वरदेति मे॥ ॥ इत्युवाच॥ नमस्तः शंकोरास्तस्यो देवदेवी स्या हं शिशो॥ विहाय गालि शान्त
त्वं वर्या च स्वभावर॥ ॥ ब्राह्मण उवाच॥ गच्छ हत्यापते साधो गोत्रारे या कशासन॥ न प्रार्थय पभुपते रम्य देवांतरं स्मृतं॥ इति तस्य वचः श्रुत्वा केव सारकलोचनः॥ उच्यम्य कलि
शंधोरं भीषणमास बालकं॥ सद्य द्वा वारं को वजुं विदुज्वालाशताकुलं॥ स्मरन्ना रदवाक्यं च मुमुहू भमविश्वल॥ अथ गोरोपतिः शङ्करा वीरातीत नो नुदः॥ इति द्वा तिस्र भदस्य शः सं

३५

जीवयन्निव॥ उन्मील्य नेत्र कमले सुने श्वदिवाक्षये॥ अपश्यदग्रतो स्थापंशं भुमर्कशताधिकं॥ भालोचो चरे मा लो क्य करे कालं हृषध्वजं॥ वामाग्र सन्निविष्टा पित नया च द्रुश
खरं॥ कपेर्देन विराजंतं त्रिभूला जगरा युधः॥ स्फुरत्कूर्पूरगौराङ्गं परिणामगजाजिनं॥ परिज्ञाय मरुदेवं गुरुवाक्यतथागमात्॥ हर्षवा व्याकुलः सन्न करणो लोमां च कंचुकः॥ क्षणा
त्यगित वत्तस्थो चित्रहस्त्रि सपुत्रकः॥ यथा तथा सुसम्पन्नो विस्मृत्यात्मानमेव च॥ न तो तुं न न मेर्तुं किंचिद्विजुमेव च॥ स यदा न शशा कालं तदा स्मित्वा रुशंकरः॥ ॥ इत्युवाच
च॥ शिशो गृह्यते शक्रा द्जो यत करादहो॥ ज्ञाता भितो सिमा भैवी जिज्ञासो ते कृता मया॥ मम भक्तस्य नाशको न वजुं नानकोपि च॥ प्रभवेदिन्द्ररूपेण मे ये वत्तं विभीषितः॥ वरं
ददामि ते भद्रं त्वमग्रि पदभाभव॥ सर्वेषां मे वदेवानां वदनं त्वं भविष्यसि॥ सर्वेषां मे वभूतानां त्वमग्रेऽन्तश्चरो भवे॥ धर्मराजे नृपो र्मध्ये दिगीशो राज्ये मा भूहि॥ त्वमेदं स्थापितं
लिङ्गं तव नाम्ना भविष्यति॥ अग्निश्चर इति ख्यातं सर्व ते जो भिह्व हरां॥ अग्नीश्वरस्य भक्तानां न भयं विद्युदग्निजं॥ अग्निमाश्रयन्ने वनाकार मरणां कवित॥ अग्नीश्वरं समभ्यर्च्य का
शं सर्वसमृद्धिदं॥ अमत्रापि मृतो देवा दग्नि लोके महीयते॥ ततः काशी पुनः प्राप्य कल्यांते मोक्षमाप्नुयात्॥ वीरेश्वरस्य पूर्वरागं गायाः पश्चिमे तटे॥ अग्नीश्वरं स सा साय वक्रिलो
को वसेन्नरः॥ पितृभ्यां स्वजनैः सार्धं मित्रबंधु समा युतः॥ विमानमिदं मारुतप्रयागे खदिशः पते॥ इत्युक्त्वा नीयत दधुस्तपित्रोः परिपश्यतोः॥ दिक्पतित्वेभिर्विज्याप्रितत्रलिगो

शिवोऽविशत् ॥ इत्थमत्रित्वरूपं ते शिवशर्म प्रवर्णितं ॥ किमन्युत्तुका मोसिकथया वस्तदीरया ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे काशीखण्डे वक्रिलोकवर्णने नामैकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥
 शिवशर्मोवाच ॥ नेत्रे तदीन कृमास्त्रो कानाख्यातं पुरुषोत्तमो ॥ पुरोधोत्तम पादाब्ज परागो ह्यसुराण्येको ॥ ॥ गणपतस्तोत्रम् ॥ आकर्ण्य मम भागसंयमिन्याः पुरा पुरा ॥ दिव्यं तेनेन
 तस्यासौ पुराणपुण्यजनेष्विती ॥ रक्षसानिवसं त्येव स परडोहिनः सदा ॥ जातिमात्रेण रक्षसि हने ॥ पुण्यजनाइस ॥ अत्यक्तश्रुतिवर्त्या नो जातावलीवरेष्वपि ॥ नाद्रिचने च यनाना
 मस्तुक्तं करचन ॥ परारोप रडमपर जोरुपराश्रुत्वा ॥ जातो जातो निरुष्टा यामपि पुण्यानुत्तरिणः ॥ द्विजतिमस्तुत्यन्तार्थं रात्र्या नं पोषयंतिये ॥ सदा संकुचिता माश्रुदि
 जनभ्रायरादिषु ॥ आहता क्लृप्तवदना वदति द्विजसन्निधौ ॥ जयजीवभगेनाथस्वामिन्निति हिवादिनः ॥ तीर्थस्नानपरा नित्यं नित्यं देवपरायणाः ॥ द्विजेषु नित्यं प्राणाः स्व
 नामारख्यानपूर्वकं ॥ दमदानदयाशान्तिशौचेन्द्रियविनिग्रहाः ॥ अस्ते ग्रहिंसासत्याश्च सर्वे यंधर्महेतवः ॥ अरण्येषु सदा ह्युक्ता ये जाता यत्र कुत्रचित् ॥ सर्वभोगसमृद्धा नैव सन्त्य
 च पुरोत्तमः ॥ स्नेहा अपि सुतीर्थेषु ये मृतानां त्रधातकाः ॥ विहाय कश्चिन्निर्वाणविश्राणानेत्रभोगिनः ॥ अंधनमोषिशोयुक्ते ये चेनात्महन्ता जनाः ॥ भुक्तानि रयसा हस्तं ते च सुगु
 मिभूकराः ॥ आत्माघातो न कर्तव्यस्तस्याहंकापि विपश्चिता ॥ इहापि च परत्रापि न शुभान्यात्मघातिनाः ॥ यथेष्टमरणां केचिदाहस्तत्वावबोधकाः ॥ प्रयागे सर्वतीर्थानां राशि सर्वा

३५

भिलायदे ॥ अंत्यश्राभपिये केचिद्दयाधर्मानुसारिणः ॥ परो प्रकृतिनिद्रास्ते वसन्त्यत्र तु सत्तमाः ॥ अत्यस्तरूपं वक्ष्यामि दिव्यं ते स्वमतश्चरु ॥ मध्ये विंध्यादविपराय रूपस्वेजनाग्रिने ॥ पतिपति
 रभूदुद्यपिं गाक्ष इविश्रुतः ॥ निर्विधायास्ते देभ्यः कूरकर्म पराश्रुत्वा ॥ पातयेद्द्विपियः पाथपरिपथिनः ॥ व्याघ्रादीन् दुष्टसत्त्वास्वसहि नस्ति प्रयत्नतः ॥ जीवेन्मृगयुधर्मरातत्रापि कुरुता
 परा ॥ न विश्वस्तान्यसि गणान्ननु ज्ञानव्यवायिनः ॥ नितो यगृध्नश्चिभून्ना नर्द्धर्त्तिलुलक्षणां ॥ सघातयति धर्मजो जातिधर्मपराश्रुत्वा ॥ प्रमातुरेभ्यः पाथेभ्यः सविश्रानं प्रयच्छति हरे
 त्सुसंक्षुधार्त्ताना मुपा न होमुपा न हे ॥ मृगतत्वोति मृदुला विवस्त्रेभ्यो निसर्जति ॥ अनुव्रजति कांतारेषां नरेषु धिकां यथि ॥ न जिघृक्षति तेभ्यो र्थमभयं चेति यच्छति ॥ अविंध्यादविमेनामग्रा
 हं दुष्टभयाय हं ॥ नित्यं कार्यटिका सर्वानुस पुत्रेण प्रपश्यति ॥ तेपि च प्रतितीर्थं हि तमाशीर्वा दयन्ति दे ॥ इति तिष्ठेपि ज्ञाक्षेमठवीनगरापिता ॥ अध्वनी नो ध्वगान् कोपिन रुणाद्विस्माध्वसू ॥
 करावित्तेपि त्वेन स मीपया मवाप्तिना ॥ अतः कार्यटिकाना हि सार्थः साधो महाध्वनिः ॥ लुब्धकस्तद्वने लुब्धः सुते विधनो घतः ॥ अरु नो धनमन्वान मये गत्वानि मृदुवतः ॥ तदा यद्यस्य शेष
 रापिं गाक्षो मृगया कृतः ॥ तस्मिन् न सन्निधौ न केवाप्युचितो निशि ॥ परप्राण दुहां प्रसां न सिद्धयु मनोरथाः ॥ विभुं कुशलितेनेन विश्वेश परिरक्षितं ॥ न चिन्तयेदनिष्टानि तस्मादुच्छिद्यतां च
 न विविमृश्यते भविकलुषभाविके वतः ॥ तस्मादात्मसुखप्रेप्सुरिष्टानं न चिन्तयेत् ॥ चिन्तयेच्चैतदा चिन्त्या सो सोपायो न चेतनः ॥ युद्धायामथ यमिन्यामभूको लोहलो न हान् ॥ घाटय

स्तोत्रम्

ध्वंघातयध्वंनयध्वंघंघंभटाः॥मारयध्वंत्रासुयध्वंभटाकार्यटिकाइमो॥अनायासंलुण्ठयध्वंनयध्वंचयदलिनः॥वयंपांथाअनाथाःस्त्रोविश्वनाथपरायणाः॥अनायासं
 रंननाथातांपथिकोपरः॥वयंपिंङ्गाक्षविन्वासादस्मिन्मार्गेकुतोभयात्॥यातायातंसदाकर्मःसंचरमितोवनात्॥तत्कर्मसुत्रेराकृष्टेभित्तःकार्यटिकप्रियः॥सूत्रंनयध्वंभ
 वतत्रोपस्थिरनक्षणात्॥इतिश्रुत्वाथपिंङ्गाक्षोभटकार्यटिकेरितं॥इरात्माभेयमाभेययुवोन्नतिसमागतः॥कोयंकोयंहृत्तारापिंगाक्षेमपिजीवति॥तत्तल्लुण्ठयिषुःप्राच्यनृपा
 राक्षिंसमान्मम॥इतितंदावमाकर्णिताराक्षसपितृव्यक॥धनलाभेनपिंङ्गाक्षेपापःपापंयच्चिनयत्॥कुलधर्मव्यपास्येयवर्ततेकुलपांशूजः॥चिरंविंशितमपासुधाटयिव्योन्न
 संशयं॥किंचार्यतिसडुष्टात्माहृत्यानाज्ञापयत्क्रुधा॥आदावेनघातयंतुतंतंकार्यटिकानिमान्॥ततोयुध्यन्तृत्ताराक्षेनेकेनवनेखिताः॥यथाकथंचिदनयस्तचखादसथान्तिकं॥अ
 दिन्नंहिधनुर्वीणांदिन्नंस्मृतंनंशरैः॥असूदसिध्यमेतांस्तदंतिरिष्यंयदीश्वरः॥अभिलष्यन्नितिप्राणानत्याक्षीर्ष्यपरार्थतः॥तपिकार्यटिकाप्राप्तास्तस्वीगतसाधसाः॥यमनिस्यूनकाले
 स्त्रोप्रतिस्तदनुत्पतः॥दिगीशत्वमतःप्राप्तोनेमंत्योनेमंतेश्वरः॥इत्यमस्यस्वरूपंतेआवास्यासमुदीरितं॥एतस्योत्तरतोलोकोवरुणस्यायमद्भुतः॥कृपवापितडागानांकमोरेनिर्मले
 के॥इहलोकेमहीपंतेवारुणेवरुणभुजाः॥निर्जलेजलदातारुपरसंतापहारिणः॥अर्थिभ्योयेप्रयच्छंतिचित्रद्वंकमण्डलं॥पानीयशालिकांकुर्मुःस्नानोपस्करसंयुताः॥दधुर्कर्मपरा

४०

श्वापिसुगंधोदकपूरितान्॥अश्वत्थसेवायेकुर्युःपथिपादपरोपकाः॥विश्रामशालौकर्त्तारःश्रान्तसंतापनोदकाः॥ग्रीष्मोष्णहंतमापूरयिष्यादिरुचिंनान्यपि॥चित्राणितालहंतानि
 वितत्वंतितयागमे॥रसवंतिसुगंधीनिहिमवंतितपर्तुषु॥विश्राणयंतिवातप्रियानकानिप्रयत्नतः॥इक्षुक्षेत्राणिसंकन्यबालोभ्योददस्यपि॥तथानानाप्रकारश्चविकारोनेक्षरान्
 वहन्॥गोरसानांप्रदातारस्तथागोमहिषीप्रदाः॥धारमराउपकर्त्तारश्चायामराउपकारिणः॥देवालयेषुयेदपूर्वक्रुधारागलंतिकाः॥तीर्थंचकरुर्त्तारस्तीर्थमार्गावनेजकाः॥अभयंयेप्र
 यच्छंतिभयात्तोघतपाणयः॥निर्भयावारुणेलोकेतेवसंतिलसंतिच॥विपारायंतियेपुण्यादुर्हर्तेःकरुणयाशितान्॥तेपाशयागोलोकेस्मिच्चिवसन्त्यकुतोभयाः॥नोकाधुपायेर्नघादेःपाश्या
 नयेतारयंत्यपि॥तारयंत्यपिदुःखावेत्तत्रनागरिकादिज॥घृष्टनृपरापतटिन्यादेर्बन्धयंतिशिलादिभिः॥तोयर्थिसुखहृद्भयंयेनरास्त्रेभोगिनः॥वितर्पयंतियेपुण्याल्लघितान्शी
 तलैजलैः॥तेतत्रवारुणेलोकेसुखसंजतिभगिनः॥जलाशयानांसर्वेषामयमेकतमःपुति॥प्रवेतायादसानाथसाक्षीसर्वयुक्कर्मसु॥अस्योत्पत्तिंभूरासनेवरुणस्यमहात्मनो॥भा
 सीमुनिरमेयात्माकर्दमस्यप्रजायतेः॥शुचिष्मानितिदिव्यातस्तनमेविनयोचितः॥स्थेयमेयाधैर्गुणैरूपचितोहितः॥अहोनेसरसिस्त्रातुंसगतोबालकः॥सहजलकीडनंते॥पतंतीभ्य
 मारोहरुचंतं॥ततस्तस्मिन्मुनिसुतेकृतेत्वाहितशंसिभिः॥तैःसमागत्यशिषुभिःकथितंतत्पितुंपुरः॥हराचरोयविष्टस्यसमाधीनिश्चलात्मनः॥श्रुत्वालविपत्तेर्नचकलनेन

रितः

रात्रि॥ अधिकं शीलया मास सर्वजं त्रिलोचनं॥ पश्यन् शंभोः समीपे स भुवननिचतुर्दश॥ नानाभूतानि भूतानि वृत्त्या रणं तर्गतानि च॥ चंद्रसूर्यक्षितारश्च पर्वता सरिताः ॥ १॥
 १॥ क्षातिहृन् रणानि सरं सितं॥ नानादेवनिकायाश्च कर्हि विषदां पुरी॥ वापी कूपतडागानि कुल्याः पुष्परिणीर्वह॥ एतस्मिन् कपिसरसि जलक्रीडा यरायणान्॥ वक्रं नृपुं निगमार्हं
 श्वमज्ज नो न्यज्जनादिभिः॥ करयंत्रविनिर्मुक्ततोयधाराभिषेचनैः॥ करतत्रितपानियैश्च वृद्धिर्देवनादिभिः॥ जलखेन न कैरिस्थं सै संयुक्तानुवक्रवाजकान्॥ तेषां मध्ये ददर्श यः समाधिस्थः स
 कर्दमः॥ स्वशिभुं शिभुमारेण नीयमानं पृथितं॥ कयाचिज्जलदेव्यां तस्मात्स्वकुर्यादसः॥ प्रसह्य नीत्वा दधये दध्वां संसर्पितं॥ निर्भस्पर्शं तं नाथ केन चिद्द्रुपिणा॥ त्रिशूलाय गणे
 तुक्तं क्रोधात्मानेन च॥ कुतो जलानां सधियैः शिवभक्तेः स्यात्वालकः॥ प्रजापतेः कर्दमस्य महाभाग स्वधीमतः॥ अज्ञात्वा शिवसामर्थ्यं भवता विरमासितः॥ भयत्रसेन तदा कं श्ववराजतमु
 दत्तता॥ वालरत्नै रलंकृत्य वधातं शिशुमारकं॥ संसर्पितं समानीय शशुयादाज्ञं संनिधौ॥ नत्वा विज्ञापयंतं च नापराध्याम्य हं विभो॥ अनाथनाथ विधेश भक्तापत्तिविनाशकः॥ भक्तक
 ल्युतरो शंभो न नायं दुष्टया दशा॥ भक्त्या न मया नाथ भवभक्तजनीर्धकः॥ गणो न तेन विज्ञाय शंभोरथ मनो गतं॥ पाशेन वेधा तत्पादं शिशुहस्तं स नर्पितं॥ गृह्णामि मं स्वतनयपार्षदं
 शंकरात्मजा॥ पाहि स्वभवं वत्स वृद्धतीति सकर्दमः॥ समाधिसमय सर्वमिति शृणु दारधीः॥ उन्मील्य नयने यावत्प्रणिधानं विसृज्य च॥ संपश्यति शिशुं तावत्सुरतः समवेक्षत॥ गृहीत

४९

शिशुमारं च पाशैरेकतर्किकं॥ तोयाईका कपशाणं कवायनयनाश्चलं॥ किंचिद्विषुं सक्षोभं सधमायन्नमापन्नमानसं॥ कृतप्रणा समानिं ग्यजिषुं स्तन्युखपंकजं॥ पुनर्जातमिवा
 नस्तपश्यंश्चापि मुकुर्मुहुः॥ शतानि पंचवर्षाणि प्रणिधानस्थितस्य हि॥ कर्दमस्य व्यतीतानि शंभुमर्चयत्सदा॥ कर्दमोपि च तत्कालमज्ञात्वा क्षणसंगतं॥ यतो न प्रभवेत्कालो महा
 कालस्य सन्निधौ॥ ततस्तं तनयपृष्ठपिरेतं प्रणिपत्य च॥ जगाम तूर्णतपसे श्रीमद्वाराणसीपुरी॥ ततः तस्मात्तपोधोरं लिङ्गं संस्थाप्य शाम्भवं॥ पंचवर्षं सहस्राणि स्थितः पाषाणनिश्च
 लः॥ आविरासीन् महादेवस्तुष्टु तपसा ततः॥ उवाच कर्दमं ब्रूहि कंदर्पमिव रोत्तमं॥ ॥ कर्दमिह वाच॥ यदि नाथ प्रसवेत्ति भक्तानां मनुकस्य क॥ सवीसा माधिपत्यं मे देसु यां दशमपि॥
 शक्तिभूत्वा महेशानः सर्वं च तितदप्रभुः॥ अत्यपि श्रुतं तं तत्र वारुणो परमेयदं॥ रत्नानां सन्निधानां मद्योना सरितां अपि॥ सरसां पत्न्यानां चाधायाः सुसुतं संपुनः॥ जलाश्रयानां सर्वेषां प्रतीया
 श्चापि वेदिशः॥ अधीश्वरः पाशपातिर्भक्तसर्वमरक्षियः॥ दशमिव रम्यं च सर्वं बाह्यं हितकारकं॥ त्वयैतत्स्थापितं तिगंतवनाग्राभविष्यति॥ ब्रूणो शमितिख्यातं वाराणस्यां सुतिद्विदं॥ मणिक
 र्णी शलिङ्गस्यै नैर्ज्यादिशं स्थितं॥ भाराधितं सदा पुंसां सर्वजाद्यविनाशकत॥ वरुणो शस्ये भक्तानं तेषां मद्रपं क्वचित्॥ न सन्नाय भयं तेषां नापायमरणं क्वचित्॥ जलोद्गमं दं नैव न भ
 यं वै त्वयः क्वचित्॥ नीरसामन्नपानानि वरुणेश्वर संस्पृते॥ सरसाति भविष्यति मात्र कार्या विचारणा॥ इत्युत्वा नर्दधेशं शुर्वरुणो विस्रवं धुभिः॥ इमं लोकमलं कुर्वन्त दारुणं विनाशकं॥

॥ गणावचतुः ॥ इत्थं वरुणलोकस्य स्वरूपं ते निरूपितं ॥ यद्युवाच नरः कपि हूय यैः प्रबोध्यते ॥ इति श्री स्कन्द पुराणे काशीखण्डे वरुणलोकवर्णननाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १३ ॥
 गणावचतुः ॥ इमां गंधवतीं रम्यां पुरीं वायोर्विलोकय ॥ वारुणा उत्तरे भागे महाभागनिधेर्द्विज ॥ अस्यां प्रभंजतो नाम जगत् प्राणो दिगीश्वरः ॥ आराध्य श्रीमहादेवं दिव्यालम्बमवाप्तवान् ॥ पु-
 राकाश्यं परावाहं पूतात्मेति च विश्रुतः ॥ धूर्जटे राजधान्यां स च चारविपुलं तपः ॥ वाराणस्यां महाभागो वर्धाणामयुतं शतं ॥ स्थापयित्वा महति गंगावनं पवनेश्वरं ॥ तस्य दर्शनमात्रेण
 पूतात्मा जायते नरः ॥ पापकंजमुत्तुज्य स वसेत्पावने पुरे ॥ ततस्तस्योद्यतपसा तपसां फलदः शिवः ॥ आविरासीत्तरोत्तंगात् श्रीतीक्ष्णो महेश्वरः ॥ उवाच च प्रसन्नात्मा कुरुणा मृतसाग-
 रः ॥ उज्जितेति पृतात्मन वरं वरय सुव्रत ॥ अनेन तपसोऽप्येतां गंगां स्थापयित्वा न च ॥ तावदेव नृपूतात्मे स्वे लोकसचराचरे ॥ ॥ पूतात्मावाच ॥ देवदेव महादेव देवनाम भयप्र-
 द ॥ वल्लभा रायणोऽदि सर्वदेव पदप्रद ॥ वेदान्मन्त्रचरितिकिमात्मक इति प्रभो ॥ प्राप्ताः शतपथं च नेति नेतीति वादिनः ॥ ब्रह्मविज्ञो रविगिरांगो चरो न चावाक्यते ॥ प्रथमेश
 कथं त्वां मादृशः प्रभवे प्रभो ॥ प्रसन्नप्रसन्नो नैव भक्तिमास्तुति कर्मणि ॥ किं करोमि जगन्नाथ न वस्या नीद्विमाणि मे ॥ विश्वं त्वं तं भेदोक्तिं त्वमेक सर्वगतमः ॥ सुभं त्वां तां तु-
 तित्वं च स गुरोर्निर्गुरो भवान् ॥ सर्गात्पुंराभवानेको रूपनाम विचर्जितः ॥ योगिनोऽपि न तत्तत्तं विदन्ति परमार्थिनः ॥ यदेका ज्यो न शक्नोति त्वं स्वैरवरप्रभो ॥ तदिच्छातवया तन्नासेव्या-

शक्तिरभूत्ततः ॥ त्वमेकोदित्वमायन् ॥ शिवशक्तिप्रभेदतः ॥ त्वं ज्ञानरूपो भगवान् स्वच्छाशक्तिस्वरूपिणी ॥ उभाभ्यां शिवशक्तिभ्यां पुत्राभ्यां निजनीलया ॥ उत्पादितः क्रियाशक्तिस्ततः स
 वैमिदं जगत् ॥ ज्ञानशक्तिर्भवानी शश्वत्शक्तिरमायता ॥ क्रियाशक्तिरिदं विश्वं तस्य त्वं कारणं ततः ॥ दक्षिणार्धं तव विधिर्माद्रुतवचा सुतः ॥ चन्द्रसूर्याग्निनेत्रत्वं निश्चास्यति त्रयं ॥ त्व-
 त्वेदादमुनिधयस्तव श्रोत्रं समीरणा ॥ बाह्वस्ते दक्षदिशो मुखं ते वासणाः स्मृताः ॥ राजस्य वर्धमाने वाङ्मनोऽवेषादुरुसं मुद्रवाः ॥ पश्चात्पुत्रोऽस्तवे ज्ञानकेशास्ते जलदा प्रभो ॥ त्वया प्रकृतिरु-
 पेणा ब्रह्माण्डमनुजसुरा ॥ मध्ये ब्रह्माण्डमखिलं विश्वमेतच्चराचरं ॥ अन्तस्त्वं त्वानमन्ये हं किंचिद्विज्जगन्मयं ॥ त्वयि सर्वाणि भूतानि सर्वभूतमयो भवान् ॥ नमस्तुभ्यं नमस्तुभ्यं न-
 मस्तुभ्यं नमो नमः ॥ अयमेव वनाथ त्वयि मे लुप्तिरामतिः ॥ इत्युक्तं वनिदेवेश तस्मिन् पूतात्मनि प्रभु ॥ त्वं मूर्तिं त्वं स मा रोष्य दिव्यालम्बपदमादधे ॥ सर्वगो मत्स्वरूपेण सर्वतत्वाव-
 बोधकः ॥ सर्वेषां मायुषोरूपं भवानेव भविष्यति ॥ तव लिङ्गमिदं दिव्यं यदुद्भूय नीमानवा ॥ सर्वभोगसमृद्धास्ते त्वलोकसुखभागिनः ॥ पवमाने श्वरं लिङ्गं मध्ये जगत्सकृन्वरा ॥ अथो-
 क्तविधिना पूज्य सुगंधपुष्पादिभिः ॥ सुगंधचन्दनैः पुष्पैर्ममलोके महीयते ॥ ज्येष्ठे शोभन्ति मे भागे वायुक्रोशतरे ननु ॥ पवमानं समासाद्य पूतो भवति तत्क्षणात् ॥ इति दत्त्वा वरा न्दे-
 वस्तस्मिन्निर्गंतं यं यथो ॥ गणावचतुः ॥ इति गंधवतीपुर्याः स्वरूपं ते निरूपितं ॥ तस्याः प्राच्यां कुबेरस्य श्रीमन्मेषालकापुरी ॥ शोभोः सखित्वमापेदेनाथोऽस्माकं ॥

रूप

निधीनां पद्मसुखानां दाता भोक्ता हारार्चनात् ॥ ॥ शिवशर्मोवाच ॥ कोसौ पुनः कीदृक् भक्तिरस्य सदा शिवो यदा सखित्वमायन्नो देवदेवस्य धूर्जते ॥ इति श्रोतुं तममनः ॥
तांगतं ॥ युवयोर्गुरुमुखात्वादमेदुरेदरमन्तरं ॥ ॥ गणावचनः ॥ शिवशर्मन्महाप्रज्ञपरिशुद्धेष्टियेश्वर ॥ मुतीर्थकोलितशेषजन्मजातमहानल ॥ सुहृदिषेमसंयमं ॥ यद्यतयं
न किंचन ॥ साधुभिः सह संवादो महाश्रेयोविहङ्गये ॥ आसीत्कमिह नगरे सोमयाजिकलोद्भवः ॥ दीक्षितो यज्ञदाता यो यशविद्याविशारदः ॥ वेदवेदाङ्गवेदार्थवेदोक्ताचारचंद्रपः ॥
राजभाष्यो बहुधनो वशः कीर्तिभाजनः ॥ अशिशुश्रूषणारतो वेदाध्ययनतत्परः ॥ तस्य पुत्रो गुणनिधिश्चतुर्विम्बसमाकृतः ॥ हृत्पुत्रयुक्तः सोऽथ विद्यां जया हभूरिशा ॥ अथपि
ज्ञातविज्ञातो पूनः कर्मरतो भवत् ॥ आद्यायायवकुशोधेनं मातुः सकाशतः ॥ ददाति पूतकारेभ्यो नैत्रिकैश्च कारसः ॥ सत्पुत्रवत्पुत्राचारसंस्थापनपराश्रुखः ॥ निन्दको वेद
शास्त्राणां देवशास्त्राणि नन्दकः ॥ स्मृत्याचारविहीनसुगीतवाद्यविनोदभाक् ॥ नटपाखणभरणैश्च वदप्रेमपरस्परः ॥ जीयते पि जनन्या स नयति पितुं रतिकं ॥ गृहकार्येभ्यश्च योऽपि
क्षितो रक्षितोऽपि न ॥ यदा तदेव तौ पृच्छेदये गुणनिधिः सुतः ॥ नट्येत मया गेहकृत्यातिविदधाति किं ॥ तदा तदेति साध्यादिदानीं सर्वहिर्मतः ॥ त्वात्मा समभ्यर्चयेदेवानेता
वन्तमवेहसं ॥ अधीत्याध्ययनार्थसद्वित्तैर्मित्रैः समं ययौ ॥ एकपुत्रेति तं माता प्रतारयति दीक्षितं ॥ नयत्कर्मचतुर्हस्तं किंचिद्वैति स दीक्षितः ॥ सच केशज कर्म्मस्य कृत्वा वर्षेथ

४३

बोडशे ॥ गृहोक्तेन विधानेन पाणिग्राहमथाकरोत् ॥ प्रत्यहं तस्य जननी सुतं गुणनिधिं मृड ॥ शान्तिमेहार्द्रपुत्राको धनले पिता भृशं ॥ यदि ज्ञास्यति ते वृत्तं त्वां चाभाता डयिष्यति
॥ आछादयामिते नित्यं पितुर्ये कुचेष्टितं ॥ लोकमान्योऽस्मि ते तत्सराचारैर्न बाधने ॥ ब्राह्मणानां धनं पुत्रसद्विद्यासाधुसंगमः ॥ सद्यो त्रियास्तनूचारादीक्षिताः सोमयज्ञिनः
॥ इति रूढिमिह प्राप्तास्तव पूर्वपिता महाः ॥ त्यक्त्वा दुर्जनसंसर्गसाधुसंक्ररतो भव ॥ सद्विद्यासुमनोर्ध्वे हि ब्राह्मणाचारमाचर ॥ तवानुरूपरूपेणावयसो कुलशीलतः ॥ पुनर्विंश
ज दुर्जनतां शिशो ॥ मातुलास्ते तुलाः पुत्रविद्याशीलकुलादिभिः ॥ तेष्वपि न विभेष्टित्वं शुभासुभयवंशतः ॥ पश्यतान् पुत्रिवैश्वस्य स्थान् ब्राह्मणानां कुमारकान् ॥ गृहे पि शिष्यान् श्रेयता
रूपितुस्ते विनयोचितान् ॥ राजापि श्रेयस्य त्रियदातव दुष्टेष्टितं सुतः ॥ श्रद्धाविहाय ते तां तद्वृत्तिलोपं करिष्यति ॥ बालचेष्टितमेवैतद्वदन्यथापि ते जनाः ॥ अनन्तरं हरिष्यति पुत्रं दीक्षित
तास्त्विति ॥ सर्वप्याक्षारयिष्यति तव वृत्तं च मां च वै ॥ मातुश्चरिचं नैवो धत्त दुर्भाषणैरिति ॥ पितापितेन पापिपुत्राश्चेति स्मृतिप्रथीनकः ॥ तद्विद्विलीनमनसो मम साक्षी महेन्द्र ॥ नमः
त्वातया पाहमुखं दुष्टस्ववीक्षितं ॥ अहो वलीया सविधिर्येन जातो भवानिति ॥ पुत्रिस्तरां जनयेति शिष्यमानोति दुर्मदः ॥ नन्तसा जवत दुर्मदोऽर्धो व्यसनीयतः ॥ मृगया

र्णाचौर्यदुरोदरैः॥सपारदारव्यसनैरेभिःकोत्रनखगिडतः॥यदिमध्येगृहेपशुपत्ततनीत्वासुदुर्मतिः॥आर्ययेधूतकाराणंसकृप्यवसनादिकं॥नवरत्नमयीमातः॥
 मिकां॥स्वपत्न्याश्चैकदादायदूरोदरिरेर्ययत्॥एकदागच्छतोराशोभवन्नजिजमुडिका॥दीक्षितेनपरितातादेवाधूतकृतःकरे॥उवाचदीक्षितस्तथकृतोललात्वयोर्म
 स्तेनाथनिर्वन्धादसकृत्प्रत्यवाचकिं॥मनाक्षिपसिविप्रोच्चैःकिंमयाचौर्यकर्मणा॥लब्धामुद्रात्वदीयेनपुत्रेणैषासमर्पिता॥मममातृश्चपूर्वमुजित्वाभीष्टोदितः॥नकेवलममाय
 तदकुलीयंसमर्पितं॥अमेघाधूतकर्तृणांभूरितेनापितंवसु॥रत्नकूप्यडुकूलानिभृशारप्रभृतीनिच॥भाजनानिविचित्राणिकांस्यताम्रमयानिच॥नन्दीहस्तप्रतिदिनंवंध्यतेधूतका
 रिभिः॥नतेनसदृशःकश्चिदसिकोभूमिमंडले॥अथयावत्तयाविप्रदूरोदरशिरोमणिः॥कथंनानापितनयेवितमानयकोविदः॥इतिश्रुत्वात्रकाभारविम्वतरसंधरः॥पुत्र
 त्वासासामौलिंप्रविशन्नजिमन्दिरं॥महापातकतामाप्यपविप्रोवाचतामथ॥दीक्षितापनिकृत्वासिक्तेयुरागिधिःशिभुः॥अथतिष्ठतकिंतंनकलाममभुभेर्भिक्षा॥अगा
 दूर्तनकालेयावत्पातंगुलिकाकृता॥नवरत्नमयीशीघ्रंतामानीयप्रयच्छमा॥इतिश्रुत्वाथतघादंभीतासादीक्षितायिनी॥प्रोवाचस्वात्मासाक्षात्क्रियांसम्यादधत्तथा॥व
 प्राप्तिदेवपूजार्थमुपहरादिकर्मणि॥समयोयमतिकामेधूतिथीनाप्रियातिथे॥इदानीमेवयकान्नकरणव्ययमया॥स्थापिताभाजनेकापिविस्मृतेतिनंतमहः॥

तदातरेतित्वं ब्रूयात्माथेदा नीं सनिर्गतः॥

दीक्षित उवाच ॥ हं हो सत्त्वत्रज न निमित्तं सत्त्वं प्रभाषितं ॥ पण्यदात्वां संपृच्छेत्तनयः क्व गतस्त्विति ॥ अधीत्याध्ययनार्थं च द्वित्रिभेदे ययो वहिः ॥ कुतस्तच्छाटकः पक्षिनां जिहोहि सं स
यार्थितः ॥ लभ्यते वस्त्वधा न्यायसत्त्वं ब्रूहि भयं त्यज ॥ सांप्रतं नेक्षते सापि भंगी कर्मणि भगिता ॥ पटसूत्रमयी सापि विपदा कष्टपार्थिता ॥ कदाक्षिणा भ्यंतत्वां स्यं गौडीता प्रदीक्ष
सा ॥ नागदंतमयी साधुमुखा कौतुकमंचिका ॥ कृता पर्वतदेशीया चंद्रकांतशिलोद्भवा ॥ शिपिकायग्रहस्ताया हस्तस्य सालं कृच्छालभंजिका किं वरूक्ते न कुलजे तु भ्यं कृष्याम्य हं ह
था ॥ तदाभ्यवहरिष्ये हमुपयित्याम्य हं यदा ॥ अनपनोस्मिते नाहं दुष्टेन कुलक्षिणा ॥ उत्तिष्ठान यदर्भास्तु तस्मै दयां जलाजलिं ॥ अपुत्रत्वं वरं नृणां कुपुत्रात्कुलपांभुलात् ॥ त्वज
देकं कुलस्यार्थं नीतिरेवा सनातनी ॥ त्वात्पानित्यं विधिं कृत्वा तस्मिन्नेवाक्रिकस्य चित् ॥ श्रोत्रियस्य दुतां प्रार्थय पाणिं जया हृदीक्षितः ॥ श्रुत्वा तथा स वृत्तांतं प्राक्तनं संविनेय च
॥ कांचिद्दिशं समा लोकां निर्ययो दीक्षिता गजः ॥ चिंतामवाप मरुती कृजानि करवाणिकं ॥ नाहमत्यन्तविद्योस्मि न चैवातिधनोऽस्य हं ॥ देशांतरे च धनतः सविप्रपुत्रवमेधते ॥
भयमस्ति धने चौरात्मविद्यः सर्वतो भयः ॥ यायजू के कुले जन्म कृष्णमेव स नंतथा ॥ अहो वलीयास्त विधिर्भाविकर्मनुसंधयेत् ॥ विधिं न नाधिगच्छाभिनमेयति चितः क्वचित्
॥ न च पार्थ धनं किंचिन्नु किमत्र शरणां भवेत् ॥ सदो न भुदिते भानो पुस्तस्मिन्मिष्टभोजनं ॥ दया दयात्र किं पावेया चेहृजननी न मे ॥ इति चिन्तयत तत्स्य भानुस्तत्तं गतः ॥

तस्मिन्नेव समये कश्चिन्माहेश्वरो नरः॥ पूजोपहारादायनेगरादहिरभ्यगात्॥ समभ्यर्चितमीशानं शिवरात्रावुपोषितः॥ पक्वान्नगंधमाघ्रायभुषितः सतमन्त्रगात्॥ इदमंत्रं पञ्चमः
 योपहर्तुनिशि॥ ईशाशामवलंब्याथ दारिंभोरयानिशत्॥ ददर्शचमहापूजं तेन भक्तेन निर्मितं॥ विधाय नृत्यगीतादिभक्ताः सुप्ताः शरां यदा नैवेद्यं स्तनरादातुं गर्भागारं विवेशत्॥ ईशं च
 प्रभंदष्टाय कान्धावेक्षणा यमः॥ निजचेलां हर्षित्वा समुदरीपयेत्॥ ततः पक्वान्नमादाय स्वरितं गच्छतोर्वहः॥ तस्य पादतलाधातात्प्रसुप्तः कोचबुध्नतः॥ कोचं कोचं दुरायन्न श्रोतं यं गृह्यतामि
 ति॥ यावद्भूतास्तमागत्य तावत्स पुरस्सकेः॥ यत्ता यमानो नैहृतः क्षणासंचत्वमागतः॥ अभक्षयच्च नैवेद्यं भाविपुण्यवतान्नसः॥ अथ वदः स मागय पाशमूरपल्लिभिः॥ निरीक्ष्य भिः संयतनीर्जो मे सु
 विकटेर्भटे॥ तावत्परिवदाऽप्राकिंकिणी जालमालिनं॥ दिव्यविमानमादाय तेनेतुं भूलपारायः॥ शंभोर्गणान्मातोऽप्यभीते सैर्वमो कंकरे॥ अवादिप्रतापैरिष्य इह तोयं गणादिभिः॥ कुलाचारप्रतीयोपधिः
 शोचोपपत्तयुवः॥ सत्यकोचपरिप्रहः संस्थाघानविर्वर्जितः॥ आत्मा हरेत्यकस्मात्ति शिवनिर्मल्यहारकः॥ एतस्तेतात्रवीक्षध्वममृशेण यं भवाठरी॥ शिवनिर्मल्यमोक्षारुः शिवनिर्मल्यलंघकाः॥ शिवनिर्मल्यरातारः
 स्वर्गस्तेषां सुपुण्यकृत्॥ विद्यमातोऽप्यमापेयं श्रेयोवानशनं परं॥ सेवितव्यं शिवस्त्वनप्राणैः कण्ठगतैरपि॥ मूयं प्रमारां धर्मं पुण्यथानचतथावयं॥ अस्मिन्नेव मेले सोऽस्मन्महासत्त्वः
 मोदयं॥ इत्थं तदा कमाकर्ण्योचुः परिवरास्ततः॥ किं करो शिवधर्मी ये सस्मात्ते तु भवादृशैः॥ स्थूलतलैः कथं तस्याये सस्मदृष्टिभिस्तु अनेनानेन तत्कर्म यकृतं भृगुते हतत्॥ प
 था

४५

स्वर्चला अलतानेन

तलीलिङ्गनिवासि, दीयक्यातिवाविता॥ सुधला सुताने मूर्ध्ना वायव्यानिनि॥ सूयवाधियत्राधर्मा, आनकस्या सा किं कर्मांशान्तरा ४ शिवनामानि, धर्मगददिष्टकृत ४ ककन विधित
 यूजा क्रियमाणानि त्रीणि॥ ५ ध्यायितव्यं नृणां या, भक्तनाथेन नमसा॥ कालिं मनाज्जुतिता, पुना विधुत कल्पयथा॥ अथ द्विजवनादूना, यूययातयथा गती॥ दार्धर्धयं म दूतया, मावितस्त्रिणि
 सद्दिज ४॥ अत्रिन्दमस्य तनय ४, कलिं गविधाति र्दम ४॥ कमाद्राचमवाप्याथ, यितर्मयत्र न यिवे॥ नानाधर्म विज्ञानाणि, दृष्टमाहूयानि र्दम ४॥ निवालथय सवर्धय, दीयनादृता द्विज ४॥ या मा
 धीगन्तमाहूय, सर्वोन्मविवयमि तान्॥ लूकमाहूय यामास, सम दया श्रुतिवृत्ति॥ युस्ययस्या मिथा ग्राम, यावन् ध्वनि ज्ञा ज्ञया ४॥ नय कय मया प्रीया, आतनीया विवाविती॥ ममाहूय रुद्राव
 ण, निनल्लु लम्बा सगया लूति तह यता दीय, दीया ४॥ यतिनिवालथी॥ अत नैव सधर्मण, यावज्जीव्य दमानह ४॥ धर्म किं गतां या यक्काल धर्मावर्ग गत ४॥ मदीयवासनायां गु, रुद्रादीयान् रु
 दीयावै॥ अलकाया ४॥ यतिनरू, उलदीय निखायय ४॥ एव लूति काल न, निवलथ मयिय कर्त॥ लूति कलानि वकार्य, रुद्र न मूर्ध्ना धिनि ४॥ कसदीक्षित दयादृ ४॥ सर्वधर्म यथा दूख ४॥ या
 र्थदीयदणाद्यात्, लिङ्गमोलितमाह ४॥ कलिं विधयत्राश्च, याफधर्मवति ४॥ सदा॥ निवालथ समूदीय, दीयानुप्राग्वसता यया ॥ कयादि कलनयदवी, शिवधर्म विलाकयन्॥ मन्त्राधर्मा
 तन, साधनं यदुच्यते॥ ॥ गणादृव ४॥ सर्वद्वगिधनालो, सखिर्हवय ४॥ विवान्॥ तदया कमना विप्र, संष्टय व्रवामह॥ यादकल्ययना विप्र, द्रक्कलामासमान्॥

15
10
5
0

संगर्भ ॥ अतिश्रीकंदयूनालकाणीखण्ड, गंधवलयकावर्णननामप्रथादणव्याय ॥ ३॥ ॥ ॥ गणवृद्ध ॥ अलकाया ॥ यत्राग, यत्रीगानीमहादया ॥ अर्थावमति ॥ सती ॥
कासुयाधना ॥ गिवसमनपसंगका ॥ गिववतयनायका ॥ गिवसाकृतकर्मणि ॥ गिवयूजायगा ॥ सदा ॥ साहिलायासुययक्ति, सर्वशालेस्त्रिगीहन ॥ तय नृदयनयम्य, सुदयय ॥
ना ॥ अजेकपादद्विवध, मुख्याजकादगाधिवे ॥ नृदा ॥ पविष्टताय्या ॥ जिह्मलायनयाणय ॥ यय्यकवदूधका, दववृकावावकिठ ॥ यय्यककिवनानिध, गिवरुकाजनवता ॥ एतन्न
पितयस्य, यायवात्राणसीयत्री ॥ गीगतनीमहालिङ्ग, पविष्ठयागुरुवर्ग ॥ गीगतनगयनयन, दिष्ट्येय्यादिदिगीधवा ॥ एकादगायकवना, जतोमूकटमंडिता ॥ गालनयातीलगला
॥ उद्गामावृषरुधजा ॥ असंख्याता ॥ सहस्राणि, यनृदाअधिदवर्ग ॥ तस्यायुत्रिवसक्त्या, सर्वशगसमृद्धय ॥ गीगतनगयनमय्य, काय्यायगाकप्रयधि ॥ विधवाकनयूयन, जायकप्रय
नादिता ॥ स्वर्गमार्गकिथामिह, एतन्नविष्णुगणादिता ॥ गिवगर्मादिवायुत्रे, यय्ययवद्वर्गदिर्का ॥ अलकायनीवदूग ॥ सममर्धद्वियेर्मन ॥ वमकृतवमकृत, कार्यलाकाहनद्वले ॥
ययकनिवगमगो, याचदुस्मैवर्गदिर्का ॥ ॥ गणवृद्ध ॥ गिवगर्मादिवायुत्रे, यय्ययवद्वर्गदिर्का ॥ अलकायनीवदूग ॥ सममर्धद्वियेर्मन ॥ वमकृतवमकृत, कार्यलाकाहनद्वले ॥
वृद्धलामानसायूर्व, घडासर्गविधित्त ॥ अनूकर्मनामगया, यनतर्कदिगय्या ॥ एलिपूर्ववर्धसहस्राणि, दिवातीतिहिनीयर्ग ॥ दुर्धमावक्रमस्य, यत ॥ सामवमीधिवान, नयायतिव

४१

मात्रेणानुमानेनमात्रेणानुमानेन

5

यथाव, दगवायातयदिग ॥ गगर्हविधिनादिष्ट, दगदवायवृक्त ॥ समस्यधानयामास, नवता ॥ समगकृवन् ॥ यदानवानणका, सुस्यगर्हस्यतादिग ॥ ततस्तस्य ॥ सून ॥ साम, नियजातवम
वर्ग ॥ यतिर्तसाममालाक, वृक्तलाकप्रितामह ॥ यथमात्राधयामास, लाकानीहितकास्यया ॥ तस्ययतृष्टावितर्गत ॥ यथिवीमनूययता ॥ तदोषय ॥ समृद्धता, यारि ॥ संधार्यतजगत ॥ अल
त ॥ गगवान्, अमृतनर्दिह ॥ स्ययीतयस्यमहाहाग ॥ यदानादगतीर्दग ॥ अविमर्कसमासाय, कर्गयनमयावर्ग ॥ संस्यलिगममृर्त, वृद्धगखुसनामत ॥ वीजोषधीनतिश्रत
॥ सदनृजनामी ॥ प्रसादादवदवस्य, विष्णुगस्ययिनाकिन ॥ तयकृष्टविधायेक, समृतादमितिस्मृता ॥ तस्यामूयानस्त्रातास्या, नवाकानामुयमय्यत ॥ उक्तनदवदवन, स्वमोलायाधत
का ॥ आदायनीकलामर्का, जगतजीसेवनीयर्ग ॥ यथादृक्कणगस्यि, मासाककयमायव ॥ आयायतसोकलया, यतन्नवयथागणी ॥ सतनृयायनहात्रा, साम ॥ साम, यतावदनाजस्य
॥ माजक, सहस्रगतदक्षिणी ॥ दक्षिणामददत्ताम, सुलाकानितिनिधुता ॥ तस्यावृक्तर्धिमूयस्य ॥ सदस्यस्यवरादिज ॥ दिव्यगर्हवृक्का, र्गुययद्विआरुवन् ॥ सदस्यारुद्धविस्मय, म
निर्हिवृकृतिर्दृग ॥ तसिनीयकूकूलेव, धृति ॥ ययि ॥ प्ररावस ॥ कीर्तिर्द्विस्थलद्वि, नवदय ॥ सियवित्र ॥ डययासहितनृद, सक्त्याधनकर्मणा ॥ प्रायमानूतिखानि, वृक्तस्यन
हुता ॥ तयेवतकवानूसाम, सुय ॥ यनमद्वकरी ॥ तयेवनाजस्ययव, वक्रवद्वधवायत ॥ तयेववाकले ॥ यीते, विलूकोसोकलानिधि ॥ सामासाकवाकणा, नाशोलेताद्वकि

82

40

धूपनेवयदीयाथेस्तु।।पामाविरुविद्याति।।इतिदत्तावनानुगुहसुसमेतद्वसमद्विज॥अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥तदात्रयवलाकस्मिन् द्विजनाजाः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥
शोवितिमिरा ४कृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥तदात्रयवलाकस्मिन् द्विजनाजाः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥
चैदलाकेसयुजन्।।गिवगर्मणिगर्मकात्रिणी।।यथिद्विद्याप्रमहात्रिणी।।कथयकोवकथामिमिष्टुका।।मूलाकंयत्रिजम्भुसुत॥इतिग्रीकृदयूनालका।।गीद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥
लोकावर्णनंनोमः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥तदात्रयवलाकस्मिन् द्विजनाजाः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥
अहोगर्णेविचिद्रयैः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥तदात्रयवलाकस्मिन् द्विजनाजाः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥
जातःप्रजापतिः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥तदात्रयवलाकस्मिन् द्विजनाजाः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥
सामविभूषणः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥तदात्रयवलाकस्मिन् द्विजनाजाः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥
॥द्विर्वयसहसु।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥तदात्रयवलाकस्मिन् द्विजनाजाः।।अकृतितामद्विजानसुसमेतद्वसमद्विज॥

२३५॥ अथाच ॥ आख्यातं हिनयोत्सृज्य मेतदप्यभिरीक्ष्य ॥ पुरावल्लिहिसमाधाना मक्षत्रं मं प्रवे ॥ पुरुषायुतसंतेनत प्रयत्नयसाधुना ॥ भवति भिस्ततः पुस्तमिच्छया यो भविष्यति ॥ ज्येतिश्च के समं ते मित्प्रहृष्टा
 भविष्यथा ॥ मेवादीनां चरादीनां येन यो युगुनमः ॥ आपधीनां सुधायां ब्रह्मणा च यः पति ॥ यतिमत्यो भवभ्यो पितेन यभ्यारोमानना ॥ भवतीनामिदं लिङ्गं नक्षत्रेश्वरं सजितं ॥ पूजयित्वा नराणां भवती
 लोकमुत्तमं ॥ उपरिष्ठा नराणां स्वलोको वस्तं भविष्यति ॥ सर्वासां तारकानां हि मध्ये मोन्मा भविष्यति ॥ नक्षत्रपूजयेच्च नक्षत्रवृत्तचारिणः ॥ ते वो लोके भविष्यन्ति नक्षत्रमदृशप्रभा ॥ नक्षत्रगृहशोनां
 तेषां बाधा कदाचन ॥ न भविष्यति ये काश्यां नक्षत्रेश्वरीक्षकः ॥ अतिथित्वमवापने च योर्ध्वलोकः शिवशर्मणा स्तथा गणायार्भगणास्य संकथां कथितेति विद्युचेतसां ॥ ॥ शिवशर्मा वाच कस्य लोको
 यमनुजो वृत्तं शी भगवद्गो ॥ यिदूयमानो रि व मे मनः प्रोरायते तरां ॥ गणादूचतुः ॥ शिवशर्मन् श्रुत्वा कथां मेता व्यापापहारिणो ॥ स्वर्गमार्गनिनोदायता पत्रय विनाशिनी ॥ यो सो पूर्वमहाकान्तिरावत्पा परि
 कर्णितः ॥ सा मा न्यपदमापन्नान्तिस्तशाख्यस्वनामतः ॥ विजोषधीनां तोयानां राजा भूदग्नतन्मनां ॥ प्रसादो देवदेवस्य पिनाकिनः ॥ तत्र कुरां विधायैकमुत्तोदमिति स्मृतं ॥ तस्या मुयान्मनाभ्यां नरा सो नात्प
 मुच्यते ॥ नुक्तेन देवदेवेन स्वमो लोयो धृतः सदा ॥ आदावतां कलामेकां जगत्संजीवनिं परो ॥ पश्चादक्षराशो विमासान्ते क्षयमास्पद्य ॥ आप्यायते सौ कलया पुनरेव यथा शशी ॥ भतत्प्राप्य मन्त्रा
 सोमवतां वरः ॥ राजसूयं समाजैः क्रमहस्वशतदक्षिणं ॥ दक्षिणा सददत्तो मस्त्री लोकानिति नो श्रुतं ॥ तेभ्यो वल्गुर्धुमुखेभ्यः सदस्यभ्यश्च भोक्षितः ॥ हिरण्यगर्भो वल्गात्रिभुगुर्यन्ती धृजो भवेत् ॥ सदस्ते

उनिमिर्वहुभिर्हतः॥ तंमितिचक्रहृत्तैवयुतिपुष्टिःप्रभावमुः॥ कीर्तिर्हृतिश्चलक्ष्मीश्चनवेद्यःसिधेविना॥ उपयासहितरुद्रं सन्नय्याध्वरकर्मणा॥ प्रापसोमश्चिरेत्यातेदतां सोमनशोभुना॥ तत्रेदं
 स्तःपरमदुष्करं॥ तत्रैवराजस्येचचक्रेचक्रेश्वराद्यतः॥ तत्रैवब्राह्मणः प्रीत्यैरित्युक्तोमोकलनिधिः॥ सोमोस्माकं ब्राह्मणानां राजात्रैलोक्यदक्षिणा॥ रात्रेवदेवदेवस्यविलोचनपदंगतः॥ देवनप्रातम
 क्रादहेतवे॥ त्वनमास्यपरेमूर्तिरित्युक्तपोवलात्॥ जगज्जोदयं प्राप्यभविष्यतिमुत्पादयं॥ त्वत्पीयूषमयेहस्तेःस्पृष्टमेतच्चरावनं॥ भानुनात्तापपारीतंपरांस्तानिविष्तास्यति॥ एतदुक्तमहर्षानिदराजस्य
 नदाशुदा॥ दिनराजस्तपस्तत्रयदस्युग्रंत्वयात्रैव॥ यच्चकंतुःक्रियोर्त्तस्त्वयामसंनिवेदितः॥ स्थापितंयस्मिंदलिंगंममचक्रेश्वरात्मय॥ तत्रात्रलिंगंत्वत्रामिसोमसोमार्द्ररूपधृक्॥ प्रतिमासंपञ्चदशभुक्ता
 यासर्वगोप्यहं॥ अहोरात्रंयमिष्यामित्रैलोक्यैश्वर्यसंयुतः॥ तत्रात्रपूर्णिमायानुक्तास्त्वप्यपिसत्क्रिया॥ जपहोमार्चनध्यानंदानंब्राह्मणभोजनं॥ शौचशरीरदिकरारां नृत्नवाद्यादिकार्यरां॥ ध्वजारोपणा
 कर्मदिनपश्चियतर्पणं॥ चक्रेश्वरोक्तं सर्वतदानन्यायतायते॥ अन्यच्चतेप्रवक्ष्यामिभुरागुसंकरोनिधे॥ अभक्तायनचार्ययंनान्तिकोयग्रतिदुहे॥ अवास्यायदासोमजायतेसोमवासरे॥ तदोषवासः
 कर्त्तव्योभूतायामद्रादरात्॥ कृतानित्यक्रियःसोमत्रयोदशनिशापते॥ शनिप्रदोषसंपूज्यलिंगं चक्रेश्वराक्षयं॥ नक्तं कृत्वात्रयोदशंनियमंपीर्युत्तच॥ उपोष्येचचतुर्दशोक्तत्वाजागरतांनिशि॥ प्रात
 सोमक्रुदुयोगेत्वात्वाचक्रेश्वरितः॥ उपोष्यसंध्यंविधिवत्कृतसर्वोदकक्रिया॥ उपचंद्रोदतीर्थेयुष्मांस्त्रिविधिवदाचरेत्॥ आवह्नाघरीहंतंपिराउदयोत्प्रयत्नतः॥ वसुन्धादिति सुतःस्वरूपं त्वयं॥

राम
 ५०

मातामहस्तथादिष्टतथान्यान्यपिगोत्रजान्॥ उत्सृज्यगुरुवंशुनां नामासूचार्यपिरातः॥ कुर्वन्वाहं चतीर्थेस्मीन्वाह्यो हंरतेखिलं॥ गयायांपिरादानेनयथातुष्यन्तिपूर्वजाः॥ तथाचंद्रादराउक्तं
 रोचथोहंस्त्वप्यन्तिपूर्वजाः॥ गयायातथासुच्येदनासितकृताचरः॥ तथाप्रमुच्यतेचंद्राचंद्रोदोपिरादानतः॥ यदाचंद्रेश्वरांश्चक्षुयायात्कोपिनरोत्तमः॥ तदानृत्यन्तिमुदितास्तसर्वप्रपितामहाः॥
 अयंचंद्रोदतीर्थेस्मिन्नर्पणंकरिष्यति॥ अस्माकंमदभाष्यत्वाद्यदिनेनकरिष्यति॥ तदेवतीर्थसंस्पर्शादस्मात्प्रभविष्यति॥ स्पृशेन्नायियदाचंद्रंतदाश्चक्षतिनृपये॥ एवंवाहंवेधायाथसुष्टोचं
 चंद्रेश्वरी॥ सन्नय्याधिप्राश्नयतिनृकृयाद्वैयारांस्ततः॥ एवंकृतेवृत्तेकाश्यामदर्शसोमवासरे॥ भवेद्दरात्रयानुक्तामृगाङ्गमदुग्रहात्॥ अत्रयात्रामहचैत्याकार्यक्षेत्रेनिवासिभिः॥ तारकज्ञानला
 भायक्षत्रविप्रनिवर्त्तिनी॥ चंद्रेश्वरसमभ्यर्चयद्यन्यथापिसंस्थितः॥ अष्टौघटलीभित्वासोमलोवाग्रतः॥ दक्षाराराजसूयस्यसेनाग्रिभुवनंकृतं॥ तपस्ततायसोत्पुत्रंप्राणादनादशनीर्दश॥ अ
 च्छिन्नसमुद्रतःपौत्रावैदेहिगाश्च॥ नाथःसर्वोपधीनाचन्या॥ तेषांपीरेवच॥ निर्मलानांकलानांचशेषधिवगीयते॥ उद्यत्यरोपरोपेतापंचःस्वकलौर्गलहस्तयेत्॥ उदंकमुदिनेनांयस्ततोभि
 जातसहनिर्दग्धवाहृंगारेदर्शनादर्शमाणस्तः॥ किमेयेर्षासंहारैरनेपिनसमविधौ॥ निजोत्तमो गेसर्वतःकलांयस्यावतंसयेत्॥ हहस्पतिं सर्वभार्यामैश्वर्यामदमाहितः॥ पुरोहितस्यने
 उरोभर्तुरेहिरसस्प्ये॥ जहास्तरसातानंरूपवाभूपशालिनी॥ वार्यमानोपिगीर्वाणोर्वहुदेवर्षिपुनः॥ नायंकलानिधेदोषादिजराजस्यतस्यवे॥ हित्वात्रिनेत्रकोमेनकस्यनोरुद्रांजातं॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ वदन् वसन् वसन् ॥ समयवायथा मूदा ॥ वाक्कल्पस्त्रायथा दह ॥ ग्रहयार्थमहायदि ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 पूष्णं वा मूदा ॥ इति विना मूदा दह ॥ दानवांस नृगणाश्च ॥ विष्णो यामन दवण ॥ कवन्तया नमवन्त ॥ आश्वर्यं यमथेयवर्ण ॥ तस्मिन् दवर्कतयुद्ध ॥ इति विना मूदा दह ॥
 दह ॥ गिलादयुवाय गममरुण ॥ इति विना मूदा दह ॥ मवावनन्दी कनकावदात ॥ गणेश्वराणां नपकर्मयव ॥ दवेयसन्नेन विदुश्चर्ययत् ॥ तद्गर्गवनाध ॥ इति विना मूदा दह ॥
 तानाजिमृता नृविपक्षान् ॥ आवर्तविद्या मृताजीवदात्री ॥ मर्केकमृदिश्वसहलमीग ॥ इति विना मूदा दह ॥ विद्याकयाकादिमहासूत्र ॥ इति विना मूदा दह ॥
 कः प्रमथाश्च नृकि ॥ यदि कसो देववत्रानि वस ॥ नृजीवयदयुन ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 प्रवर्ग ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 वमृकादयश्च जन ॥ नतादतन्दी दयसिहनाद ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥
 इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥ इति विना मूदा दह ॥

मन्त्रवर्णके १॥ प्रथियर्धमनके १॥ सुनरावृत्तयस्त्रवे १॥ तुलसीयवर्णधारा. वृत्तययी कर्णकने १॥ नद्यावर्णवर्णस्येध. यदाणेधवदानुकि १॥
 नृपके १॥ प्रथवामरि १॥ कसुमे १॥ यस्त्रवेनयनेनयि ॥ यये १॥ गतसरुमेध. सममानवर्णकने ॥ यवामृतेर्धगमिते. लकृत्तवधयत्त १॥ मययामामयधनी ॥
 कृत्वाविष्णु. वन्दनेर्यककर्म १॥ समालिप्ततविष्णु. सुगधार्चकनान्ययि ॥ गीतनृत्तायहावेध. प्रत्युक्तमुतिर्वेद ॥ ॥ नामासरुमेनयेध. सुयेधुसावर्णकने ॥ मरु
 मिहृउक १॥ समवर्तन ॥ यदाधर्वनानुलाक. मनागधिवनानुखी ॥ तदाध्वनियमधार्च. जयाहातीवदुक्त ॥ यदाध्वनसाह्यक. ववित्वाखीमरुमर्त ॥ रावनाध्विनसक. विविध
 तस्यहि ॥ निर्मलीकृतवर्णा. दत्तावर्तधिताकिन ॥ प्रययोकणधूमाध्व. मरुसुगवर्णकवि १॥ प्रससादगदाधधा. रागवायमहात्मन ॥ तस्यालिगादिनिर्गम्य. मरुप्राकृधिकयुति १॥
 वयविदूयाक १॥ साक्षाद्वाक्यणीयति १॥ तथातिध्वसनास्मि. वविवनयरागव ॥ निगम्यतिवव १॥ मरुडा नयनदिज १॥ डयननयसदाह. वामवाक्तिवविध १॥
 वृ १॥ प्ररुन्नुनयनावल १॥ मोलावर्तलिमाधाय. वदनजयजयतिव ॥ ॥ रागवडवाव ॥ त्वराहिनाहिनरिहयतम १॥ समरु. मरुनयस्यहिमतानिगावर्णा ॥ यदीयसदिनमण
 गगणहिताय. लाकप्रयस्यजगदीध्वननमरु ॥ लाकतिवलमरुधलमरुमहाहि. निर्मासिकीमूदनूदवसमरुमूद ॥ विद्राविताखिलतमा १॥ सगमाहिमाणा. यीयूवयूनयविदूमि

५४

जा ५३

तर्तनमरु ॥ त्वयावतयधिसदागतिवयुदासा. कृत्वावितावृत्तनजीवनजीवतीह ॥ तद्वयुरुजमविवर्द्धितसर्वजन्ता. मरुधिताहिकलसर्वजगन्तमरु ॥ विष्णुकयावकनतावकयावः
 केक. गकसतमृतवतामृतदिव्यकार्य ॥ यीणित्वाजगदहाजगदाक्तवार्थ. सुखावकयुतिधर्मगमर्दनमरु ॥ यानीयनूयधनमगजगत्यविध. विधीविधिप्रसूवनिप्रकवाप्रिताय ॥ विध्व
 यविधमरुलीकिलविध्वनाध. यातावगाहनतवतदतानतासि ॥ आकागनूयवहिनकनतावकाग. दातादिकवधमिरुध्वनविध्वमतत ॥ त्वरु १॥ सदासदयसंश्वसितिरावा. सकावमवर
 वतास्मिनतमरुमर्त ॥ विध्वरुवात्मकविरुर्लेविराप्रविध्व. काविध्वनाधरुवतान्यतमरुमात्र ॥ तत्वाविमानगमिताहिमयाहिरुय १॥ तद्यायव १॥ यनयन १॥ यणतमरुमर्त ॥ आत्मसूयतव
 नूययनम्यवाहि. नाहिसुर्तकनववावन्नूयमरुत ॥ सर्वार्थमात्मनिलययतिनूयनूय. निर्यततास्मियनमानततामरुमूर्त ॥ ॥ त्वयमूर्तिरिप्रिमारिनुमारिर्वध. वंयातिर्वधरुवदि
 ध्वजतीनमूर्त ॥ एतदुर्तसुवितर्तयणतयणीत. सर्वार्थसार्थयनमार्थततानतासि ॥ प्ररुमूर्त्यकनय. यविमुद्यतिरागव १॥ रुग्णमिमिलनोलि १॥ यणतामयूनयून १॥
 मरुधवा. रागवनातितजसा ॥ डकयहमर्वाकृत्वा. धृत्वाहयणतद्विज ॥ डवावदगनअप्ता. प्रयातिरदिगकन १॥ अनतायूयतयमा. कनयावप्रितनव ॥ लिंग
 गस्यावाधननव ॥ विध्वनतावहावण. अविनातिध्वलनव ॥ अविमूकमहाकृत्. यविधाववणनव ॥ त्वामरुमर्त्याययग्यामितवाधयनकिवन ॥ अननवगनी

[illegible]

लयनिव॥सूयधात्रस्तथास. व्यायामयत्रिमायक॥पिविकर्मद्विदुता. आदुतागगनामल॥अथवाचनकासान. सात्रयूयस्त्रययकु. कार्यकथयतयवो. कययायत्रयामम॥निगम्यति
ववसुम. वयस्यमविमानगो. यणयमावसुसुमो. क्वाधुवकथागलो॥ ॥गणवूवकु॥मना॥स्वायंरुवस्यासी. दलूनवनग॥सुत॥तस्यकितियतव्विष. दोसुतोसमरुवकु॥स्त्रययामूक
मायय॥सुनीत्यानुक्वायन॥मध्यसरुननयत. नयेविस्सुसुयवेकदा॥सुनीत्यानाजसवाये. नियफालंरुनारुक॥क्वाधाययिकायउ॥समविलयतत्यन॥सगताकातवनग. का
लीगंयणनामह. दृष्टरुमसमसुसु. निविष्टजनकसुवे॥आवसिहासनसुसु. नयतव्विवायपलात. आनूवकुमवकुम. सुवविर्कवमववीत॥दोरुणयकिमावाइ. मिक्कनम
महीयत॥वालवालिगव्विवा. दलूग्याज०वारुव॥असिनुसिहासनसुसु. सुकर्मकत्वयाकर्त. यदिस्यात्सुसुतंरुकि. दूरुणयवनगारुव॥अननवानुमानन. वूयस्त्रययका
यता॥रुतानाजकुमावायि. नालक्यान्ममादय॥स्वकुकिजममयय. त्वमरुममनूकर्म. अधिजानूधनाजान. म्माननयविट्टिहिन॥आण॥सिहासनस्यासु. वूविष्टयनरुव
कुकिहिवकिमवम॥सुववयसुवाविष॥मध्यरुयसरुवाल. सुयजियनिरुसिग॥यतनियीतवायाम्. दृष्टात्तुकिक्किववाकवान्॥इवितानूवितकिवि. वाविवा
व॥नियकितामदिस्याय. तस्या॥मोराण्यलोत्रवान्॥विस्सुयवसरुलार्क. णमसंरुयवद्विने॥लोणवे॥सगिउनेत्वा. नयम्वसदनययो॥सुनीतिनीनितिलय. नयम्वसदनययो॥

[illegible][illegible][illegible]

नरवो॥ यदातोवादिनिर्या॥ यद्वनवाक्तिर्यद॥ प्राणा नाद्यादियास्तनां तदातदवलं वनं॥ यथायथावरियासि यूपविदुर्नयदं॥ तथातथाममया॥ कण्ठ्याद्युप॥
 वनयति यार्धं ममानसापुज॥ सुधाधानाधनाकात्र वहिषिभयतिवयि अथतिष्ठनुकठिना॥ याणाश्कण्ठाटवीतनं॥ तयस्यकातिसक्तका सुयसत्वयिद्यास्यति॥
 जननीवनर्णवृजो॥ कण्ठमोलिजज्जाल जरीकृत्वा कर्वयथो॥ तथायित्वेयं सूत्रं सूनीत्यायनिगुह्यव॥ तयन्दीवनजामाला क्वस्यायायनीकृता॥ मायातन्माग्नं न कायं॥
 गीकृता॥ यत्रेववायुसवा आणीवृद्धा॥ यत्र॥ गता॥ सुसोधात् सविनिर्गत्य वालवालधवाक्रम॥ अनूकूलनमरुता दर्शिताधाविगदनी॥ समनूकनसोखाय प्रसादणमिदं॥
 कृताकृतिविवधुता वलनवनमाविगत्॥ समारुदेवतारिह॥ कवलनाजवर्त्मनि॥ तवदकाननाधाम कण्ठव्यो नृपात्मज॥ यावदमीत्यनयन यत्र॥ यथ्यतिसकृद॥ तावदका
 सकृदो नमार्कितगतीवन वासिण्यसहाय्य रुवरुपं महामत॥ अनन्यानिविलोमरुताकार्यहिकावर्ण॥ कनाजतनयावाला गरुनकवतदलं॥ वलातुससातुप्रकृति नमस्त
 वितद्यात॥ यम्ययवहितरात्री यरुंवापुहमवव॥ आकृष्टाविनीनरु सुस्यतप्रयदग्यतु॥ अन्यथाविदधात्यथ मानवावृद्धिनेरावात॥ रुवगह्यारुविद्यासो विदधाद्विधिनयथा॥ तदा
 यानववेविषं नविषं विविधिरि॥ नवलं नायम॥ यसां कावर्णप्राकृतं कृतं॥ अथदृष्टु ससकृतीतु सकसकतिरजस॥ राग्यमृतेविवाक्या यतीतानुप्रममादर॥ तिलकां कितसहस्रं

कण्ठ्याद्युप॥ कर्कजिनायविषयि यरुसूत्रेनलकृताना साकस्यकनानुकिंवि विनिमोलितलावनानु॥ सखीतसूत्रकावाय वास॥ यावन्नपान्वितानु॥ यकापुचिमहारागा निशि
 तानुसकनाविधीनु॥ विषं विषदिनिर्ममा डद्विधीर्नवप्रजाडयागम्यविनयसि॥ यवदकनसम्युट॥ क्वाविष्ठापर्यावक्र प्रणम्यललितवव॥ ॥ क्वडवाव॥ अवेतमामुनिवना
 ॥ सूनीयुदनसकृदं॥ डलनयदगनयं कर्वनिर्विर्मानसं॥ अहंवालविगालाक माहनाजकमानक॥ तदृष्टुर्ज्ज्वलंवाल स्वरावमधुनाकृति॥ अनर्थातनयंयथ नृदुर्गरीनराविषं॥
 डयावदग्यगिष्ठकं आवृष्टविस्मितारुणं॥ अहंवनमनूयार्क सनार्थेददकिरि॥ याथाइनरिहंसर्वप्र समाधुषितमानसं॥ विवार्ययिनजानीमा वदनिर्वदकावर्ण॥ अनवाकरिला
 याणां वेनाग्यंजयतनूणां॥ सकृदीययतनारु॥ कमानमुतथाकथं॥ स्वरावरिनप्रकृती लाकमिदमतागमं॥ अवगन्तुंरिगकृत यूनावृद्धमवाणिगा॥ अंगिष्ठताववसुषी सरु
 जप्रमतिरुर्न॥ वारंजुआरुसनदा गिष्ठ॥ यिष्ठमनात्रथ॥ ॥ क्वडवाव॥ यावितात्राजसवार्थ जनयार्हंमृतीश्वना॥ नाजानमानुवृद्धिं सूत्र्यायनिरुक्षित॥ डलम
 त्थ माकृमन्मागनं तथा॥ धिक्कृष्टयगर्णसर्वं निर्वदकावर्णद्विदं॥ निगम्यतिगिण्वावायं यत्रस्यवमवक्षत॥ काप्रमवगर्णसूक्तदलवालधिनकमा॥ ॥ मययडु
 हाकार्यं कम्पवातिमनात्रथ॥ ज्ञातारुवरुतावत्स न॥ यवाणावनीकनू॥ ॥ क्वडवाव॥ मृतयाममयावन्धू नूरुमप्यारुमारुम॥ यिषादरुक्षसाश्वासी गरुतासं

वक्तुं किं साहाय्यं मतं दिक्षुमिच्छता ॥ ४॥ आयाजननवालता द्युपदगसुदयता ॥ अनन्यनृपकुं ययदय ॥ ४॥ समुक्तिं ॥ ५॥ विदुः ॥
 कायामि, कायामिच्छता ॥ ६॥ मनायथयथातीर्णं रुवयुगुयिदुनय ॥ ७॥ विदुः समुक्तिं ॥ ८॥ आयाजननयलाधना ॥ ९॥ नवाकमाभुत ॥ १०॥ ययिष्यद्विदुः ॥ ११॥
 नागयक्तिय ॥ १२॥ वननिधनमवसु ॥ १३॥ रुवयुगुयिदुनय ॥ १४॥ विदुः समुक्तिं ॥ १५॥ अनन्यनृपकुं ययदय ॥ १६॥ समुक्तिं ॥ १७॥
 ययदय ॥ १८॥ ययमाययतकथं ॥ १९॥ यथायथातुं मायाक ॥ २०॥ नातथ्यं कथयामाक ॥ २१॥ अविदुः ॥ २२॥ अनन्यनृपकुं ययदय ॥ २३॥ समुक्तिं ॥ २४॥
 अविनाडवाव ॥ २५॥ अदवीय ॥ २६॥ ययदय ॥ २७॥ सत्त्वोसं सत्यदामि ॥ २८॥ कमलाकाककाकाधि ॥ २९॥ कमलेय ॥ ३०॥ सुगीलयत ॥ ३१॥
 प्राप्ति ॥ ३२॥ सविदुः ॥ ३३॥ सर्वदाकृ ॥ ३४॥ ययदय ॥ ३५॥ ययनमवसु ॥ ३६॥ ययनययनययन ॥ ३७॥ ययनययनययन ॥ ३८॥ सर्वदायतिमायुत ॥ ३९॥
 याजनादन ॥ ४०॥ अकनामायुजग ॥ ४१॥ संदुष्ट ॥ ४२॥ किंनययुति ॥ ४३॥ वनिष्ट ॥ ४४॥ ययनरुनवलि ॥ ४५॥ सिद्धयाष्टेनयात्मज ॥ ४६॥ तमात्राभ्युदधीकण ॥ ४७॥ मयवर्णाष्टदूत ॥ ४८॥
 मयमूर्क ॥ ४९॥ मनीषाता ॥ ५०॥ विदुः ॥ ५१॥ नाधनीयति ॥ ५२॥ कथवारुगवानिष्ट ॥ ५३॥ सविदुः ॥ ५४॥ विदुः ॥ ५५॥ विदुः ॥ ५६॥ विदुः ॥ ५७॥ विदुः ॥ ५८॥ विदुः ॥ ५९॥ विदुः ॥ ६०॥

३३

दा ॥ ६१॥ ददनाकनमकुण ॥ ६२॥ वासुदवात्मकनय ॥ ६३॥ आययं ॥ ६४॥ उज्ज्वलसिद्धि ॥ ६५॥ नकाय ॥ ६६॥ अतसीयुष्यसंका ॥ ६७॥ यीतवाससमय ॥ ६८॥ कर्ण ॥ ६९॥ सर्वोत्तमकययत ॥ ७०॥ कानसिद्धि ॥ ७१॥ कृतल ॥ ७२॥ ययानुकल ॥
 मिश्रालि ॥ ७३॥ नाश्वर्ययययय ॥ ७४॥ वासुदवजयनमर्क ॥ ७५॥ सर्व ॥ ७६॥ आयायसंगय ॥ ७७॥ वासुदवजयनमर्क ॥ ७८॥ नयियायकनाजना ॥ ७९॥ नायसय ॥ ८०॥ विदुः ॥ ८१॥ ययनदूताय ॥ ८२॥ ययनदूताय ॥ ८३॥ ययनदूताय ॥ ८४॥ ययनदूताय ॥ ८५॥ ययनदूताय ॥ ८६॥ ययनदूताय ॥ ८७॥ ययनदूताय ॥ ८८॥ ययनदूताय ॥ ८९॥ ययनदूताय ॥ ९०॥
 कुड्यासिद्धि ॥ ९१॥ मनुनाय ॥ ९२॥ कामन ॥ ९३॥ वेष्टनमर्क ॥ ९४॥ त्वमय ॥ ९५॥ नमकुण ॥ ९६॥ वासुदवयययय ॥ ९७॥ यथाहिलवितामर्क ॥ ९८॥ विदुः ॥ ९९॥ विदुः ॥ १००॥ विदुः ॥ १०१॥ विदुः ॥ १०२॥ विदुः ॥ १०३॥ विदुः ॥ १०४॥ विदुः ॥ १०५॥ विदुः ॥ १०६॥ विदुः ॥ १०७॥ विदुः ॥ १०८॥ विदुः ॥ १०९॥ विदुः ॥ ११०॥
 वासुदवमहा ॥ १११॥ कुवायितयसंग ॥ ११२॥ विदुः ॥ ११३॥ विदुः ॥ ११४॥ विदुः ॥ ११५॥ विदुः ॥ ११६॥ विदुः ॥ ११७॥ विदुः ॥ ११८॥ विदुः ॥ ११९॥ विदुः ॥ १२०॥
 नतादिज ॥ १२१॥ नमधुवनयाय ॥ १२२॥ ययनाय ॥ १२३॥ मर्क ॥ १२४॥ अययगवत ॥ १२५॥ न ॥ १२६॥ तययय ॥ १२७॥ विमय ॥ १२८॥ ययय ॥ १२९॥ ययय ॥ १३०॥ ययय ॥ १३१॥ ययय ॥ १३२॥ ययय ॥ १३३॥ ययय ॥ १३४॥ ययय ॥ १३५॥ ययय ॥ १३६॥ ययय ॥ १३७॥ ययय ॥ १३८॥ ययय ॥ १३९॥ ययय ॥ १४०॥
 ययय ॥ १४१॥ ययय ॥ १४२॥ ययय ॥ १४३॥ ययय ॥ १४४॥ ययय ॥ १४५॥ ययय ॥ १४६॥ ययय ॥ १४७॥ ययय ॥ १४८॥ ययय ॥ १४९॥ ययय ॥ १५०॥
 ययय ॥ १५१॥ ययय ॥ १५२॥ ययय ॥ १५३॥ ययय ॥ १५४॥ ययय ॥ १५५॥ ययय ॥ १५६॥ ययय ॥ १५७॥ ययय ॥ १५८॥ ययय ॥ १५९॥ ययय ॥ १६०॥
 ययय ॥ १६१॥ ययय ॥ १६२॥ ययय ॥ १६३॥ ययय ॥ १६४॥ ययय ॥ १६५॥ ययय ॥ १६६॥ ययय ॥ १६७॥ ययय ॥ १६८॥ ययय ॥ १६९॥ ययय ॥ १७०॥
 ययय ॥ १७१॥ ययय ॥ १७२॥ ययय ॥ १७३॥ ययय ॥ १७४॥ ययय ॥ १७५॥ ययय ॥ १७६॥ ययय ॥ १७७॥ ययय ॥ १७८॥ ययय ॥ १७९॥ ययय ॥ १८०॥
 ययय ॥ १८१॥ ययय ॥ १८२॥ ययय ॥ १८३॥ ययय ॥ १८४॥ ययय ॥ १८५॥ ययय ॥ १८६॥ ययय ॥ १८७॥ ययय ॥ १८८॥ ययय ॥ १८९॥ ययय ॥ १९०॥
 ययय ॥ १९१॥ ययय ॥ १९२॥ ययय ॥ १९३॥ ययय ॥ १९४॥ ययय ॥ १९५॥ ययय ॥ १९६॥ ययय ॥ १९७॥ ययय ॥ १९८॥ ययय ॥ १९९॥ ययय ॥ २००॥

[illegible]

नमस्तभ्यं जगन्मयजनाईन॥ त्रिविक्रमाय सत्पाय नमः सत्यप्रियाय च॥ केसवाय नमस्तभ्यं मायिन बुद्ध्यागमिन॥ तपोरूपाय नमः सीतमसे फलदायिने॥ क्लृप्त्याय क्लृप्तेरूपाय भक्ते क्लृ
तिरताय च॥ नमस्ते स्मृतिरूपाय स्मृत्यावोरप्रियाय च॥ अणुजाय नमस्तभ्यं स्नेतजाय नमो क्लृते॥ जरायूजस्य रूपाय नमो द्विज्जगत्पिरो॥ देवनामीन्द्ररूपिरो॥ देवनामिन्द्ररूपो सिंघहराम॥
सिंभानुमान्॥ लोकानां सत्यलोको मिसिन्धुनेक्षीरसागरः॥ सुरांगमिसरितां सरसां मणिसंसर॥ हिमवानसिंशैलानां धनुना कामधुग्भवान्॥ सर्वपूज्यशिलानां वेंडालयामशिलाभवान्॥
उक्तिसंज्ञकाशी त्वं पुयागम्भीर्यं क्लृपु॥ वर्णो पुश्वेतवर्णसिद्धिदा वासराग्भवान्॥ गरुडो स्पण्डजेष्ठीश व्यवहारे पुवाग्भवान्॥ देवेषु पनिषद्गुपमन्त्राणां पुरावाप्नोति॥ अक्षराणां
मकारो मियत्किंनारो मरुपध्वजः॥ पुतापिनाम निरसि क्षमासित्वं क्षमावतां॥ दातृणामपि पतन्त्यः पवित्राणां परोज्या सो॥ चापेपि सर्वशस्त्राणां वातो वेगवतामसि॥ मनां सीद्विषवेर्गुणैर्भ
यानां करोत्यसि॥ व्योमव्याघ्रवनां त्वं वेपरमात्मा॥ सिचात्मनां॥ संधोयास्तिर्भवादेव पूर्वनित्येषु कर्मसु॥ पुत्रनामश्च मेध्यो सिदानानामभयभयात्॥ लाभानां पत्रलाभो सिजुसजसुसुहृदो॥
पुणानां प्रथमो मित्वं तीर्थानां त्वं कुड्यसि॥ पुष्पो सिनक्षत्रगणेशं क्रमः सर्वपर्वसु॥ योगे पुत्वं वातीपातमृत्यो पुचक्रशोभवान्॥ उपमानं हि सर्वेषु नेर्वाणां त्वमसि प्रभो॥ सर्वसंज्ञि ह्यसि
मकुटिभवानज॥ अश्वेत्यः सर्वदृशो पुसोमवद्यत्नतास्यपि॥ प्राणायामो मिसर्वेषु गुणविषहो॥ सर्वदः सर्वलिङ्गे पुश्रीमान् चिश्चैरोभवान्॥ सर्वासां मिह कुडीनां दर्पकुट्टिर्भवात्॥

लत्रत्वं धर्मत्वं सर्ववधुषु ॥ त्वत्तेनात्यजगत्पस्मिन्नायराचरो वरे ॥ त्वमेव माता तत्त्वं मुहूर्त्तं महाधनं ॥ त्वमेव सौख्यसंस्पृष्टिस्त्वमायुर्जीवने श्रेष्ठे ॥ साक्यप्रयत्नेना न तस्मिन् कर्म
 कर्मयत्नदर्थं वेततयो यद्भवत्स्यति ॥ तत्त्वं धनिनां धुइयत्नदर्थं यदीकृतं ॥ सरुवसफलः कालो यस्मिन्निहोत्त्वमर्चये ॥ तावच्चनी त्वं श्रेयो यादत्तं हृदिवर्त्तसे ॥ उरा मनाः शान्तिं विना
 दकमेव नात् ॥ महापापानि गोविन्द बहुजन्मार्जिता न्यपि ॥ सस्ये विलयमायान्निवा सुदेवेति कीर्त्तनात् ॥ अहो पुसां महासाहस्य होपं सो पुमादिता ॥ वा सुदेव मना हृत्पय इत्यत्र कृतं यत् ॥ इदमे
 वहिंसां गत्यमिदमेव धनार्जनं ॥ जीवितमफलं चेत्यदा सो रकीर्त्तनात् ॥ नाधो क्षजात् घराधमो नाथो गृह्यणात् ॥ न कामकेशवाद्यो नापयोगो हरिं विना ॥ इयमेव पराहानि हृदयं ॥ यमेव दा
 अभां पामं चेतदा सुदेवं न यत्स्मरेत् ॥ हरेरा राधनं पुसां किं किञ्च कुरुते तदा ॥ पुत्रमित्रकलत्रार्थं राजर्षिणा पवर्जितं ॥ हरभ्यं च ध्वंसमतिव्याधिना धीन्ययच्छति ॥ धर्मविवर्धयेत् पुसां पुत्र
 निमनोरथं ॥ भगवत्परां वन्दन्निर्द्वन्द्वान्मुत्तमं ॥ पापिनापि प्रसङ्गे न विहितं मुहितं परं ॥ पापानां याति पापानि महोपपदभोजसि ॥ मुनिन ध्यानसंपन्नो नात्ता चोरो हरे हरे ॥ लज्जयापि सस्य
 दोषथानलकणोदहत् ॥ तथोष्टपुटकं स्पृष्टं हरिनामदहेदयं ॥ नितान्तं कमलोक्तं शान्तं विजुविधाय च ॥ संशीलयेत् क्षणां नूनं कमलातत्र निश्चला ॥ अयमेव पराधर्माः सस्येव पापान्य
 ॥ इदमेव परनीर्थं विष्णुपादावुच्यन्ति पितृ ॥ तपोपहारं भक्त्या यः सेव्यते यत्तु पुह्यं ॥ सेवितं ते तन्नितरां परो ज्ञाशो महाधिया ॥ सेवेवावभुधस्यानः सत्त्वगुणजालावुतः ॥ विष्णुपादकं कृत्वा

शंखेयः श्रान्तिमानकः ॥ शालग्रामशिलायेन पूजिता तुलसीदलैः ॥ सपालिजातमालाभिः पूज्यते सुरसं प्रति ॥ बालराः क्षत्रिया वैश्यः शूद्रो वा यो देवेतः ॥ विष्णुभक्तिं समायुक्तो ज्ञेयः सर्वोत्त
 मश्चमः ॥ शंखचक्राङ्किततनुः शिरसामञ्जरीधरः ॥ गोपीचन्दनलिप्राङ्गो दृष्टे चेतु मघंकुतः ॥ प्रत्यहं द्वादशशिलाः शालग्रामस्य योर्चयेत् ॥ द्वावत्याः शिलायुक्ताः संवेकुरीठमहिषते ॥
 तुलसीयस्य भवने प्रत्यहं परिपूज्यते ॥ तद्गुह्योपसर्गान्निकदाचिद्यमकिंकरा ॥ हरिनामाक्षरमुखं भालगोपीमृदङ्कितं ॥ तुलसीमालितोरकं स्पृशेत् पुत्रं यमोदराः ॥ गोपीमूर्तुलसीशंखाः
 शालग्रामः सवक्त्रकः ॥ गृहपियस्य पञ्चेतनस्य पापभयंकुतः ॥ ये मुहुताः क्षणा ये च याः काष्ठयोनिमेषकः ॥ अने विष्णुमृतेर्यातास्ते न तुष्टो यमेनमः ॥ कुराक्षरं हरेत्रो मत्कतिङ्गसठ
 शंखलम् ॥ न हतापातकानां वराशिभूलोपमः कुतः ॥ गोविन्दं परमानन्दमुकुन्दमधुसूदनं ॥ तत्त्वत्पन्नैव ज्ञानमिदं भजामि स्मरामि ता ॥ नमामि न च त्तोमि न पश्यामि हि चक्षुषा ॥ न स्पृ
 शामि मन्त्रोर्मि गायामि न गहरिं विना ॥ स्थले जले च पाताले प्यचले चानिले न ले ॥ विद्याधरा सुरवले किञ्चरेवानरे न ले ॥ हृतास्ते रोचपां पारोत हृत्तुल्यलता सुचः ॥ सदेव्यामलतनवी
 क्ष्मवीर्यरक्षसं ॥ सर्वेषां हृदयोवासः साक्षात् साक्षी त्वमेव हि ॥ बहिरन्तर्चिना त्वानुययन् सर्वं प्रसवंगं ॥ इत्युक्ता विरामासौ शिवश्चर्मन् कुवत्तदा ॥ देवोपि भगवान् विष्णुः ॥ त्रि
 नदहं ॥ श्रीविष्णुहृदा च ॥ अमियान् विशालाक्षत्वं कुवमतेनेय ॥ परितो मया सम्पकृतवहृत्थो मनोरथः ॥ अन्नान्नं च भूता नष्टे रत्नसंज्ञया ॥ तद्दृष्टे को

धारो कुर्वेधिहो॥ ज्योतिश्चक्रस्य सर्वस्य प्रह्लादेः समनतः॥ गगने धृतो नित्यं त्वमाधारो भविष्यति॥ मेधीभूतस्तु वै सर्वान् वायुपांशोर्निर्गच्छन्ति॥ आकाशं तत्पदं तिष्ठति॥
 वांगरात्॥ अराध्य श्रीमहोदयं पुरा पदमिदं मया॥ आमादिपत्न्यदेतन्नेतपसा प्रतिपादिते॥ केचिचतुर्गुण्यावत् केचिन्मत्वनरं कुर्वन्ति॥ तत्तत्तु वै कल्पं पदमेतत्प्रभातं॥
 नानापि यत्पापिकिमेतैर्मा कुर्वन्ति॥ तत्पदं विहितयैश्चक्रैरपि डलभं॥ अन्यात्वरान्प्रयच्छामिस्तवेनातेन तोषितः॥ मुनीतिरपि ते माता त्वन्ममीप चरिष्यामि॥ इदं सत्त्वं
 यस्तु पठिष्यति समाहितः॥ त्रिसंध्यं मनुजस्तस्य पापं यास्यति संक्षयं॥ न तस्य सदनं लक्ष्मीः परित्यज्यत्यसंशयः॥ न जनस्यावियोगश्च न वशुकलहोदयः॥ कुवस्तुतिरियं तु महा
 पातकनाशिनी॥ बुद्धाहोपि विशिष्टे तका कथ्येतरपापिनां॥ महापुण्यस्य जननी महासम्पत्तिदायिनी॥ महोपसर्गशमनी महाआधिविनाशिनी॥ यस्यातिपरमार्थं किमपि निर्म
 लचेतसः॥ कुवस्तुतिरियं तेन जप्यामनुषीति कारिणी॥ समस्ततीर्थस्नानेन यत्फलं लभते नरे॥ तत्फलं सम्यगाश्रितो जपन्स्तु भ्या नया कुर्वन्॥ सन्निहोच्चान्यते कानि मनोवीतिकराणि
 व॥ कुवस्तुतेन चैतस्योः कलान्नाहनिषाडशी॥ श्रुत्वा पीमोस्तुतिं मत्स्यः श्रद्धया परायामुदा॥ पातके मुच्येत स यो महापुण्यममवाप्नुयात्॥ अपुत्रः पुत्रमाप्नोति दिदृक्षो भद्रमाप्नुया
 त्॥ अभक्तो भक्तिमाप्नोति कीर्तनाञ्च द्रुवस्तुते॥ इत्यादानां यते कानि कृत्यानां तावत्तानि च॥ तथा कामानवाप्नोति यथास्तुत्यानयानरे॥ त्यक्तो सर्वाणि कार्याणि तान् कृत्यान्त्येनैक

रत्नः
 ६५

शः॥ कुवस्तुतिरियं जप्या सर्वकामप्रदायिनी॥ ॥ श्रीविष्णुर्वाच॥ कुवावधे हिवक्ष्यामि हितं तव महामते॥ येन ते निश्चयं सम्पदपदमो तद्भविष्यति॥ अहं जिगानि
 पुत्र्यासं पुरीवारारामं भुम्भा॥ साक्षाद्विश्वेश्वरोपचरति हने मोक्षकारणं॥ विपन्नानां च जनूनां यत्र विश्वेश्वरः स्वयं॥ कर्णजापं प्रकुरुते कर्मनिर्मूलनक्षरं॥ अस्मि संसारः स्वस्य
 नित्योपदुर्दयिनः॥ उपायस्तव रुक्माक्षिकाशिकानन्दभूमिका॥ इदं यस्मिदं नेति धीजंडः खमहातरो॥ तस्मिन्नेकाशपविनादधुः खस्यावतरः कृतः॥ प्राप्य संप्राप्य ते येन न भूयो ये
 न शोच्यतां॥ पर्यानिहतः स्थानं यत्तद्वन्दकारणं॥ इदं काननं मुत्तम्यपुरुष्येन्यवज्ञायसेत्॥ जानन्दकाननं शोभोः कृतं तस्य मुखोदयः॥ वांगवावहस्तस्य चुराजानागावर्धविषु॥ मोक्षार्थं त
 नेकाशं पारान्नाम्यत्र वीविषु॥ वेङ्कटाक्षनागार्त्ताकाशी नित्यविश्वशर्मर्चिनु॥ मयि या परमाशक्तिस्ते लोकप्रक्षराक्षमा॥ तत्र हेतुर्महेशानः समुदर्शनचक्रदः॥ पुरा जालं धरं देवममापेपरि
 त्यज॥ पादाङ्गुष्ठस्येखासुचकं दृष्ट्वा हरोहरान्॥ तच्च चक्रं मया लब्धं शतपमार्चनादिभो॥ रुतस्तु दर्शनाख्यं वैदेन्यचक्रप्रमर्दनं॥ तन्मया तवरक्षार्थं भूतवीजावरां परं॥ तावत्प्र
 तततश्चाहं महागतः॥ काशीमिदानीयास्यामि विश्वेश्वरविलोकने॥ अद्य यात्रास्ति महती कार्तिक्या बहुपुरा पदा॥ कार्तिकस्य चतुर्दश्या विश्वेश्वरो विलोकयेत्॥ स्वात्मानं

विन्दुमरुलाविवर्जिताऽनयालाकमिमयाय वसक्तिविजितद्वियाशागिलाश्चरुतयाथवे दन्तलूमे लिकाधय। अमरुदयानुनय। गीर्णमनेनविकाय।
 मावर्षासुसुल्लगयाऽरुमकगिगिनाल्येय कयक्तिसलिलकयाऽकृणायनीनविष्णुष सुं धितायतथायिवन। वातागिनातिश्रुतिनाऽदायागुषुसुसुगऽऽद्वयविक
 त्वकाधिष्ठननिधलाऽथवेदिवानिनुकुसा मासाकुसाधयधनऽ॥ मासायवासवतिन, आठमास्यवतायथयिषमासायवासकाऽ॥ त्वेकताययानाय॥ यत्रवयतिनकाऽ॥
 नोवृत्तयेकाऽकृणसाभ्याधमयाका मृगकपुतिमोखादाऽऽटाटवीकाटनाक्तऽकृतनीजुजुजाधय। प्रनूरवासनूनामाऽसायनदासिसञ्जयाऽलतायतानेऽयनिता। वदिसादऽऽ
 यथागद्यनिचविनूरानि, यदकस्यविनक्तिऽ॥ ल्यादिसूतयऽक्रिष्ट, तस्मात्प्रायतयाधनाऽवक्रायुषकयालाक, तवसन्धकृतारुयाऽयावदित्थस्वयुप्यामा नृणातिगणयाभूव।
 ता। तावन्नजातिधीरुतऽसत्यलाकामहाकूलऽ॥ त्वनावकीगलोत्तय, विमानायावदुक्तो। सद्यन्सर्वलाकाना, ततसाधैषलामुऽ॥ ॥ वक्रावाव॥ गणावसोद्विजाधीमान्, वदय
 दासयात्रगऽस्मयुकाव नववृष, यतीयऽपायकर्मसु॥ अयिद्विजमलयाक, जानत्वागिवगमक। त्वयामाधुर्कतवत्, सुगीर्थयाणमाकृणत॥ सत्तनसत्तनसर्व, यत्वेतद्वत
 देनद्विनयलयतऽसृजामिवयूनऽयूनऽ॥ अवेनाऽयनियद, मूयसंरुनरुनऽ॥ काकथामगकाकाना, नृणांमन्त्रधर्मिणी॥ वहुषुसुतयामय, अयप्रवयुप्यानृणां। तस्मिन्नेव

रनेवधैकर्मभूमोमदीयसि॥ चापलानिविनिर्जितेद्वियागिमनसासह॥ विहायपैरिगांलोभविश्वेगुणगणस्यच॥ धर्मवंशहरंकाममर्थसंचमहारिगां॥ जरापलितकर्तारविनिश्चिन्तविचार
 तः॥ जित्वाक्रोधीरिपुधैर्यात्तपसोयशसःश्रियः॥ शरीरस्यापिहर्ततेतारैतामसिगति॥ सदापदंपरित्यज्यप्रमोदैकपदंपदं॥ प्रमोदैकसरापञ्चसंपदाविनिवर्तकं॥ सर्वत्रलपुताहेतुमहंकार
 विहायच॥ इषरागोषगोयत्नं कुर्वाणस्वतेनेषयि॥ हित्वा मोहं महादोहरोपनंमतिघातेन॥ अत्यनमधिकरगामेधतामिसदर्शनं॥ धुतिस्मृतिपुराणोक्तं सदात्समहाजनेः॥ धर्मसोपांनसा
 रुस्यदिहायानिहेलया॥ कर्मभूमिसमीहतेसर्वस्वर्गोक्तसोद्विजा॥ यत्तत्रर्जितभोक्ताः पदेऽचूचावचेष्वमी॥ नार्यावर्नसमोदेशोनकाशीसदृशीपुरी॥ नविश्वेशसमंलिंगं कृत्वापिबलारुम
 तात्ते॥ सन्निस्वर्गा॥ बहुविधाः सुखेतरविवर्जिता॥ सुकृतेकफलाः सर्वपुक्ताः सर्वसमृद्धिभिः॥ स्वर्लोकादधिकैरम्यनहिउत्साहगोतको॥ सर्वयतंतेस्वर्गोयनपादानवृतादिभिः॥ जयैका
 दपिरम्यागिपातालातीतिनारदः॥ प्राहस्वर्गसदामध्येपातालेभ्यः समागतः॥ आकादकारिगाः शुभामरायोयत्रसुप्रभाः॥ नागाह्रामराः प्रोताः पातालेकेनतत्समे॥ देव्यादानव
 भिरितश्चेतश्चशोभिते॥ पातालेकस्यनपीतिर्विमुक्तस्योदिजायते॥ दिवाकरश्मयस्तत्रप्रभातमन्तिनातपं॥ शशिनश्चनशीतयानिशिघोतायकेवले॥ यत्रनजायतेकालो गति
 तादिभिः॥ वनानिनयोरम्यागिगंधाद्यमनुलेपन॥ वीणावेणुमृदङ्गादिनिस्वनाः कृतिहारिगाः॥ हाटकेशंमहलिंगं यत्रवैसर्वकामदे॥ एतामप्यानेरम्यागिभोग्येय

लोभं गेयं भुक्ते पातारो नैरगे चरेः ॥ पातलेभ्योपि वै रम्यं विजवर्ज्यमिलायतं ॥ रत्नगानुं समाश्रित्य परितः परिसंस्थितं सदा मुकृतिनो यत्र सर्वभोगभुजो विजा ॥ नवभोग
 यत्र सृगीदृशः ॥ भोगभूमिरियं प्रोक्ता श्रेयविनिमयेति ता ॥ भुज्येत न्यदि वै र्वो कैस्तीर्थाभित्यक्तदेहकैः ॥ भुजो विज नवयो वनसम्पन्नानित्यं ॥ अलीवभाषिभिश्चापे पुण्य
 केः ॥ परोपकारसंखीणमुखायुर्धनसंचयैः ॥ सन्निधीषात्यनेका वै पापावागन्तरस्थिताः ॥ जंबूद्वीपे समीक्ष्यो न क्वापि जगतीतले ॥ तत्रापि न ववर्था रोगाभारतंतत्र चोत्तमं ॥ कने मूल
 प्रोक्ता देवानामपि दुर्धमा ॥ अर्थो किंपुरुषादिनिदेवभोग्यानि तानि ॥ तेषु स्वर्गात् समागतं परमं तत्रैव दिवौकसः ॥ यो जनातां सहस्राणि नावविस्तारतस्त्वदे ॥ भारतं प्रथमं वयं मे रंदादं
 तः ॥ यतः ॥ तत्रापि हिमावेभ्योऽन्तरं पुण्यदं पदं ॥ गंगायमुनयोर्मध्ये स्थितं वै दिभुवः परा ॥ कुरुक्षेत्रं हि सर्वेषां क्षेत्राणामधिकं ततः ॥ ततोऽपि नैमिषा अश्वमेधं साधनमुत्तमं ॥ त्रेनिवारं रापता
 पीरु सर्वस्मिन्निति मणाले ॥ सर्वेभ्योपि हि तीर्थेभ्यस्तीर्थराजोति शिष्यते ॥ स्वर्गदो मोक्षदश्चैव सर्वकामफलप्रदं ॥ प्रयागं तन्महत्क्षेत्रं तीर्थराज इति स्मृतः ॥ यागाः सर्वे मया पु
 रैतुलगा विधत्ता द्वेता ॥ तत्र तीर्थवरं रम्यं कामिकं काम पूरणात् ॥ दृष्ट्वा पुण्ययागेभ्यः पूर्वं भद्रं लिख्यदिभिः ॥ प्रयागमिति तत्रामकृतं हरिहरादिभिः ॥ नाममात्रं स्मृ
 तं यस्याप्रयागस्य त्रिकालतः ॥ स्मर्तुं शरीरे नो जातु पापं वसति कुत्रचित् ॥ सन्नितीर्थस्य नैकानि पापचाराक

७२

निव । नगकान्यधिकं दातुं कतेन ४ यत्रिष्टुद्धितः ॥ जन्मा कत्रयून कश्च य ४ कत ४ पाय सश्च ४ । दृष्टुं तीर्थादिनिर्तनां वने र्धने स्तथा जये ॥ सतीर्थवाजगमना यतस्य गुरुजन्म त ४ अं गभ
 कस्य तस्यर्कं कृमावात कता यथा ॥ तत ४ कान्ता र्धमा र्धस्य प्रयाग दृष्टव ४ यूस ४ सेत्री नान्ति र्थाकु मय कत यदा कर्त ॥ राग्या न्नादिधीरूत तीर्थवाजमदात्मन ४ यलायत दूरतर्त त
 म ४ स्तुर्था दय यथा ॥ सकधा कुमयीरूत ततो याया निया निर्वी कलषूतानि तिष्ठति वयना या कितान्यपि ॥ नर्वनिकलषीरूय तत ४ स्यायागुसितासित । यर्थ कामन हि सार्थ तं तमाया
 तितान्यथा ॥ यूप्यनागिश्च वियूलं यूप्या न रागान्यथ प्रितान् । स्वर्गमायाति कृत्यया त्रि ४ कामामा कृमायात ॥ स्यायागुसितासित । यर्थ कामन हि सार्थ तं तमाया
 वाजग ॥ तीर्थनाजयत्रियश्च यान्यस्मान् काममिच्छति । रावतास्त्रमरुवर्षे सकामानायायात मूर्त् ॥ स्यालाके प्रयागव नाक नर्वधश्चैव द्विज । गयथ गुरु कर्माणि कर्मन्ना कनि वासिन क्षाती
 रिलासि र्मिमे ४ सची तीर्थान् कर्त नर्व ४ अन्यथ कृमिवलथ तीर्थवाजययागत ॥ यथा कर्त द्विज ४ यश्च कृत्यवितन सवका दृष्ट्वा कर्माणि कथितं प्रयागं तत्र तीर्थया ॥ यथा कथं ४ यथा
 न प्राणस्यार्गक वातिय ४ तस्यामयात दाधान प्राप्नुयादीप्ति तानपि ॥ यस्या राग्य वतश्चाय निष्ठकृष्णं न्यपि द्विज । न तस्य दुष्खलं गायि कायि जन्म निविद्यत ॥ वृद्धा रुह्यादियागा
 श्विक विक्की र्पणा प्रयागं विधिवत् सदा द्विजवाचं न र्मणय ॥ किं वक्तुं कन विद्यत्य मरुदय मरीयूना । सची सितासिर्गतीर्थं प्रदष्टं जगतीतल ॥ प्रयागता यितीर्थगतं

धि। प्रयागतीर्थमुख्यधि, सर्वेषु वनप्रधि॥ अनायासनवे मुक्तिः ४ कात्यायनकावसानतः ४ प्रयागादधि वेदमन्त्र, मन्त्रिमा कनसंगय॥ यद्यद्विष्णवे ३ साक
 ति। अविमुक्तान्महाकृष्ण, विष्णुसमधिष्ठितात्॥ नवकिंविहकविदम्य, मिहवक्राणुगालक। अविमुक्तमिदं कथं, मन्त्रिमा कनसंगय॥ दुष्काणुमत्तम
 गतः ४ यथायथादिवर्जित, जलमकार्णवस्यव॥ तथातथात्रयदीन, सुतत्त्वप्रयत्नयादधि। कथमवहिष्णुलाय, शूलिनस्त्रिष्टितिदिज॥ अन्तर्बन्धनमिह, मन्त्रिमा कनसंगय
 यथाकृतयुगशाय, महापूर्वमदाववे॥ नयदं सद्यकृता, दायेविष्णुश्चत्राग्रम। सदासोम्यायनं गत, सदातयमहादयः ४ सदेवमन्त्रिमा कनसंगय, यद्यद्विष्णवे ३ साक
 तलविष, प्रयोऽसक्तिमरुत्तम॥ तथाकाणीनमकवा, काणीलाकारुनादिय। मयामृष्टानिविधस्य, उवनानिवहद्वेग॥ अस्याऽप्यविनिर्याता, स्वयद्विष्णुश्चत्राग्रम
 सुहृत्, वक्रकार्णमरुत्तम। तिलाकारुणियसियाक, स्यात्कावात्राणसीयूरी। वनावनस्य सर्वस्य, यानिकर्माणि तानि वे॥ गतवद्विष्णुश्चत्राग्रम, काणीलाकारुनादिय
 नं कदाविद्विजालम॥ मथ्यकाणियुर्विधाधि, वक्रिणसुप्रतमम॥ स्वयनियन्ताविष्णु, सुप्रकार्णान्नयज्ज॥ तथाधिकृतयायाना, नियन्ताकालरेववः ४ तद्यथायनकालं, अन्तर्बन्धनमिह
 दुष्टातना॥ अन्तर्बन्धनमिह, तत्रकथाधिदुस्मरं। पायमवहिकर्तव्यं, मन्त्रिमा कनसंगयदीदृणी॥ मन्त्रिमा कनसंगय, मन्त्रिमा कनसंगयसी। अधिकालान्मन्त्रिमा कनसंगय, मन्त्रिमा कनसंगयसी। अधिकालान्मन्त्रिमा कनसंगय, मन्त्रिमा कनसंगयसी।

दत्ताकाशीरक्षा मोक्षार्थि नैकिका ॥ परापवादशीलेन परदारामिलाधिरा ॥ तेनकाशीन संसेव्याकृकाशीनिरयः क्रमः ॥ अभिलप्यन्ति ये त्रित्यं मुक्ताः स्वर्गा प्राप्ति गेहे ॥ परस्वेह पदेर्षीपि
 काशीसेव्यो न ते नरैः ॥ न्यत्कावेष्टेश्वरी शक्तियन्ये देवपरायणाः ॥ सर्वथा ते न वस्तव्या राजधानिपि नाकिनः ॥ अर्थाधि नक्तये विप्रा ये च कामार्थ नो नराः ॥ अधि मुक्तं न तेः सत्प्रमोक्षसेवु
 मिदं यतः ॥ शिवानन्तापराये च वेदनिन्तापराश्वयः ॥ वेदाचारे प्रतीपाये सेव्यावाराणां शीनतेः ॥ परजोह विद्योगे च परक्षाकारिणाश्च ये ॥ परोपतापिनो ये देवैः काशीन सिद्धये ॥ मनसापि न ज
 शीमभिनिन्दन्ति दुर्द्विषः ॥ तेषां त्रिर्वातावर्त्तापि हर्द्धृतचेतसां ॥ न ज्ञानेन विना मोक्षः क्वचि ह स्तो ह भूतलो ॥ तज्ञानं न वेतैत न भ्यमपि चापरादिभिः ॥ तुलापुरे षण्णुल्यैश्च दारैश्च भद्रा नित
 ॥ देशे काले च विधिना यात्रेभ्यः प्रतिपादितैः ॥ न यमैश्च स चर्यायेनियमैश्चार्चनादिभिः ॥ शरीरशोषशौर्ये च न योभिदिज्ञानमा ममहामन्त्रजपेश्च उभुभिः प्रतिपादितैः ॥ न श्वा व्याये च
 केश्वनाग्निभुक्तपरोः परैः ॥ न सेवया गुरुणा न्वन श्राद्धे दत्तनार्चनैः ॥ न नानातीर्थयत्राभिज्ञानं समधिगम्यते ॥ न योगेन विना ज्ञानं योगस्तस्यार्थशीलने ॥ गुरुर्पि दृष्टा गेरा नित्यात्मा तस्य
 न च ॥ तस्यान्तराया बह्व्यः स्वरश्च वरादयः ॥ भूतो न प्राप्यते ज्ञाने यागादेकेन जन्मना ॥ विना ते पोजपाद्यैश्च विना योगेन सूक्ष्मः ॥ निःश्रेयो लभ्यते काश्यामिह केनेव जन्मना ॥ इति
 पराशरकाशीखरते महर्षे कादिवराणामब्रह्मकृतकाशीप्रसंसायाद्याविंशतितमोऽध्यायः ॥ २२ ॥ ॥ शिवशर्मोवाच ॥ सत्यलोके श्वरविधे सर्वेषां प्रपि नाम ह ॥

स्मिन्मया द्रुमुत्तरे ॥ श्रीवसोवच ॥ यत्तु प्रष्टमना विप्र ताते ते तन्मनो गते ॥ पिप्लिस्तु कस्तुनिर्वासां गतो तत्कथयिष्यते ॥ नेतये विमुगसा ये रगा चरातना ॥
 जानीते घनविचित्रल गोलके ॥ इत्युक्त्वा सक्ततास्ते वै वसुणा भावजगौ ॥ ॥ दिन उवाच ॥ कियदूतं वयं प्राप्ता गने च कियत्पुनः ॥ एतां मय्यथा भवो भूतं प्रोक्तं ॥
 फान्यवसिष्ठारवती कास्यो ध्या चपंचमी ॥ मायापरीचमथरा पुष्पः स प्रविमुक्तिदा ॥ विहाय घघूरी श्रान्याः काश्यामेव प्रतिदिताः ॥ उक्तिर्विश्वज्जातत्कनमनु कर्तुं सं प्रोक्तं ॥
 यं मम पुनः प्रसादादनुमर्हते ॥ इति तदा कनका कर्णो गणा वृचजुगोदरात् ॥ गणा वृचजुः ॥ ॥ यथार्थं कथयामासे यत्पृष्टं भवतानघ ॥ विष्णु प्रसादा ज्ञानी यो भूतं भा ॥
 भवत्यपि ॥ विष्णो वभा सते यावत् किरणैः पुष्पवन्तयोः ॥ तावती भूः समुद्रिह्य स समुद्रादिकानना ॥ वियजता वडं परिविस्तारपरिमण्डलं ॥ यो जनानां ज्ञाने पुनः
 भूते भानुर्गवस्थितः ॥ भानोः सकाशा इपरि लक्ष्यो क्षपाकरः ॥ नक्षत्रमण्डलं सोमाद्यक्षयो जनपुद्गितं ॥ उडुमण्डलतसो म्पु उपरि द्वा दित ॥ दित संतु उधा
 दुः सुक्ता मोहिलक्षके ॥ मा ह्या उपरि द्वा च सुरै र्यो नि यु तद्ये ॥ दित क्षयो जना त्ते धः शौरिर्देवपुहितात् ॥ दशा युत समुद्रा ये उरोः तत्रा र्षि म
 ले ॥ सप्त र्षि भः सहस्राणां शतो दूर्ध्वं क्व स्थितिः ॥ पादग म्प हि मत् किं विडु स्यति धरणी तले ॥ तद्दृष्ट्वा के इति व्या तं सा इ दी पा त्वा का

७४

नर्त ॥ रूपाका द्रुमुत्तरे ॥ श्रीवसोवच ॥ यत्तु प्रष्टमना विप्र ताते ते तन्मनो गते ॥ पिप्लिस्तु कस्तुनिर्वासां गतो तत्कथयिष्यते ॥ नेतये विमुगसा ये रगा चरातना ॥
 जानीते घनविचित्रल गोलके ॥ इत्युक्त्वा सक्ततास्ते वै वसुणा भावजगौ ॥ ॥ दिन उवाच ॥ कियदूतं वयं प्राप्ता गने च कियत्पुनः ॥ एतां मय्यथा भवो भूतं प्रोक्तं ॥
 फान्यवसिष्ठारवती कास्यो ध्या चपंचमी ॥ मायापरीचमथरा पुष्पः स प्रविमुक्तिदा ॥ विहाय घघूरी श्रान्याः काश्यामेव प्रतिदिताः ॥ उक्तिर्विश्वज्जातत्कनमनु कर्तुं सं प्रोक्तं ॥
 यं मम पुनः प्रसादादनुमर्हते ॥ इति तदा कनका कर्णो गणा वृचजुगोदरात् ॥ गणा वृचजुः ॥ ॥ यथार्थं कथयामासे यत्पृष्टं भवतानघ ॥ विष्णु प्रसादा ज्ञानी यो भूतं भा ॥
 भवत्यपि ॥ विष्णो वभा सते यावत् किरणैः पुष्पवन्तयोः ॥ तावती भूः समुद्रिह्य स समुद्रादिकानना ॥ वियजता वडं परिविस्तारपरिमण्डलं ॥ यो जनानां ज्ञाने पुनः
 भूते भानुर्गवस्थितः ॥ भानोः सकाशा इपरि लक्ष्यो क्षपाकरः ॥ नक्षत्रमण्डलं सोमाद्यक्षयो जनपुद्गितं ॥ उडुमण्डलतसो म्पु उपरि द्वा दित ॥ दित संतु उधा
 दुः सुक्ता मोहिलक्षके ॥ मा ह्या उपरि द्वा च सुरै र्यो नि यु तद्ये ॥ दित क्षयो जना त्ते धः शौरिर्देवपुहितात् ॥ दशा युत समुद्रा ये उरोः तत्रा र्षि म
 ले ॥ सप्त र्षि भः सहस्राणां शतो दूर्ध्वं क्व स्थितिः ॥ पादग म्प हि मत् किं विडु स्यति धरणी तले ॥ तद्दृष्ट्वा के इति व्या तं सा इ दी पा त्वा का

उगदायुर्धामजाजितारुनासर्गं दण्डवदनेष्टुं ॥ दिवासितमरुमृत्तं महावल्लगणहृत्तं गवणार्थिततर्णं नतनिर्घणवानपः ॥ ततोबधुपमीतं वन ॥ १ ॥
 तरुम्वनूयस्य नूयानीतस्यरादिज ॥ यनायननूयनूय सर्वेयावावतिष्ठत ॥ निनाकधायिपाकाद ॥ निव ॥ त्रिदिवा ॥ २ ॥
 र्यं पार्वतीयतिसाकृत् ॥ दैवनावनं सर्वं दृष्ट्यादृष्ट्याम्वनूयिणी ॥ तथा मृजनीकाकन विम्वसादखिलं जगत् ॥ विधायकी ॥ ३ ॥
 निव ॥ अकनं निव विम्वस्य मनागयिनविद्यत ॥ अकूययुर्वैवकृत् ॥ समन्ताद्वतगणान ॥ विद्याधना नगादीय सिद्धगन्धर्वानां ॥ निजमिदं मन्त्रं ॥ अलामिदम
 नं ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

जानं कृतं नमः ॥ सुधिया सुधियायुगी ॥ अरु विद्यमरुणत ॥ सुयवकापुमपुय ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

मुद्रकं नो ३

[illegible]

३७३७३३३

[illegible]

[illegible][illegible]

दुमीलान्कप्रमतादिनिर्मितं॥वृद्धवदम्यकप्रम्यवदकापिनकुफडा।नासिकायनवकायं, कदाचिद्वर्नवद्वय॥गिवरुकायनाकाय॥ध्वानिबदिनाकाय॥
 पशंकायवकाय॥अतिमूर्कतनायस, कप्रमतद्वीर्यत।यर्थकुरुतंगिवथा, त्रिबक्तवसदास्यद॥अरुव८कल्यातमूरु, र्यतावगिवथास्तथा८कप्रम्यावतय, मव
 क्षांकायिपशाअनावाअनकगान, सनवायवकागिका।थागयुयायविष्ठापि, ननिर्वाणमवायुयात॥अस्यानन्दवननाम, यनाकानिथिनाकिना।कयस्यानन्दरुहवा, अविमूर्कमनक
 न॥अनन्दकन्दवाडाना, महुनागियरकनशब्दयाजिसर्वलिमिति, तस्मिन्नानन्दकानन॥अविमूर्कमितिखात, मासीदित्कयटाकव।तथावास्याम्यथमून, यथासीन्मलिकविजा।किन्तुवाजा
 उमानन्दवनकप्रगिवथावममाहा।शरुचुयुहकल।सृष्ट८काययन८किल॥यस्मिन्सतिमहाकाव, अवांमूरुवेनवाभिलो।निर्वाणामनकूर्वन, कवलकागिनायिनी॥सप्रवसर्व
 कनूत, सप्रवपत्रगामनिशसप्रवतिवृत्तामूरु, सवर्धयनिधि८सव॥यत८समूहनामथा, विताकलालदालित।सवरतकसदाकीर्ण, वजाविक्रमवर्त्तिर्न॥यम्यप्रसादाकिंवाय८सूयमान
 यकानन।पनिक्किफमनाकको, कवायेगाहुनसर्व॥संप्रधार्यतिसविह८सदृ, चित्त्वदूयया।तयामदऊगडाया, जगदाताधर्जूटि८॥सद्यवायानयवक, दणमममममवी।तत८ध्या
 नाविनासा, ककुलेलाह, सुन्दनवागा, कसवाकुपादिक, गमर्धजितसागवशा, थावदमगोयुका, पुतर्लवायमारुवत॥वृद्धतीलजति८धीमान, दूधुवीताकनकण।सम, अकटिह

८२

दूकूलयुगलावृति८ालसतूयवउदादधु, युगलदयनाजित८।डल्लसतूयवमानन्द, नारीदूयकूणाय॥एक८सर्वयुणावास, मृक८सर्वकलानिधितानक८सर्वाकमायना, कः
 ताथ८धुनूवाकम८॥ततामल्लकमृदीशू, मरुमहिमरूषण।महादवडवाधर्द, महाविष्णुरुवायुत॥तवतिश्वसितंधवा, सस्य८सर्वमवेष्टासि।वददृष्टननार्ण, कुजमद्विथवि
 र्न॥वृक्षारमरुगाना, वृद्धितत्त्वस्वदूयिण।गिवयासहितावृडा, विधगानन्दकानन॥तत८सरुगवानुविष्, मीलावाक्काविधायनी।कणीकानयनारुवा, तयमाउमसादजी।स्व
 निवातप्रवक्रण, यम्यायुक्कविणीहिवि८।निजागम्वदमन्दाह, सलिलेकमयूनयत॥समा८सदृश्यकाण, कयडयववावस८।वक्रयुक्कविणीनीव, तयकणसमाकति८॥तत८सरुग
 वानीणा, मृजान्यासहितामृ८८।दृष्टकलर्कतयसा, निश्वर्मीलितकणी॥तमूवावदृषीकणी, मोलिमान्दालयन्मू८८।अकामदवतयस, त्वकावेर्यश्चवतस८॥अरुअनिहनेमि, किल
 ययनिबक्तर्न।अलीतत्त्वामहाविष्, वरवत्रयसरुम॥मृज्याप्रउतमिदं, यतिक्कायसराविनी।डमीलितदणराज८समूरुकेवहु८८॥॥विष्णुवाव॥यदिप्रमवाकवण, यद
 यवा।रुवायासहितावृ, डष्टमिक्कमिसर्वदा॥सर्वकर्मससर्वय, त्वामवंगिणायनीयूवयनर्कयग्यामि, यथावत्तवनकथा॥त्वदीयवपणकज, नकवन्दमपून्कका
 कि, विहायामुमुनिथल॥॥गिवडवाव॥एवममृदृषीकण, यतृत्वाकीजनार्दन।अन्यवर्नययकमि, तमार्ककयमवत॥त्वदीययास्यतयसा, मलायवयदं, तत८कन

नामविज्ञकृता, मविमूकनिवासिनी। तान्यष्टमसिद्धिनामिका, तर्वांगमस्तुमवलि। याज्ञानानां गतया विधातिमूकं समनृदि। वक्रयातकयूप्येति, तस्यार्थे ४ प्रवाधानां प्रम
स्य, याविमूकस्य समनृत्। यापययागसमय, दूतगमययवानुयदि॥ सयाययूगमस्तुष्ट, समनृत्तागतसमनृत्। काणीसमनृत्तयूप्येति, स्वर्गं दृष्टादिजायत॥ यदियामक
रागाननकगष्टयाविमूकं तस्युप्या, निर्वाणयदरागवत्॥ वक्रकालमभिवाधु, नियतद्वियमानम ४ ययनयविषयत्, देवयागकुविमित॥ मायिस्वर्गस्य सुखा, सुखा
वन ४ तूतकाणीमवायाथ, विन्दने ४ ययसीधियं॥ विमूकविमूकनिवासि ४ कर्मनिमूलनकम ४ द्विजाणीद्विजिजाणी, निर्वाणयदजायत॥ ॥ श्रीविष्णुनवाव॥ दवगकृतामाहास्यं यान
जानातिरुत्त ४ नयदधातिप्रियत्, मृतरुत्तकागति ४॥ ॥ यवयवदवाव॥ अन्ययकृतायायाति, वक्रुतिमूमहातिव। अयदधानातवक्र, यययवविषयत्॥ माहात्म्यमनरिक्ता
यि, तीर्थस्नान्यजनादत। तस्यथागतिरुद्विष्टा, तान्निगमयसयत्॥ यवकाणीयविगत, मययातकिसकति ४ वक्रिभययतिष्ठत्, नाकविगतकचित॥ तथावलि ४ कृतायात्, तयायातक
मक्तो। प्रिष्टलयागयाणीता, गणनसिमवाविनी॥ यवगमायदयत् ४ सर्वेयनातिरुद्विष्ट ४ समनृत्तयमणिकर्ण ४ यूप्ययायात्तुम ४ सर्वतीर्थेषु समनृत्ता, ययुप्यसमवायुतातुय
मायातमम, द्वाणिकर्णकमकृतात्॥ विविनातयसमनृत्तय, मृत्तामयकृतादिरि ४ मृगावावातुलेमले, दूर्वायामानेदके ४ सर्वतीर्थेषु ययुप्य, सर्वदातययकृता। मणिकर्णविद्विष्टाते ४

यद्वयातदवाप्रायात्॥ अयद्वयायिय ४ स्नाता, मणिकर्णविधानत ४ साधिपूयमवाप्राति, स्वर्गयाफिकयययं॥ यद्वयाविधिवत्स्नात्वा, कृतादवादिदर्वण। तिलवर्हिर्ध्वंशमयक, सर्वयक
लीलरुत्त॥ यद्वधानाविधिस्नात ४ कृतसर्वादकक्रिय ४ जयदवानुसमर्चय, सर्वमकुललीलरुत्त॥ स्नातामोनतदवग, दर्शनानियतद्विय ४ सर्ववत्कर्तृयथा, लरुदायंयम ४ गिष्ट॥ स्नातद ४
वर्नजयो, मलमृगविसर्जनमोतकृताययत्तन, दत्तधावनरुमया ४ विष्णुवर्नसमर्चय, सूयवायेविधानत ४ यावज्जीवविवाद्याया, कृतायातिवेसकृता। दत्तान्यमयिदवग, न्यायनादा
जितंधनी। अविमूकममकृत्, नयविद्वारुवत्कविह॥ विविधधनमावर्त्त, याविमूकनयकृति। मयायनिधनमृत्ता, न्युत्तावतिसर्वदा॥ वयातियातिवत्तानि, गगजामास्वनागेव। कृतातिया
नियथार्थ, मविमूकनिवासिनी॥ विष्णुगद्यीणनार्थय, धननिधनमववा। न्यायनकायाय ४ कृतात्, सधन ४ सवसर्वविह॥ यमोविष्णुववायव ४ काणीयूयापूयैकित ४ लिङ्गययधन ४ माहात्म्य
मययायदद्वियत्॥ अविमूकममकृत्, यवकागयनीमिनी। आतिर्लिप्तं तदकहि, कृयविष्णुववायिधं॥ एकदगकृत्तमयि, यथामार्तुमपुली। दयतसर्वेगसर्व ४ काणीविष्णुववायव
नियमूकतथागत, नानाकृताजितनव। यतुलीलरुतनय, ततुकायायजतमृत्त॥ तफतयासिसर्वाणि, वक्रकालेजितद्विय ४ यतुलीलरुतनय, ततुकायमकनायत ४ अयम
कृय, यद्वहीनाधिकालत ४ काणीयवगदतया, मृतरुत्तलरुतमृत्त ४ कृतायनासिधायाणि, कालायायाथकाणिकी। तयस्नातनृयसादात्म, मामवयतिधयत्॥ विनाममकृतायै

ब्रह्मजन्मनिर्गमायां वृणक्ति ४ प्रजायत ॥ गंगारुक्मि मन्त्रमर्थे मरुद्वादिषु प्रयुज्यते ॥ रुक्मिणि प्रमथराग्याणि निर्मितानि स्वयं पुत्रा ॥ मिद्वय ४ मिद्वयतिनाति ॥ यन्मतिना ३ ॥ शक्यं
 ता ॥ मिद्वयसिगमय ३ ॥ गंगजानाककिहकि कलिकल्मषरीति ॥ अत एव किममद्या कलोगंगसिद्धिदा ॥ मूर्खोदयतमसीव तद्वैवेदायथा नगा ॥ तार्क्ष्यकाययाम
 आ ॥ गन्धकाना प्रथमा ४ ॥ विद्वद्वयथा मगा ॥ तथा सर्वोपियायाणि यातिर्गंगदण्ड ॥ द्यय ॥ दिवायवेयथा नगा ॥ लानवयथा गुण ॥ यथायथायामनक्ति ॥ नगावज्जदमकुना ॥
 मूलिकत प्रथमयति मगा ॥ तथा ४ ॥ यग्यति गंगाम् ४ ॥ मयर्गनाद्वै ॥ काधनवतयायदत्त कामनवयथामति ॥ अतयनयथा ल ॥ द्विघामाननवयथा ॥ दन्तकोटिनाया ॥ यथा
 धर्मवितनयति ॥ यथा मयति पायाति ॥ गंगयादग्नितनु ॥ मानुष्यदुर्लभं प्राय विष्णुसीयातवर्तनी ॥ गंगयश्मवतमाय वृद्ध ४ ॥ यामयवतमाय ४ ॥ विधुतयायथमर्था ४ ॥ यनयति ४ ॥ नृपिणी ॥ सकृन्
 यथतिमा ॥ गंगान्ययतिथुवि ॥ साध्यावगमस्ययुक्त ॥ साध्यावगनदीमिव ॥ ययतिनासिकागंगा ॥ यायायकतलावना ॥ ससावमायक ॥ अनातामनूकमया ॥ गंगानमनूयण ॥ मायानिर्मा
 लवि ४ ॥ स ४ ॥ एव ४ ॥ काल ४ ॥ सर्वोदगस्य ४ ॥ मयि ४ ॥ अनायातयाय ॥ श्रीमतीजाद्वी ॥ यथायमथायज्ञाना ॥ नगाताहिमवान्यथा ॥ वताना नुयथा मर्था ॥ दातानामरुययथा ॥ प्राणायाम ४ ॥
 यमा ॥ मगा ॥ यनवायथायममय ॥ किताव ॥ काययथायममय ॥ यथायमविद्या ॥ यानी ॥ कृष्णलोनीयथायमगा ॥ सर्वदवगमताय ॥ यथायमममय ४ ॥ सर्वयामवरुकाता ॥ गिवरुकायथा ॥

न ॥ तथा सर्वपुर्णार्थे गंगार्थविशिष्टं हनयथायार्थं नृकयातिमहामति ॥ गिवरुका ४ ॥ सविष्णुया मगायायुयतयस ॥ पायययुमगावाया ॥ यायकमकणविका ॥ यायनवत
 वायि ४ ॥ गंगेययवाहिनी ॥ नानावृथाययिना ॥ गधगयतिमवेया ॥ अधिकवित्तकलसाकं गंगान्नायीरुविद्यति ॥ दवधीनययिसक्त्या ॥ दातानाथायवद्विष्टाना ॥ अयविधितान्नावा ॥ दा
 स्यतसलिली ॥ अयन ४ ॥ सकलरुया ॥ द्विविक्तेयसाम्यदक ॥ तदालयकयारुया ॥ तयसमार्जनादिकृता ॥ अकामावासकामावा ॥ तिर्यग्यानिगतायिवा ॥ गंगायीथामृतामर्था ॥ नवकंसनय
 श्योना ॥ नार्थमयुपुर्णसक्ति ॥ गंगानीययितायय ॥ गंगानिवद्रुमन्यक्त ॥ तस्यविनयगमित ॥ मा ४ ॥ वीवेवगंगा ४ ॥ याद्विष्टयुनूयाधम ४ ॥ स्वकीये ४ ॥ यितकि ४ ॥ सार्ध ॥ सधायनवतयजता ॥ यष्टिर्गंगम
 हवातिगंगारुक्मि सर्वदा ॥ अरुकाता ४ ॥ पायानी ॥ वासविष्टयकवृता ॥ कामकाधमहामाह ॥ लारादितिगिते ४ ॥ गंगे ४ ॥ यनितयामनरुद्र ॥ किति ४ ॥ यनयतिव ॥ गंगसिमायययमु ॥ सय ४ ॥ सय यं
 डित ॥ अतकयमविष्टय ४ ॥ ययार्थवद्वय ॥ गंगया ४ ॥ कृतज्ञाना ॥ रुयमधरुलिलरुत ॥ तययययित ॥ कय ॥ तययननकार्णवात ॥ तेनकयणगंगायी ॥ तेनकयणायुष्मका ॥ विष्णुलाकमगा
 सायससर्वसर्वसन्ने ॥ गंगया ४ ॥ लातियामगा ॥ यावजीवदितदिन ॥ जीवन्मूक ४ ॥ सविष्णुया ॥ यरुक्तमूक ४ ॥ एवस ४ ॥ तिथिनकययवादि ॥ नायकजाद्वी ॥ म्नातमानगंगायी ॥ मक्ति ४ ॥ ययि
 निपिडिनेयि ४ ॥ स ४ ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥ ययुकायययि ॥

सानेगंगाया भक्तिपूर्वकं॥ जन्मप्रभृतिपापौघादे सञ्चितामुच्यते क्षाणात॥ वेशाखेकार्तिके माघे गंगा स्नानं मुडर्धं॥ दर्शशत उरां पुरातनं संक्रान्ते च सत्त्वके॥ चतुर्थाष्टमं
 मे गत्यनन्तं॥ अतन्ने विपुर्वे चैव निपुतमये ते द्यौः॥ सोमग्रहः सोमदिने रवि वारे रवियहः॥ तच्चूडामासा पर्वत्त्येतच्च स्नानं मसंख्यया॥ स्नाने दानं जपो होमो च चूडामासा
 भक्षंसर्वमिह विस्मोभाती रथीतटे॥ अथ या भक्ति युक्तं गंगा स्नात्वा विधानतः॥ ब्रह्म हवि विधुञ्जेत किं पुनस्तन्यपातकी॥ कृमिकीटपतङ्गाद्या ये मृता ज्ञातुं तटे॥ दूज्यानि
 ये ह्यस्ते पिबानि पराङ्गतिं॥ ज्येष्ठ मासे सिते पक्षे दशम्या हस्त संयुते॥ गंगा तीरे तु पुरुषा नारी वा भाक्त भावितः॥ निशायां जागरे कृत्वा गंगा दर्श विचरं॥ पुष्पं पुष्पं धिने वयः फलं दश
 दशान्तिने॥ पुष्पं पेंदशभिर्द्वे दशैर्गुरुध्वजः॥ पुन्ये दुष्पयो धीमान् दशकृत्य विधानतः॥ मातृपितृनाम् प्रक्षिपे गंगायां प्रसूतीर्दश॥ उडसकुमयान् पितृनाम् दश दशमन्त्रतः॥ नमः शिवायं
 पुष्पं मन्त्राय रोपे पदं नतः॥ दशहराये पदमिति गंगाये मन्त्रं सख्ये॥ स्नाने प्रणवाश्च भवे दद्याद् दशक्षरा॥ पूजा दानं तपो होमो ते नैव विधिना मृतः॥ दशमन्त्रेणाशक्त्या गंगा मुक्तिविधा
 यच॥ वस्त्राद्या दितवक्तस्य पूजा कुम्भस्य चोपरि॥ प्रतिष्ठाप्य च ये देवी पंचामृतविशो धिता॥ चतुर्भुजां चिन्नेत्रो च नदी नदिनिषेविता॥ लावणामृतनिषेविता तलछायभोगिनी॥ पूर्व
 कुम्भासिताम्भोजवरदाभयहृत्करा॥ ततो ध्यायेत् सुसौम्या स्याच्च दायुत समप्रभं॥ चामरे र्वन्त्यमानाञ्च श्वेत छत्रो परोभितं॥ मुधा ह्यावित भूय द्दिव्यगंधानुलेपना॥ दशप्रस्थमिता

२६

दत्त्वा दशविप्रेभ्य आदरात्॥ पलं च कुडवप्रस्थं आढक शोरा सवच॥ धान्यमानेन बोद्धव्याः कुमशोमी चतुर्गुणाः॥ मत्स्यकछपमण्डुकमकरादिजले चरात्॥ हंसकाराः कचकचक्रपिष्टि
 भसारसाना॥ यथा शक्तिस्वर्गा रूप्यतामुपित्तन निर्मिताम्॥ अभ्यर्च्य गंधकुसुमैर्गङ्गायां प्रक्षिपेदुती॥ एवं कृत्या विधानेन विजितशास्त्रविजितं॥ उपवासी वक्ष्यमाणे दशप्रोपेः प्रमुच्यते
 अदत्तानामुपादाने हि सा चैव विधानतः॥ परदारोपसेवा च कामिकं चि विधं स्मृतं॥ पाह्यमनुनञ्च वेषेभ्यश्च पि सवशः॥ असेवद्वपलाय च वाङ्मयं स्याच्च विधं॥ परद्वये पुनश्चानमन
 सानिष्टचिन्तनं॥ वितथाभिनिवेशश्च मानसं चि विधं स्मृतं॥ एतैर्दशविधैः पापैर्दशजन्म समुद्रयैः॥ मुच्यते नात्र संदेहसत्यं सत्यं गदाधर॥ उद्धरेत्तरकात् पूर्वो दशपूर्वा दशोपरान्॥ वक्ष्यमाने
 मिदं स्तोत्रं गंगाये अथ यज्ञपत्रं॥ ॐ नमः शिवायै॥ गंगाये शिवदाये नमो नमः॥ नमस्तु विश्वरूपे ब्रह्ममूर्त्यै नमो नमः॥ नमस्तु रुद्ररूपे शङ्करायै नमो नमः॥ सर्वदेवस्य रूपिणो नमो नमः॥
 जमूर्तये॥ सर्वस्य सर्वव्याधीनां भिषकुं द्यौ नमो नमः॥ शान्तिसन्तानकारिणो नमस्तु भुवि मूर्तये॥ स्थाराजं ह्रमं भूतविपहन्त्यै नमो नमः॥ संसारविषनाशिणो जीवनाये नमो नमः॥ ता
 पत्रिजयसं हन्त्यै प्राणिभो नमो नमः॥ शान्तिसन्तानकारिणो नमस्तु भुवि मूर्तये॥ सर्वमं भुङ्क्ति कारिणो नमः॥ पापविमूर्तये॥ भुक्तिमुक्तिप्रदायै नमो नमः॥ भो
 गदायि नमो नमः॥ मन्दाकिन्यै नमस्तु स्वर्गदायै नमो नमः॥ नमस्तु लोकभूतायै त्रिपपायै नमो नमः॥ नमस्तु भुक्तसंस्थायै क्षमावत्यै नमो नमः॥ विदुः

स्थायैतेजोवर्धनेनमोनमः॥नन्दायैलिङ्गधारिणेनारायणेनमोनमः॥नमस्तेविश्वरूपायैरेवत्यैतेनमोनमः॥ब्रह्मैतेनमस्तेस्तुलोकधात्रेनमोस्तुते॥नमस्तेविष्णवे
 तेनमोनमः॥नन्दायैलिङ्गधारिणेनारायणेनमोनमः॥नमस्तेविश्वरूपायैरेवत्यैतेनमोनमः॥पृथ्विशिवामृतार्थैचतुर्वर्ण्यैतेनमोनमः॥पारापरपराधायैतारायतेनम
 जालविकृत्यैचतीर्थायैतेनमोनमः॥भ्रान्तायैतेवरिष्ठायैवरदायैतेनमोनमः॥उग्रायैमुखजन्मायैसंजीवित्यैतेनमोनमः॥ब्रह्मस्यैब्रह्मदायैदुरितघ्नैतेनमोनमः॥प्रणतात्तप्र
 ज्ञान्मात्रेनमोस्तुते॥सर्वापतपुतिपक्षायैमङ्गलायैतेनमोनमः॥शरणागतदीनार्त्तपरित्राणायैरायणे॥सर्वस्यान्तिहरेदेविनारायणिनमोस्तुते॥निर्लेपायैदुःखहृत्त्र्योदकायैतेनमोन
 मः॥परापरपरायैचनमोनिर्वाणदायिनि॥गंगममाग्रतोभूयाङ्गमेतिष्टपष्टतः॥गंगेमेपार्श्वयोरेधिगंगेभ्यस्तुमेस्थितिः॥आदौत्वमन्यमध्येचसर्वभ्यंगङ्गतेशिवे॥त्वमेवमूर्त्यप्रकृतस्तु
 उमान्परस्वदि॥गंगेतुपरमात्माचशिवेतुभ्यनमःशिवे॥यद्दंष्ट्रतिस्तोत्रंभृगुहयाद्युह्यापियः॥दशधामुच्यतेपायैःकायवाक्चित्तसंभवैः॥रोगास्थोमुच्यतेरोगविपत्त्याश्वविपद्गतः॥मुच्यतेव
 चनाह्नौभीतोभीतिःपुमुच्यते॥सर्वान्कामानवाप्नोतेप्रत्यचोत्रैर्विदुर्जितः॥दिव्यविमानमारुह्यद्विषाद्विपरिवीजितः॥गृहेविलिखितेयस्यसद्वृत्तिरितिधारिणे॥नान्विरोधयत्नचनसर्पदिभयंकचिद्वत्तत्त्वंदशना
 मेतन्मोक्षेगंगानलस्थितः॥यपठेद्दशहृद्गुरुह्रिदोवपिवाक्ष्म॥शेषितकलमात्रेतिगंगासंप्रसादयत्नः॥पूर्वोक्तैस्त्रिधातेनपक्षलंसंप्रकीर्तितो॥यथागोरेतथागंगेतस्माद्गोभ्योस्तुपूजने॥भ्योविधिर्विहितसम्यक् सोपिगंगापूजने॥यथागोरेतथा

रुद्राया वाणदौ नयिका गच्छामाकां विन्द २

विष्णुप्रकृतं ॐ व. ग्राणोर्थावकृतं ॥ गंगोर्थावकृतं ॥ यावत्तमूर्ध्वीमुस ॥ ॐ तिदगदनासुर्गसमाय ॥ ॐ तिधं कन्दयूनालकाणीखलुगंगामहिमातामसकविगतितामाय ॥ २१ ॥
 उमावाय ॥ किंवेत्तुप्रकृतं ताताथ स्वसंयदायतूरुथ ॥ तदारुणीवथाजा ककरागीवथीतया ॥ यदाविष्णुसुयसुय वक्रयुक्तनिणीतट ॥ गिवडवाव ॥ सन्दहाप्रनकर्त्तया विगातादिसदामल ॥ ॐ तस्मि
 तोयनालसु वात्तुयमदीर्यता ॥ र्त्तुविरुवचापि संगयमावथादथा ॥ ॐ त्त्वायनवाकल ॥ गंगमाहात्म्यमूर्ध्व ॥ अगस्त्य उवाच ॥ यावत्तीनन्दतकन्द धूनथा ॥ यन्नितावदा महिमाकादयेयद
 द्ववदवन्नेयथा ॥ कन्दउतव ॥ मूनप्रमेयावन्नुला यथादवन्तुविर्ता ॥ ॐ त्त्वायनवाकल ॥ गंगमाहात्म्यमूर्ध्व ॥ अगस्त्य उवाच ॥ यावत्तीनन्दतकन्द धूनथा ॥ यन्नितावदा महिमाकादयेयद
 लादके ॥ यावत्तमूर्ध्वीमुस ॥ ॐ तिदगदनासुर्गसमाय ॥ ॐ तिधं कन्दयूनालकाणीखलुगंगामहिमातामसकविगतितामाय ॥ २१ ॥
 मारुवत्तमूर्ध्वीमुस ॥ ॐ तिदगदनासुर्गसमाय ॥ ॐ तिधं कन्दयूनालकाणीखलुगंगामहिमातामसकविगतितामाय ॥ २१ ॥
 शिवाय ॥ किंवेत्तुप्रकृतं ताताथ स्वसंयदायतूरुथ ॥ तदारुणीवथाजा ककरागीवथीतया ॥ यदाविष्णुसुयसुय वक्रयुक्तनिणीतट ॥ गिवडवाव ॥ सन्दहाप्रनकर्त्तया विगातादिसदामल ॥ ॐ तस्मि
 तोयनालसु वात्तुयमदीर्यता ॥ र्त्तुविरुवचापि संगयमावथादथा ॥ ॐ त्त्वायनवाकल ॥ गंगमाहात्म्यमूर्ध्व ॥ अगस्त्य उवाच ॥ यावत्तीनन्दतकन्द धूनथा ॥ यन्नितावदा महिमाकादयेयद
 द्ववदवन्नेयथा ॥ कन्दउतव ॥ मूनप्रमेयावन्नुला यथादवन्तुविर्ता ॥ ॐ त्त्वायनवाकल ॥ गंगमाहात्म्यमूर्ध्व ॥ अगस्त्य उवाच ॥ यावत्तीनन्दतकन्द धूनथा ॥ यन्नितावदा महिमाकादयेयद
 लादके ॥ यावत्तमूर्ध्वीमुस ॥ ॐ तिदगदनासुर्गसमाय ॥ ॐ तिधं कन्दयूनालकाणीखलुगंगामहिमातामसकविगतितामाय ॥ २१ ॥
 मारुवत्तमूर्ध्वीमुस ॥ ॐ तिदगदनासुर्गसमाय ॥ ॐ तिधं कन्दयूनालकाणीखलुगंगामहिमातामसकविगतितामाय ॥ २१ ॥
 शिवाय ॥ किंवेत्तुप्रकृतं ताताथ स्वसंयदायतूरुथ ॥ तदारुणीवथाजा ककरागीवथीतया ॥ यदाविष्णुसुयसुय वक्रयुक्तनिणीतट ॥ गिवडवाव ॥ सन्दहाप्रनकर्त्तया विगातादिसदामल ॥ ॐ तस्मि

धवावायव्यजमनिजलजगतायिवाक्कातनामाता, यवायूपा४खणपुजा४॥ विषण्वमृतायवे, थवेष्टमिनिवाकता४॥ कृतव्यायुगुनूद्याय, थवमिपुद्रुदमिता४॥ मुवाकथातकायवयव
 तका४॥ अनायकिसानिदता, सदाययानतायथ॥ अम्वविक्रयिणायव, यवद्वयवतायथ॥ अनाथा४कृयणादीना, मानूर्ययायूमरुमा४॥ तथ्यिताजाकृवीताये, त्रयणविधिनामरुता४॥ यवता
 नितयिभ्वर्जिणाम, कमायूयु४॥ एतात्मकानुसमद्वार्य, कृयवियिहतर्यणी॥ अद्वियिणुयदानश्च, सविधिरुद्रकायता॥ कायप्रदानितीर्थति, जिलाय्यानिकानिधिना॥ तानिसव्वणिसवक, कायप्रदान
 वाहिनी॥ अमिधु४सर्वत४यूय्या, वक्ररुह्यायकाविणी॥ कायविणयताविष्म, ययवाकृववाहिनी॥ गायकिगथामतस्वे, द्रवविधितयागणा४॥ अयिदकायवानम्यात्, कायामरुववाहिनी॥ ययवा
 तमरुका, कायपितयवर्जिता४॥ कायाममृतामवाय, विष्वनाथयसादन४॥ गणवकवलासूक्ते, निष्ठायाविताकृव॥ अविमूकविणयण, ममाधियानणेववात्॥ कावाकलियुगधार्म, गंगारुकि ४
 सुणायिता४॥ नित्यिकिजनागंगा, मूकिमार्जेकदायिनी॥ अनकजन्मनियुतं, आस्यमाणनुयानिषू॥ निहृमिधायूयात्कायजाकृवीरुजनमिना॥ तवाणामत्यवृद्धीता, मनाविद्विक्कवतर्मा॥ गंगवयन
 मविष्म, रुखजंरुववागिनी॥ खलुद्रुवितसंकात्रं, गंगतीवकवातिथ्य४॥ यमनाकविर्बकालं, तस्याकयसूखरुव॥ गनुमूद्रिथयागंगा, यवार्थस्वार्थमववातगकृजियवमाकात्, मयतनयिहकिमका॥
 सर्वाणियवागंगाये, मये४कृत्वायातिथदिना॥ रुमिस्मअयितमर्था, अमर्थाएववेकृव॥ ववमधिवयकाण, ख४मिधूयानिधवत॥ कृत्वायनामिवकृव४॥ साधियायाकृवामर्ति॥ यावदमिमनूयाम्य

२१

गंगाताये पुनिहतेवदुदसकृवाणि, स्वर्गलाकमहीयत॥ ॥ श्रीविष्णुनूवावा, द्रवदवजगताथ, जगतीहितकृत्पुत्रा॥ काकसच्छयतर्देवा, दूर्ध्वतम्यामरुत्तन४॥ जलम्वनया, नित्याय, कथकस्ययवागति४॥
 अपमृसुविपन्नस्पती, विनिवयता॥ ॥ मरुध्वनूवावा॥ अणार्थकथयिष्यामि, पूनाटरुमधाकृज॥ गृण्येकमनाविष्म, वाहिकस्यद्विजन्मन४॥ पूनाकलिमविषय, द्विजातवणविक्रयी॥ स्नानसन्धा
 विहितश्चवेदाक्षरविवर्जि४॥ वाहितानामतायस्य, रूतमाययनिग्रह४॥ यविग्रहयतस्यासीत्, कोविन्दविधवाहन॥ दूर्ध्वकथीजितनाथ, रुषलीयतिताविता॥ प्राणाधार्म, तदातन, दणादणाकृव४॥
 यो॥ मयधदेराउकारापक्षकाम, ४समवर्जित४॥ वायुणयातिनसूय, नवमांसयिथणस४॥ तस्यवामयदंगुवा, गृहीतादयतरुत४॥ मसाणिनान्यगृधण, तस्ययूद्धरुवद्वि॥ गृधयावामिग्र४॥
 परस्परजयैषिलो॥ ॥ अवावतसदगुल्ह, कंकर्वदूयणरुदा॥ तस्यवाहिकविषय, वायुयापादितस्यव॥ मधुगिदेवयागा, रुगनद्वन्द्वकाविणी॥ यदेवकृतवानुदीयी, तवाहिकमन्यधर्मा॥ तस्मिन्वकृत्वा
 असपाशैः कूरिकैरे॥ ॥ कदाहिधेतितायक, मानाहि४यत्रितादित४॥ वमनूधिवमायन, नीतके४सयमायत४॥ अष्टकधर्मनाजन, विष्णुकथमायत॥ धर्माधर्मविचार्यस्य, कथयाउद्विजन्मन४॥
 वसतेनष्टसूयचित्रउ, प्रविजिधे॥ सर्वदायवर्जजन्तः, तदितासर्वकर्मणा॥ जगादयमनावधू, वाहिकस्यद्विजन्मन४॥ कर्मजन्मदिताम्य, दूर्ध्वतम्यगुरुतर्मा॥ ॥ विष्णुकृत्वाज॥ गुरुकानादि
 कर्मप्राकृतंतास्यकेनचि॥ ज्ञातकर्मकृतंतास्य, यिजाकृतवताहव॥ गर्जन४गमनरुह४॥ समसूय४सूखयुदा॥ एकादणाकृवनामाधि, तकृतंविधिपूर्वक॥ खातस्याधनविधिना, सर्वययमयावर्

स्वर्गलुखभवेत्॥ इति श्रीस्कंदपुराणे काशीखण्डे गङ्गा महिमा नामाष्टविंशतितमोऽध्यायः ॥ २८ ॥ ॥ अगस्त्य उवाच ॥ विना त्वनेन गङ्गा योऽरां न नमनिरर्थकम् ॥ उपायान्तरमात्रं न्यधनम् ॥
न ॥ अशक्तानाञ्च पश्यन्तो मालस्योपहृतात्मनाम् ॥ इन्द्रेणानुरस्थानां गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥ दानं वाथ व्रतं वाथ मन्त्रः श्रोत्रं न पोथवा ॥ तीर्थं न हि भिषेको वा देवतोपासनं न वा ॥ यद्योक्तिर्यत्र ॥
स्नानफलं प्रदम् ॥ विधानान्तरमात्रेणानन्दपुराणो यमः ॥ त्वत्तानवेदस्कन्दयोगङ्गागर्भसमुद्भवा ॥ परं स्वर्गतरङ्गिणामहिमानं महामते ॥ स्कन्द उवाच ॥ सन्निपुणपुत्रलानीह सरांसि सरितो मुने ॥ स्थानं स्थाने
च तीर्थानि निजिता ॥ धूषितानि च ॥ दृष्टव्यं यकाशिशिमहामहिमभाज्जुवा ॥ परं स्वर्गतरङ्गिणः कोऽयं शोपिनतत्र वै ॥ अनेनैवानुमोनेन बुद्ध्यस्व कालेण प्रव ॥ ६ ॥ वेगं ज्ञानमादत्त देवदेवेन शम्भुना ॥ त्वानयात्ते
न तीर्थेषु न पतेताः प्रीतिजैः ॥ विना विष्णुपदीकान्यत्समर्थं मे यशो वरा ॥ गङ्गा न फलं वलनं गङ्गायां मेवलभ्यते ॥ यथा ज्ञाक्ष फलं स्याज्ज्ञायां मे वनान्यतः ॥ स्कन्द उवाच ॥ अमुपायमुद्बुद्धः स्याद्येना
विकलं कलं ॥ स्नानस्य देवसरितो महत्तुल्यतमो मुने ॥ शिवभक्ता यशान्ता य विष्णुभक्तिपराय च ॥ अक्षतवेत्सुक्तिकायगर्भवासुमुखैः ॥ कथं नीयं न चान्यस्य चित्तेन विनृक्चित् ॥ इदं रहस्यं परममहोपायं कृताशनम्
परायैव त्वां पुरा पदनाथं करस्पर्शम् ॥ पूज्योऽपि तिनकां शिवे सन्तोषमर्जति ॥ नाग्रांसहं गङ्गायाः स्तया जेषो भवतु ॥ जप्यानां परमं त्रयं देवोपनिषदासमा ॥ तपनीयं प्रयत्ने नमो निजमायके धिना ॥ उचिस्थाने तु उचिना त्वत्थो
न करोते न च ॥ स्कन्द उवाच ॥ ॐ कारं प्रपिपत्रा तु नाननामृतं भव ॥ अमृतं राभया शोका लकनं दामता भव ॥ अनाद्यं तत्तानना न पायो ॥ नैरमृतं प्रदा ॥ अथ कलक्षणाक्षोभान् इति स्तोत्रं पठेत् ॥ अनयं यथागीतार्थसिद्धि

[illegible]

अष्टादश

पाविनीपुष्पानुदिरुपिणी॥तुलादेवीतीर्थमातात्रिविक्रमपदोद्भवातपोमयातपाहूणतपस्तोमफलप्रदा॥त्रैलोक्यमापिनीत्युत्तमतिरुक्तत्वहूपेरी॥त्रैलोक्यमुन्नीतुयानु
 त्रैलोक्यलक्ष्मीविपदीतथा मृतकचरिडका॥तिजोगर्भातपमारात्रिपुरारिशिरोरुहा॥त्रयीस्वरूपीणीतत्वीतपनाङ्गजर्भातिनुता॥तरिस्त्राहणाजानिचतर्पिताशेषश्रुजा॥तुला
 पापतूलनेपातदरिद्रमनीदक्षादुष्पेक्षादिव्यमहला॥दीक्षावतीउराचर्याडाशामधुरवारिभृता॥दर्शितानेककुतुकाउक्तुर्जयदुःखकृतादेत्यहंमितिप्रीचरानगरिपरावृत्ता॥इत्य
 शकविषयप्रचरिताघाघमंसनति॥पुतादेवपुताह्वातुयोरामरिघातिनी॥दमयास्यादेवमातादेवलोकाप्रदर्शनी॥देवदेवीपुयादेवीदेव्यातपददायिनी॥दीर्घायुक्षीणीदी
 र्घादीश्वीहसरावर्जिता॥उग्धासुवाहिनीदर्वारिह्यदिव्यगतिप्रदा॥पुनरीदीनशरणोदेहेदेहीनवारिणी॥प्राचीयसीदायहन्त्रीदितपातकसन्निता॥इत्येवशास्त्ररचनीउर्गमादेववक्ष
 भा॥उत्तमप्रीडवगाहादयाधारादयावती॥उगधनीउर्विगाहादयाधारादयावति॥उरासदादीनशीलाजावेणी॥इतिहास्ततो॥देवदानवमंथुर्हृदिदरिणी॥यनसारादया
 सारायावाभूमिविगाहिनी॥इत्यहंफलप्राप्तदेवताहृदयोन्मता॥दीर्घवृतादीर्घदृष्टिदीर्घनोयाउरासदा॥इत्यपिभीदराउनीतिदृष्टदराधवाचिता॥उरादरप्रीदावाचिदिव्यदुव्ये
 कशेषधिः॥इत्यसन्नापशमनीदात्रीहृद्विदरिणि॥दारेविदारणपरादाजादानजनप्रिया॥दरिताचितदाउर्गाउत्तरावपुनारिणी॥धर्मदवाधर्मउराधनदीराह्वातुजा॥धन

राम
६

दानेनपुत्रस्पर्शाधर्मकामार्थतोक्षदा॥धर्ममिवाहिनीकुर्यादात्रीधात्रीविभूषणी॥धर्मिणीधर्ममालाचयेनुकोटिकृतायना॥ध्यातपापहराधेयाधारणीधूतकल्मषा॥धर्मधारधर्मसाराधर्मदा
 धृतिवर्द्धनी॥धर्मधर्मगुणादेवीधनरुमुनीप्रियो॥धर्मशीधर्मशास्त्रज्ञाधनधान्यसमृद्धिकृता॥धर्मलभ्याधर्मजलाधर्मप्रसवधर्मिणी॥ध्यानगम्यस्वरूपाचधरणीधानृपूजिता॥धूर्ध
 र्जद्विजरासंस्थाधन्याधीश्वरगावती॥नन्दानिर्वाणजननीनन्दिनीनुनपातका॥निषिद्धविघ्ननिचयानिजानन्दप्रकाशिनी॥नमोद्गताचरीभूतिर्नुमनोयणीनता॥निर्मलानिर्मला
 रूपातानाशिनीतापसम्बदाम्॥नियतानित्यमुखदानानाश्चर्यमहानिधिः॥नदीनदसरोमातानायिकानाकदीयिका॥नष्टोद्गराधाराचचन्दनानंददायिनी॥निर्लक्ष्मिकाशेषनुवना
 निस्पन्दिनिरुपद्रवा॥निरालम्बनिःप्रपञ्चानिर्वाणितमहामला॥निर्मलज्ञानजननीनिःशेषप्राणितापकृता॥नित्योत्सवादिचतुष्टयानमस्कार्यानिरञ्जना॥निद्यावतीनिगुनहृ
 निर्मायानिश्चयात्मिका॥निरवयानिरीहाचनीललोहितमूर्धगा॥नन्दिभृङ्गिगणस्त्यानागानन्दानगात्मजा॥निःप्रमूहनाकनदीनिरमारावदीर्घनो॥परापुत्रापुण्यगर्भ
 रापुत्रपुत्ररङ्गिणी॥पृथुःपृथुकनापूरापुण्यतर्जिप्रभञ्जनी॥प्राणादाप्राणजननीप्राणश्रीप्राणरूपिणी॥पमालयापराशक्तिःपुरजित्पारमप्रिया॥परापरफलप्राप्तदायिनी
 चपयस्विनी॥पुत्रानन्दप्रतिष्ठार्थपुत्रीशपालनीपरा॥पुत्रापतितापीतापुण्यवाक्षररूपिणी॥पावतीप्रेमसम्पन्नापशुपाशविनाशिनी॥परमार्थस्वरूपाचपरंपर

र

परमानन्दनिवासायश्चिन्तसहस्रपिरो॥यातीयकूपनिर्वाणापरिचारापरायणा॥यायेन्धनद्वयलापापारिःपापनाममुता॥परमैश्वर्यजननीपुतायह॥यायाणा॥
 पद्माक्षीपरयोमामृतद्वया॥प्रसन्नरूपाप्रसिद्धिपुतापत्नक्षरेवता॥पिनाकिपरमप्रीतापरमैष्टिकमराडलू॥पद्मनाभपद्मेशाप्रसन्नपद्ममालिनी॥यरा॥दाउष्टिकशब्दा
 र्त्तिप्रभावती॥पुष्पाक्षी॥गर्भप्रीतापघर्वतनाशिनी॥फलिनीफलहस्तावफुल्लामुजविलोचना॥फालितेनोमहेश्वराफालिलोकविभूषणा॥फेनछलप्रजनेनाफुल्लुगैर्व
 गन्धिनी॥फनिलाब्धमुधाराविधुड्वादितातका॥कलितस्याउसलितकातापथ्यजलविला॥विश्वमाताचविश्वेशी॥विश्वविश्वेश्वरप्रिया॥कुलरागबुल्लहृदालीबुलीटाविमल्लोदका॥
 विभावरीतिविरजविक्रान्तानेकविष्टया॥विश्वमिर्जविह्वपरीवैलम्बमाधवप्रिया॥विरूपाक्षप्रियकरीविभूतिर्विन्दतोमुखी॥विद्याशावेवुधीवैद्यावेदोक्षरसेख्यो॥विद्यावेदयतीव
 याहृदिणीबुल्लकादिनी॥वरदाविप्रकृष्टाचदेरिष्टाचविशोधनी॥विद्याधरीविशोकाचवयाहृदिनिषेविता॥वेददकाकन्यतीयोमभ्याविबुधप्रिया॥वारीयदवतीविताडुलविद्यातर
 ङ्गिणी॥दुल्लाराङ्कोदियात्राचबुल्लहृत्पापहारिणी॥बुल्लेशविह्वरूपाचबुल्लैर्विभववर्द्धिनी॥विलासमुखदावभूषणपिनीचवपारिणी॥वृषाङ्गमोलिनिलयाविपन्नार्त्तिपुमंजनी॥वि

रामः
 ५

लाममुखदावश्यापिनीचवपारिणी॥वृषाङ्गमोलिनिलयाविपन्नार्त्तिपुमंजनी॥विनीताविततावधुतनयाविनयान्दिता॥विपञ्चीबायकुशलावेशशक्तिविलक्षणा॥वर्चस्कशिवलकलैवलोनमूलितकल
 षा॥विद्याप्राविगतातद्रविकल्पपरिवर्जिता॥वृष्टिकर्तृवृष्ट्यतनाविधिर्विह्वलवंधवा॥वृत्तरूपावृष्टिपिहृपावहुविप्रविनाशकृता॥वृद्धधारावृद्धमतीविचित्राकिविजयमु॥विनयविश्ववीजम्बगामदे
 दीवरप्रदा॥विद्याशितावियप्रीचवितानोर्मिमुमालिनी॥भव्या॥भोगवतीभद्राभवानीभूतभाविनी॥भूतधात्रीभयहरीभक्तदरिद्रघातिनी॥भुक्तिमुक्तेप्रदाभेशीभक्तस्वर्गापवर्गदा॥भागीरथीभावने
 तीभाष्यभोगवतीनृति॥भवप्रियाभवैदेक्षभूतिदाहृतिभूषणा॥भावलोचनभावताभूतभव्यभवसुभु॥प्रानितानप्रशमनिमित्रबुल्लाराणमराडपा॥भूरिदाभक्तिमुलभाभापवैष्टिगोचरी॥भजि
 तेषत्ववृल्लामक्षभोत्पमुखप्रदा॥भिसाणीयाभिक्षमाताभावाभावस्वहृदिणी॥मन्दकिनीमहानन्दामातामुक्तिरेङ्गिणी॥महादयामधुमतिमहापुण्यमुदाकरा॥मुनिस्ततोमोहहृत्मीमहातीथाम
 धाववा॥माधवीमालिनीमान्यामनारथपथतिगा॥मोक्षदामतिदामुख्यामहाभापननाशिता॥महावेगवतीमेध्यामहामहिमभूषणा॥महाप्रभावामहतिमीनचंचललोचना॥महाप्राणपद
 महर्द्धिश्चमहोत्पला॥मूर्तिरा॥मुक्तिरमणीमरीमरीकभूषणा॥मुक्ताकलापनेयथामनोरथननन्दिनी॥महापातकहारीप्रीमहा॥वार्द्धधारिणी॥महानिमालिनीललाभहृदयानहोमयी॥महा
 प्रणयप्रणयामहतिमिर्चाकका॥महाविद्यामहामायामहामेधामहोपधम्॥मालाधारीमहोपायानहोरात्रविभूषणा॥महामोहप्रशमनीमहामरुतमरुला॥मार्तण्डलचरीमरुत

रोजिता ॥ यशस्विनी यशोदा च यो ग्या युक्ता त्मसेविता ॥ योगसिद्धिप्रदा या त्पा यते शपरिपूजिता ॥ यतेशीयत्तफलदा यत्तनीयाय शस्करि ॥ यमिसेयां योगयोनिर्योगिनी मुक्तुं हिता ॥ योगतान ॥
 यथा ह्युपयोग ॥ यच्चिता यो यसेचाराय मनो कनिवारिणी ॥ यातायातप्रसमनीयातनानामकृन्तनी ॥ योगिनी शहिमा छोदा पुगधर्मविचरिता ॥ रिवती रमिकृप्या रत्नगर्भा रत्नावती ॥ रत्नकरं यश
 चरसता रत्नपिणी ॥ रत्नप्रसादगर्भा चरणी यतरङ्गिणी ॥ रत्नेर्द्धिर्मरणी रागद्वेषविनाशिनी ॥ रमा धारा रम्यरूपो गिती वा नु कृपिणी ॥ रूचिहृदोचनी रूपा रूचिरोगहारीणी ॥ राजहंस रत्नवती
 राजकल्याणराजिता ॥ रामणीयकरोखाचरुतारि र्योगाहृपिणी ॥ राकाराहृतिशमनी रम्यलोचनमुवारिणी ॥ रागिणी रञ्जित शिरारूपतावरापशेखि ॥ लोकप्रसन्नकरं दयालोचनकलोचनगालिनी ॥ लाला
 ललितनिर्दारा ललावरा मृतवर्षिणी ॥ विश्वानायासाधनाय च त्वपरिहरिणी ॥ लमुदेयाग्निरेकप्रीवलेयवनिवारिणी ॥ अभावति अमफला शान्तिः शान्तनुवस्रभा ॥ इलिनी शेशवरा शीतलानु
 तवाहिनी ॥ शोभावती शीलवती शोषिता शेषकिह्वये ॥ शरराया शिवदाशिष्टा शरनमप्रपूः शिवा ॥ शक्तेः शशाङ्कहिमला शनानस्य सृष्टसम्भवा ॥ शमा शमनता गं प्रीशिते कण्ठमहाप्रिया ॥ अचिः अ
 चिकेः अचिकरी अचि शेषशायि यदो भवा ॥ श्रीनिवासकृति भद्र श्रीमती श्रीपथुभवता ॥ अहविद्या अभावती अमानदा कृतिः मरुतिः शिवेतर श्रीरावरी शामुरी मयधारिणी ॥ इमश्चन शेषधनी शान्ता श
 धातुत धाति मुता ॥ शालिनी शान्त्यशोभाया शिविवाहनगर्भभृत् ॥ शंसनीयचरित्रा च शान्तिता शेषपातका ॥ षडुदोऽर्थस्य सप्त आयडरु कृतिरूपेणी ॥ घण्टता हरिसलिलताता यन्मदनरीशता ॥

सतीपुत्राचमुरसात्सःसूतामुरदधि॥सुमिद्धःसर्वदःखप्रीसर्वाव्याधिमहोबधम्॥सेव्यमिद्धिःसतीसूक्तिःस्फन्दमूत्रसरस्वती॥सम्पन्नरहितोत्तव्याभ्यानुमौनिरुक्तास्पदार्धेयदगुणासौस्व्या
ह्वीपुसौभाग्यदायिनी॥स्वर्गादेःत्रैलोक्यसूक्ष्मास्वधास्वाहास्वधाजला॥समुद्रहोपरीस्वर्गासर्वपातकवेरिणी॥स्मृतायहारिणीशीतासेसाराश्विनरंभुकम्॥सौभाग्यसुन्दरीसंध्यासर्वसारतम
न्विता॥हरप्रियाहृषीकेशीहंसरूपाहिरामयी॥हृताघसंघाहितरूढलोहनापगर्वकृत्॥क्षमदाक्षालितोपाखक्षद्विजारिणीक्षमा॥ॐ नमः॥ज्ञानेनामसहस्राहेगंगायाःकलशोद्भवाकीर्त्तये
त्वानरःसम्पन्नास्त्रानफलंलभेत्॥सर्वपापप्रशमनंसर्वविष्विनाशनम्॥सर्वलोत्रतपाद्युष्टंसर्वपावनपावनम्॥अक्षयाभीष्टफलदंचतुर्वर्गसदृष्टिहृत्॥मेरुज्जपादवाप्तोतिम्येककु
फलंलभेत्॥सर्वतीर्थपुयःस्नातःसर्वयज्ञेषुदीक्षितः॥तस्ययत्फलमुद्दिष्टंत्रिकालपठनाचयत्॥सर्ववृत्तेषुपुण्येषुसम्पत्कीर्णापुवात्तया॥तत्फलंसमवाप्तोतित्रिसंध्यंनियतःपठन्॥म्रा
नकालेपठेद्यत्तपचक्रवर्जलशये॥तत्रसन्निहितामूनं गंगात्रेपथगामुने॥अथेत्यालभतेअथेयोधनार्थालभतेधनम्॥कामिकामानवाप्तोतिमोक्षार्थमोक्षमाप्नुयान्॥वर्षात्रैकान्तपना
द्युधकापुचिमानसः॥अनुमालाभिगमनादपुत्रःपुत्रवान्भवेत्॥नाकालमरणान्नस्यनाग्नौराहिमाध्वसम्॥नाम्नासहस्रं गङ्गायोजयेद्युद्धयामुने॥गंगानामसहस्रजुतप्राप्तोतिमन्तरान्तर
कार्यमिद्धिमवाप्नोतिनिर्वाप्रोगेहमेविशेत्॥तिथिवारक्षयोगानांनैदागीर्त्तनदोषपुभवेत्तदा॥यदिजन्मावृत्तेदेतत्सोचं ग्रामान्तरान्तरः॥आयुरारोग्यजननंसर्वापवनाशनम्॥सर्व

१९ सांगं गानामसहस्रकम् ॥ जन्मान्नरसहस्रेषु यत्प्राप्यं सम्यग्जीतम् ॥ सांगानामसहस्रस्य न पनात्तत्सर्वं जेतुम् ॥ ब्रह्म प्रोक्तं पः स्वर्गोत्तमं यत्तु ॥ तत्तु यो गीतुं दाहनात्तात्तु ॥
ने ॥ विश्वामस्यार्थगिरदः कृतं यो मेव यातकः ॥ अग्निदोगे बध्करो हृदय्या पहारकः ॥ महापातकयुक्तोऽपि संयुक्तोऽप्युपरातकः ॥ मुच्यते यथा ज्ञानं सांगानामसहस्रकम् ॥ आशिषां
पवित्रं योऽपि तापपरिहृतः ॥ मुच्यते सर्वदुःखेभ्यः कृतवत्स्य स्थानुर्जीतनाम् ॥ गायत्र्युत्तमांठेन यत्प्राप्यं सम्यग्जीतम् ॥ सकृत्पठनतः सम्पदशेषवाप्नुयात् ॥ गानं स्यादेव वेदेषु यत्तु
रांपेन भजे कर्ता ॥ तत्प्राप्यं सम्यगाख्यातं सवराजसं कृत्वा पातु ॥ गुरुभ्यः शृणुं कुरु वा वृत्तिं नरोत्तमः ॥ यत्प्राप्यं मर्त्येऽपि दिक्षां कृत्वा वषट्त्रिष्वरां पठत् ॥ विद्वान्पठन् यत्प्राप्यं यद्वर्षात्तु
व्यते ॥ तत्तु योऽपि न लभते त्रिसंध्यं परिकीर्तनात् ॥ सांगानामसहस्रस्य पत्यहं परिहीननात् ॥ शिवभक्तिमत्वा प्रीतिविभुमत्तां यथा भवेत् ॥ यः कीर्तयेद्गुरुं तं गानामसहस्रकम् ॥ तत्तु
ये सहस्रं गीतं देवीसदा भवेत् ॥ सर्वत्र सुखमाप्नोति सा प्रीतिस्तत्र पाठनः ॥ सदा चारी स विज्ञेयः स भुवि कृतसदेव हि ॥ कृतं सर्वं सुवाच्यः स कीर्तयेद्गुरुं सांस्तु ॥ योऽपि स्तुतुं भवेत्तु योऽपि
कीर्तयेत्तु ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गानं कर्तुं न प्रचयेत् ॥ सवराजमिदं गानं शृणुयाद्यश्च ये पठेत् ॥ आवयेदधतः प्रकृतं नृन्मत्तानां विवर्जितः ॥ मुच्यते विविधैः पापैर्मन्त्रेणाकायसम्भवेत् ॥ क्षणा
द्विष्यापताते तपितृणां भुवि यो भवेत् ॥ सर्वदेवप्रियश्चापि सर्वदेवर्षिसम्पतः ॥ जने विमानमाह्वयिष्ये स्त्रीशतसमृत्तम् ॥ दिव्याभरणासम्पन्ना दिव्यभोगस्तु न्यतः ॥ नन्दनादिवसेयं

देववत्प्रमोदते॥ भुज्जमानेषु विषेषु भाद्रकाले विशेषतः॥ जपत्रिदं महास्तोत्रं पितृणां तृप्तिकारकम्॥ यावन्नि तत्र सैकतां नियावन्तो मुक्तराः स्थिताः॥ तावन्नेवोद्भवन्तीति मोदन्ते हि पि
तामहाः॥ यथा पीरान्नि पितरो गंगायां पिण्डदानतः॥ तथैव तृप्य पुः श्राद्धे स्तवस्यास्य च सैश्वरात्॥ एतत्स्तोत्रं गृहे यस्य लिखितं परिपूज्यते॥ तत्रापि भयं नास्ति अचिन्तयन् सदा॥ भग
वत्किंच हृत्तेन भृगो मे निश्चिते दत्त॥ संशयेनात्र कर्तव्यः सन्दिग्धं विफलं न हि॥ यावन्नि मर्त्यस्तोत्रं शिरा मन्त्रनालान्यशेषतः॥ तावन्निस्तव राजस्य गङ्गे यस्य समातिना॥ यावज्जन्म जपेद्यस्त
नाग्रा मन्तत्सहस्रकम्॥ सर्वा कुर्यात्पितृभ्यो न पुनर्गर्भमाविशेत्॥ नित्यं नियमवाने तज्जो जपेत्स्तोत्रमुत्तमम्॥ अन्यत्रापि विपन्नः स गंगातीरं गतो भवेत्॥ एतत्स्तोत्रं वां पुराणं पुरा प्रोक्तं पिनाकिना
विष्णवे निजभक्त्या यमुक्तवान्निर्वाणस्य रम्॥ गङ्गास्नाने प्रतिनिधिः स्तोत्रमेतन्मे मेरितम्॥ सिन्धुपूजा क्रूरो तस्मादेतत्प्रोक्तं जपेत्सुधीः॥ ॥ इति श्रीस्कन्द पुराणे काशीखण्डे गङ्गासहस्रनामैकोन
त्रिंशत्तमोऽध्यायः॥ २८॥ स्कन्द उवाच॥ भूय गन्तव्यं महाभाग स च राजा भर्तृरथः॥ आराध्य च महादेवमुद्दिधौः पितामहान्॥ वसुधापविनिर्द्धारान्न ववाजर्षिसत्तमः॥ महता तपसा भूमिमा
निनीय त्रिवर्त्मगाम्॥ त्रियाणान् पितृकानां हिताय महते नृप॥ समाने पीतनां गंगायां चासीन्मणिकर्णका॥ आनन्दकान्तं शम्भुश्च प्रपूजितः॥ परं बुद्धेः कश्चिद्वैतं लीलायां दत्त
मप्यकम्॥ प्रापयामास तां गङ्गां देवीपिः पुरतश्चरम्॥ निर्वाणकाशनाय च काशीति प्रथिता पुरी॥ आवेमुक्तं महाक्षेत्रं न मुक्तं सम्भ्रमा कचिन्॥ प्रागेव हि मुनेः तस्य स्तब्धं नास्तु नदः॥

[illegible]

न पार्हक स मृदापि स चत्वा विनयानकधनयः कथं प्रकृतं किं गुणिनाका न गायकः प्रयुयस्य दूतायाधि यनयानयनां मुखः ॥ म मं पूर्ण कलायासी ॥ त्रिः कलीका दयः सः सः सः सः
 ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

सीममवणीकवणदतायि आगदथागिजनतजिततायदुकी। तहवकंयवणवयनानयती तद्वद्वदगयतिथ नयूनरुवान॥ वावाणसीयविमवतनूमिद्वयपी धर्मार्थसौख्यतिलधाने
 धर्माच्छेयदीक्षिमयिद्वयवृत्ताखिलाखी लारुमुमूलमयिनीयदवायुधुनी॥ आ४ कागिवागिजनताननवश्चिह्नारु कलविलावनवतावतिताईराजा। आदाययत्सुकुतराजनमिद्वयद्व निर्वानमा
 यमयवर्जयतायूनरुक्षावावाणसीयदसीमगुलेकद्वमि र्ययस्मितातनुरु४ गगिरुतुयरावात्। सध्वमलगनलिनाकिशहललाट वामार्धवामतनवाअतनवकतात॥ आनयकातनमिद्वयव
 दयूनव तहायिद्वकमनसीमगिकर्णिकाथा४ सिधूसमजिबथायनमास्यद्वय विध्वगिद्व४ किमिद्वतनमूकययत्॥ वावाणसीयववणसिसविद्वविधु सकदयमनीयूनदीलमकु४ विध्वमरु मि
 ववलासलमाकलक्ष्मी रुमाविहायकिमसीदतिमूकजहुक्षाकिविस्मर्तवद्वगर्जमासनादी कार्त्तिकद्वतद्वतवधूनगाठनक्ष्णीरावनयद्वयविध्वलखकाणी मूकविहायकिमयातिकवमकुम
 ॥ तीर्थोक्तनागिकलक्ष्मीगिरुवक्तिसय४ यथावद्वकयिद्वद्विद्विद्वनयकि। यानावगहवविधानतनयद्वाले ध्ववाणसीतिकवतनमूलनागी॥ काणीयूनीयविमवमगिकर्णिकायां त्वक्कातनूत
 तद्वकवमाप्रवक्ति। कलविमावनवतागणनीललक्ष्मी वामार्धवधूनवनीविध्ववाववाहक्षा कलवायरावमकुलमगिकर्णिकायां य४ यजुर्णयजुजिवाद्युयिधुयगात्रि। आत्माववाधमरुसासहसा मि
 द्वा। कलकवद्विगतेवद्वयकवमति॥ वागदियाययिधूनमनाकधीका४ काणीयूनीमकुलदियमहायरावी। यकल्ययमयनतीर्थसमीमम साः लयायिनानमरुत४ यविहायपीयी॥ वावाणसी

[illegible]

[illegible][illegible]

इत्यगोस्वर्गं वामवपश्यतां ॥ हंतातुपतितमालोकाननर्तपर्यानुदा ॥ विधेः कपालेनामुश्चतकारन्यजति उत्पजम् ॥ हरस्यभ्रमेतः कपित्तकांशपाक्षगांतः पतत् ॥ श्रीनेमोत्तरशोभा
 तिस्रचयाह्वित ॥ साकाशं क्षणातो नष्टा कथं काशी न उर्ध्वभा ॥ वाराणसीति काशीति महामंत्रमिदं जपेत् ॥ यावज्जीवी त्रिसंख्यातु जनु जीतु न जायते ॥ अविदुते महांसं जन्म ह्यनु
 यन्त्यजेत ॥ इदं कृत्वा स्थेपिते पि जानु न जायते ॥ आनन्दकानने यस्य चित्तं सस्मरते सदा ॥ तत्तत्क्षत्रनाम सत्सरं गान्न स भवेति जायते ॥ रुद्रावासे वसन्ति तेन रोनि यत्तत्तनमः ॥ तन तन ॥
 संभारं कृत्वा काशं विमुच्यते ॥ महाश्मशानमासाय यदि देवविपश्यते ॥ पुनः श्मशानशयनेन कपिलभते प्रमान ॥ कपालमोचनं काशो यस्य स्मर्यन्ति मानवाः ॥ तवाचिनश्चित्तसिद्धिप्रमिता
 न्यत्रापि जातकं ॥ आगत्य तोयं प्रवरं श्रानं कृत्वा विधानतः ॥ तप्यित्वा पितृन् देवान्मुच्यते ब्रह्महत्या ॥ अशाश्वतमिदं ज्ञात्वा वाराणस्यां वसन्ति ये ॥ देहान्ततत्परं ज्ञानं तेषां सात्यनिर्गमः ॥ इयं
 काशी पुरी विप्रसाक्षाद्भूतनुग्रहाः ॥ अनिर्वाच्या परानुदा इष्टा पेशविशेषिभिः ॥ तस्यास्तत्त्वमहं ज्ञाने शिवभक्ततरोपि वा ॥ मुच्यन्ते जनवो वै यथा योगेन येन ॥ परंपरं स्मर्यन्ते पुराण
 न्दमियं पुरी ॥ इदं मवरं ज्ञानं मेया सोमोक्षका ॥ सिभिः ॥ अत्रापि त्वायां शभक्तद्विरुद्धिभयः कवी ॥ आर्य इत्यतिवामृदस्तास्या ज्ञानत्रनो गतिः ॥ कपालमोचनं तीर्थं पातु त्वा तु भैरव ॥ तं भूतस्थो
 भक्तानां भक्षयन्नघसन्नति ॥ पापभक्षणमासाय कृत्वा पापशतान्यपि ॥ कृतेभिर्भेति पापेभ्यः कालभैरवसेवकः ॥ आमर्त्यतिपापानि इष्टानां च मनोरथान् ॥ आमर्त्य कश्चिद्व्यापकं सोका

१३३

लभैरवः ॥ कलिकांतं कलयति सदा काशी निवासिनो ॥ अतः ख्यातिपरां प्राप्नुः कालभैरवसंजितं ॥ यदेव तस्य भक्तेभ्या यम इतः सुदारुणाः भीरुतां परमां प्राप्तास्ततोऽर्चयः स्मृतः ॥ मार्ग
 शीर्षे सिताष्टम्यां कालभैरवकनिधौ ॥ उपोष्य जागरं कुर्वन्महापापेषु मुच्यते ॥ यत्किञ्चिदमुभयसंयुक्तं मानुषवृद्धिभिः ॥ तत्सर्वं विलयं याति कालभैरवदर्शनात् ॥ अनेकजन्मनि पु
 नैर्यत्कृतं जनुभिस्त्वयं ॥ तत्सर्वं विलयं याति कालभैरवजागरे ॥ कृत्वा च विविधा पूजां महासम्भारविस्तरे ॥ नरो मार्गेशिताष्टम्यां वार्षिकं विघ्नमुत्सजेत् ॥ अष्टम्यां च चतुर्दश्यां
 विभूमिजवाले ॥ यात्राभैरवां कृत्वा कृतेः पापेषु मुच्यते ॥ कालभैरवभक्तामां सदा काशी निवासिनां विघ्नयः कुरुते मूढः सचरुं गतिमाप्नुयात् ॥ विश्वेश्वरेपि पेभ
 क्तानां भक्ताः कालभैरवे ॥ काश्या न विघ्नसंघाते लभन्ते च पदपदे ॥ तीर्थकालोकेन म्नात्वा कृत्वा तपसा सत्वरः ॥ विलोक्य कालराजं च निर्यादुत्तपितुं ॥ अष्टौ पर
 क्षिणाः कृत्व प्रत्यहं पापतक्षणाः ॥ नरो नयापैति यत्तमनोवाक्याय सम्भवे ॥ तस्मिन्ना कर्हमेपीठे जप्त्वा स्वर्गोददेवतां ॥ षण्माघं मिहिमा प्रतिमाधको भैरवा जया ॥
 वाराणस्यामुपित्व या भैरवं न भजेन्नरः ॥ तस्य पापाणि वरुन्ते भुक्ते पक्षे यथा शशी ॥ ययं सञ्चिन्तयेत्कामं पापभक्षणसेवया ॥ वलिपूजोपहारैश्च तंतं सममृताभुया
 त् ॥ कालराजं नयः काश्या पतिभूताष्टमीकजे ॥ स कृत्यनुक्षयत्परापं कृत्य पक्षे यथा शशी ॥ कृत्वा चापमिदं पुराणं पुस्तकं हत्वा पनोदने भैरवात्पतिं संजु अभयं यथा

कथं रुदे वदेव त्वयि च तं मुनिं यवान् ॥ कश्चिद्वाही जनीनेऽस्य रात्रिः ॥ इत्युक्तं ॥

तेवन्धनागारस्योपि शोभति विपदं परं ॥ प्रादुर्भावं भैरवं कृत्वा मुच्येत संकटात् ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे काशीखण्डे भैरवप्रादुर्भावे नामैकत्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३९ ॥
अगस्त्य उवाच ॥ बर्हिषानसमाचक्ष्व हरिकेशसमुद्रवं ॥ कोसौ कस्य मुतः श्रीमान् को दशस्य तयो महता ॥ वैविधमश्राप्तैकं गदनुगानिना ॥
कारिणो धौत्रेक्षेत्रिणो वैरिणां नृणां ॥ ॥ स्कन्द उवाच ॥ सम्यगाष्टछि भवता काशिसि महाहितं ॥ कृत्वा संभवा विप्रवन्दराज ॥
कथानकं ॥ यदा कर्णनरः प्रोक्तः काशीवासस्य यत्फलं ॥ निः प्रत्युहंतदा प्रोतिविश्वं भर्तुं लुपहात् ॥ रात्रिभट्ट इति ख्यातः पृथ्वतगन्धमादने ॥ यस्य श्रुतं तल्लोप
रापरमधार्मिकः ॥ पूगां भुङ्क्षु नृणां सो भूतपूषा मनोरथः ॥ वयः प्रथममासाद्य भुक्त्वा भोगं यथा क्षतिः ॥ शोभनेनाथयोगेन देहमुत्सृज्य पापि विना ॥
ससादृशिवशात्तं शान्तं सर्वेन्द्रियार्थकः ॥ पितृर्गुणैः परतः सोऽथ पूगां भुङ्क्षु महायशाः ॥ मुकृता पातु विभवो भवसंभोगभृतिभाक् ॥ सर्वान्मनोरथान् भूयिनासायैक
साधने ॥ गार्हपत्यमने पथ्यं यथं पेषतामहं महत् ॥ ससारतापमन्नाग्नाजनामृतशीकरं ॥ अपत्यपततां पोतं वक्रकृशमहाशिव ॥ पूगां भुङ्क्षु यः सार्वभौमः सवर्गस्यैव साकल्य
मकोमलोऽयं विकल्पं भक्तमकृतं ॥ श्रुत्यं ददितुं हृदि बज्जीर्णारण्यमथ पिब ॥ प्राणान् प्राणान्मिवास्व त्रीवान् प्रत्यवान् ॥ आहूय दृष्टिं शोभयः कृतं कुरुता ॥ इव च यः सारीश्वरः

ॐ पूर्णतदामरुतदा ॥ न रुह्यं वृषदं कान्, दय्यं ॥ द्रवमृन्दनं। मृगागवाक्षसूरुगं, वन्द्यकान्तगिलाजिनी ॥ यद्यत्राणद्वनीलार्चं, त्रिविंशदालकाभर्णं। विद्रुमसुककणाशयं, मृन्मत्तकं
ककुप्रवहं। प्रहृष्टपताकानिलयं, मणिमणिमृमणिमं। कृष्णगुन्मलाधूय, वरुलामादमादितं ॥ अनाद्यामनसंयुक्तं, त्रान्मय्यं कुरुषितं। वम्राहलकयाचंयं, दूकूलकुन्तमाधुयं। मृ
नम्रावदिगाताय, वाजेनाजिविनाजितं। दामीदामगताकीर्णं, किंकिणीवन्दनदितं ॥ नृयूनावावसाकणं, ककिष्काववाकूलं। कूजत्यावावतकूलं, छकमानिकथावतं। खलन्मनाल
युगल, जायंकात्तं, मरुदवतं। मान्याकृतं द्विप्रकाशं, मंशुंजनवाकूलं ॥ कर्पूवर्तमृदामाद, सादनातिलजीवितं। कोशमर्कटदंष्ट्र, कृतमणिमृदाठिकं ॥ दालिमीजीवीमंथानागु
ककुप्राद्यमोकेकी, धनधान्यममृदश्च, धन्नालयमिवाधनं ॥ कमलामादगरुक्ष, गरुनूर्यविनाश्रिया। गरुनूर्यमूर्खयश्च, कथंकनककुलुल ॥ यद्युयाथाकिरुद्रि, विगयूरुमृज्जीवि
तं। मर्चंमृद, मिद्यामति, मृदमृदमृदमृद ॥ धिगततृमोधमोन्दय्यं, धिगतचधनाजितं। विनायक्यप्रियतमं, जावितश्च धिगावया ॥ धलपकमिवयाञ्च ॥ प्रियंकनककुलुला, वराधमृद
विनिमृग्मा, यक्षिणीमाधमिवता ॥ ॥ कनककुलुलावाय ॥ किमर्थं शिद्यतकाक, क्लानवानमेयरुवान। अयायाथास्त्रयथास्त्र, विग्रहमवधानय ॥ ॥ मृदमृदमृदमृदमृद, मृदमृदमृदमृद
वम। गीकनाथितकृदाजा, मृन्मत्तयमनायथाक्षीदेवीककुवदन्तव, रुणकायून्ध्याधयत। मृययूनाकृतं कर्म, देवतचनदीनवत ॥ ततश्चोन्धमालीच्य, मृत्कर्मयविगमय ॥

[illegible]

प्रथमं, निवमकममन्यत ॥ पांशुक्रीडनसकाधि, कुर्यात्त्रिंशजामयं ॥ गदले ४ कामलहले ४, पूरयच्चसकोटुकं ॥ अकावयितिमिप्राणि, विव. ॥ खिलानिस ४ वदुणखबहृत्तण, मृ
तुंजयमृदुवम ॥ धूर्जटखपुयनणा, मृजनीगधिलावन ॥ रुग्णगम्ययुयत, यिताकिन्नयणकन ॥ श्रीकं ० नीलकं ० ग, समवायार्चतीयत ॥ कथालिभृहालतयत, मृलयाणमरुंभव ॥ अ
जितामृदधिष्म ४ खर्दनीकिंमोलीज ॥ विनूयाकादिनयथा, मृद्रनामावलीमिमां ॥ सत्रयस्तानितिमहा, समाकयतिलालसं ॥ गद्यग्रहोनमृहीत, कथनाखाकनादत्तं ॥ एफांनयद्यतद
न्य, दतकृतमृनाडिनात् ॥ द्रुंनूयाकनंतस्य, अकीणीनविमृदण ॥ वसयत्तस्यनसना, रुवनामाकनामृती ॥ निवांष्टिकमलामादा, दाद्याणंनेवजिद्यति ॥ कथीतकोटुककनो, मनामिलति
नायनं ॥ गितमातृकृत्यययानि, यीयकततसद्विया ॥ रुग्णकमर्धरुग्णानि, याकयत्यकगप्यती ॥ यत्रिब्रह्माकमेदिष्ट, नाभ्यंरावृष्टिकतिस ४ ॥ कण्ठामृयमृकपि, कयालितिकुवन्मृदु ४ क
ण्ठामृयतीमृमृ, वृद्धतीतिसवालक ४ ॥ स्यष्टींश्वष्टींश्विलाकृति, रुविकगम्यततयिता ॥ अगिकृतमृतीसाध, मृदकर्मनतारुव ॥ एतहुवममावत्स, तवेतवकि ॥ विका ३ ॥ विशाणि ३ ॥ नि
नि, मृदूकृलान्यमृतिव, ननान्याकनयुधानि, नानाजातीन्यगधत ४ ॥ कुर्यावदुविंधर, तद्गधनमहाकिव ॥ अमडाणिमहाहोनि, सुदकांमययादि ॥ यणतीयानिवभुवि, ॥
गतान्यधि ॥ वामनाणिविविधाणि, गन्धद्वयाप्यतकण ४ ॥ एतान्यन्यानिवदूणा, स्रनकाधान्यानागय ४ ॥ एतवद्योयंसकलं, वमुजार्तसमकृत ४ ॥ अर्थोयार्जन, विद्याश्च, सर्वो ४ ॥

लिमीनदी। उमनालीलमदुर्कं धुकनासाविनाजिती। मरुध्ववर्णदूर्वा। मधुरि ४ यविनाकिती। कमलामादनं गवसं विष्णुफलत्रयदुर्कं॥ मरुध्वययवमनं कर्षिजात्रविमरुध्व
 सुलमकलं गकृत्रकलधवधुर्न॥ गधमानममामका। लीनदादधुमलुती। अणकयल्लवाधुर्न कतकीनखवाहली॥ लमकणीनवाबर्कं गेलगुयधुर्न॥ जलाधुर्नलसदादि
 युगलितं॥ फलकायधववर्णं मरुमातङ्गमामिती। लमकदलीकदात्र दलवीनधुकावर्तं॥ नानाकूमममालाकि मालितं वसमकत ४ अकण कितनूकल मलिनप्रयदाह ॥ वरु
 कगिलासूफ ककलनरुसिताहृयं। तनूयकीर्णकूमम जितम्वलीकताबर्कं॥ दगयनिकमाकीउ देवोदवा विगद्वयं॥ ॥ दवदवडवाव॥ यथाधियतमादवि ममत्वं मध्वसून्धवि। तदाध
 यतर्नवेत ममदानन्दकानने॥ अणानन्दवनदवि मृजानमिदनुयदाह॥ वयूहमृतरायाफ मयूनरुविनमुत॥ यागितायविययक वात्राणम्याममाक्या। तदावीजानिदम्वानि मगान
 कलदमिना॥ मरुमगानययामा दीर्घनिर्वागिनीयुजा। नयूनर्गर्गयत तम्वयनिकथकृत॥ वक्रकाननमूयक नान्यथाजकव ४ कवि। वक्रकाननमयकज प्रयाणवातनूयजत॥ व
 क्रकाननतदवाहं कागिर्मन्त्रिनिराजिती। दिगमिनाबर्कयाफ मयकततुत नूकणाह॥ मृद्रीयुध्यायकमालि काणीमृतविनिन्दका ४ सूकतानिसूकतिता मूयकयतिजकव ४ वक्रकाननेकु
 तादवि कलितायकतात्मता। मरुवसञ्जलाकाणी तदुध्वददिगाम्बु ॥ यागितायागविदुष्ट ४ यतम्वध्वर्यमादिता ४ काग्यायतिव्यानयून ४ यतम्वधिमरुलय॥ वक्रकाननमविन्दकि यागेव

१११

कतजन्मता। जन्मनेकनमूयक काग्यामकहिताजना ४ यथरुमूयतजनु गिन्विजमदनुयदाह॥ अविमूकमरुकाकृत् नतथान्यकृत्प्रविह॥ वक्रजन्मसमस्यामा आगीमूयतवानवा। मृरमा
 यविमूयत काग्यामकनजन्मता॥ नमिध्वतिकलोयाणा नमिध्वतिकलोतय ४ न्यायाजितधनात्मर्ग ४ मय ४ मिध्वकलोपव ४ तवर्न नध्वर्न नय नजायानमूयार्चनं। दानमवकलोमूके काणी
 दानेववायुत॥ कलोविष्ण्ववाधव ४ कलोवात्राणसीधूनी। कलोरागीनथीगहा फलोदानेविगिष्यत॥ गीणकववकाकाग्या लिम्विष्ण्वत्रमम। डरुविमूकिदयसां याफदानवलाह
 कलो॥ यूप्यवागितवावायि ममकजममवया। मूकारुवतिदवणि नायकार्यविवात्रणा॥ अविमूकममाहाम्याहू यूप्ययायनकर्मणा। दविप्रगावत ४ यूसामयिजन्मगताजितं॥ अवि
 मूकनमाकवी तस्मादविमूकणा। दूयमानानवदुधा मूयसम्वर्गतेत्रयि॥ विषयकृत्संन्यासं यवमन्तीरुमानवा ४ जीवमूकाधुनदवि तदाविध्वीरुनाम्यहं॥ तथागितादवाकाण
 नकेलाजानमन्दय। तथावासवतिमस्ति यथाकाग्यावतिमम॥ कागिवासिजनादवि ममगर्गवसत्सदा। अतस्तन्मावयाम्यक प्रतिकृययधामम॥ तामसंविहतिध्याया कालाकयवया
 वरी। यमामिलीनयादवि काणीनकासियतत ४ यमयायद्वयदवि नीयतानितममम। त्वीवातयाधनदविकाणीनातन्दमिका॥ विनाकाणीनमकनं विनाकाणीनमवति ॥ विना
 नीननिर्वाणं सत्यंमयवदाम्यहं॥ वक्राणुणालकयदहं काग्यामूकिर्वावक्रिता। अणमयागयूक्यव नतथारुलयान्यत ४ अतिकृवाणदवण रुनिकगमयेकत। मयवर्नरुय

पुत्रीयानागमीमय गन्तुमिति विवर्त ॥ अरुमयवसमिं चक्रत दत्तमयया ॥ अमन्त्रयिमया काष्ठी यतः सक्त विना तसः ॥ मन्त्रकर्म दत्ताया की मन्त्रयव विधावर्ग ॥ मन्त्र
 नतया ज्ञानीकमेव विद्विष्य ॥ मन्त्राधिबुद्धावर्ण यदि द्विजमलकयत् ॥ रुचिकणमदाकाष्ठी कस्मिन् ॥ कवनिर्हृति ॥ दण्ड्याणि मना नाध ॥ कक्षाणी सुखमाप्नुयात् ॥ अविष्टे कर्म
 णी दूतकधिकजामिती ॥ अत रुद्रा मज्जा कृत पूर्णरुद्रमृता रुम ॥ निर्विघ्नैकै नमय क काणी वामं गिवाकथ ॥ धन्याय क ४ पूर्णरुद्रा धन्याकाश्च न कृष्णला ॥ यथाज्ञ ० नयी ० कृ द्दण्डय विवर्त
 मत ॥ जयय कयतधीन जययि मलला वत ॥ जययि मज्जा रुद्रा जयदण्डम होयुध ॥ अविमूक मज्जा कृत मूयधाया यनायम ॥ दण्डताय कमीमाय जयविष्टे न विष्य ॥ मोक्षानमो न्यवद
 न सीवणा न रूयानक ॥ कययाय धिया काल मरुका लमला प्रिय ॥ जयया गदय कृत काणी वामानमा कद ॥ मज्जा नम मूयधमि वयव विवर्त विग्रह ॥ मज्जा मज्जा कृत क मज्जा कृतियुदाय
 क ॥ अरुकाता अरुकाता मंथा कृत कृतिना गक ॥ या कृतय थवदुन जयका न विविष्य ॥ जयणे वीय दाल मा कृत विवर्त ॥ यक ना जाम कं पूय मिदं निर्ययि काल त ॥ जयामि मे
 व नृणा वाना गम्या फिका वणी ॥ दण्डया थव कंधी मान जयविष्टे न जालु विह ॥ अदयाय विरूयत काणी वामान लरु ॥ यादूर्वा व दण्डया ४ नृवतु कृद्विदं य ० नृविय किं मन्त्र ४ याय का
 णी जन्ता कृत लरु ॥ अरुकाथाय मिदं पूय दण्डयाणि मम कृत ॥ य ० वाया ० तादायि न विष्टे ४ य विरूयत ॥ अति श्री कृतयु लो नो काणी खलु दण्डयाणि यादूर्वा वाना मज्जा विवर्त मन्त्राध आ ३२ ॥

११३

अरुमयव ॥ अरुकाता दतीर्थ म मा कृत वदमयिती ॥ अत वायि धिमे मक्ति यत ॥ अरुकाता कमाया ल ॥ ॥ अरुकाता व ॥ अरुकाता व मरुया कृष्णयाया यता दिनी ॥ अत वाय ४ म मन्त्र किं क
 थमाता मया धृता ॥ अनादि मिदं म माय यूनाय वयुग मन्त्र ॥ या क ४ कृत विदीना त अत नृव मित कृत ॥ अत वर्य किय दालि नया वर कृत निमग ४ जला किला वान यदा म्ना नया तादि
 कर्मणि ॥ अनाद दूयया वय यदा मी कृत दर्शनी ॥ पृथिवी नम स वावे वरु मा न कृत विवर्त ॥ निर्वर्ण क मिदं कयं श्री मदान न्यका तन ॥ मरुका म्ना न सवर्षा वीजानी यन मूयन ॥ मरुका
 यन मूकाता जन्तु नयि विवाधक ॥ ममाय माग वाव क यत रुद्र त नृयु क ॥ याता याता मिदं विवर्त ॥ अविष्टा म मरुय ॥ अत कृत मरुयि त कर्म मूय कृतियुदाय ॥ म विद्वान न्य निलयं यनं व क
 वमालयी ॥ मरुका मन्त्रा न जत क मा कृत माय न मिदं ॥ अविष्टा कृत मरुत ॥ अना ता कृद्विष्टा ॥ मरुका लूल विमल ॥ अविष्टा ल ममा कृत ४ अलूल क मरुालिगं वे कृष्ण यन मरुतिता ॥ मरुका मरु
 मिकाया लु यादूर्वा मय दालि ॥ अति मयि किमाला कि ४ य विवर्त ४ य विवर्त ॥ अत रुद्र त नृयु क ॥ गणता कृति नम ॥ मिद्वाना या गिता कमे अय मा न निव कर्त ॥ गीय मा न अरुका व ४ अरुका
 मा न अरुका व ४ अलूल का व नय या कि ४ मय मा न म न कधा ॥ तीयाय मा न मरुत ॥ नागी किमालि दीय के ॥ विद्या धनी कित श्री कि काल कृत मरुत ॥ अमनी व मनी वाजी वीय मा न मिदं
 तन्त्र मा न मय त विवर्त ॥ अरुका व कृदा मय या मिमरुलि म कल गीणी तले जले ॥ अरुका व विमूल न दक्षिण थव कृष्ण ४ कृष्ण वयुग त नृयु कृत वयुर्धन ॥ पृथिवी नम स वावे

यतलिहं माकवान् ॥ ॥ कन्द उवाच ॥ कललं कवविश्वं मितिकामिपूनातनी ॥ कलनवायां कियरुतं कदाख्यमितिगमय ॥ कनिष्ठाभीतिविश्वं ॥ काश्यानामीदृश ॥ युना ॥ तस्यैकातनवायाता
 नृयः ॥ प्रतिमासुवि ॥ तममाणीलसम्यग्वा ॥ तस्याः कायिमहीतल ॥ कलाकलायकुगला ॥ स्वप्नजितकाकिला ॥ ननानीतादगतीरु ॥ नामनीकिन्ननीतवा ॥ विद्याधनीततातागी ॥ गंधर्वीतामूनीतवा ॥ मन्त्र
 मोक्षार्थनितया ॥ मर्त्यलक्षणसन्धनि ॥ अधिगतकुर्वं धातु ॥ तन्मोलीधुप्रसाधमातु ॥ तदास्यगवर्णयाता ॥ मन्त्रदर्शकयाकुणी ॥ दिवायिनयजललु ॥ यद्युवमनीविग ॥ तदु ॥ यमनजीव ॥ मलयय
 लताकन ॥ तदश्चरुसम्यदगीत ॥ गतनस्यामकाजिनी ॥ तच्चानूलावनकय ॥ विवत्रकीचख ॥ मदेवगावर्धयि ॥ निर्विगतनिजकया ॥ मययावदनयणी ॥ कलनविषमकणा ॥ विहिताकथिनी
 भखा ॥ यत्नावतावतीकला ॥ प्रयामदनरूयाल ॥ रुम्यवताम्वप्रभुरु ॥ जितप्रवालम्वकथ ॥ तस्यावदनवासमी ॥ खर्जमर्त्यवयाताल ॥ तेषां प्रखाकविहृष्टिया ॥ तत्कण्ठप्रखाकितय ॥ वाजनधयतम
 नः ॥ गच्छविरुहुवावाका ॥ लमत्यटकटीदय ॥ अनर्घवन्नकावाश ॥ तस्यावकावुरुदय ॥ अनमरुमीयमता ॥ दण्डमध्यनतक्रव ॥ वामावलीनक्रिकामूर्द्धा ॥ मिवयद्याविधिर्यधातु ॥ तस्यानामीदनी
 प्राय ॥ कन्दर्पोनमतामृत ॥ यूनः प्राप्नुमिवाप्तानि ॥ तस्यातयनमकय ॥ शुबुलेतन्निहन्त ॥ मरुमनाथदीकया ॥ कुविकानयुवातन ॥ स्वाधीनप्रायितादिनी ॥ दुर्भरुनवतस्या ॥ मंदवतुकम्य
 नामनः ॥ तमैरुतमूनर्घयि ॥ मृदकतमूवरुल ॥ यादयुष्टनखकति ॥ युरुयाकस्यतयका ॥ विधकजनिगार्धमि ॥ मूनरुम्यामृगीदग ॥ साधयदं कानवाया ॥ सार्धमार्धगिवालथ ॥ ममार्जनादि

११३

कर्माणि कुरुतस्तन्यमानमा ॥ तस्यादप्रतिविश्व ॥ बखागर्भाकवश्चन ॥ तावत्यकान्तर्बयानि ॥ काश्यायूनामतामृग ॥ तदास्यदृजं दृक् ॥ यूनानिजालिमालया ॥ तलगा ॥ कवमार्जि ॥ कलनाद
 प्रसूतयुक् ॥ मूलावनायिमाकन्या ॥ अक्रिताम्यानकस्यविह ॥ मृगवाज्रयिमावाला ॥ नादककस्यविद्वच ॥ मूणीलाणीलसंयन्ना ॥ वरुमद्विवहाकने ॥ प्रार्थितायिस्वयूयाये ॥ तस्यैकातनवायाता
 ॥ अन्त्येकस्याजनतायि ॥ प्रवति ॥ प्रार्थितावद्वा ॥ ताणकलीमूणीलासि ॥ दाहुणी ॥ लोडितयिथी ॥ कानादतीर्थरुजनात ॥ सांमणीलाकृमात्रिका ॥ वरिबकसुदादाकीरु ॥ सर्वलिङ्गमयजगत् ॥ कदावि
 दकदातानु ॥ यमूरुसदनामृणा ॥ मादितायूयसंयथा ॥ कश्चिद्विद्याधवाकवह ॥ वामवर्त्मनितावाहो ॥ यावन्मलययवर्त ॥ सनिमीषकित्तावच्च ॥ विद्युन्मालीममागत ॥ नाकसारीषणवयू ॥
 कयालकृतकुण्डल ॥ वसानुधिनलिकामृग ॥ मप्रल ॥ धिमल ॥ चन ॥ ॥ नाकमडवाच ॥ दण्डवर्धविर्जता ॥ विद्याधवकृमानका ॥ अग्रहामतयासार्ध ॥ अययामिथमालय ॥ ॥ तिष्ठत्वाथ
 मावाच ॥ यावद्युतायप्रामृणी ॥ वरुयतीवसारीता ॥ कदलीदलवन्मृदु ॥ निजघानविष्णुलन ॥ वक्रविद्याधवर्धत ॥ विद्याधवकृमात्रायि ॥ निरवमिधुवाकति ॥ तहीषणजिष्णुलन ॥ कित ॥
 क्कमदावल ॥ जघानमृष्टियातन ॥ वजायातायमनर ॥ ननमसिदमामरु ॥ विद्युन्मालीमहाकव ॥ वूर्धितामृष्टियातन ॥ मायतदमृधातव ॥ ॥ नाकमामृष्टवगण ॥ वज्रलावण्य ॥
 यावदायिगच्छ ॥ यातनतिकलीकृत ॥ उवाचगङ्गदवाच ॥ विद्युर्भिन्नविलावन ॥ प्रियमृधासमानीता ॥ मूणील्यधकिमृच्चन ॥ जलोपाण ॥ जलाधीन ॥ मृष्टियायवित ॥

पूर्वभूमिर्गन्धर्वसमन्वितम् ॥ तमवययतिमत्वा, वक्राङ्गकाप्रिसाकनं ॥ लिङ्गययग्रीविष्या, स्तम्भाऽमानिधत ४ मदि ॥ दिव्यस्वय ४ ममाशय, नाकसाक्षिदिवगन्धर्व ॥ अथ यत्न
 याप्य विद्याधनमृतायिम ४ ॥ अन्तःस्थितमननूयाय, अन्तर्मलयकहुम ४ ॥ आयत्तीमायिर्गवाला, विद्याधनकुमावर्क ॥ विनकाप्नोविष्टसू ४ कापूटजन्मरागवृत्ता ॥ मृतामल
 लनयविगीतवान् ॥ मातृकहुननमृती ४ विद्यादलकलावर्गी ॥ साधियाग्वामनायागा, लिङ्गाद्यनवरीमती ॥ दिवामलयङ्गधर्क, विरुक्तिवक्रमकवे ॥ मृकावेदूर्यमानिख, पूष्यमा
 ॥ मन्त्रद्वयकृतयथामनर्थागर्कमृन्दनी ॥ कलावर्गीमान्त्रकहुं, यतिप्राययतिवृत्ता ॥ अथयतिर्यलक, दिव्यागममृद्विराह ॥ एकदाकश्चिदोदीया, मातृकहुननमृती ॥ विद्याद्विषय
 कर्क विद्यानर्गितवानथातनुविषयटीनाजा, कलावलयमर्थयत् ॥ साधविषयटीनम्या, मन्त्रद्वयकृतनूना ॥ मृकर्मद्वययन्ती, वरुमियाणदवर्ता ॥ विमम्बावृत्तमपिय, ममाधिवृत्तया
 गिती ॥ कणमृन्नीत्यनयन, कलावलयतिथियटी ॥ तर्जन्मथमथकिष्ण, स्वात्मानममवाधयत् ॥ मकदायममवम्य, उपलाकायमार्कित ४ ॥ तय ४ धीकगवयर्क, वनलोषामनिद्वनामृगिद्या
 यित्तममृगो, मयान्मृगमृगिणी ॥ उदमृहाकिलवृत्ति, यतिप्राययतिवृत्ता ॥ अन्तःस्थितमननूयाय, अन्तर्मलयकहुम ४ ॥ आयत्तीमायिर्गवाला, विद्याधनकुमावर्क ॥ विनकाप्नोविष्टसू ४ कापूटजन्मरागवृत्ता ॥ मृतामल
 लनयविगीतवान् ॥ मातृकहुननमृती ४ विद्यादलकलावर्गी ॥ साधियाग्वामनायागा, लिङ्गाद्यनवरीमती ॥ दिवामलयङ्गधर्क, विरुक्तिवक्रमकवे ॥ मृकावेदूर्यमानिख, पूष्यमा

११३

केतिवालचडेणमुक्तिमार्गप्रदर्शयन् ॥ संसारंयत्रहरीं प्रतारयतिशकरः ॥ मृताभप्यमृतीयलोकसंधाराद्यतो नराः ॥ संसारसारद्वीयत्रस्याददनीयती ॥ कर्मजपान्महे
 शामातक्रुणावहृणादायाता ॥ अनेकभावसंभूतप्रभूतमुक्तेनराः ॥ कर्मजयंभयंजत्रलभनोतभवायहं ॥ हवीकृत्यक्षेत्रसन्नासंयदलेन महाधिपः ॥ तरोहता
 नमन्यन्तसंयन्त्रीमणिक, सिंहाकरा ॥ कृत्यनिजदेहंयत्राजर्षिमप्रमः ॥ हरिश्चन्द्रः सपत्नीकोयत्रीसाद्विरियंहिसा ॥ अभिलषान्तिरयत्रभ्यमपिवैकुण्ठचरसिन्ः ॥ ले
 कतंमृदुलंतत्संयन्त्रीमणिक, सिंहाकरा ॥ अनेकजन्मजनितकर्ममुतनियत्रुणां ॥ उन्मुचयत्रमुक्ताः सुः संधात्रीमणिक, सिंहाकरा ॥ सत्यलोकेचयेलोकास्तनुयानो निरन्तरं ॥
 यामहदीर्घनिजायेन्त्रीमणिक, सिंहाकरा ॥ अयसीहकुलस्तम्भोयत्रुणीकारभैरवः ॥ क्षेत्रयायकृतः शक्तिर्दशयन्ती प्रयातुता ॥ अथत्रविहितेपापेनश्पत्काशी निरीक्ष
 तात ॥ काश्यपकृतानापायानारुणा यनुयातना ॥ कपालमोचनंतीर्थमेतत्तदपिपापकं ॥ कपालपतितं पुण्यविधभैरवपाशितः ॥ जरात्रयात्प्रमुच्यनेत्रवन्नातन ॥ तना
 तीर्थविश्रुद्धिजनकंतेतदरासाचनं ॥ प्रगाथाप्यपरं वस्त्रपचधायत्रकाशते ॥ सपश्चायत्रनोपेतुं कारेशोयमदुतः ॥ अथउभमकारश्चनार्देविश्रुश्चपंचमः ॥ पंचा
 परं वस्त्रयत्रनित्यं प्रकाशते ॥ सपामस्यादरीनामयस्त्रातोमानयोतमः ॥ मातुजातदरदरीं नविशेदपनिश्चयः ॥ त्रिलोचनोयं भगवान् कथां देव त्रिलोचनं ॥ नित्रभ

लोचनादि

रा. १५५

भोतपापेभ्यः लिङ्गमेतत्पातकवारणं निर्वोरासिं होयं भक्तनिर्वोराकारणं ॥ मरिषी प्रदीय नागायं महामरिषि विभूषणः ॥ यदर्थं नान्नरो जगुन नो मेः परित्यजेत् ॥ ७ ॥
 शमिहं लिङ्गं कपिलेन प्रतिष्ठितं ॥ मुच्यन्त कपयैष्यस्य दर्शनं किमु मानवाः ॥ प्रियवृत्तं श्वरं लिङ्गं महोदतत्प्रकाशने ॥ अस्याश्च नाध्वमज्जनुः ॥ प्रियत्वं सज्जनुः प्रहस्य
 यतनं भूयः शोभायै निमित्तं ॥ श्रीगुप्तः काशिराजस्य कालिका लालि हरिणा ॥ निजभक्तजनं पतियः पायात्पापभक्षणाः ॥ क्षेत्रविशेषकारणपापान्पापं यथा
 तनाशितं ॥ इयं मन्दाकिनी रम्या तपस्तपुमिहागता ॥ काशीवाससुखं प्राप्य नाथापि दिवसी हते ॥ स्नात्वा सन्तप्य च यत्तु न श्राद्धं कृत्वा विप्रान्तुः ॥ नरो नरो कर्मात्मा
 क्षपिः कृतकमहत् ॥ यानि कानि च लिङ्गाणि काश्यां सन्ति सहस्रशः ॥ रत्नभूतमिदं ते तुलिङ्गं रत्ने श्वराभिधं ॥ रत्ने श्वरपसादेन युक्ता रत्नमयं नृकशः ॥ प्रपद्यते न
 गतो नैवापि काश्यां ते वैवाच्यः ॥ कर्त्तव्यं स श्वरस्यैषा महाप्रसादान्मते ॥ यदृष्टुं पि नरा इव ॥ कर्त्तव्यं वासपदं लभेत् ॥ सर्वेषामपि लिङ्गाणां मन्त्राणां कर्त्तव्यं वासपदं लभेत् ॥
 ३३ ॥ शिवायै वाचा च नः ॥ गोकर्णभाभूतेशान्तकलांकी कर्त्तव्यं ॥ विश्वेश्वरायै मुक्तोच्चदावेतो दक्षिणो करो ॥ कर्त्तव्यं शमरि कर्त्तव्यं शो दो कर्त्तव्यं शिवायै तरो ॥ काश्यां श्वरक
 पदाशं नरो वाचिनिर्मितो ॥ जपेद्भक्तानि तस्वश्वनाभिर्वैमध्यमेश्वरः ॥ कपयैस्य महादेवः शिराभूषाश्रुतीश्वरः ॥ चन्देशो हृदयस्तस्वत्वात्वावीरेश्वरः परः ॥ लिङ्गे तस्य

नुकेदारः भुक्ते भुक्ते श्वरं विदुः ॥ भक्तानि यानि लिङ्गाणि पंचकोटि मितानि च ॥ जेयानि नखलोमानि वप्रपो भूषणात्पि ॥ यो वेतो दक्षिणो हस्तो नित्यं निर्वोरादो हितो जनुना
 मभयं दत्त्वा पतता मोहता गरे ॥ इयं इत्यो भगवती पितृलिङ्गमिदं परं ॥ इयं हि चित्रघराशी घराकाशो ददस्त्वयं ॥ इयं साललितगोरी विशालाक्षी यमकृता ॥ आशा वि
 नायकस्त्ववधम्म कृपायमदुतः ॥ यत्र पिराजन्नरा दत्त्वा पितृ न वल्लपदं नयेत् ॥ स्यात्तु भुजादेर्वि विधे कजननी परा ॥ अतो वन्द्यी महादेवी नित्यं चेतो ह्यवन्दिता
 ॥ निगडुस्थानपि जनापाशा नोचयति स्मृता ॥ दशाश्वमेधिकर्त्तव्यं मेतत्र लोकावन्दितं ॥ यत्रा कृतित्रयेणापि अग्निहोत्रफलं लभेत् ॥ प्रयागाख्यमिदं स्तोतः
 सर्वे तीर्थेति मानसं ॥ अशाखाख्यमिदं तीर्थं गंगाकेशवस्य वै ॥ मोक्षद्वारमिदं श्रेष्ठं स्वर्गद्वारमिदं विदुः ॥ ॥ इति श्रीस्कन्द पुराणे काशी खरोदज्ञानवापीवरा
 नन्नामत्रयत्रिंशत्तितमोऽध्यायः ॥ ३३ ॥ ॥ स्कन्द उवाच ॥ पुनर्दृष्टुं तत्त्वं श्रीचित्रपद्मां घरोद्भव ॥ स्वर्गद्वारात् पुरोभागे श्रीमतीं मत्सि कर्त्तव्यं को ॥ संसा
 रसर्पदृष्टानां जनुना यत्र शंकरः ॥ अपसुयेन हस्तेन कृतं स्पृशति ॥ नकापिलेन योगेन नसाख्येन नवावते ॥ पागतिः प्राप्यति पुं हि स्नान्दशान्मोक्षभूरियं ॥ वेङ्गरोवि
 पाभृक्तिपरायणाः ॥ जपयुः सततमुक्त्यै श्रीमतिं मरिषी कर्त्तव्यं ॥ कृताग्निहोत्रा अपि च यावज्जीवधि जेतमाः ॥ अने श्रयते मुक्तोपांसेयं श्रीमरिषी कर्त्तव्यं ॥ वेदान्तः

ठित्वलिखितद्वयस्यराताभुवि॥यांश्रयन्तिदिशोमुक्तेसेयंश्रीमणिकर्णिका॥इक्ष्वाकून्धिमृपावहुनपर्याप्रदक्षिणान्॥शेरतेश्वेयसेधन्याःप्रानोत्रीमणि
 कां॥सीमणिकर्णिकापिसततंपतिव्रतपरायणाः॥मुक्तेपतिमनेब्रह्मश्रयन्तिमणिकर्णिका॥वैष्णवाभपिचसेवनेन्यायोपार्जितसम्पदः॥धनानिमाधुमात्कृपा
 श्रीमणिकर्णिका॥न्यत्कापुत्रकलत्राणिसकृदान्पायमार्गगाः॥निर्घाराप्राकेयेवेनाभजेयुर्मणिकर्णिका॥यावज्जीवंचरन्तापिबुधसचर्यजितेन्द्रियाः॥निधे
 यसीश्रयनेनोश्रीमतीमणिकर्णिका॥अतिथीनपिसनप्यपंचयत्तरतिअपि॥ग्रहस्थाश्रमिनोनेमात्यजयुर्मणिकर्णिका॥वाराप्रस्थाश्रमजुषाज्ञात्वाविवा
 रासाधनं॥सन्नियम्येन्द्रियग्रामंमणिकर्णिकमुपासत॥अनन्यसाधनामुक्तिंजात्वास्त्रेरलोकधो॥मुमुक्षुभिस्त्वंकदरांडःसव्यतेमणिकर्णिका॥दरदयित्वा मनो
 वाचंकासनित्यंमिदगिभिः॥नैःश्रयसांश्रयंप्रापुंश्रयनेमणिकर्णिका॥संन्यस्तस्विलकर्मणोदरादयित्वाचलंमनः॥एकदराव्रतमुक्तेभजेयुर्मणिकर्णिका
 ॥शिखींशुशीजदीचपिकोपिनीवदिगंभवरध॥मुमुक्षुःकोनसेवतमुक्तिदामणिकर्णिका॥तपःकृतंनशकोयेदानंवादानुमक्षमाःयोगाभ्यामविहंसायेनेवामेषा
 विमुक्तिदा॥सत्पुपायाःसहस्रंवेमुक्तयेनतथामुने॥हलेयथायथादशानिर्घारांमणिकर्णिका॥अनशनव्रतभृतेत्रिकाताभ्यवहारिणी॥प्रान्तेदशात्ममुक्तिमुभा

रामः
 ११२

रेदेके ५५५

भ्यांमणिकर्णिका॥यथोक्तमाचरेन्नतथामुने॥हेलयेषायथादयानिर्घारांमणिकर्णिका॥दृष्ट्वात्रवप्रपःपातेदयोश्वसदशीगतिः॥तस्मात्सर्वविहायानुसेवेषामातो
 कर्णिकाःस्वर्गमविशेयुंविगायमणिकर्णिका॥तेपांविधत्तपापानाकपिस्वर्गोनहरतः॥स्वर्गद्वारःस्वर्गभूरेषामोक्षभूमिकर्णिका॥स्वर्गोपवर्गयंत्रेवनोपरिहान्ता
 प्यधःदत्वादानान्यनकानि विगायमणिकर्णिका॥स्वर्गद्वारं प्रविष्टायुनतेनिरयगामिनः॥स्वर्गोपवर्गयोर्थकोविद्धर्मनोरधः॥त्वमेवस्वसमुद्दिष्टंभवर्गोसहस्रं
 मणिकर्णिकापुंविष्टस्ययुक्तुस्वजायतेमनः॥सिंहासनापावेष्टयततसुखंकशतक्रनोः॥महासुखंयुद्दिष्टंसमाधौसंस्मृतात्मनां॥श्रीमत्यांमणिकर्णिकात्तत्तहाजनेव
 जायता॥स्वर्गद्वारात्पुगभागेदेवनयाश्रयंश्रयम्॥सोभायकनिधिःकाचिदेषामहास्थली॥यावन्तोभास्वतःस्वशांजासन्तेसेकताःघराः॥तावन्तोहृदिगो जमुनेव
 यामर्णिका॥संनितोयानितावन्तिपुरितामर्णिकायावद्विल्लमात्रोपिनभूमिदरणीकृताः॥यदनुजयेकोपिमुक्तःसप्राप्यमणिकर्णिका॥तद्वैष्णवस्तत्प्रभवेरा
 मान्वास्वर्गकसामयि॥तथ्यतापेतरयेतसप्राप्यमणिकर्णिका॥सप्रसप्ततथोसुप्रपुर्वजासुनना॥तताः॥आमध्यादेवसरित्ताहरीश्वरमराभात॥आगंगाकेश
 दादास्वर्गामणिकर्णिका॥एतज्जःकतातुलायिताकापिनगछन्ति॥तस्यांसेप्रयतनत्रिलोकस्थितिलो॥समी॥कलावतीत्ववेपथीपश्यनीस्थमुहुमुहुः

वागीरदशीधश्रीविश्वेश्वरसिरो॥यदंउसततंसेउद्भूतादगनायकः॥ननुनेविभमथाथदवाप्रतिगरीयसी॥योहृमूर्तिमहोदेवःपराशोपरिपश्यते॥तन्मपानुमदं
 ज्ञानदाज्ञानवपिका॥नेत्रयोरितिथीकृत्यज्ञानवापीकरावती॥कदंबकुसुमाकारंभारवरादत्तं॥अंगानिवेपथंप्रःखिन्नोभारस्थतोभुजं॥हृपराप्यासुका॥भित्तोः
 ततस्याविलोचने॥उत्तमभयात्रलतिकामुखमेवर्षामापच॥स्वराथगद्दोज्ञातोव्यभंरत्नकरोन्यदी॥साक्षतांस्वविसम्पारकाहंकाहंनवीतच॥तोउज्ज्वलंशोभमानं
 रमात्मविनिश्चल॥अथतत्पस्विस्वरिणस्वरमाणाश्रुतः॥किंकिंकिमेतदेतत्किंप्रच्छन्तिस्वपरत्परातद्वस्थासमालोक्यतांताभ्युत्तरेनमः॥विनायकसत्त्विकेभीमोदेह
 मृदुःपरत्परा॥भावान्तरेप्रतममात्रेमेतपेसतकिंचन॥चिरोत्तेनचसकृत्यमुखमुर्ध्वमवामह॥अथनेत्यंकथनियमकारागत्पद्यसमुद्भूत॥प्रेक्षणाणाहृदय
 चपदीनितिपदीयसी॥तन्मोहस्यनिदानताःसम्यगेवविज्ञायत॥उपचरुस्महाशास्त्रेस्वरैरनाकुलं॥काचिद्धीजयचक्रकदलीतातवनाकः॥विलोचनव
 लयोरन्यानाप्यभययत्॥आमोदेअन्दनसैरभ्याषेचदमुंपरा॥अशोकपूध्वैरस्याकाचिच्छोकमनीनशत॥वारासरापधाराशुशीलसत्तद्वलतां॥तस्याश्च
 विहरेन्नातांतिचयाभासकायत॥जलाहुवासक्ताकाचिदेतस्यास्तुमोतृणात्॥कर्पूरसोदजातपेरस्यास्तोमजुलेपयन्॥पद्मिनीदलशय्याश्चकाचिध्वर

ययन्तु॥काचिकेलिशनेपथ्यंदरीकृत्यतद्वृतः॥मुक्ताकलापरचनांचक्रेवसोजमरादले॥काचिच्छशिमुखीताश्चचन्द्रकानशितातले॥स्त्रायामासतत्त्व
 श्रीस्ववल्लीतांबुशातजे॥दृष्टापचर्यमाणातामिदुद्धिशरीरिणी॥अतितापपरीताक्षीताःमुखीःप्रत्यभाष॥एतस्यास्तापशान्त्यर्थंजानेहंपरमोधं॥इवचा
 रानिमानुसर्वांदरीकरुतसत्वरं॥अपतापंकरोम्येनांसयःपश्यतकोतुकं॥दृष्टाचित्रपशमेषासयोविकलतामियात्॥अत्रापिकाचिदेतस्याप्रेम
 भूरस्मिनिश्चिते॥अत्रचित्रपदीपशान्तरपरितापंविहास्यति॥वाक्यंउद्धिशरीरिणस्तनेसेपरिवारिकाः॥निधायतत्प्रःपुत्रुपरिपश्यकलावति॥तदा
 नन्दक्रीपश्यकाचिदस्तीष्टदेवतानास्नातन्यदीस्यर्शनेनच॥मुधासकमिवप्राप्यमुक्ताहित्वास्थिताकृतं॥अवग्रहपरिस्तानावर्षासारैरिवोषधीः॥पुनरुलोकयाश्चक्रेजा
 नवापिका॥दृष्टाकलावतीतानुवापीचित्रपतोगता॥लेभेभवान्तरंज्ञानेयाथासीत्पूर्वजन्मनि॥पुनर्विरवयांचक्रेवापीमाहात्म्यमुत्तमं॥अहोचित्रगतापीपं
 संस्पृष्टाज्ञानवापिका॥ज्ञानमेजनयाभासभावान्तरसमुद्भवं॥अथतासापुरोदृष्टाकथयामासमुन्दरी॥निजंवाभाववृत्तानंज्ञानवापिप्रभावजु॥कल
 उवाच॥एतस्माज्जन्मनःपूर्वमहद्वाप्ताकन्यका॥उपविश्वेश्वरंकाशंज्ञानवाप्यांनमेमुदा॥जनकोमेहरीसामीजनयितीषीयंवदा॥आख्याममसु

सप्तमः अध्यायः । अथ कर्मविषयः ।
अथ कर्मविषयः । अथ कर्मविषयः ।

[illegible]

एकलमकः रुक्मिण्याश्चकृतभक्तल४।२

तताम्यसद्वयन्नन न वा वरनदादिउ॥ तीर्थान्ध्याह्निके सदावाचसदागम ॥ नऊनीपातयासाधुवाक्काऽसमयउच्यते । नूतिर्मात्रं कथयत्पारुष्यमिच्छाकामद्वयम् ॥

[illegible]

कृत्वि दीयिषु. काका रुमोमयाहिर्. श्वतोदोयावगवलो वेवस्तुतकुलाहवो. तास्योधिषुयदास्यामे. स्यातामतावहिसको. दवामनूयाधगवा यदावकावग ४ खग ४ देव्या ४ मित्रा ४ विष्णवः ४
 यतस्तुतुतानवा ४ हणतिरववग्यापि मद्रकनः रिलकका ४ रुमिजीटयतमाया ४ कर्मवदावुरु किता ४ हस्यार्थमनरिमया दलतर्षी मयमुवे ॥ ॐ कुरुतवर्णि दत्ता काली गयामनरुर्कः ।
 पुतीकृतिधिसायाकं विष्णुकायगुरुकन ४ अदत्तावायसवलि निर्धयार्द्र समावभत्. निवग्यादससामर्था प्रीदुवकनधमिना ॥ राजययिहयकार्थ दद्याद्दृष्टदुर्वल ४ निवग्यादससामर्था प्रीदुवकनधमिना
 नियमादिविवर्जित ॥ दक्षिणवर्हिर्नवत् द्वाह साकवताकिर्त ॥ दिव्ययक्तं विधायकं स्वकृद्विबनाह्वन ४ अदृष्टासनमध्यास्य जुतीतपिगुलि ४ सह मृगश्चि ४ ममना ४ अग्नी जुवित्रामादयाहि
 त ४ अगम्यददगम्यावा जुतीतपिहमवर्त विधायानमनर्नत दूयविद्यादधसुधा ॥ अथागतविधानत कृताग्रीयातस्वर्धद्विज। यदद्याहुवयतय जुवतयतयतथा ॥ रुमानिदमसुसाक
 मृत्ता रुमोवलिष्यं मद्रवायडयस्य पाणयाकृतिर्धवर्क ॥ दद्याद्दृष्टदुर्वल ४ अदृष्टासनमध्यास्य जुतीतपिगुलि ४ सह मृगश्चि ४ ममना ४ अग्नी जुवित्रामादयाहि
 यावदुवृत्तमग्नीया त्रक्याकुरुपागुणान् ॥ अतर्हिपितरसां व यावताकागुणागुणा ४ अतामोलतया रुं क मरुं क कवलाधुर्त ॥ अनूयीयतत ४ कीर्त तर्क्यानीयमववा ॥ अमुमादि ज्ञानम
 मीत्यर्वाद्यादकमकृत् ॥ यीतगर्पदियरुमो ताथमरुनिर्दय ॥ अयकालितरुसमा दक्षिणमुष्टमूलत ४ नोनवदूथनिलय यथावृत्तनिवाभिना ॥ इक्ष्वाकमिकूना मद्रवमुप

१२८

तिहर्ता ॥ यूनवावमवादी अविहर्ताययतत ४ रुकनादकुमादाय मद्रमरुदयानयत ॥ अमुष्टमाह ४ यूनयः त्रुष्ट ४ समाधित ४ लीग ४ सर्वम्यजगत ४ यतु ४ धीणविविष्टुक्त ॥ ॐ
 यतयविर्सकल्या यदावववलो कनी ॥ ततानयविर्णमार्थ मद्रानतानदीनयत ॥ अग्निनाथाययन्धातुत् यार्थिवातयतविह ४ दलवकाणानरुसा रुनयतमुममूर्ख ॥ पाणयात
 समानाता मूदानयातयासुधा ॥ अतर्हिपितरसां व यावताकागुणागुणा ४ अतामोलतया रुं क मरुं क कवलाधुर्त ॥ अनूयीयतत ४ कीर्त तर्क्यानीयमववा ॥ अमुमादि ज्ञानम
 दणादिकि ४ अतिवाक्यदिवाणर्ष तत ४ मन्त्रासिमावुरुत् ॥ गुरुगणनदीतीव सन्धादगुणाकुमात ॥ मद्रयमाकुरुगुणा कृतकागिवसेद्विषो ॥ इयामितावहि ४ मन्त्रा दिवामेधूनयातकीण
 मयदतृताकाय मयगन्धमवव ॥ मामवदस्रुय ४ वसिष्ठमिममायुता ॥ कृष्णमद्रिकवमना मनाकस्वलितयोवता ॥ सत्रवर्तीताक्याता दिव्यर्षी विमुक्तता ४ जगतीकृतसायुर्काया
 यदकाकनायनी ॥ अग्निवृत्तिवमद्रुण विधायवमनमूषी ४ यधिमार्थायुताव यावतकुरुदगर्त ॥ अतिथिसायमायाक मयिवागु हणदके ४ मद्रययात्रिकत्यर्थ तिग ४ अगुणागुणा
 ४ ॥ ॐ कुरुतवर्णि दत्ता काली गयामनरुर्कः ।
 ॥ कुरुतवर्णि दत्ता काली गयामनरुर्कः ।
 ॥ कुरुतवर्णि दत्ता काली गयामनरुर्कः ।

कृष्णः कृष्णवर्णः सुखादभ्युदयः ॥ १ ॥ अथ ममात्मनो जातं द्वितीयं ध्यायतां यत्नात् ॥ एषां क्रियासु वक्ष्यामि गमनाकाववेदिकी ॥ आदधीतमधीर्गर्भं मृतो मूलमद्यात् ॥ यत्नात्
 पाक्युत्तमं तन्मीमन्नायनं तन्मासि यष्टुमवाप्ति ॥ जातं तथैवातकर्मवान् ॥ नामाक्रकादणगका बहुर्थमासि निष्क्रमः ॥ मासश्च पाणनं यष्टु वृणक्तुवायथा कर्तुं ॥ गमनं तत्तद्वद्वे
 जंगममववा ॥ सुणमताः क्रियासु फलं पाणिप्राप्तुमनुत ॥ सफमथाष्टमववा सावित्रीवायणादिति ॥ नयस्वकादणवेण्या द्वादणावायथा कर्तुं ॥ वक्षतः अतिवृद्धार्थं विद्याद्वयं ॥ १२०
 वृद्धार्थं नयति मोजां वेण्याष्टमवधि ॥ मरुयादतिपूर्वश्च वदमथाष्टमववा ॥ १३ ॥ डयनीयवर्गिण्यं लोवावाभवयाजयत् ॥ पूर्वोक्तविधितानि सर्वं कुर्यादावमनं तथा ॥ दत्तान्तिविनाया
 थ कृत्वा मलतिष्ठाधनं ॥ स्त्रावायुधवर्गमनु ॥ १४ ॥ पाणतायमयत्नः ॥ १५ ॥ डयस्मन्भवः ॥ कृत्वा सन्ध्यायुक्त्या नयि ॥ अग्निकार्यं तन्तः कृत्वा वाक्पणानरिवादयत् ॥ वृवन्नमकण्ठ्याहे मरिवादयत् ॥
 ययि ॥ अरिवादनीलम् ॥ द्वादसवा नतस्यव ॥ आयुर्थावर्तवृद्धिर्बर्धनं रुचताधिकं ॥ अधीतगुणकृतः ॥ पाकं तस्येति वदयत् ॥ कर्मणामनमावावा कितकस्यावत्रमदा ॥ अध्यायधमता
 कर्थात् साधककृतविरुदा ॥ गकाः कृतकाः ॥ १६ ॥ उवया द्वादकाश्च वसूतका ॥ धान्यतमखलादण्यनीताजितमववा ॥ अनित्ययुवत्रहेत्वा वाक्पणस्यात्मवृद्धय ॥ वाक्पणकृत्तियविना सादिमव्या
 वसानेन ॥ १७ ॥ कृत्वा क्रियासु फलं कृत्वा कृत्वा कृत्वा ॥ वायतायुधवर्गकृता ॥ उजीतात्तमकृतयत् ॥ एकावतसमग्रीया कुक्कुपीया रुथायदि ॥ अनावायमनायुष्ट ममव्यक्तिनाजनी ॥ अयुष्ट

लाकविद्विष्टं तन्माकृत्य निवर्जयत् ॥ तद्विष्टं तन्मैकमि दितकायिद्विजामम ॥ सायं यातर्हिजाणीया दग्निहोत्रविधानवान् ॥ मधुमांसं याणिहिंसां राक्षनालाकलांकुता ॥ कुर्याय ॥
 द्विष्टं विदादयनिवर्जयत् ॥ १८ ॥ डयतायुतिकः ॥ काला वक्षकृत्तविनामयनः ॥ आवाः ॥ १९ ॥ द्वाविंश ॥ यावदुर्विण्णददत्तः ॥ ततायुधै तसंस्कार्याः ॥ यतिताधमवर्जिताः ॥ वायसममनयकृतं तत्
 तिष्ठं वृजयध ॥ सावित्रीयति ॥ २० ॥ माद्वं सन्ध्यायनममावत्रतु ॥ २१ ॥ नो नवकाफं ॥ कमावर्मद्विजामनी ॥ २२ ॥ वृष्टुममागका विद्यागगतताकनी ॥ मृशरावविधानया ॥ कृष्णमककवत्तः
 प्रत्तिकेकतमयुका ॥ द्विष्टं वरिचववा ॥ डयवीरकुमणस्यात् कार्यासंगणमाविकं ॥ २३ ॥ द्वादद्वैतं तच्च रुचदायुर्विद्वय ॥ वित्त्वयालागथाद्वै ॥ वाक्पणस्य नृस्य ॥ २४ ॥ नयववातदत्त
 यीलूद्वन्धनयाद्विगः ॥ आमोलि माललाट्वा ॥ नामसूक्ष्ममाणं ॥ २५ ॥ वक्षकृत्तविनादणु ॥ ममाद्यानामिदूषितः ॥ यदक्षिण्यनीत्यामि मयस्ययदिवाकनी ॥ दणुजितायनीताय ॥ यद्वैतं यत्त
 ती ॥ माहमाहयष्टमष्ट ॥ धिष्टयष्टयुनसना ॥ २६ ॥ अथ मं निष्कणीयाः ॥ २७ ॥ यतायावततावत्र ॥ यावद्वदमधीतव वत्रतवदवतानिव ॥ वक्षवात्रीरुचकाव दूधमाता ॥ २८ ॥ रुचतायुष्ट
 यकृत्वा ॥ द्वितीयमनुनिष्ठितः ॥ तिष्ठकावकुनकृत ॥ यावत्स्यादायुष्टः ॥ २९ ॥ गृह्यममममाण्य ॥ यष्टुनवकवर्थका ॥ नामोयतिवैतकृत्वा ॥ स्यात्तलोमवर्जितः ॥ अनावायनीताय ॥
 तमकमयिद्विज ॥ ३० ॥ अयं कर्मवृत्तान् साध्यायिष्टतर्थणी ॥ कृत्वा ॥ ३१ ॥ नामोतकृतमायुयात् ॥ मखलाजितदण्ड ॥ लिङ्गं स्याद्वक्षवाविण ॥ गृहिणायदयद्यादि ॥ नयवामवत

त॥ विदुषादियत नृक मयलक्षणमपवे । एतल्लक्षणकीनमु । आयदिलीदिनदिन ॥ जीर्णकमलुतदु । मयवीतासननवे ॥ अयुष्यननानिति ॥ किय गृहीतान्वचमलवह ॥ दिव्यमयुष्य
 लवर्ष कगर्णकमवकमात् । दारिणवववर्षिण । गार्हस्पतियलय ॥ तथायल्लवतयय सर्वसाकुरुकर्मण ॥ द्विजानीनाप्रतिथ्या । रुहर्ति ॥ अयस ॥ प्रिय ॥ यदायक विमलव वि
 नृपणवमदा । अरुलानादुतायसात् । यतितायितसिद्धय । वदमवदनीयाक । गायत्रीदियदायना ॥ तिलुकि ॥ यणवाद्यानि । महावाहति ॥ रि ॥ मरु ॥ मरुयंसाधिककिवि । किकमलुतयननी
 मोसं वदि ॥ यतिदिन । मकाद्यादविम्वयत ॥ अयदमयिथायसात् । यतिथसमनन्यवी ॥ मथाममूर्तिगुहात्मा । यनवकाधिगकुति ॥ यिवर्षमयमाका । नृरुव ॥ मवितिथय । यदययं वसा । वि
 या । मयावदायुददत ॥ एतदकनमता ॥ अयन्यादुतिपूर्विका । सन्यायवेदविदिद्या । यदयुष्यनयुयत ॥ विधिकताद्वेगुण ॥ अयकुरुनदीनित ॥ उयागुमकुतगुण ॥ साद्वानन
 मरुत ॥ अधीत्यवदानुवेदीवा । यदमगकितादिज ॥ सुवर्णयुर्णवर्णा । दानस्यरुलमभूत ॥ अतिमवसदायय । कयसकं द्विजारुम ॥ अयन्यासाहिविषय । यनमलुतयडयत ॥ दिव्य
 तनवद्यतं । यान्यतुयतिमुमिकुति । मकागीधनमूल्य । यमकागीधुयुक्ति ॥ उयतीयवय ॥ गिथं । वदमथायथद्विज ॥ सकलं सनदस्यं वतमावयविद्वेषा ॥ याद्याययदकय
 अतननान्यथयिवा । वृथर्थमडयाथाया । विदुकि ॥ यविगीयत ॥ यथाविधितिथकानि । य ॥ कर्मकुरुतद्विज ॥ संरावयकथातन । गुन ॥ स ॥ रुकीयत ॥ अय्याधययाकयका । अयिहाम

१३०

दिकान्मखात् । मरुषणयिगुमाता । लोववणातिविद्यत ॥ विद्यार्णकानतायय । वाहजानानुवीर्यतु ॥ वेण्यानावात्यधनत ॥ य ॥ तातानुऊतम ॥ यथादायमयाकसी । यथाकृमिथामृग ॥ तथा
 यानधीयान । मयामीतामवानिते ॥ मयप्रसिकावयवानी । विष ॥ अयकमकामत ॥ मयात्वाकं मवेयित्वादि ॥ पुनमोसं रुवजयत ॥ स्वकर्मतिनताता ॥ वदयल्लवताक्रिया । वदवानीव नृकं व
 मयप्रयतावद ॥ अरुलारुदवनन । नममिद्यदुतागनी । अनाहुन ॥ सकनाय । मवकीकिवर्तवयत ॥ यथेष्टवद्वानरुव । कुनावेयतगावय । नतामयविगृहीयात् । यथाकयविगणयणी ॥ गुन
 निन्दारुवयय । यनिवायसुययव । अहीयिथायवाक्यं । दानववाततायत ॥ खनायुना ॥ यनीवादा । अरुवकुनूतिन्यक ॥ मसवीकृदकीट ॥ सात् । यनिशकारुवतुहमि ॥ नारिवायगुना ॥ य
 ती । मृष्टीयुवनीसती । दायिविगतिवयण । कालागुनूदायथा ॥ मरुवववतल ॥ मुणी । दाय ॥ यंसामत ॥ मरु ॥ यमदाययमायकि । कविनेवविषयित ॥ तिदासमयविद्वसि । यतसंविमयय
 ल । मूर्तमवायिकुवेकि । मृष्टवदगकुनवत ॥ नमायानदुहिवावा । नमवेकाकगीलता । वलवकीद्वियायय । मादयन्ययिकाविदान ॥ ययलनखलनयद । कूमिकायविगकुति । गुह्ययगुनासुदि
 यागियाधिगकुति ॥ गयानमयुदयत । वध्रम्वद्ववाविण । यमादायथनिष्ठय । अयनूयविगदिनी ॥ मरुस्यमकवक्त्रं । मरुतयितवोयत ॥ गकावर्षगततायि । नाकर्तुं तस्यनिकुति ॥ अतर ॥ ८
 यियक्या । कुनाययिवमवेदा । यिधतयुमृष्टयु । तय ॥ सर्वसमायत ॥ तयविद्याणा । गुह्या । यनमंतयडयत । तान्यतिकमयतुकर्या । कनसिधकदावत ॥ शीतवामूतसमानाथ । जी ॥ ललललम

विः

यत्सुधीः प्रतदवन्तर्ग्याकं, मन्त्रार्थवृत्तयः ॥ यदन्तर्ग्याहिसक्ताय उयधर्मन्तुदयत ॥ अथीत्यवदानवदोवा वदवाजमनद्विज्ज्वा अयस्वलतुवकवर्था गृहायममथाग्रयत ॥ अविभूतद्वक
 वर्या विष्णुगन्तुयद्वरुवत् ॥ अन्तुयद्वविष्णुग, कागीयाकिकनयन ॥ कागीयाक्यारुवकान्तं कानाविर्वाणमृकृति ॥ निर्वर्णार्थययनस्य सदावात्रम्यधीमता ॥ सदावात्रागृहयद्व नरुयत्माय
 माकन ॥ विशाजार्थयतिवाक गृहमृधममाविणत ॥ गृहायमात्यननाकि, यदियतीवगमया ॥ अन्तुकृत्यकलपश्च, जिदिवनरुकिक्तत ॥ यातिकृत्यकलपश्च नत्रकणापिकित्त ॥ गृहायमम
 खार्थय रुयामूलदित्तुसूर्य ॥ सावरायाविनीताया, प्रिवर्गम्वलयश्चर्व ॥ जलोकयायनीयक, यमदामनद्वद्विहिशमृगीद्वर्णजलोकाना, विवानामद्वदकनत् ॥ जलोककवलनक, मादयाना
 तयस्विनी ॥ यमदामनद्वमादक, विद्विर्विर्वलसूर्य ॥ दकायजावनीमाधी, प्रियावाक्यवगमया ॥ गुलिस्त्वमीरिः संयुक्ता, सास्त्रीप्रीत्यधानिगी ॥ गुनाननूरुयास्त्रात्वा, वर्तवदसमायव ॥ उद्वहता
 ताकाया, सर्वर्षिमाधूलकणी ॥ जलपुत्रसागयाया, मादुय्ययसपिठिका ॥ दात्रकर्मलिसायाया, द्विजार्ताधर्मवृद्धय ॥ श्रीसम्वन्धयपस्मानि, कथिप्रियकलन्यजत् ॥ अरिगस्त्रिसमाय
 कां, तथाकत्याप्रसीयजत् ॥ बागहीनारुहमती, यस्मातर्कविलुघीयसी ॥ उद्वहताद्विजार्ताया, सोम्यास्यामृद्वरुधिणी ॥ नयवर्तवद्वकाणां, ननदीमर्थनादिकां ॥ नयवृत्तियेधनात्री
 सोम्याम्यामृद्वरुधुधी ॥ नवातिविकहीनार्जी, नातिदीर्घां नवाकृणां ॥ नालामिकां नातिलामां, नास्त्रिग्यस्कूलमोलिजां ॥ भारात्समययचुत, कूलहीनानकन्यकां ॥ हीनाययमनायाति, सक्ता न

१३१

मयिहीनतां ॥ लक्षणादियत्रीकादो, तत्तश्चक्यासंमृद्वरुत् ॥ मूलकणासमावात्रा, यत्तुनायुर्हिर्वर्द्धयत् ॥ वक्रवात्रीसमावात्र, रूतितसमृदीनित ॥ यटावृत्तसकन, मूलकणमथक्त् ॥
 तिग्रीकृत्ययुनाणकाणीखलुवक्रवात्रीसमावात्रानामयद्विगतितमाथाय ॥ ३३ ॥ ॥ कृत्यउवाव ॥ सदागृहीमृद्वरुत्, मूलकणवगीयदि ॥ अतःसुखसमृद्धि, मादोलकणमी
 कथत् ॥ वयुनावर्गगवाय, कथामर्त्तमृनागति ॥ वपुःस्थयद्वधायाका, वृत्तेल्लक्षणरुमिका ॥ आयादतलमात्रय, यावन्मोलिबुद्धकमात् ॥ गुरुगुरुनिवक्षामि, लक्षणातिमृनगृत् ॥ आदी
 यादतलत्रखा, ततामृष्टाहुलीनखा ॥ गृष्टगुरुद्वययाकी, जंयनामणिजाननी ॥ दुबुकटिनितस्त्रि, रुगाजंयनवक्रिका ॥ नारिःकृद्धिद्वययात्रो, दनमथवल्लियर्थ ॥ नामालीद्वययवका, व
 द्वाजद्वयचुवृकां ॥ जक्रकथासकदादो, मणिवधेकनद्वय ॥ याणिष्टय्याणिहर्त्त, नखाहुष्टीहुलीनखा ॥ गृष्टकटिकाकणा, श्विवृकश्चरुनद्वय ॥ कयालीवकुमधना, अन्तनाष्टद्विजिह्वाका ॥ य
 ष्टिकातालुदमिर्त्त, नामिकाकतमकिणी ॥ यद्वकृकर्मरालानि, मोलिमीमन्तिमोलिजा ॥ यंष्टिःषड्भुवनयाधि, दमलक्षणसखलि ॥ मृणांयादतलनिर्ग्व, मासिलंमृदुलंसर्मा ॥ अन्तदमृकम
 वृणं, वदुनाणाविर्त्तमृत्तां ॥ वृद्धविवर्धयवृधं, खलितयतिविश्वकं ॥ सूर्याकानंविशुक्क, दृष्टदीरायमृवकं ॥ वक्रस्त्रिकणखाकु, धजमीनातयकुवत् ॥ यस्याःयादतलत्रखा, सा
 यामता ॥ रुवदखलुशागथा, द्वांमथाहुलिसमता ॥ तखांशुकनकारामा, दृष्टदाविद्यामृवका ॥ उन्नतामीसलाहुष्टा, वहुलाकनरागद ॥ वक्राजस्त्रविधिः ॥ सुखमीरायरुजक

पूलनया दीया कुष्ठनदुर्गा। मृदवाहुयैले ४ गस्त। घतावका ४ समुन्नता ४॥ दीया कुलीरि ४ कूलटा कृष्णलि प्रतिनिर्धना। कृष्णयूयाति कृष्णलि कृष्णारि मवर्तिनी॥ विधिटाहिरु ४ गस्त।
 रिद्धि विधिणी॥ यत्र मयत्र समावृता यत्र कुल्या रुवकिरि॥ हवावदूत यि यतीन् यत्र यथा तदा रुवत्। यथा ४ यथि ममायाका ४ अरु म ४ समुन्नत ॥ साया सुता समाकृया कूलटा ४ गस्त।
 यस्या ४ कति घातुर्मिन गकुल्या यि ममृणत्॥ सति रुह्य यति थाया द्वितीय के नूत मदी। अतामिका य मथाय यस्या रुमिन मययत्॥ यति द्वयति रुह्याया द्वितीया यति प्रययति यति ४ गस्त।
 विष्णु। कृततद्वमयदि॥ यद्यनिनी रुवयस्या मृगुष्टयति थकिणी॥ कन्येव कूलटा माया यत्र एव विनिश्चय ४॥ सिग्वा ४ समुन्नता कृष्णमा कृष्ण ४ या द नखा ४ उरु ४ नाही व मू व की सुता या द
 दृष्ट समुन्नत ॥ अमृदमगिनाय ४ ममृण मृदुमा मली। दविद्या मभानमृण गिनुलत मयाधगा॥ नामाद्यन रुवदामी निर्मासित वदुर्गा। मूलो गुली मदायागी वाणिनालो मवर्तलो॥ मयू
 लागि खिलो दृष्टो म्यातयो रोय मवकी। समय कि ४ उरु नात्री यथुया कि ४ मदुर्गा॥ कूलटा ततया कि ४ दीर्घया कि ४ दयुयरा क। नामही त मममिष्व यत्र एक मवर्तल॥ माना ज यती
 रुवति निगि ममता रुव। एक नामा जयती द्विनामा दिमूखा मया॥ त्रिनामा नाम कथयू रुवद्वयवा दृष्टरा क। कूलयि गित मममं जानूयुर्मय गस्यत॥ निर्मा मम्वे नवा मिया दविद्याया
 यविमथ विगिने ४ कनका कने नू रुमि ममृणो यने ४॥ मृदुले नाम वरुते रुवयू रुवत लला ४ वेवयु न मणे नू के योरो म विनिर्धनयि॥ मथा कि ४ ममका दृष्टो दानिर्ध कति तव ४॥ य

732

दुर्हि वहुले ४ गस्त कटि विगिति संयुते ४॥ समुन्नत तनित मयाया वहु वसा मृगी दृष्टा॥ विनता विधटा दीर्घा निर्मासा मकृटा कटि ४॥ कृष्णनामयुना नार्था दृष्टवेधवा मू विका। तित मविम
 नात्रीणा मुन्नता मा मल ४ दृष्ट ४॥ मकरा गाय संधाका मदन्या गम मर ४ कथि कूल वदुको मृदुलो मा मलो यतो॥ द्विजो वलिविनिर्मको नति सोख विवर्तनी पुरु ४ कम ० दृष्टरा
 गज म्वाय मारुग ४॥ वामावत मुकन्या ४ यूपजा दक्षिणा नत ४॥ आखना मा गूट माल ४ मृष्टिष्ट ४ मरुत ४ दृष्ट ४॥ रुद्र ४ कमल वरु ४ उरु म्वाक दला कति ४ कृन्मख नू याय वृत्ति
 काद व सति रु ४॥ वामणा विवृता मय्य दृष्टमाता तिदुर्गा ४ गखा वरु रुमय म्या ४ सागरु मि रुत कृति॥ विधि ४ कथना का नू ४ कि कनी यददा रुग ४ वगवत मय कृता गजनामा वना
 मिका ४॥ विकट ४ कटिला काना लमृगल म्वाय पुरु ४ रुग म्वा र्ग जयन विमि र्म रुद्र मा मली॥ मृदुल मृदुलो माय दक्षिणा वरु मीठिनी वामा वरु वनिर्मास रुग्ने वेधवा मू वकी॥ संयुट
 मयूट नू के जयुन दृष्ट द मदा। तारि ४ यगस्त विपूला मृदी म्वा क समुन्नता॥ वामणा वणिनाला व वखा काने वणा रुना गमी ना दक्षिणा वरु नारी म्वातु मू व स यद॥ वामा वरु म्वा रुना
 ना यक यकि नेणा रुना मृदु म्वा व दू वानी यथु कृदि ४ मूखा मदी॥ किमी गजन यतु यं मपू कारु न कृदिजा॥ उन्नत न वली रुजा सावर्ल नायि कृदिणा॥ वम्या यव जिता दासी कृष्णा
 रुवदिठ। समे ४ समीसे मृदु रि यथि म्वा कति ४ उरु ४॥ याग्ने ४ सोरु म्वा मू वया निर्धान स्या दसं गय। यस्या दृष्ट गि वयाग्ने उन्नते नाम संयुत॥ निवय स्या व ४ गीला सारु वदृष्ट वविना ४

द्वयपतिदुक्तं मृदुनगविगतं वा॥ याविरुवतिरागया नित्यसिद्धात्तसविनी॥ कृष्णकारं दविद्याया ३० नमः मृदुनवत्॥ कृष्णकारं यवारुक्तं दुश्चवजायत क्रिया ४॥ मृ विगलान्द्रा नदी नि
 नगयावदुक्तं॥ प्रलम्बज ० नारुक्ति श्वयुनश्चायिदवरी॥ मथाकामावमुरुग रागया सवलिपया॥ मंहीतवीवनामली यस्या ४ मागर्मनर्मरु ४॥ कविलाकटिलाकृत्ता विद्धिनामनाजिका॥
 वीनवेधवदीरुग्य विदयादिहयावित्ता॥ निर्वामददयंयस्या ४ समनिमत्तवजितं॥ नृधर्यश्चायिवेधयं प्रियथमश्च सालरुत्॥ विस्मिर्कृत्योदेयोया धूमलीनिर्दयातथा॥ उक्तिवनामददया द
 तिहक्तिवितिष्ठितं॥ अष्टादशमकुलतत मृद ४ पीवनमृदतं॥ सुखायदुश्चायरुव दामर्ग विषमं दथ॥ घनोदकोदरोपीनी समोगद्योयथाधनो॥ मृत्तायोविनलोपुक्तो वामानुष्मनगर्मदो॥
 दक्षिणात्तवकाजा युक्तिणीघयणीर्मता॥ वामान्तत कुवासूत कन्यासीराग्यमृदवी॥ अवघट्टयटीहत्वा कृवीयोनीत्यमृवतो॥ पीवनाम्योसाकनाली दथयाकोनगरुतो॥ मूलमूलोक्रमकृगाव
 यतीकोयथाधनो॥ सुखदोपूर्वकालरु यथादयनदुश्चयो॥ मृदुगं वृवुकयुगं गसंयामं मृवकुलं॥ अरुर्मनश्चदीर्घव कृष्णकगयजायत॥ पीवनार्याश्चैवजानुर्था वनवान्यनिष्ठिर्वधु ४॥ स
 थकिर्यावनिम्राह्या विषमाग्यान्वविदिग॥ अवघावततोक्त्वा वदीर्घावकुलोपुक्तो॥ वकोमूलोवनामाद्यो यथावेधवमृवको॥ निर्मृरुमविषमप्रो पुरावसोमर्मरुतो॥ वेधवदोममृवायो
 निमामावतिदुश्चयो॥ कक्षमृसूत्रनामव कुक्षिनिववमासल॥ गसुनगसुगरीव गिनादसदमदुभ॥ स्यातादयोमृनिदोयो मृराक्षियक्तिकामलो॥ विगिनीतविनामालो गनसोरुविगीहृगं॥

१३३

वेधवमूलनामालो कृमोदोराग्यमृवको॥ यनिहृगयनापीणं यनिदृग्यगिनीरुजो॥ अरुजमृकुलाकाव महुषाणुलिसनख॥ हलदयंमृगदीर्णं वदुतागयजायत॥ मृदमव्यावर्तनकृत
 लयाप्यावबन्धकं॥ यगर्मगसनावावा मल्यत्रखंशुरुप्रिया॥ विधवावदुभखण वित्रखणदविदिगी॥ रुक्मीकुष्ठिनाद्यन नानीकनतलनवे॥ विनामविगिनीगसं याणिदृष्टंममृदतं॥ वेध
 वदुक्तममाद्य निमामंसायमयजत॥ वकायकागरीनाव सिग्वायुर्कवकुला॥ कनत्रखाङ्गनाया ४ घात सामराग्यानुसावत ४॥ मल्यनसूरुगानात्री स्वस्तिकनवमृयदा॥ यधनरुयत ४ य
 तीजनयदुयतिमृतं॥ वक्रवर्ति ४ क्रिये ४ याणो नयावर्त ४ यदक्षिण ४॥ गखातयकमण नृयमारुतमृवका ४ मृत्तामानाकरीवखा वणिकयतीवरुकुक्त॥ गजवाजिदुषाकावा ४ कनवाममृगी
 हृगं॥ वखायामादवकारा वृयूसीर्थकनशुरु॥ कृवीवलस्यपतीस्या कृकठनयुगतवा॥ वामनाकुणकादष्टे नाजयतीरुवदुर्वी॥ अमुष्टमूलानिर्ग्रेय वखयातिकृतिष्ठिका॥ यदितायतिरुक्तीया
 दूवतसंयजतुधी ४॥ विष्टलामिगदागकि दूदुश्चाकृतिवखया॥ नितम्बिनीकीर्तिमती यादतदृथिवीतल॥ ककृऊमृकमशुक वषट्स्थिकश्रगित ४॥ नासराष्ट्र विजला ४ मृ ४ कनदुश्चयनावकि
 य ४॥ पुरुदासवलामुष्ठा वृत्तवृत्तमृदुनख ४॥ अमुल्यश्चमृयद्याणा दीर्घावकुलाकमातृकृष्ण ४॥ विविटाकृयूटावृका ४ दृष्टनामयूजा ४ पुरा ४ अतिदुस्वा ४ कृगावका विवलावागहृकुका ४॥ हृदय
 अमुलय ४ क्षीणं वदुयवेसमविता ४॥ अनुणा ४ सगिखाङ्गुमा ४ कनजा ४ मृदुगीपुरा ४॥ निम्राविवफेपुष्करा ४ पीजयानिद्रायायका ४॥ तथैषुविन्दव ४॥ ध्यता ४ याय ४ मृ ४ स्वेविनीद्विया ४॥

अथिजायक ५४ खित ४ युष्टिनेत्रये ४ अकृतिमनवर्णाकि सुखि ४ स्यान्मांसलापुत्रा ॥ दृष्टतनामयूकन वेधयंलरुतकव ॥ रुपनविनतनायि सगिभणयिदुष्टिता ४ मदीया ॥
 शा समामावसद्वता ॥ पुकाणिनालात्रामाद्या विग्नो ४ कटिला ४ पुत्रा ४ मांसला मर्दुल ४ कण्ठ ४ यगसुधुनमुल ४ गसुग्रीवापिबवाका त्वयकासि सुर्मरुता ॥ निर्मासाविधिटापीया ॥
 पुरुषदा ॥ मूलग्रीवावविधवा वक्रग्रीवावकिक्कनी ॥ वध्यादिविधिग्रीवा कस्यग्रीवावनि ४ मृता ॥ विवृकं द्युल्लंगसं वृकं पीनसुकामल ॥ सुलं दिवासमिरुका मायतं नामगं ४
 वृकसंलग्नं निर्मासासूयता ४ वक्रा मूलकग्रा ४ यथा नामगानपुरुषदा ॥ गसोकयालोत्रामा ४ यीनो ४ मृता ॥ लामणोय नूयो निर्मा निर्मासोय विवर्जयता ॥ समसमसमसमि ४
 स्वामादवर्तुलसुख ॥ जनहवदतकय धन्यानामिरुजायता ॥ यातलावकुल ४ मिष्ठा लखारुधितमथारु ४ सीमकिनीनामधवा धनजानिधियारुवता ॥ रुग ४ यलसुमृटिता नूकादीरुग्यमूवक १३४
 ४ ॥ ग्याव ४ मूलवना ४ स्या द्वेधवाकल रुयद ४ ममृणमरुकागिन्या ॥ ग्यारुना ४ मृता गद ४ ॥ किचिमथ्यान्नतोयामा विद्यनीताविनूदक ॥ ग्यादीवसनिरुधाका दार्जिगदगता ४ पुत्रा ४ ॥ अध
 सुदयविद्याव सदा ४ कसममृता ४ यीता ४ ग्यामावदगता ४ मूलदीर्घाद्विर्यकय ४ ॥ सुखाकानावप्रिवला दृश्यदीरुग्यकावर्ण ॥ अधकादधिकेदेके मोतर्नरुदयतमृट ॥ यतिहीनाव विकट कुल
 टाविनलेरुवत ॥ जिह्वामिष्टराकुल्या ॥ कणमृदीतथासिता ॥ दृष्टायमधमकी ॥ यथारागतविस्तना ४ सितयायासिमन ॥ ग्यामयाकल रुधिया ॥ दविधिणीमसिलया लख्यारुदरुक्षिणी ॥

विगलयावसनया प्रमदातिथमादरा ॥ मिश्रकाकनदारासं यगसंतालुकामली ॥ सिततालुनिवेधयं पीतयवजितारुवत ॥ कृक ४ ययविथागार्क नूकनोदकद्विती ॥ कण्ठमूलामृटका
 वक्रमनीकावदृश्यदा ॥ अयलमवापुत्राद्यप्य मूलकृकवदृश्यदा ॥ अलकिताद्विजकिविर् क्विचिर्गुल्लकयालक ॥ मिर्गयगसंमृदसो मनिमीलितनावती ॥ समरुयुटानासा लेयुद्धिडाद्य
 रावदा ॥ मूलग्रामथनयाव नयगसंमृता ॥ अकृष्टिता नूणायाव वेधयकृगदायिनी ॥ यत्रयथावविधिटा कस्यदीर्घाकलिधिया ॥ दीर्घा यूरुं कृतदीर्घा यूरुगयद्विधिधिपुर्न ॥ ललललला
 वतगसं वक्राकृकतावक ॥ ग्यादीववपुविगद सुमिष्ठाकृकयस्यणी ॥ उवताकीवदीर्घाय वृकाकीकुलटारुवत ॥ मेषादीमहिषाकीव ककनाकीनगारुता ॥ कामयदीतानिर्नर्णा यिग
 कीसुदृष्टता ॥ यावावताकी ४ गील वक्रादीरुदद्यातिनी ॥ काटनानयनादृष्ट गजुनयानगारुता ॥ यूरुवलीवामकालाकी वध्यादक्षिणकर्षिका ॥ कामयदीतानिर्नर्णा यिगमाकीसुदृष्टता ॥ यावा
 वताकी ४ गीला वक्रादीरुदद्यातिनी ॥ काटनानयनादृष्ट गजुनयानगारुता ॥ यूरुवलीवामकालाकी वध्यादक्षिणकर्षिका ॥ मधुयिमाकीवमणी वनधान्यसमृद्धिराक ॥ यूरु ४ रुदयते ४ नि ४
 कृ ४ मृ ४ मृ ४ मृ ४ रुने ४ ॥ कथिलेविचले ४ मूले निवारुवतिराविनी ॥ यवोसुवर्तुलतनो मिश्रकृक सुर्मरुता ॥ यगसुमृदुनामालो सुकृव ४ कर्मकाकृती ॥ खननामावयुधूला विकीर्ण ॥
 नरु ४ यगसुमिलिता दीर्घनामावयिमला ॥ लमोक ४ पुत्रावर्धे सुखदोवपुरुषयो ॥ पुकनीनहितोनिगो गिनालीकटिलीकणो ॥ राल ४ गिनाविनहिता निर्मासार्दुसमिरु ४ ॥ अति ॥

३३

सायकुकटशगिन्यावद्वयवत्सखयदवकदिगाउक्ररुदनयखयनियानन॥स्यातामधनवयववृष्टावर्त्तनगारुतो॥नकनहकिरुत्तवृष्टवद्वयनयवली॥कण्ठकादक्षिणावर्त्तद्वृष्टवद्वयवृष्ट
पुकठमीमकथललाटवास्याध्वनातययतन॥सायतिरुकिवर्त्तनयस्यामध्वकटिकादक्षिणावधवाभावाभामावर्त्तक॥स्त्रिया॥एकावाम्बुनिद्वीवावामवामगतीअपिआदगाहयतिद्वी
तोस्याध्वनातसुवद्विना॥विष्णुगानुग्रहादवगृह्याधिदवायत॥पृष्ठावर्त्तवृष्टवृष्टीकलगादाथजायत॥॥स्कन्दउवाच॥सुलक्षणवद्वृष्टगीताकलक्षणगिनामलि॥कलक्षणधियासा
धीसर्वलक्षणसुसुमा॥सुवर्त्तनसुवात्रियास्वाधीनायतिदवता॥विष्णुगानुग्रहादवगृह्याधिदवायत॥अर्लुहता॥सुवामिन्यायारि॥याकनजन्मनिनाताविधेवर्त्तकोत्रे॥क॥स्वययारुवनिदि
।तालावप्यनमिष्यारुवनीरुसुलक्षण॥अर्चितागजतामातायारिर्मुतावधुविहारावकिमुवात्रियाथासास्वाधीनरुष्टका॥स्वाधीनयतिकाना॥सुगीलानामुगीहृणा॥स्वययवर्त्तवर्त्तवसु
लक्षणरुनीहितत॥सुलक्षण॥सुवर्त्तन॥नयिमन्दायुर्वयति॥दीर्घायुर्वयकर्वनि॥यमदा॥यमदास्यद॥अर्त॥सुलक्षणयाथा॥यत्रिणयाविवक्षाले॥लक्षणनियत्रीकृदी॥हत्वादुलक्षणनयनि॥लक
णानिमयाकीर्ति॥सुवायगृहमधिका॥विवाहनयिवअमि॥नानिवाधघटाहव॥॥तिग्रीस्कन्दपूजा॥लकागीखलुमुलीलक्षणवर्त्तननामसफर्दिगलमाध्याय॥३॥॥स्कन्दउवाच॥सुल
वाक्कदेववर्त्तयाजायत्यामृतीतथा॥गोधर्वावाकमष्टेवयेगावाधुमडयत॥सवाक्कावनमाहूययवकन्यासुलक्षण॥दीयततसूत॥युजोयात॥युनूषानकविगीति॥यरुसुयुतिजोते॥कजा॥याति

कुरुर्गणशिवनायाययगुह्यु मायमुक्तु ४युतातिषट्। सहासोववताधर्म मित्युक्तादीयतर्धित ॥ यत्र कन्यायाजायत्य सुजातं यान् युतातिषट्। वत्तावतविद्याणा धर्म्या ४याणि यद्वत्तावता ॥
 आसून ४कयणादयो गतिवर्धनान्यमेव ४। यस्य कन्यारुद्राणा नाकसानिदित ४सती ॥ कुलत कन्यारुद्राणात् यो गमयागहितासु मे ४याय ४कय विष्णुका गन्धर्वासननाकसा ॥
 यायि ४यायिष्ठान् हि सक्तवत्। सवर्णयाकनाया ४धाय ४कयि ययागव ४। यतादावेययाधार्था वासात् ४गुह्यातथा ॥ असवर्णसक्तविधि ४सुतादसुगवदत ॥ सवर्णसिद्धिमुपयुक्त ४
 निर्वर्णसक्तयं विविधवर्मेष्टिवाहेजयिक्त धर्मावगतायुष ४॥ अथर्मेष्टिर्मेष्टिवाहेजयिक्त धर्मावगतायुष ४। सक्तकालाहिगमर्त धर्मावगतायुष ४॥ सुगतावतमनूस्वत्य यथायायथवारुयतादि
 वारुगमर्तयुसा मतायुष्ययनंमर्त ॥ अथारुसवर्धयानि यतायायतिवीमता ॥ तद्यगक्तुक्षियमाहा धर्मावगतायुष्ययनंमर्त ॥ सक्तकालाहिगमीय ४स्वधर्मतिनतयय ४। ससदावक्तवादीह
 विरुय ४समलप्रमी ॥ सक्त ४या ४गयामित्य स्वतमुक्तमुगहिता ४। युतासुययियायुग्मा अयुग्माकन्याका ४यजा ४॥ यत्तावत्तमसंदर्भ मद्यामूर्तविहायव ॥ सुवि ४सन्निवितायती युतामद्यविहा
 यत ४॥ सुवि ४युयययययय युयुयाययसावर्क ॥ अथविवाहणमिधूनं यदुक्तं तन्नगम्यत ॥ सुक्तमप्यधिकन्याया ४ कन्याविक्रययायकत ॥ अथयविक्रयीकलं वमत्विट्कमिहोऊत ॥ अताताप्ययि
 कन्याया ४यजा ४वत्तिताधर्न ॥ सुवतान्ययजीवति यामाहादिहवायवा ४॥ तक्तवर्तनिनयग ॥ सुयामयिहिपूर्वजा ४यत्यायुयति ययुसी ४ययययययि ४यति ४॥ तक्तुक्तमहालक्ष्मी नितस

[illegible]

साद्वनमनि ॥ मया क्रिकं देवदव विषयवययतत ॥ वेधववनयहीना अतिथिन विवर्जिता ॥ सर्वत दयलाकेया ॥ याकवय अयिद्विजा ॥ अकृता वेधववनु उजतय पित्रुप्रत्य ॥
 ब्रह्मलोकनहीनास्य ॥ काकयानि वज्रकथ ॥ वदादि संस्कारं कर्म निर्णय कुर्यादतद्विरु ॥ तद्विकृतेन यथागति ॥ प्रायथा न स्वर्गति यथा ॥ वयस्य मया देव स कुर्यात् तेलमास स देव विद्वत् ॥
 बहुद्वय ॥ तथैव वरुव कथ ॥ उदयकनवे कत नास्यार्कनमधर्म ॥ नवाकृणा यष्ट ॥ नास्य संस्कारं दिवाकन ॥ निनीकतात्मना नृप मय्युवा वनवर्षति ॥ तालं यय द्रुतनी नन ॥
 लमाविणरु ॥ दवतायतनं विष्णु ॥ धर्ममधुमदं दृष्टं ॥ जातिद्वंद्वं वयाद्वंद्वं ॥ विद्याद्वंद्वं तयस्विनं ॥ अश्वत्थं वेतवृक्षं क्रुणु नृजलरुतं यदं ॥ सिद्धान्तं दधिसिद्धार्थं गच्छतु कुर्यात्तु यद्विना ॥ नजम ॥
 लातुसवत नाग्नीयात् सुरुयया ॥ एकवासानुं जीत नरुं जीतात्कटासन ॥ नाग्नीयां क्रियमीक्षत नजममादिजोरुम ॥ असक्तयपि हृदवा वायादवतं नर्वकवित ॥ यकातं वायितामा सं ॥
 दीर्घकालं जिजीविषु ॥ नमूर्यं लवज कुर्यात् नवलीकन रुस्मति ॥ नगरं भू समवधू नतिष्ठत वज्रतयि ॥ लविप्रसूर्य वासनी यद्युवा सुगुनयि ॥ अयि यय न कुर्यात् मलावानविमर्ज ॥
 नी ॥ तिनस्रुत्यावर्ति लाष्ट कावयर्ण रणादिदि ॥ यादव वास सामोर्लि मोती विष्णु मूलजत ॥ यथा मुखमूखावायो विना कुर्यात् न कानन ॥ रीतिषु प्राणिवाचारां कुर्यात्तल विसर्जनी ॥
 खनायधमनाग्निं नमनं कतयावितं ॥ नाग्नीयता ययदलो नवसुयु विनिक्षिपत ॥ याणि हि मान कुर्यात् नाग्नीयात् सन्ध्याद्वया ॥ न सचिणव सन्ध्यायां प्रथम्यामग्निना अयि ॥ विष्णु यदीव

१३१

तं नाय कुर्यात् दीर्घं जिजीविषु ॥ नावकीत धयतीर्षा नेदुवाय यदग्यत ॥ नेक ॥ सूर्यात् कविकृत्य नगयानं यवाधयत ॥ यकनं नेककायाया तवार्थं अलिनायिवत ॥ तदिवा हृतमात्र ॥
 रुद्रयद्विनातिनि ॥ स्त्रीधर्मिण्यानातिवद वाद्यादार्हकिनायिषु तोयपिकथितानस्योत् कास्यया दोनधानयत ॥ अर्धं कृत्वा यनयाद्व याग्नीयात् नवर्जित ॥ दादु ॥ अर्धरुलं नास्ति रा ॥
 काकि विषयुवत ॥ नधानयदयुक्तं वासस्थायानहाविति ॥ नरुनराजनग्नीया नाग्नीयात् नवदूषित ॥ अत्राहर्णगवाष्टयुक्तधूमं सनिकुभ ॥ वानोत्तयं दिवासायं त्यजदीर्घं जिजीविषु ॥
 रि ॥ म्नात्वा तमाज्ये मयं विष्टजन्नगिषां यथि ॥ रुमेगिना नधुवया नाकर्षदासनं यदा ॥ नात्या द्यत्नामनसं दगनन कदावत ॥ कनज ॥ कनजकुदं कनलो वविवर्जयत ॥ अयदा वण ॥
 गतयं सुवग्मयन वग्मता ॥ जीउवाक् ॥ सहासीता नधमधेनं नागिदि ॥ नगयीत कविवन ॥ याणा रुक्मिणी तेवच ॥ अर्धयादकनासाय ॥ दीर्घकालं जीवति ॥ सचिणनाद्वनलो नाकि ॥
 ४ कविदावजत ॥ गयतमं नवाग्नीया वयिवन जयद्विज ॥ मायानकधनावाम नतिष्ठत धानयायिवत ॥ सर्वतिलमयं नाशात् सार्थं संस्कारं हिलायुक्त ॥ ननिनीकत विष्णु नाहि ॥
 मं स्रुणक्षिप ॥ नाधितिष्ठ ह्यागन रुस्मकगकयालिका ॥ यतिने ॥ सहसं वास ॥ यतनायेव जायत ॥ अत्रयद्वेदि कं मर्त नगूडाय कदावत ॥ वाक्कृष्णदीयत विषय ॥ मूदाधर्मावुदीयत ॥
 यदग ॥ गूडाणां स्वयय ॥ यतिद्यातयत ॥ द्विजगुण्यवर्णधर्म ॥ गूडाणां हि यनामन ॥ कसूयनं वगिनस ॥ याणि स्यान्तं गुरुं स्मरं ॥ अनाठनं कवाचाव कागर्तं कगल ॥ अनाठनं कवाचाव

लूवातुक्तवायदक्षिणं॥वाक्पुणः॥सावथायाति॥ननकानकविगतिं॥अकालविद्युत्सुनित॥वर्षर्क्याद्युवर्षेण॥महावातधनोनाया॥वनध्याया॥यकीर्तिता॥उत्कायातवृक्षकस्य॥दिग्गः
 मध्यवर्षिषू॥सन्ध्यायुषलायक्त॥वायनाकाशध्रुवका॥दर्शकमुक्तताया॥आदिकंयतिगृह्यव॥यतिपयतिपुष्प्या॥गजायुषीकृतान्न॥खवायुकायुवित्त॥समवायनूदय॥ये॥ड
 याकर्मणिचात्मर्ण॥यतिमार्गेतनोजल॥आनयकमधीत्याधि॥वाणसास्त्रा॥नयिधनो॥अनध्याययुवेतयु॥नाधीयीतद्विजः॥कथित॥कृतान्ननाथानय॥०॥रुकायुषीकृतवृक्षति॥॥रुतायुष्या॥
 यवदण्डा॥वृक्षवात्रीसदावृत्त॥अनायुषकनृक्ष॥यवदात्रायसर्पण॥तस्माद्रुद्रनरस्माच्च॥वेनेर्णायसवन॥पूर्वद्विदि॥यतिविक॥मात्मानंनावमानयत्॥सदायमवता॥य
 म्मा॥द्वियाविद्यानदुर्लभा॥सत्यंकेयातुपियंक्या॥वक्तुयातुसमयमपिय॥॥यिर्वनानेर्तंक्या॥यवधर्मायदावृत्त॥रुद्रमववदविह॥रुद्रमवविचित्तयत्॥रुद्रेवैवहिसंसर्ग॥ना
 रुद्रेश्वकदावतानूयविकुलेहीनान्॥सूधीनोधिद्वियन्नान्॥युष्यवक्तोववक्तु॥वृषुविद्यातिषाङ्ग॥वावावर्गमतावर्ग॥जिह्वावर्जश्चवगयत्॥उक्तवन्मृतयोत्पार्क॥ययं
 नातुयनित्यजत॥गावृक्षणाभीनूक्षि॥॥याणिनानेवसंयुक्त॥॥संयुक्तानिमित्त॥खानिस्वानित्वनाहुले॥॥गुह्यजान्ययिलामानि॥तत्संयुक्तंयुविरेवत्॥यादधोतादकंमूय॥मूयि
 द्वावायकासिनिव॥निधीवतश्च॥प्राणं॥गृहादूर्नविनिःक्षिपत्॥अरुर्निर्गच्छतेजाया॥होवावावनिधवनात्॥अडाववत्यावृद्धाव॥पूर्वजन्मसमवद्विजः॥॥वृद्धानुययताद्वत्त॥द

१३८

मानुषः २

शाक्यस्त्रिमाग्रय॥वित्तुधमनिसुम्मा॥दनुयायादतश्चतान्॥॥प्रतिरुद्रवदवानां॥नृयमाधूतयस्त्रिना॥यतिवृत्तानिनात्रीर्ण॥निर्वाक्यान्नकरिषि॥॥नमनूयपुर्तिकृया॥वात्मानमव
 मानयत्॥यय्ययतन्नयवदत्त॥यनममोणिनाच्चयत्॥अधर्मादधतपूर्व॥विद्वद्भ्यायिसंजयत्॥सर्वसारुद्रमाध्यायि॥ततानाथचसावय॥॥उद्वययवमृत्तयिषु॥नम्रायातयवज
 लागय॥अनूद्वयवतृकर्तु॥मनसः॥स्यातुनीयरुक्॥॥प्रदयायायमासाय॥यत्किंविदीयतवस॥दणकालवविधिना॥तदानन्यायकल्यात॥॥रुद्रदामपुलाधीग॥सर्वेषुसुखितानद॥
 तायदातासदावृत्त॥नृयवानृयदावृत्त॥युदीयदानिर्मत्ताका॥गादातायमलाकरुक्॥स्वर्गदातावदीर्घायु॥फिलन्दयाचसंयुज॥॥वग्मदयुचसोवग्म॥वसुदधदुलाकरुक्॥रुययदा
 दिव्याना॥लक्ष्मीवानुद्वयरुयद॥॥स्वरुये॥गविकादाता॥स्वययद्वयदायिवा॥वाने॥सर्वेद्विराद्विष॥मरुययदन्नीगिता॥वृक्षदावृक्षलाकरुक्॥वेक्षद॥सर्वदामरु॥॥उयायनायिवावृत्त॥दा
 ययत्सायितमम॥॥प्रदयायीतिगृह्णाति॥प्रदयाय॥ययकृति॥सर्गिणोतावरोम्याता॥यतताप्रदयाचध॥अमृतनक्तवयक्तु॥सुयाविस्मयत॥कयत्॥कयत्कीर्तनतादान॥मायुद्वियायव
 दत॥॥गन्धयुयकृणानग्या॥गर्कमीमयथादधि॥मणिमत्स्यागृह्णाना॥ग्राह्यमरुदुयस्मि॥॥मधूदकंरुलमूल॥मर्धास्यरुयदक्षिण॥अयुयतानिग्राह्यानि॥ततान्ययिनिकृष्ट॥॥दासता॥धि
 गायाल॥कूलमिषाद्वर्णीलिन॥॥आद्याना॥॥गूडवर्णमी॥तथात्मविनिवदिका॥॥रुक्मानुष्यमायाय॥यवधिपिहजादणात्॥मध्याकमाययदही॥प्रतिविषमिष्टयत्॥॥गृह्यिज्ञानमरुम्यात्का

गीवामसमाधयत्। सम्यक्काननवामुक्तिः किंवाविष्णवमति॥ सम्यक्काननरुवतुर्धुसां कृतवकनजन्मना। वानागसां कवासुक्तिः गत्रीवयागमायुतः॥ अयथावायवत्वात् ॥
 गतस्यनात्। सत्त्वगवधवायुः ४ काण्यश्चदमृतीरुवत्॥ साववावागसीलया सदावावतासदा। मनसायिसदावाव मताविवावलीययत्॥ आकर्ष्येतितागस्य यूनः ४ वाहवजानतः।
 तः ४ काणीसमावक्त सदावावणयायुत॥ कानिकानिवालिमानि स्तन्यकानयदानिव। वावागसां यनिकुहि तानिमयत्रियुक्तः ४॥ विनाकाणीनमधीति विनाकाणीनमत्रति॥ विप्रय
 कवचामि विनाकाणीवजानत॥ ननिवासिनजागर्भि नागामिनयिवायुतः ४ काणीवक्तवयीयुष्य प्रवणादेवकवली॥ इतिप्रवावव ४ कन्या मेवाव नृपराधितं अविमुक्तसमाह्वयं व
 कुंममुपवक्तम॥ इतिग्रीकन्ययुनालकाणीखलुसदावाववर्तेनतामाहृषिं गतमाधाय ४॥ ३८॥ ॥ स्तन्यडवाव॥ गृध्रगस्यमहाभाग कथायापयद्विणी॥ नेः ४ प्रयया ४ प्रि १३२
 याहृ मविमुक्तसमाधयत्॥ यववद्वयदासार्तं निःप्रयश्चविनात्मकं निर्विकल्पं निनाकाव मयकमूलसूत्रवत्॥ तदततकृत्मायुष्य स्मितं सर्वगमयत्॥ किमन्यदुतगकसो अनु
 भावयिर्हृरुवत्॥ रुवाक्वययदेव मावयर्हृनिगमयामरुत्वायागमुक्त्वा महादानेव कामिके ४॥ सुमरुहिसुयोहिर्वा गिवावद्विभावयत्॥ यागयुक्तिं नमरुती नदादानिमहत्किव॥
 नतयाम्यतिदीर्घाणि काण्यमूकोगिवावयत्॥ वियूनकिनयत्काण्य दुयमर्गमरुत्यधि॥ अयमवमहायाग उपथागस्त्रिदायव ४॥ नियमनरुविष्णु घूर्ययर्हृरुलीजलं॥ यद्वर्गसमनाव

या महादानं नरवते। मुक्तिर्मणिकायाश्च कर्णयः ४ स्त्रियमायत॥ तावागसां मृत्तुद्ध तयवमनरुर्म। सकल्यरिक्तवलिदां यत्काण्यं यनिदीयत्॥ तुलायुन्यवतस्याः ४ कला
 नारुक्तियाउगी। इदिसक्किन्वविष्णुर्हृ कर्णयद्विनिमील्यत्॥ दवस्यदक्षिणराग महायागयमूरुर्म ४॥ इदमवतथायुर्हृ यदिद्वियविलालता॥ निषिद्धः ४ कथयत्काण्यं कुलायाजु
 वमन्यत्। मामिमामिथदायत् दतावादायणाहृरुली॥ अययतदिदायत्तत् रुतायानिकराजनात्। मासायवासादव्यय यकलं समुदायत्॥ अद्यैकायवासन तत्काण्यं स्यादसीग
 यम्। वाहुस्मायवतायाक यदन्यदमरुली॥ एकादश्यायवासन तत्काण्यं स्यादमर्गयं। षण्मासावयत्रियाग यदग्ररुलीलरुत्॥ गिववायुयवासन तत्काण्यं जायतकर्व। वर्षक
 लायवामानि लरुदन्यदमद्वती॥ तत्तुरुलीयाजिनायुण काण्यमविकलं मृत। मामिमामिकुणाग्रायु यातादन्यदयत्तुरुली॥ काण्यमूरुववाहिन्या एकनवूलुकेनतत्। अतन्नामहिमाका
 ण्यः ४ कर्मवर्षयिर्हृकमः॥ वियकिमिकृताजना यवकर्णुजयः ४ गिवः ४ गीरुसुत्किंविदावष्टु सियमाणसज्जनिनः॥ कर्णुकर्णयदाकर्ण मृतायामृतावजत्। सात्रीसात्रीसत्र वि
 याः ४ यूर्वीवमिवगकनः॥ अद्वतान्मद्वनयाता वक्तुणसदवाकय॥ अगम्यडवाव॥ स्वकार्यनियुले ४ स्वामिन् गीवालेनतिदानुले ४ याजितेहृयूर्वीकाणी रुवायोदीनकृतः ४ यत् ४॥
 यवावीतामिवकिं दवदवः ४ यिताकवान्। कानिकासायजत्कमा विष्णुमयिकागिका॥ ॥ स्तन्यडवाव॥ मिथावनृपसंरुत कथयामिकथामिमां। तयाजवयथासुप ४ कला विष्णु

[illegible]

अथसौमित्र्यासर्वधामिहसंभूतां कथं चेद्वानिबद्धिदुः॥ मन्त्रनादिभूतनाथि कथं नेतत्तु यिनाकिना॥ विमुक्तं लिङ्गं नूयण अविमुक्तं मतः ४ स्मृतं ॥ यूनानन्दवतताम कथं मतं तु य
कथितं॥ अविमुक्तं तदा नय नामास्यथितं तु वि॥ नामाविमुक्तं मरुत दूरुथा ४ कथं लिङ्गं यथा ४ एतत्तु द्वयं समासश्च न दूरुथा गरुमा विनातु॥ अविमुक्तं चर्चं लिङ्गं दृष्ट्वा कथं विमुक्तं क
विमुक्तं एव रुवति सर्वस्मात्कर्मवन्धनात्॥ अर्चं निविष्टं विष्टं विष्टं चर्चं विष्टं कथं अविमुक्तं चर्चं लिङ्गं दृष्ट्वा कथं विमुक्तं कथं यदायकं॥ यूनानन्दवतताम कथं मतं तु य
किमाकथितं चर्चं लिङ्गं नेतद्वयं यिना कथं न॥ आकाशमविमुक्तं स्य दृष्ट्वा चर्चं लिङ्गं कथं यथा ४ लिङ्गं संभूतं यथा मासर्वमिष्टाशास्यथर्चं यथा ४ आदिलिङ्गं मिष्टं यथा कथं मविमुक्तं चर्चं मरुतु॥ ततो लि
ज्ञातं नायं यथा ज्ञातानि किमिष्टं मरुतु॥ अविमुक्तं गनामाथि एवाजन्मा चर्चं नादयात्॥ कथं नायं कथं रुवन्मत्ता नायं कथं विष्टा चर्चं॥ अविमुक्तं चर्चं लिङ्गं स्मृत्वा दूरुगता यिवा॥ जन्मद्वयं कथं तत्
पाया कथं कथं दूरुगता॥ अविमुक्तं मरुतु कथं विमुक्तं मरुतु कथं यिजन्मजनिर्गयायं किं वायुं यमया रुवन्॥ यत्तु कथं ज्ञातं विष्टं॥ दनाजन्मसूर्यं च मरुतु॥ अविमुक्तं गनामाथि
कथं दूरुगता यथा॥ अर्चं यिवा मरुतु लिङ्गं मविमुक्तं चर्चं नव॥ कथं कथं रुवन्मत्ता नायं कथं विष्टा चर्चं॥ स्मृत्वा चर्चं यिवा नवायं यथा गति यथा मति॥ अविमुक्तं गनामाथि
कथं तत्॥ अनादिमविष्टं लिङ्गं स्वयं विष्टं चर्चं लिङ्गं॥ कायं यथा कथं ४ सव्यं मविमुक्तं मरुतु कथं॥ सक्तिलिङ्गं नयनकानि यूप्यसायतनं विष्टं॥ अयान्तिना निलिङ्गानि मायं चर्चं

[illegible]

आकनययतशकलिकालादायहतावाभ्रान्निधदग्नात्॥निषिधानननकस्यात्कथयिष्यततायतशतद्वनतयनित्ययनवाननिनयीरुवत्॥यलापुविदनाकश्चमल्ल
 सनगुञ्जनागपीयूषतपुलीयवर्षवकनर्वसदा॥ध्वनान्नृनिनिर्यासान्पायसायूयगकुली॥अथवयिष्ययलूनमवसाणाययस्यजत॥ययनेकगरुदेयंतथाक्रमनकावि
 कीनाप्रोदधिनभ्रकच्यदिवातनवनीतकं॥ठिठिरुंकलविकञ्चलंस्वञ्चञ्चवर्वकं॥व्यजन्मासादिनश्चान्सानसंकुक्कटयजत॥जालयातोतखजनीतोतयूराभानमस्यरुदकात्
 मल्यागीसर्वसासागीतन्मल्यानुमर्वथायजत॥रुवकवानियुक्तीउरुकीयापीनवाहितो॥मासादिनिम्बमीरुञ्चो॥गगगल्यककक्यो॥आविष्णुध्वेगल्लवृक्षोताश्वमृगवक्षिण॥आयुः
 कामेश्वरकामेस्वार्थमस्ययत्नत॥यज्ञार्थयष्टिंसायासास्वर्गानतनाकवित॥व्यजतययुषितंसर्वमखण्डस्रुवनिर्त॥यापत्यअकतोधादुरुषजविद्यकामया॥अलात्यमिर्दय
 लल्लरुदयनेवदायराक्॥नतादृगुरुवत्यायंमृगयामत्युकीदिने॥यादृगुरुवर्तियत्यलोल्यान्मासायजीवित॥मखार्थवक्षणा॥सृष्टा॥वष्टुदममृतोषधी॥निघ्नवहिसका॥वि
 सामविष्टुगगति॥यिरुदेवकुहुकतमधुपकार्थमवव॥तदृहिंसायाहिंसाया॥द्विसान्यधसूदसना॥थाजकनात्मयुष्यार्थंहिंनहिकानद्वल॥द्वनावावस्यतस्यकनामसाधिनयक
 वित॥आकानूमतामंस्कर्त्तुक्रियविक्रयिहिंसका॥उपकर्त्तयातयिताहिंसकाश्चाश्चकामता॥यत्यवमयमवधनगतवर्षाणिथायजत॥अमंसरुदकायश्चतथानत्याविगिञ्चत॥२

763

ध्याविष्णुतत्रजा, कृतकः यविर्जयत् ॥ कन्यादानरुल्लयम्, सुसमादद्यादमिकात्र ॥ अन्यथा न रुल्लं दातुं ॥ ४५ ॥ तियाही यतदधः ॥ कन्यामरुजां सामाये, दददात रुल्लं लरुत् ॥ दददुकां
 दददाता, नस्वर्गमधिगच्छति ॥ गयनासेनयानानि, कृतयं मीमुखीकृणी ॥ यरुयायणिमर्वाणि, नदूयतिबुधाः ॥ कविर् ॥ वत्सः यस्मिन्नवतमधः ॥ गकृतिः रुल्लयातत ॥ नार्थानितिप्रयागवू,
 श्चामृगग्रहणं पुत्रिः ॥ अजाय्वथामूर्खमधः ॥ गवामधार्तुं पृष्ठतः ॥ यादतावाय्रणमधः ॥ स्त्रियामधामुसर्वतः ॥ वत्रोक्ताथायशुकावा, यत्ररुगतायिवा ॥ नखाश्चदुषितातानी, तास्या
 म्मागविधीयत ॥ अस्वतताप्रयुद्धिः ॥ म्या, कुद्धिः ॥ कास्यमरुसना ॥ संयुद्धी नजसानार्थो, स्मृतिन्यावगतः ॥ पुत्रिः ॥ मनसायिदियातद, विक्तयत्पूनुवाक्तनी ॥ सामयासरुसीखाति, शुक्रवा
 यायिकीर्हिता ॥ यितायितामरुयाता, सकृत्वाजननीतथा ॥ कन्यायदयूचैनाग, यकृतिस्तेऽयत्रः ॥ अययकृतसमायाति, अणरुयासृतावृत्तो ॥ पुषामरुवायदाहणं, कन्याकुर्यात्सुख्यं
 वनं ॥ कृत्वाधिकावामिनिना, यिषुमायायजीविनी ॥ यविहतामधः ॥ गय्या, वासयद्यहिवानिणी ॥ यरुवावाहतीपुद्धि, गेरुत्वागविधीयत ॥ गरुहवधादोह, मरुययिप्रकल्पय ॥ गय
 वरायागूदम, सावस्वावविगम्यत ॥ तवस्वावेरुनारुमु, ताश्वमावायजन्मनः ॥ आयायगूदगियन, विथागकुदवागति ॥ रुत्वाययुगंयदाया, वाय्रथायवहीयत ॥ दवयिवाति, य
 याति, तत्पुधातानियम्यत ॥ दवायासुतवाग्नस्ति, सवस्वर्गनगच्छति ॥ जामयायानिगहानि, गयत्पुयाततायिता ॥ रुत्वाहिद्वहितातीह, नय्ययूसन्यसंगय ॥ तदयययः ॥ सुयासिवा

रुषणाकृदनागतेऽरुषंति कामेनैवेति ह्यं सङ्गतदूतमत्रयुव॥ यत्नार्थं यमद्विता रुषणाकृदनागतेऽनमंतववतास्तु यत्नसमरुलाऽक्रियाऽ॥ यत्नरुषातिरुलाऽक्रि
 क्रियारुलातिरुषाति॥ तत्पदमतिकल्पानं सम्यग्गतयदयद॥ अथाकृताकृताहामऽयकृताऽतिरुकावालेऽप्रागितीयितसक्तुकि दूतंवाक्त्रिजिह्वं॥ यत्नयत्नानिमानुवृत्तं वाक्
 लानावसीदति॥ एतस्याजूननृषानात् यत्नसूतामवाप्नुयात्॥ वाक्त्रिजिह्वं लयच्छेदं द्वाकृजानमनामर्थं॥ वेद्यमुखं समागम्य गृह्यं सत्तावमवव॥ जातमापृष्टं गिष्ठं वयावदं नमाऽ
 मृताऽरुषाकृदनागतेऽयत्नं वावनेवायतीयत॥ रुषणं थावावनेवा दृष्टादृष्टरुलादरी॥ यत्नवाथाकृदनागतेऽकृदं तत्तयत्नत॥ मातापितृगुणं यत्नी त्वयथातिं समाधितव्यं
 यागतातिथिं प्राग्विदयावावनेवास्वमीनव॥ सजीतातिपुमानुयाय वदन्ति प्रायजीयत॥ जीवन्मृताथविद्वयऽयुऽयुऽसादवकृतिऽदीनाताथविगिष्ठया दातव्यं रुतिकासया॥ अदृष्टा
 नाजायकं यत्नरागायजीवितं॥ विरागणीलसम्यक्ता दयावावनेवासायुतऽदवतातिथिरुक्तं गृह्यं धार्मिकं॥ मृताऽगर्वं वीमथयामोयो दूतलायश्च यत्नवितं यत्नस्य सत्तनं
 वाक्त्रिजिह्वं तावसीदति॥ तवेतानि गृह्यं न कार्याय यागतसमा अथायथानियत्नसौख्यं वाक्त्रिजिह्वं कर्मनामखं॥ अथूत्यानमिहायातं सन्नदं धूषकावर्णं॥ उयासनामनवृत्ता गृह्यं
 रुतिरुतव॥ तथैव यत्नयुक्तानि कार्याय तानि वेतव॥ आसर्गपादलोवश्च यथांरुकासर्गकिति॥ गद्यासनगृह्यं मदीयायादं रुसिद्धिदाऽतथातवविकर्माणि त्वयतिगृह्यं
 नमः॥

१५४

धिना॥ येनृत्तयत्नयत्नं जीवकाधामृताधिर्द्विषादकृष्यमायाव स्वर्गमात्रं कृतानि॥ नवावश्यककर्माणि कार्याणि प्रविवासात्॥ सानं सन्धाऽयत्नाहामऽस्वायावावताव
 नं॥ विषयवकृतातिथिं तवमयितुतर्शनं॥ तवगायानियात्तय मृततानि निगमय॥ जन्मदं मेधुनं मला गृह्यं रुतुवश्चनी आयुर्दं तांयमानं सत्तयकायातिमवृत्ता॥ तवेतानि
 प्रकाश्यानि वदं यत्नयत्नमिहं॥ यथागम्यगुद्विच्छं सावयऽकृयविक्रयो॥ कन्यादानं गुणं लया नान्यतकनायिकुपवित॥ यत्नमिहवितीतपू दीनानां यत्नकाविजु॥ मातापितृगु
 नृषतं तवकंदरुमकरी॥ निरुलं तवसूक्तं चारुवावातस्तु॥ कुवेशकितवयुक्तं गा॥ मन्त्रवैदिनि आयत्तचित्तदयानि तववक्तुनिसर्वथा॥ अथयत्नसि मवृत्तं दाना
 यत्नवगागताऽन्यासाधी कृतवद्विष्टं निरुक्तं धर्ममूर्तं॥ थाददातिसमृतात्मा यायथिं केद्विष्टुयाति॥ एतवनापतिनकं मातापितृमवाप्नुयात्॥ अन्यच्च नवकंदरुमि मवृत्तं स्वर्ग
 मार्गदी॥ सत्यलोवमहिमाय कतिदो नंदयादमऽरुक्तं यमिद्विगात्कावऽसर्वथाधर्मसाधकं॥ अथयत्नवतिऽरुतां स्वर्गमात्रं यदीयिका॥ सतामर्गमर्तायुष्मा गृह्यं तदीय
 तिजिह्वं यत्नयत्नयात्त मिददाससमाधितऽ॥ यत्नयत्नविनयायां तस्य सवस्यलोवर्त॥ यानंदूर्जनसंमर्गऽयत्नावविनकातं॥ स्वधान्यगृहवासं तावीणादूषणा निवृत्तं सम्य
 धान्यमृदुय मदायं यत्नयत्नं॥ सदिवाद्द्विकानाम तस्यावनेवरुक्तयत्नं॥ अथयत्नमहिषिदृष्टं मत्तुवृत्तं लीयति॥ अकृवाद्द्विषिदं निगमाऽयिनीतेगताऽमहिषी यत्ननतवी
 १५५

[illegible][illegible]

द्वितीयमिति उक्तिकस्य। कथागमूक्तिः ४ कसदेवतस्य काष्ठावितेरुः ४ सहजं वमूक्तिः ॥ विष्णुगमनीलतमवयागः सयः सविष्णुगयूनीति वामः शवुतानि दानं नित्यमात्रमात्रं नित्यं
 घृतार्थाय ददमहाया ॥ ॥ कन्दडावः ॥ न्यायार्जितधनकृत् कान्तनिष्ठातिष्ठिधिधियः ४ अर्धकृतसयवादीवः गुरुकपिदिमुद्यतः ॥ दीनान्धकृपणार्थिन् दत्तावतिष्ठिधिधियः ४ कन्द
 गुरुकपिदिमुद्यतः ॥ ॥ कन्दमाववर्तीयर्मा काणीनाथः ४ यसीदति। काणीनाथे सादन काणीयाकिमुमाकुरुतः ॥ समर्पेतीर्थमुमानः ४ समर्पेकुहदी ॥ ॥ ४० ॥ ॥ कन्दडावः ॥ उच्चित्वं गुरुविजः द्विगीप्रादायमात्यर्वावलीयते
 तमं युक्त कृतीयाय यमायतः ॥ अयस्याययमालासः ग्रामाहानातविमुद्यतः यतीपुरुषसंख्यः यत्वावादनमाविणतः ॥ वसानश्चमवीनाणि साधिवत्तानुवक्तनः ४ गोकमूलरुत्तव्य
 पंथयस्तनरायतः ॥ जटीसार्येणन्यायी ॥ अमृतातयलामरुक् ॥ अयिमूलरुत्तव्यः कुरुत्तव्यः कुरुत्तव्यः कुरुत्तव्यः ॥ अनादीयैवदाताय दत्तः ४ दत्तायतन्यः ४ वेतानिकं यशुदया दम्बिह
 उयधविधिः ॥ मृत्युः ४ चयमानीतः ४ युवोऽगाधनिर्वयतः ॥ स्वयं कृतं चलवर्णं खाददुर्लभं ॥ वज्रयुक्तं निष्कृतं कनकं लवणं मधुः ॥ मृत्युदमश्चिनमासि ॥ अजयतः पूर्वमश्चिती ॥ अम्या
 तिरुत्तमूलानि वणिजान् अस्मिन् ॥ दत्तातुल्यलकावासा दम्बकृदाधवारुधतः ॥ मयः ४ यकालकावासा दधवा मास सञ्चयी ॥ विषद्वदगमासायः रुत्तमूलदिमं गृही ॥ नकोऽयं नाकनासीवा

लि ५
 १४०

यदकालागतायिवा। वाद्ययन्त्रतीवासात् यदकृत्वाथमासञ्चयः ॥ वेदान्तममत्तुः रुत्तमूलगतायवा। तयसाणावयदहं धिहृत्तवश्चित्तरथयतः ॥ अग्निमात्मनिवाधाय विद्वदतिकत
 नः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ अणयाद्यर्थः तायसानुवनवासितः ॥ ग्रामादानीयवाग्रीया दधोग्रमानुवसनवनः ॥ कुरुत्तवनायथाविद्या वदन्ताकमहीयतः ॥ अग्निवाजायुषरागं हृतीमिति कान्तनः ॥
 युयस्यदुनीयलि त्वक्कासगानुयविजुतः ॥ सपुत्रयमसीत् ॥ त्वमूत्याय मरुतातयि। तथावक्ताननिष्ठावमाकमिकुतुवर्जयधः ॥ मनागयितरुताती यस्मादुत्थायतरुयः ॥ मर्चरुतातितम्य
 कुरुत्तव्यः ॥ अकुरुत्तव्यः ॥ मन्त्रनिबनिकतनः ॥ सिद्धर्थमसहायः ४ स्याः ४ अममवाथेमायतः ॥ जीवितं मन्त्रवाथे नारिकः ४ कुरुत्तव्यः ४ कालमवयतीकतः ॥ निर्व
 र्णमूतकायथा ॥ मर्चयममताः ४ मर्चयममतायुतः ४ कुरुत्तमूलनिकतम्यः ॥ ममकुरुत्तव्यः ॥ ध्यानं ॥ अर्चयतधरिका नित्यमेकाकलीलता। यतश्चत्वात्रिकमणिः ४ यमनायय
 तः ॥ वायिकं वदुग्रामामानु विद्वदयतिः ४ कविः ॥ वीजं कुरुत्तव्यः ॥ हिंसातययतारुवतः ॥ गुरुत्तव्यः ॥ निरुत्तव्यः ॥ यिवतः ४ वदुत्तव्यः ॥ वायव्यददनुद्वर्गः ॥ नकुत्तव्यः ॥
 कविः ॥ वदुत्तव्यः ॥ सदायश्च नित्यवद्वानिवायः ४ नित्यमध्यात्मनिवता नीवकगतखावणी ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥
 तयार्कतेजस्यार्कः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥ कुरुत्तव्यः ॥

यथादीर्घाद्यानां तत्तन्निदिनद्वयं त॥ यथायामनमकृत सर्वथाधिक्यारुवत् । अविमुक्तस्य तथापि सर्वथाविममकृत॥ रिक्तस्य सम्बन्धगत्य गिब॥ कर्णद्वयेन
 रुवन्ति विविक्तदायाः यवतस्य वतिक्रमात् ॥ यूकं यूकं त्वज्ज्वलं यूकं यूकं वधून् यथा ॥ यूकं यूकं वधून् व्रीया दिर्थसिध्दतिवागविना ॥ वृन्दियाणां विववर्ता विषनधूय उच्यते ॥ यथा
 त्याज्यगन्तव्यं यथाकाममडयत् ॥ यथाकृत्यतिथिः स्वाति ॥ कृमां नानीन्मवत्त॥ यथाकृत्यतिविधामन सम्याद्विगतकत्वयः ॥ तारिधलावमकान् कलूदलावद्वयमाः ववयवत्तये
 यथा यमद्वयं मुखानवि॥ कनकलहकलं यं यतस्य यथायतमवा ॥ दुष्टतारिधकलू नूद्वं रानून्ध॥ गी ॥ कवर्णवियवीनाय मस्यासादवजायत ॥ काकवधूवदाम्यन गीतलीपी
 तलं यिवत् ॥ यथायथा विधानां थाणीरुवति निर्जवः ॥ वसनातात् विवध विधायाद्वमुखामृतं ॥ धयतिर्जवर्तागिक्त दाज्यमसंनमगायः ॥ दुष्टजिह्वः क्विवाकृत्वा भामघातकं वाहियः ॥
 मानसतनममका मृग्यजयति यागविह ॥ मम्यायुत्रमतायण नाजयणुविलमकृत ॥ यथात्वां सुवामयीदवी यन्मासतकविरुवत् ॥ अमृतायूष्मदकम्य चागिताद्विधेयस्य बाह ॥ दुष्टयव
 कृतवता सगिनादिमुष्मादयं ॥ निर्व्यसामकलायूष्मं गत्रीर्बयस्यथागित॥ तद्वकतायिददस्य विवक्तस्य तसम्यति ॥ आमनतसमायूक्तः यथायामनसंयुतः ॥ यथाकाममस्यता धान
 गामयवायमसत् ॥ ददययः श्रुतार्ता धानर्णयः ॥ धकृष्टयक ॥ मतमातिश्वलतन धावणासारिधीयत ॥ रुनितालनिर्गमि सार्लकां नमववर्षी ॥ यदुक्तां ददियत्तय दद्यात्तु कि

तिधावणा॥ कलंयुतवमर्देदु॥ निरुतिष्ठु समवितं॥ वकानवीजं मन्दां॥ धायन्तु जयदिति॥ तालममिदुल्लालं॥ प्रिकाणं प्ररुसंघुतं॥ मूदणाधिष्ठितं तथा॥ धायवक्रिजयदिति॥ वायु
 तद्वंशुवाम्॥ वृत्तमज्जननवितं॥ अंजीवमीगदेवत्य॥ धायद्वयं जयदिति॥ आकाशं मनीविधावमदण्यद्वंशुवाम्॥ यन्नाधनसदा॥ वनसहितं॥ गन्तं हकावाक्यं॥ धायवक्रिजयदिति॥ वायु
 ययं वधटिकं॥ वित्तावितं धायद्वयं मन्दां॥ कयाटयाटनयद्वंशुवाम्॥ मूदनीलावनीवेद॥ दहनीयामणीतथा॥ गमनीवरुवत्तता॥ लूतातार्थं वधावणा॥ धायवक्रिजयदिति॥ वायु
 वित्तावितं मूनिष्ठता॥ प्ररुद्वानमिदयां॥ मरुणं निर्गुणं द्विधा॥ मरुणं वर्णं रुदनं॥ निर्गुणं कवलं मतम्॥ समं मरुणं विद्धि॥ निर्गुणं मनुवर्जितं॥ अकृष्यतावद्विद्धि॥ नवस्यसूमासनं॥
 समं वक्रं गवीवम्॥ ध्यानं मूदतिमिद्विधा॥ नाश्वमभनतत्यर्थं॥ नववेनाजसूयत॥ यत्तुपुष्पमकथातन॥ लरुधागीक्षिनासनं॥ गद्यादीनां रुतमात्रा॥ धायवक्रं कर्णं दिष्टुं॥ धायवक्रं कर्णं॥
 ध्यानं॥ मन्दां ममाधिवितं॥ धायवक्रं पञ्चनाडीका॥ स्याद्वानं वद्विनाठिका॥ दिनद्वयं गन्तं मन्दां॥ ममाधिविलस्यत॥ जलसन्धं दया॥ सामं॥ यथावत्तियागं॥ तथाममनसा॥ नमो॥ ममाधिवि
 रुदयत॥ यदासं दीयतया॥ मानसं वयलीयत॥ तदासमं वमर्दयत॥ सममाधिविलस्यत॥ यत्तुसमं दयावत्॥ जीवात्मयवमात्मना॥ सनसुसदं॥ कृत्य॥ ममाधिविद्विधीयत॥ नात्मानं य
 वमं वद्वि॥ नगीर्नाममवव॥ ममाधिविद्विधीयत॥ नमस्त्वं नमस्त्वं वत्॥ कृत्यतनेवकालं॥ लिप्यतनेवकर्मणा॥ शिद्यतनवगम्युर्थे॥ योगीश्वर॥ ममाधिविना॥ युक्ताहवद्विद्विधीयत॥ युक्ताहवद्विद्विधीयत॥

[illegible]

लक्ष्मणकाश्यां सुमङ्गलम् ॥ अतिथ्य काले च यथा प्रतीक्षेत तिथी नूक्तो ॥ काश्यां कालं नथा जातं भाग्यवान् स प्रतीक्षते ॥ कलिः कालं कृतं कर्मत्रिकुल कर्मिणी रितम् ॥ एतच्च यं न प्रभवेदान् न्यवन
वासिनो ॥ अन्यत्रा तर्कितः कालः कलियुगस्य संशयम् ॥ कालादभयमिच्छेत्ततः काश्यां श्रये दुधः ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे काशीखण्डे योग्यवर्णननामैकचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ४१ ॥ ॥ अ
गस्त्य उवाच ॥ कथं निकटः कालो जायते हरनन्दन ॥ तानि विज्ञानि कतिचिद्ब्रूहि मे परी पृच्छतः ॥ ॥ कुमार उवाच ॥ वदामि कालविज्ञानि जायंते यानि देहिनां ॥ मृत्योर्निकटमापन्ने मुने तानि नि
शानय ॥ याम्यनासा पुटे यस्य वायुर्वाति दिवा निशं ॥ अखण्डमेकतस्यायुः क्षयत्यदत्र ये राहि ॥ ब्रह्मो रात्रं च होरात्रं च वायुर्ब्रह्म हति सन्ततः ॥ अयमेकश्च तस्य हजीविता वधिरुच्यते ॥ बहिर्नासा
पुटयुगे दशाहनि निरन्तरं ॥ वातश्चेतसहस्रं कोतस्तदा जीवेद्दिनत्रयम् ॥ नासावर्त्मद्वयं हित्वा माते विश्वा मुखा दहेत् ॥ शंसे दिनद्वयादवाक् प्रयासांतस्य चाध्वनि ॥ सूर्यसप्तमरात्रिष्वेजन्मर्क
स्य निशाकरे ॥ पौष्णः सकालोऽयुषो यदा यास्यो रविर्बहेत् ॥ अकस्माद्भासते यस्तु पुरुषं कृत्स्नपिंगलम् ॥ तस्मिन्नेव क्षणे रूपं सजीवेदत्तरक्षयम् ॥ यस्य बीजमलं मूत्रं शतं मूत्रं मलं तु ॥ इहेकम
पते यस्य अहंतस्यायुरिष्यते ॥ इन्द्रनीलनिभं यो म्रिणा गहनं संवेष्यते ॥ इतस्ततः प्रसृमरं यस्यासंनसे जीवति ॥ व्यभेद्विचारि पूरां स्य पृथ्वीकृत्य दिवाकरम् ॥ पृथ्वीनापीन्द्रवापंचयस्येत्थणा
सजीवित ॥ अरुन्धती कुर्वन्नेव विलोस्त्रीणि पदानि च ॥ आसन्नमृत्युर्ना पश्यच्चतुर्थमातृमण्डलम् ॥ अरुन्धती भवेत्तिका ऊवो नासाय मुच्यते ॥ धितोऽयदानि संवर्धयेत्तत्र प्रोभातमण्डलम् ॥ वेति नी

लादिवर्णस्य कद्रुपादिरसस्य हि ॥ भक्त्या दयया भावं घृणामासे न समस्त्युभाक ॥ घृणामास मृत्योर्नर्तव्यः करौ घृणस नारदाः ॥ अयं तिस्रस्तं तद्विद्या ज्ञानात् पञ्चनः ॥ तैः त्रैलोक्ये
 नीली नानं भवति चेत् ॥ तर्हि कीताशने गरीषये मासि बुजे नरः ॥ संप्रहृते निधूवेने मध्ये न क्षीति चेन्नरः ॥ तिष्ठितं पंचमे मासि यमराजा तिथिर्भवेत् ॥ इतः सारस्वत रदा त्वे वरौ यः सार
 कम् ॥ प्रयाति पतितस्या पुः घृणामासे परिसंध्य कम् ॥ सुप्ता तस्यापि यस्या भुहृदयं परिभुष्यति ॥ चरणौ च करौ वापि त्रि मासं तस्य जीवितम् ॥ प्रतिविम्बी भवेद्यस्य पदं खण्ड पहा कृतिः ॥ पंशावा
 कर्दमे वापि पंच मासान् सतीवति ॥ छाया प्रकस्यते यस्य देहं धेपि निश्चले ॥ कृतान्तद्रुता वन्धनि चतुर्थे मासि तन्नरः ॥ निजस्य प्रतिविम्बस्य नीराज्यम्बरकादिषु ॥ उन्नमां रययश्च तस्मान्
 न विनश्यति ॥ मतिर्भुष्येत् सवले घाणी धनैरेवं निश्चिन्ते ॥ रातौ च सुष्यं वापि दिवा च दौ दिवा करौ ॥ दिवा च तारका नित्यं रात्रौ चो मवितारकम् ॥ युगपच्च चतुर्दिक्षु शक्रको दराडमराडली
 ॥ भूरुहे भूरुहाये वा गंधर्व नगरालयम् ॥ दिवा पिशाच नृत्यश्च सते पंचत्वहेतवः ॥ सर्वभूतेषु चिह्नेषु यथेकमपि वीक्षते ॥ तदा मासा वधिं मृत्युः प्रतीक्षते न चाधिकम् ॥ भूरुहे भूरुहाये वा गं
 धर्व नगरालयम् ॥ दिवा पिशाच नृत्यश्च सते पंचत्वहेतवः ॥ सर्वभूतेषु चिह्नेषु यथेकमपि वीक्षते ॥ तदा मासा वधिं मृत्युः प्रतीक्षते न चाधिकम् ॥ करावरुद्रभवराश्रुणाति नयदाधनि ॥
 स्थूलः कृशः कृशः स्थूलस्तदा मासा विवर्तते ॥ यः पश्येदात्मनः छायां दक्षिणां स माश्रिता ॥ दिनानि पंचजीवित्वा पंचमुपयानिसः ॥ प्रोद्यते भक्ष्यते वापि पिशाचा सुरवायसे ॥ भूतेः प्रोद्यते

१५३

भिर्यधैर्मासु त्वसु करौ ॥ शरैः करौ काकैः श्येनैरम्बतैरेव कैः ॥ स्वप्ने सजीवितं त्वत्कावर्णनैय समीक्षते ॥ गंधपुष्पांशुकैः शोणैः स्नानं भूषितां नरः ॥ यः सारस्वत रदा त्वे वरौ यः सार
 धिनश्यति ॥ पंशु राशिचवल्मीकं यूप दराडमथापि वा ॥ योधिरो हतिवै त्वमे स घृष्टे मासि नश्यति ॥ रासभा रूपात्मानं तैलाभ्यक्तश्च मुरिडतम् ॥ नीयमानं दमातां योऽप्येव मृत्युः
 च गोनरः ॥ तराणि शुक्रकाष्ठानि घृष्टे मासि न तिष्ठति ॥ लोह दराडधरं कृष्णं पुरुषं कृष्णवाससम् ॥ स्वयं यो ग्रस्थितं यश्च तस्य त्रीन्मासान् तं घयेत् ॥ काली कुमारी यस्वप्ने वधीयादा रुपा
 शकैः ॥ समासेन समीक्षेत् न गरीशमनोपि ताम् ॥ नरो यो वा नरा रुको याया त्वाची त्रिशं स्वयम् ॥ दिनैः सपश्चमेरेव यश्च तस्य मनीषुरीम् ॥ कथं रोपिव दान्यः स्याद दान्यः कृपणो यदि
 ॥ प्रकृतेः त्रिकृतिश्चेत्स्यात्तदा पंचत्वमृच्छति ॥ एतानि कालचिह्नानि सत्यन्यानि वक्तव्यानि ॥ ज्ञात्वा भ्यस्यन्तरो योगमथ वा काशिकां श्रयेत् ॥ न कालवचनोपायं मुनेन मया म् ॥ विना मृत्यु
 श्रयं काशीनाथं भूर्भुवोऽस्त्येव ॥ तावदुज्जति पापानि तावदुज्जय मोहयः ॥ यावद्विधेश शरणां नरो न निरतो बुजेत् ॥ प्राप्नोति विधेश्वरा वासः पीतो न रवहा पयः ॥ सृष्टि विधेश्वरा वासः कस्य याती
 न वयं तान् करिष्ये कृपितः कालः किं काशीवासिनां नृणाम् ॥ कालः शिवः स्वयं करोयत्र मंत्रोपदेशकः ॥ यथा ययाति शिशुना कोमारं च यथागतः ॥ सत्वरंगत्वरं तदयो दनं चापि दातुं कम् ॥ याव
 त्त्रिजरां कानि पीवन्नेन्द्रिये देहवम् ॥ तावत्सर्वफलं रूपं हिता काशी श्रयेत्सुधी ॥ अथानि काल लक्षणानि तिष्ठन्तु कलशे प्रव ॥ जरेव प्रथमं लक्ष्मि विव्रं तत्रापि भीर्नहि ॥ पराभूतो हि जरया स

१५४

वैश्वपरिभूयते ॥ हततारुपमाणि कोधन हीन पुमानिव ॥ सुतावाक्पुनर्कवति पत्रीप्रेमापि मुच्यति ॥ वां धवो नैव नम्यंते जराभे सितं नरम् ॥ अशिरं जरा दृष्टा द्रव्ये विदिश ॥ म
 वेत्त रासुखं निर्यप्रणयि न्यपि कामिनी ॥ न जरा स दृष्टो यो धिर्न दुष्यं जरा समम् ॥ कारयिष्यमानस्य जरे वमरां नुरागम् ॥ न नीयंते तथा काङ्क्षितं पसा योग्यं कृतिभिः ॥ यथा विरेण कालेन का
 शी वासादिनीयंते ॥ विना दानेर्धनाय सौर्विना वृत्तजयादिभिः ॥ विनाति पुरण सन्धौ रैः कः काशी प्राप्नुमी हते ॥ काशी प्रप्तिरियं योगः काशी प्रप्तिरिदं नयः ॥ काशी प्राप्तिरिदं नयः काशी प्राप्तिः
 शिवं कता ॥ कति कोय कालं काजरा किञ्च दुष्कृतम् ॥ कारुजः केः नराया वाशिता वाराणासीपुरी ॥ कलिस्थाने ववाधेत कालस्ता ॥ अजिघांसति ॥ एनांसितांश्च वाधंते येन काशी समाधिना ॥
 काशी सनाधिना येन येन विनोश्चरोचितः ॥ तारे दैवान्माश्रित्य ते मुक्ताः कर्मपाशतः ॥ धनिनो न तथा सौख्यं प्राप्नुवन्ति नराः क्वचित् ॥ यथानिधनतन्काशं लभन्ते नु खनययं ॥ वरं का
 शी समावासीनासीनो पूस राम्परम् ॥ दुष्टानं लभते पूर्वः सुखांतं लभते परः ॥ स्थितोऽपि भगवानीशो मन्दरश्चा रुकन्दरम् ॥ काशीं विनारं तंता पदिवो दासं यो धितान् ॥ ॥ इति श्री कं
 दपुराणे काशी खण्डे कालं जानवलोपायो नामाद्विचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ४२ ॥ ॥ अगस्त्य उवाच ॥ दिवो दासं नरपते कथं देवस्त्रिलोचन ॥ काशीं समाजयासासं यथा ॥ नरा
 रात् ॥ एतदाख्यानमाख्ये हि तृणां प्रमुदयद ॥ ॥ स्कन्द उवाच ॥ मन्दरं भगवान्देवी वल्लभो वाक्यगौरवान् ॥ मपसा तस्य संतुष्टो मन्दरस्यैव भूभुजः ॥ गते हि मन्दरे देव मन्दरं तिष्ठ

१५४

दम् ॥ गिरिशेन ससंजगु रपि सर्वे दिवो कसः ॥ क्षेयणि वे स्वानी ह्यक्ता विरुरपि सिते ॥ प्रयातो मन्दरं पत्र देव देव उमापति ॥ स्थानानि गारापत्यानि गरो शोपिततो बुजेत् ॥ हिता हमा विविषे च गतवा मन्दरं प्रति ॥ स
 र्वो रणि संत्यज गतश्चायतना परम् ॥ स्वस्वस्थानं क्षितौ मत्कायपुरमेपि तिर्ज्जरा ॥ गतेषु देवसंघेयु पृथिव्यां पृथिवीयति ॥ त्वकारं नमं निर्वृद्धं दिवो दासं प्रतापवान् ॥ विधाय राजधानीं स वाराणासां सुनिभला
 म् ॥ एवं च केन हावुर्द्धिः प्रजाधर्मैरापालयन् ॥ स सूर्यवत्प्रतिपत्तो हृद्दं हृदि नेत्रयोः ॥ सोमवत्सुहृदा मासीन्मानसेषु स्वकेष्वपि ॥ भवराजमावराजलवलोदरां कलयन् ॥ पलायमानो रोर्लोकिशत्रुसे
 न्यवलाहके ॥ अधर्मराजवजातो धर्मो धर्मविवेचकः ॥ अदरण्यान्मरायं चाजादराणांश्च परिदण्डयन् ॥ धनभय इवाशीभीतपरण्डाराय नेकशः ॥ पाणी वपाशयाश्च के वैरिचक्रं विदूरतः ॥ सोभूतपुराण
 जनाधीशारि पुरास समर्द्धनः ॥ जगत्पारा समानश्च जगत्प्रीतानतत्परः ॥ एजराजः स एवासीत् सर्वेषां धनदः सतां ॥ स एव हृदमूर्तिश्चैषि सूरिपुमा धरो विष्वेयां सहिदेवानां तपसां रूपधृग्यतः ॥ विश्वे
 देवास्तत्सुदा सुवन्ति च भवंति च ॥ असाध्यः सहिसाध्मानां वत्सभ्यो वत्सराधिकः ॥ ग्रहाणां विग्रहधरो द्रष्टो जघनरूपभाक् ॥ मरुमणमगणय सुषितां लोषयन् गुरोः ॥ सर्वविधाधरेष्वपि ॥ अगर्वा ने वगन्ध
 वी नय के निजगीतिभिः ॥ रक्षुर्धराक्षां मितद्वर्गस्वर्गसाधनम् ॥ नगानां सिचक्रश्च तस्य नागवलीयसः ॥ दनुजा मनुजाकारं हत्वा तं त्रिषे विरे ॥ जाता ये सुचरा वस्थां गुह्यकाः परितो नृप ॥ संतो
 ष्या महे राजन् सुरास्त्रां भुरैर्भवे ॥ वरं यतस्त्वद्वियये सुरा वासोपि दुर्धमः ॥ अशिक्षयत क्षितिपते रिह्यस्य तु रज्जुमान् ॥ आश्रयश्चागुगामिर्त्वा पावमाने पथि स्थितः ॥ अगं जानु यस्य च गजानु

जवर्मसवर्मराः॥ अजस्रदानिनोऽष्टभुवंनामपिदानिनः॥ सर्वो जिरेचवोद्यारोपाधारश्चरणाजिरे॥ नयस्यशास्त्रैः शस्त्रोत्त्रैर्विजिताः केन कुत्रचित्॥ ननेत्रत्रिघयेजनादिधमेयस्यभूतः
 सदानदास्तदाहेशास्तदानयाप्रदायनाः॥ कलावनेकएवस्तित्रिदिवेपिदिवोक्तसाम्॥ यस्यक्षोणिभूतः शोरापाजनाः सर्वकलानयाः॥ एकएवहिकामोक्षित्वर्गसोऽविचर्जितः॥ साक्षात्
 अस्तवकामाहितदुवि॥ तस्योपवर्तनेयेकोनश्चतोगोत्रभूतकचित्॥ स्वर्गस्वर्गसदानीशोगोत्रभूतपरिर्कीर्तितः॥ क्षयीचतस्यविवयेकोप्याकर्णिनकेनचित्॥ त्रिधिरूपेक्षयानाथः मयोपदि
 क्षयीक्षते॥ एकैकेवप्रहासंतिदेशान्तस्यानवप्रहाः॥ हिरण्यगर्भः स्वर्लोकेप्येकएवप्रकाशते॥ हिरण्यगर्भः सर्वेषां तस्योपाणामिहालयाः॥ सप्तान्धएकस्वर्लोकेनितराभासतेभुवाम्॥ सदे
 राडकाप्रतिदृष्टवक्षश्चात्तपुरोक्तसाम्॥ साप्ताचयथास्वर्धस्तस्युप्यपि सदृशः॥ एकैवयस्मावैकुण्ठिनस्ययथाकराशतम्॥ अतीनयश्चतुर्मातराजपुरुषाः कचित्॥ गृहेष्टहेत्रधनं दानाक
 एकोलकापतिः॥ दिवोदासस्यनस्येवंकाश्योराज्यप्रशासकः॥ गतमेकदिनप्रायंशरदामयुताष्टकम्॥ गीर्वाणानुपतीकारंयथातस्यविकीर्षकः॥ गुरुनामंत्रयंस्वर्गवर्षशस्त्रार्थशामिनः॥
 भवाद्दशमिदमुतेवायशोधर्मचरिणाम्॥ विबुधाविदधत्येवमहतीवापदानतीः॥ यद्यप्यसोधराधीशोबधिनोऽर्द्धराध्वरैः॥ तानध्वरभुजोभ्यन्तं तथापिसुहृदोवते॥ स्वभावएवद्विषतांयो
 कयोस्मिन्नुता॥ वलिवाणदधीव्यापैरपराङ्मिमन्त्रते॥ अंतरायाभवंत्येवधर्मस्यापिपदेयदे॥ तथापिनमिनोधर्मोधर्मधीहिर्बिभुच्यते॥ अधर्मिणः समेधंतेधनधान्यसमृद्धिभिः॥ अधर्मी

१५५

देवचपरं समूलं यां त्यधोगतिम्॥ प्रजापालयतस्तस्य पुत्रानिवनिजौरसान्॥ रिपुंजयस्यमाकोपिवभूवाः धर्मसंयतः॥ पादुरापवेदिनस्तत्रात्रिशत्पूजितचेतसः॥ चतु
 रोपापवित्तस्यनरुर्विविदुःसुगाः॥ बुद्धिसंतोपिविवुधाविप्रतिं कर्तुमुद्यताः॥ मनागपिन संशोकरपकर्तुतदेक्षितुः॥ एकपवीधताः सर्वउमांसस्तस्यमणले॥ नारीशुकवि
 नेवासीदयतिव्रतधर्मिणी॥ अनधीतीनविप्रोभूदभूरोनेववाहुजः॥ वैशेषधनज्ञोनेरासीदर्थोपाज्ञनकर्मसु॥ अवन्मवृत्तयश्चज्ञाद्विजशुश्रुधारास्त्रिमा॥ तस्यराष्ट्रेस
 मभवद्विदोदासस्यभूयते॥ अविज्ञतबुधचर्यामशष्टेवसचरिणः॥ निर्यगुरुकलाधीनावेदग्रहणमथरा॥ निस्पृहग्रामवार्त्तासुवेदधर्मानुसारिणः॥ सर्वसङ्गविनिर्मु
 क्तानिर्द्विघानिःपरिग्रहाः॥ वाञ्छनकर्मक्षणाद्यापतिनोयश्चनिस्पृहाः॥ अन्येतुलोमजमानप्रतिलोमनवाअपि॥ अवारम्ययतोदृष्टसमावर्त्मनतत्पुत्रः॥ अनपत्योनत
 प्राष्टेधनहीनोपिकोपिन॥ अहृदसेविलाकंचिदकारात्तभाक्केन॥ नवाचाद्येनैववाचाटावंचकानो नहिंसकाः॥ नपावणानवेभराणनरागीनचशोणिकाः॥ श्रुतिघोनेहि
 सर्वत्रशास्त्रवादःपदेपदे॥ सर्वत्रसुभगातापासुडामंजुलगीतयः॥ वीशावेराप्रवादाश्चमृदश्चमधुरास्वनाः॥ सोमपानंविनान्यत्रपानगोक्षीनकर्मिणः॥ सांख्यशिक्षण
 ऐवाद्येनैवान्यत्रकथंचन॥ नदुरोदरिकोयत्रनाधमर्णानतस्करोः॥ पुत्रस्यपित्रोपदयोः पूजनं देवपूजनम्॥ उपवासोव्रतं तीर्थदेवतासुवनं वरुणा नारीणां वृत्तिपद

730

[illegible]

[illegible]

अकृत्व न च ॥ जितपीयूषमाधुर्याः कार्गीरुवनसन्दर्भाः । अथाकर्थाहमृदितागिनिष्ठागिनिजाग्निर्वा ॥ ॥ दवदवडवाव ॥ अथिथियतमणेवि । वृद्धागमृत्तगीकवे ॥ अथाधितामिति तवा ।
कार्गीरुवाकथताधुना ॥ त्वं जानामि मया दधि । मम यत्कृतमहद्वृत्तं । अहं कृत्वा पूर्वमव्यक्तं । वक्ष्यामि भक्तवत्त ॥ यितामहस्यवचना । दिवादासमहीयती । धर्मगणसतिपूजा । कडयायाविधीयता ।
तां ॥ कथं मया जाधर्मिष्ठ ॥ पुत्रापालनतत्पत्र ॥ विद्याश्रुतयूनः ॥ कार्गीरुवादासा महीयति ॥ अथर्ववेदिनायमा । द्विष्टस्यान्ततत्रस्य ॥ तस्मात्तर्कययामीणं । यमुजानां विद्याजयता ।
धर्मवत्मान्ममवर्गा । याविष्टीमनूपाववत् । तमेवहायतविष्टीं । यमुजयं मवत्तनि ॥ विनाक्किदणतैरुयं । तालादधिहमृत्तह । मयेवहियतत्र ॥ अथियधर्मधुनश्च ॥ नञ्वातमातेको ।
म । वत्तं मृत्तुर्जिघांसति । बाधयस्तुतवाधक । धर्मवत्तमृदय ॥ ॥ तिस्रस्क्रियन्तवा । यागिनीवक्रमग्रह । ददगातिमहोर्द । ॥ अथदवासावर्कतं ॥ अथदवासावर्कतं । अथदवासावर्कतं । अथदवासावर्कतं ।
महामूनायागिनीवृत्तमाहूय । जलोवायमिदं हन ॥ सत्तनं यातयागिन्या । ममवाजागसीयुर्वा । यत्तवाजादिवादासा । बाधधर्मगणस्तुतं ॥ अथर्वविष्टतः ॥ कार्गीरुवादासा । यथाहर्षं । यथाहर्षं । यथाहर्षं ।
तथायववत्तया । यागमायावत्तविता ॥ यथायूनतर्तवीरुय । युर्वावाजागसीमह । ॥ तिस्रयामियागिन्य । कथाद्विष्टविधीयतां ॥ ॥ तिस्रसादमासाय । गणसर्तगिनमावत् । अथयववत्तया ।
निर्याता । यागिनीनाम्न । कृतशाययावाकागमाविध्य । मनसायतिवत्सा । यत्तवत्तं । राधमाण । यागिन्यस्तमूदाविता ॥ अथयववत्तया ॥ अथयववत्तया ॥ अथयववत्तया ॥

श्रीमदानन्दकान्तः॥ अथ मन्त्रा मन्त्रालाहा वरुतातादिदुर्लभः॥ जिनप्रनामसम्मान कथाकाणी विलाकनं॥ इति मन्त्रमनाऽमयागितीनां निकुन्तु मन्त्रमन्त्रादि कुंजात्॥ तरुमिदं मन्त्र
 धृष्ट्याणवगन्तयनातिथ्यमन्त्रैरुपलुपितः॥ इति श्रीकन्दपूजाकाणी खण्डकाणी चर्चननाम वरुतादिगणितमाध्यायः॥ ४४॥ ॥ कन्द उवाच ॥ अथ मन्त्रागिती वन्द्यं दूनादृष्टि
 मन्त्रैव मन्त्रादीर्घनिर्मोणं यगणं सरुलाविर्ता॥ दिष्ट्यामादमालानां यताकाष्टलयलवाऽसादवर्द्धमार्गस्तु याकृताक्षयगीविव॥ वक्ष्ये मादमागिद्वे विद्वत्किंमन्त्री विरिहं मन्त्रील
 मयिद्यमा मदीक्षमाणं मुनिर्मर्तः॥ दवर्तमाययाकृष्टं धर्मकार्यटिकाविर्ता॥ विधायकाणीमविण आगिनी वक्षमकमरु॥ कादिद्यमगिनीरुता काविद्यानामयमिनी॥ काविद्वरुदसे विन्त्री
 काविनामायवासिनी॥ मालाकावदधूऽकावित् काविनायेतमन्त्रनी॥ मूक्तिकर्मविवाचका यवाके यथाकाविद्या॥ वक्ष्यावकाविद्वरुदसे कयविक्रयवर्द्धना॥ काउकाविथरुतकावि द्दमीका ३०
 जीवकावम॥ एकावन्तयकुगला तन्वाणनविग्नायथा॥ अथवावपूवायका यवावीणाधतारुवतु॥ मृदमवादनकात्या काविनालकलावरी॥ काविनुकमपित्तवजा काविमौक्तिकयुक्तिना॥
 मन्त्रनागविधिनात्या काविद्वरुदवलावला॥ आलायासुसकुगला काविद्वरुदकाविणी॥ वंशविवाकृणदका वक्षुमार्गपवतना॥ काविनाकुमवक्षुवतु पृथिवीवन्वदूना॥ अथ मन्त्रागितीनां
 यवाक्यन्युववमरु॥ काविनुकनीधिवरुणा लक्षणनिविदकिवा॥ विप्रलखनलेयुष्ठा काविऊनमनादना तणीकनणमकुका काविकयनवाजका॥ पुटिकासिद्धिकाविनु काविमंजनमि

द्विदा॥ काहुवावविद्वन्वाया यादुकासिद्धिदायका॥ अथिर्मरुजलकर्त वाकुमर्कवायालकयतुखवनीर्धयोकावि दद्वन्वर्धनादयो॥ काविनाकर्षणीसिद्धि ददावृष्टाटनयना॥ कादिनिः
 गङ्गामोदर्थ युवविकविमहिनी॥ विरिक्तार्थयकौदोवित् काविऊतिऽकलावरी॥ इति मन्त्रमनाऽमयागितीनां निकुन्तु मन्त्रमन्त्रादि कुंजात्॥ तरुमिदं मन्त्र
 गिद्याकनिर्गयुमि॥ नक्षिद्रनक्षिद्रकापि न्यविघ्नविकीर्षकऽरुतऽसमयताऽमर्वा थागिन्वावन्वावाङ्किताऽरुतऽसमयताऽमर्वा थागिन्वावन्वावाङ्किताऽरुतऽसमयताऽमर्वा
 द्विदऽ॥ कष्टयुनऽगकृयातुम्भुं म्मिनाधरुविग्रहऽमून्यच्च विरिक्तताकि र्थागिनीरुविदमून॥ यहुविनाघिजीवामो नकुकाणीविनागणऽपुष्टुवृष्टिसरुख जीविकानाधरुवकऽ॥
 काणीरुवतुकादूना यून्यायवकुपय॥ नायायिकाणी सन्वय तदावयमहामून॥ थागिन्वावन्वावाङ्किताऽरुतऽसमयताऽमर्वा थागिन्वावन्वावाङ्किताऽरुतऽसमयताऽमर्वा
 लक्षधर्मकोमार्थमूक्तिऽकऽकाणीयायद्वृद्धि नयनययिजासति॥ माकातिद्वयकलणीं कुक्कुप्रीकृतमानसऽविमूखायीध्वनास्माकं काणीमदनयूयतऽ॥ समूखारुतितास्माकं कन ४४
 मूतद्वय॥ दिनेऽकफिधयेवच सर्वज्ञधिममयाति॥ विनाकाणीनवमरुयतान्यविलावतऽगङ्गऽकिविधकाणी काविसर्वेनगावना॥ गीरुववदिजानीयादतस्या यनमीरुतऽरुतऽ
 निश्चित्यमनसि गीरुवानन्दकान्तः॥ अथिद्यमगितीवर्क कथाविनाययावर्तः॥ ॥ यास उवाच ॥ इति मन्त्रमनाऽमयागितीनां निकुन्तु मन्त्रमन्त्रादि कुंजात्॥ तरुमिदं मन्त्र

[illegible]

यि कृतामनुष्ठा मरुतामिदमात्रयात् ॥ आकृष्ययुज ४ युक्तां तिथिथितियदंशुर्ह ॥ पूजयन्नवमथाव न्नवशक्तिरमात्रयात् ॥ कृत्वायकस्यरुहाया मयवासीनवाकमशरुपजागवर्णकृता म
रुतां प्रियमात्रयात् ॥ इणवादिवरुथंते त्रामरि ४ गकिमान्न ४ प्रत्यकं रुवर्णकृता गतमशरुवर्णनिगि ॥ सप्तर्षिप्रयुक्तुना लक्ष्मकनयमाणत ४ यायांसिदिमरीवत तमिप्रियातिमा
नव ४ वेयकृकयतिवदि तययायाययत्त ४ कृष्यगन्धककय ४ सर्वदापुण्यकृज्जने ४ यायाश्चसाम्बत्समिका य ४ कृष्यदतवकृया तस्यविषययकृति यगित्य ४ कगिगगित ४ अयक
वाकिता ४ सर्वा ४ कृष्यमगिकर्षि ४ तन्नमस्तन्नमायण नवाविघ्नेनवायत ॥ इति श्रीसुन्दरुनालकाणीखलुवाकुष्यष्टिगिन्यागमननामय ४ वत्ताविष्णवाय ४ ४ ॥
कृत्वाव ॥ गतथयामिनीवन्द दत्तदवाघटाव ॥ काणीपरुकिंजिह्वसू ४ पादिनादंशुमालिनी ॥ ॥ दवदवदवाव ॥ सकावत्तवित्तायादि पुनीवावाणमिधुनी ॥ ययकिमदिवादासाधम
मूर्तिर्महीयति ४ तस्यधर्मविष्णवत यथातनुकप्रमदसत् ॥ तथाकृन्नुयराकिष्य मामवस्तुतदर्थ ॥ धर्ममार्गप्ररुस्य कियतयावमानता ॥ सारुवदात्मनानूनं महदतन्वजायत ॥ इव
द्विद्विकालान् व्यवतन्नसम्पत्त ४ तदासानगनीनाना मथाद्याम्बके ४ कवे ४ कामका ॥ बोला रुमाहो मत्सवादकृतीप्रधितो गणनरुवराय कृत्वात्तायिनर्तञ्जयत् ॥ यावत्तमेकिनावूवृदि
यवदमकिन्नमन ४ तावदि प्रादय ४ कपि विषययिवनन्त ॥ सर्वधामिदञ्जकृता त्ववलिषध्ववशिर्ग ॥ अतएवजगच्चकृत्तुवकार्यसिद्धय ॥ नविनादायदवत्ता मूर्तिमन्वायकल ॥ ४ ॥
वृक्षा

[illegible][illegible]

कित्ताकविह। मविनीतिष्ठतवेकं यथायकावर्णदिय॥ धन्यासुलक्षणवेष्टा। यथायककर्मणि। कृदिविवायय॥ कस्येकुक्येवक॥ धिय॥ ॥ दधुवाव॥ सर्वमृष्टकृताकि॥ सर्वमृष्टकृता
 तार्किहृत्। सुलक्षणगुरुवावा। सर्वमसुगुरुवावा॥ यथायकावविजया। यथावेवजयनिका। गुरानन्दासुनन्दाव। कोमदीवयधामिला॥ यथावयकमालाव। यथामलयवालिने। कपुवतिलका
 यद्व। मन्धवावायथागुरा॥ अणाकावविणकाव। यथामलयगन्धिनी॥ यथावन्दनतिष्ठसा। यथामगमदाकमा॥ यथावकाकिलाताया। यथामधुनराशिणी। गद्ययत्येतिधियेव। कनकक॥ यथाय
 मा॥ दृगश्चक्षितकाव। यथाकृतमनायथा। गानविरुहनायद्व। तथाह्वयामुलक्षण॥ अतिधियारुविधीम। यद्वालावद्ववादिणी। अननेवगनीयण। दिव्यारुनगनप्रणा॥ दिव्याम्बनादियगन्धा। दि
 व्यकानसमविता। ममयामसिदेवासं। वक्षस्वमन्धानिणी॥ प्रयायिकाणिनाजस्य। कुमार्योस्त्रिहवर्कनी। अनेवरागनसंयाय। मुक्तिंयाययनूरुमा॥ अनयावर्ककुपुष्पेत्। पुष्पमामिन्वदिने।
 स्नानवन्दितमूर्ये। गीतादकुञ्जविरुया॥ राजपूरीतत॥ दधुवागुरुलावना। वन्दानयरावण। तवविष्वधनयरा॥ वर्कनीकुपुमियाखा। वर्ककुपुमयायती। प्रहस्या॥ यतिमादुरा। रेवि
 यययमानवे॥ डाकनाकेमदवस्य। पुष्पमामिन्वदिने। कार्यासान्वत्सरीयाया। नवे॥ कागीरुलसुरि॥ मृजान्यरिहिरंमर्च। कवेतद्विध्याविडु॥ विध्वनात्वाविध्वनाय। यासादसुमनकिर॥ ॥
 स्तब्धवाव॥ लालाकस्यवमालास्य। मूरुनाकेमवदिज। कथितकमरुताग। गामाद्विह्यनिगमय॥ एतेतत्पुष्पमाखाने। गुरुलालाकनाकेया॥ याधिरिनाकिरुयत। नयानिडावाधत॥ अतिग्री

कन्दपूजा लकागी खड्डकना के सवर्ण न नाम सफवता विष्णु ध्याय ॥ ३० ॥ ॥ कन्द उवाच ॥ गृहमेधाव नूला दानवर्षा यद्दृढ ॥ दानवार्तावधार्य सुवर्षा नाय नूतन ॥ अवि
नासी तस्वयं कृष्ण ॥ कृष्णवर्ण प्रतापवान् ॥ वासुदेव उवाच ॥ मयवर्षा विमृष्टवत् ॥ सासी तिलकं तस्या मत् ॥ कुमारो अर्कवर्चसः ॥ स्वर्णो यिता दं ॥ बाला ॥ सुगीतानां हि कुरुज ॥ अतीव नृपस
म्यवा ॥ अतीव सुमहो बला ॥ अतीव गण्डगुहा ॥ अतीव उरुलला ॥ तादृष्टमानसः ॥ पूजा प्रदणस्तु धर्मातिथिः ॥ कृतवत्कलकोपीन ॥ चतुर्भुजजिनाम्बरः ॥ गृहीतवस्त्रदंष्ट्र ॥ विरक्तो
श्रीसुमखलः ॥ उद्वुल्लसत्कुलमी ॥ मालया ममलं कृतः ॥ गायी चन्दननिर्यस ॥ लसदङ्ग विलयनः ॥ तयसाक्षगमवोक्षा ॥ मृत्तकलनवद्वालन ॥ अङ्गमाम्बरवत्रा ॥ नानदाद्यावकीर्णनी
विश्वकर्मा विनिर्माता ॥ जितस्वर्णयूनीधियः ॥ लङ्घनावर्षसर्व ॥ वितप्रनतकध्वजः ॥ धावद्वमृष्टजलयः ॥ प्रणमूर्च्छितनन्दनः ॥ गम्भः ॥ सनृपसौन्दर्य ॥ गर्वसर्वसुमाजितः ॥ नतनाममूर्तिन
उरुसम्पदयसम्यदं ॥ गम्भस्यतमरिष्याय ॥ विद्वायसमदामृतिः ॥ विवगममजानमना नदः ॥ कृष्णमन्दिनी ॥ कृष्णधदङ्गगच्छक ॥ प्रहृष्टमयनानदी ॥ मधुपर्कणसंपूष ॥ आसनदायवर्ण
तु ॥ कृत्वा कथा विविधा ॥ कृतवत्कलवर्जिनः ॥ कृष्णस्य कर्णकथय ॥ दानवः ॥ साम्बरध्वजः ॥ अयर्थ किं विदया ॥ स्त्रियणा दानवद्वन्द्वन ॥ धायगरुतयटन ॥ सहायनाथवादिप्री ॥ पुनर्जित
नमूना ॥ साम्बा ॥ अतीव सुनृपवान् ॥ मृगावाच ॥ कलकी ॥ वतावलि ॥ सवर्षला ॥ अयककनमूत्रा ॥ कुलीनीलीधर्माधन ॥ नृपमवसमी कृत ॥ विषमयुविमाहिता ॥ अयवा ॥ विरक्तनत ॥ द

[illegible]

नो. दू. म. ह. व. क. न. का. ॥ ना. न. य. भा. वि. द. क. र्त्त. प्रा. घा. त. त. सा. ह. व. र्थ. क. त. उ. द. ह. क. र्त्त. ग. म. न. ४. स. क. र्त्त. ति. का. ह. क. ॥ प्र. ल. प. क. ४. पृ. धि. घा. न. क. प. र्त्त. (ध. न. ४. पृ. ध. क. पृ. ध. क. उ. द. घा. न. न. यो. त. स्मि. न. स. म. य. दा. म. वि. द. म. वि. ॥ क. दा. वि. द. म. हा. वी. वा. ज. ह. व. य. ति. या. दि. र्त्ता. वि. य. ति. म. य. म. ह. र्त्ता. व. र्त्त. व. ४. क. न. ती. क. स. ॥ घा. वा. ल. य. वि. व. त. त. य. ती. य. ति. घ. स. न. ता. पि. ता. ॥ ध. म. र्त्ता. घा. य. त. त. म. ती. व. ध. मा. वा. ध. य. र्त्ता. ॥ आ. वा. पि. ता. ध. म. वि. ता. त. दा. प्र. य. द. क. न. य. या. स. द. वी. स. पि. धा. ना. ४. स्म. लि. का. म. क. य. न. य. ॥ उ. वा. व. व. प. स. न. ना. नो. रा. क. न. वा. ध. य. दा. त. म. जी. आ. वा. ध. य. की. रा. व. न. स. र्त्त. व. य. वि. म. न. र्त्ता. ॥ स्म. न. य. त. या. म. हा. रा. ग. या. व. क. ना. धि. ना. ज. ना. ४. ता. व. क. र्त्त. पि. मा. य. या. ति. या. व. व. त. न. रा. ध. म. ॥ रु. जा. य. ति. य. नि. को. पा. पू. र्त्त. र. क. ता. रु. वि. य. ति. न. स. व. द. ४. व. ति. वि. य. र. क. त. य. ति. ॥ व. र्त्त. व. न. क. य. अ. ल. र्त्त. का. य. मा. दि. ह. ता. म. न. अ. य. व. य. व. ना. द. क. र्त्ता. स. य. द. व. न. स. व. ता. ॥ ॥ न. वि. न. वा. वा. वि. ल्प. म. दा. को. ल. रा. ग. या. म. ति. त. ध. न. ४. ति. ती. आ. वा. ध. य. ति. न. व. ४. दा. दा. धा. त. स. न. य. ति. ॥ अ. न. य. ध. म. व. ना. द. क. र्त्ता. वि. ल्प. ग. न. य. ति. ति. त. य. सा. य. नि. उ. र्त्त. न. त. ति. ग. म. य. वा. म. ति. ॥ घा. य. व. त. ती. स. मा. ना. य. या. मा. द. य. ति. म. न. य. ॥ त. स. य. त. व. द. य. ति. म. व. म. य. न. द. नि. ४. क. ने. ४. ॥ अ. ता. ध. म. पि. य. नि. ह. य. प्रा. य. वि. ल्प. न. वा. द. न. का. नी. पि. र्त्त. ता. ना. ज. न. ना. ना. ग. या. म. य. स. व. र्थ. ॥ य. मा. म. य. रु. वि. य. ति. म. न. वा. य. य. वा. ति. ता. ॥ त. दा. वा. य. त. या. नि. ४. त. दा. न. दा. स. या. मि. वि. ति. ॥ रु. व. की. म. त. म. पी. य. र्त्ता. य. धि. धि. य. ति. व. ता. य. र्त्त. य. य. ति. ता. व. न. म. न. य. पि. य. पि. य. ॥ त. य. कि. दा. वि. ता. रा. वि. र्त्ता. य. पि. य. वा. ॥ त. य. कि. दा. वि. ता. रा. वि. र्त्ता. य. पि. य. वा. ॥

जीनवाधजंरुयकायि नकुलदाघसमुवाडोयदीकणत४कायां तवधर्मप्रियतय। अतिदत्तावनानव मादित्य४ सर्वद४ सता। गकुमावाधयामास धर्मदोय जययय
 आदित्यस्यकधमतां डोयद्यावाधितसर्वे। य४ अथातिनवारुक्क तस्येन४ दयभम्याति॥ ॥ स्कन्दउवाच॥ डोयदादित्यमाहात्म्यं र्मेदपातकधितमया। मयूखादिभ्यः
 यद्विदानींघटाव॥ ॥ दीयदाह्यदिवर्षन॥ धूनायंवनदतीर्थे विषुलाकषुविष्टत। सरुयप्रमिरुगवां सुयमसूदान्। यतिष्ठायामेहानिर्गं गरुसीवदहं।
 नीधमजलवर्ती रुक्मजलदांसदा॥ दिवां वषस रुक्म गतनयुगितंमून। आवाधयंनिर्वसोम सामाधकृतणखन॥ स्वययत्सुतयत किलाजीतायनकम४अतात
 तीवतयसा जहालनितनामून॥ मयूखेसुसमविह खेलायदहनकमे४ततंसमसंततकाल आवाधयार्थदहनं। वेमानिकेविष्णुयद तयज्यगतागतं। तिवयतममद
 मियतजवरुयादिव॥ मयूखाववदयक तियमृद्व मधायिव आदित्यस्यतवादिता तीवयथकितानेव॥ तस्यवेमदसांवाण सुयानीणसुयाविषा। वकम्यसाधमाकीवा
 लायंसववावनी॥ मयूखेआत्मायजगता वदयुयविषयत। सववतकालयिता कानसुतारुवदिरु॥ जगद्वक्त्रसोमूयो जगदानेधरुक्कन४जगदार्थमृतयार्थयात४यातअ
 वाधयत्॥ तमाधकृतययित मयूखदधदिनदिन। प्रमार्थयवित४याणीन् याविजातंसमद्वनत्॥ उदितश्वादितादित्य मसंयातकुमायूयम४उदयानुदयतस्मा दमार्ककान

१३८

नववि४॥ अतिद्याकूलिनीविष्व दयनविष्वव४स्वर्य। विष्णुजातावनदाहं मज्जमतिमनमय॥ मयूखमालिनगकु बालाकहिसुनिधने। सनाप्रिविस्मितात्मानं विसिस्मायतय
 प्रति॥ उवाचवयसन्नामा श्रीक४४यणनारिहृत्। जूलितहावनयूहि घूमनमरुसान्नि४य॥ निरुद्विद्यवर्हिता दुःप्राधानसमाधिता। नडायाहवव४गरी द्विजिन्कायक
 त॥ काशीरुतनुर्तक्ता गिव४यस्यर्णयागिनो। महातयसमूहूत सनायामृतवर्हिता॥ ततडनीलयविकलावनविश्वलावन४। तस्यादयमिवयाय्य प्रोपयद्गुजिनीवनी
 ॥ यविद्ययतसनाय सुयन४स्यर्णनादिजा४। अययहितसस्यया वृल्ललासयथामूनत्॥ मिथानयातिथीकृत्य यादयत्यकमयत४दणुवत्यणनामोवे सुखाववधिनकिन॥
 ॥ ॥ नविनूवाच॥ दवदवजगतयितविरु रुयसीमरुवर्ददरुय४। रूतनाथरुवरीतिहानक त्वानतास्मिनतवाकितयद॥ वल्लवृणमुठवृजटहन शकदकगततलु
 मतन। मन्मन्मन्मन्निवायतनिव त्वानतास्मिनतवाकितयद॥ नीललाहितसमीहितार्थद दकलावनविनूयलावनायामकणययुयागनागन त्वानतास्मिनतवाकितयद
 ॥ गव्वीवहितगव्वसर्वग स्वर्नमानेसूवदायवर्गद। अन्धकासूवविधाकयदिन त्वानतास्मिनतवाकितयद॥ गकवायनिनिजायतयत विश्वनाथविधिदिन
 यविदिताखिलहित त्वानतास्मिनतवाकितयद॥ विश्वदूयवदूयवर्जित वक्रजिह्ववहितिहामृतयद। वायनाविषयदूवदूवग त्वानतास्मिनतवाकितयद॥

तिक २७ लह खंडाणवनरुणी लु रुजग। कामरुतयधुयतमरुधन त्वनितास्मिनतवीकृतयध। अम्वकषिपूत्रसुदनधन जाणकषिनयनययीममा। कालकूटनेदनाक
 काकक त्वनितास्मिनतवीकृतयध॥ ॐ हं यवीधमाहं। मृतीधवीमृजालिकान। अथदुष्टावधीतात्मा। निववामाध्वनिणी॥ ॥ अविनूवाव॥ अविहृदीयधनवीयूजवणीमी
 नी। रालकलीवहतिथयधतिथवीण॥ जन्माकनयिनजनीकनवान् लखां न॥ औत्रयत्यतितनीकिलतस्ययून॥ श्रीममलसकलकिलिषहलवाह श्रीममलमकलदान
 वदयहकि। श्रीममलखिलमिदयविद्याहिविध्वं विध्वनिहमसिविधजनस्यकपी॥ त्वपालयिषुसितथयलथयिहकी त्वनामकीर्तनसंमूलसदकपुण्य॥ आतस्वतीहनातेपा
 तफकूलवृक्षान् मातरुवानिरुवतीवगनाहिरुदी॥ मसावेहानिनिगनन्यामिहास्तिनाया धन्यासुप्रवशुवनकतप्रवमाना॥ यत्वास्मिन्नसतरीसहजयका म काणापूरीस्ति
 तिमातीमतभाकलक्षी॥ तन्मस्मन्नस्मन्नहनाभूतप्रदयुद्धी त्रिवाणनकणविचकणयाप्ररुतान्। मातरुवीधियूगलं विसर्लद्विद्विस्त्वं यस्यास्ति सप्रवर्तनसकलं कवस्त्वं॥ था
 नामतजपतिममलगेनिनिर्ह सिद्धयुक्तनयनिमू॥ तितस्यगर्भ॥ त्वं विवदजननीयणवचयुधा माययासित्वमिहवेद्विजकामाधन॥ त्वं योहतिप्रथमिहाखिलकर्मनिच
 त्वं हस्वधासिसूनन॥ पिहहृदिहृदु॥ गेवीत्वमवगणिमोलिनिवधसित्वं सावित्रसित्वमसिचकिनिवावलक्षी॥ काण्या त्वमसासंयुधिनिमाकलक्षी स्त्रीमगवण्यमिहमम
 ल

१३८

लोनेवेनात॥ सुत्वतितास्मन्नहनाध्वनीवणीरु। श्रीममललक्षकमहासुवननरुन॥ अथवीवदवमसकतयत्रित॥ अणमाहकी मरुवसविता। निवथा॥ प्रवरुता॥
 त॥ अथउवाव॥ उलिष्ठाहिरुदक यमनास्मिमहामत। मिमन्नयणानिर्ह यथाप्येतवनावन॥ मममूर्तिरुवान् सूर्य॥ सर्वस्मोरुवसर्वग॥ सर्ववीमहसीनाणि॥ सर्वेषां सर्व
 अमर्षित॥ सर्वेषां सर्वद॥ त्वनिरुक्तानं त्वनिवाकन। त्वयानामादिउ॥ यथा यदष्टकमूदीवित॥ अननमायविषुय नवाभरुकिमायति। अष्टकममललागेया ममललक्षकसं
 किलि॥ अननममललागेनिर्ह सुत्वाममलमायति। यउ॥ यथाष्टकसूर्य ममललक्षकमवव॥ अतस्कां द्वययुय महायातकनागनी। दूवदगाकवसुधि अयनिर्हिनवोरुम॥
 विप्रस्यविप्रुद्धात्मा काणायायतिद्विर्ली। अननअययुमन अयनयवहृदुरि॥ अथवेनदिनीयार्थ कालितीनासंगय॥ नतस्यदहिनादह जाउवितकलप्रसिति॥ वि
 कालीयाजयनिर्ह मतस्कायद्वयपुर्। किजकेवहुरिस्त्वं श्वरुलपीयदेनृणी॥ अतस्कायद्वयदद्यात् काण्यानेप्रसीधिवी। तम्मासर्वययत्न मानवेमाककीकिरि॥
 अतस्कायद्वयजय। यथास्कायनकन॥ ययश्चावथावव सर्वप्रवनावन॥ तदावथासुवादस्मा त्रिधययजनारुवत। समृद्धिमायमहती पूयवोवतीमिह॥ अक
 निवर्णमायति जयकाजमिदद्वय। अन्यवृणसकाध्व एहनाजदिवाकना त्वयायतिष्ठितीलीनं गरुक्ष्वनसंक्रित॥ सवितरुकिरावत सर्वसिद्धिसमाधेक॥ त्वयाग किमाला

हि. धाम्नायुक्तकालिके ४। यतश्चिद्विषयवर्तमानं सर्वरावतकास्तत्र ॥ गरुडीयवर्णायां ततालिङ्गमवाप्स्यति ॥ अर्धधित्वा गरुडीयं स्नात्वा यश्च नयनवः ॥ न जातु जातमना ॥
 ज ० वधूतकल्पवृक्षः ॥ वंमविमलतागिरी ॥ नावीवायनूथाधिवा ॥ वेणुपुष्पकलीयार्था ॥ मूयाषण्णयवाय ॥ महायवा ॥ ४४ ॥ मयूय ॥ दूकूलरुद्रणादिदिशि ॥ वायो जागवर्णकलाः
 गीतकृतकथा ॥ दिशि ॥ कूमा ॥ कूमावी मयूय ॥ द्वादशकृदनादिदिशि ॥ सशाययवमानदी ॥ दत्तात्रेयायिददिशि ॥ हामकृत्वा विधानं ॥ जातवदसं ॥ त्वय ॥ अष्टाश्विनता ॥ दि
 ध ॥ तिलाश्राकृतिरिदिशि ॥ १४ ॥ ग ॥ १४ ॥ मिथुनदत्ता ॥ वाक्पणायकृद्विना ॥ अद्ययाममलकृत ॥ सूषाले ॥ दि ॥ नम्यती ॥ साजयितामदाहने ॥ ४ ॥ प्रीयतमिदं लम्बवो ॥ ४४ ॥ ममलं समूचा
 र्य ॥ प्रातः ॥ हत्वा यवावर्ण ॥ नदूरुगत्वमाप्नोति ॥ नदाविदं कदावन ॥ नवसन्तानविकिर्ल ॥ १४ ॥ ग ॥ दि ॥ किं न जायति ॥ सुविधयं न योप्राति ॥ ननायाधिद्विथागराक ॥ यायानिविलयं ११०
 यानि ॥ दूरावलिधनस्यत ॥ अर्धविधायस्यत ॥ कृतेतममलवर्ण ॥ एतद्वायकनणात् ॥ कनूयत्तजानिउचित ॥ कूमावीविन्दतयर्क ॥ गुणनूययर्तयति ॥ कूमावायिवर्णकृत्वा
 विन्दति ॥ नुयमूकमो ॥ सन्निवगानिवकाण ॥ धनकामयदानिव ॥ नायूयजुविद्वानि ॥ ममलवतुल्यता ॥ कर्तव्यावादिकीयाया ॥ माधोतस्यांति ॥ १४ ॥ सर्वविद्यप्रणात् ॥
 सदाकाणीनिवा ॥ सिरि ॥ अयनं धूमालवन्नि ॥ तववायतयस्यत ॥ मयूया ॥ एवयदृष्ट ॥ नवदृष्टकवेवर्ण ॥ मयूयादित्यं ॥ ततास्फुटितिनन्दन ॥ गवावर्तानुर्णकश्चि ॥ नयाधिः

प्रभविष्यति ॥ भविष्यति नद्वारिङ्गं रविचारत्वदीक्षणात् ॥ इत्थं मयूयादित्यस्य शिवा दत्तावक्रवरात् ॥ तत्रैवान्तर्हिताभूत्या रवितोत्रैव तस्थिवान् ॥ कृत्वा स्वान्तमेदं पुरा
 मयूयादित्यसंश्रयं ॥ शोयरादिसहितेन रोमनिरयं वृजेत् ॥ ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे काशीखण्डे डोपदादित्यमयूयादित्ययोरेकोनपंचाशोऽध्यायः ॥ ४५ ॥ ॥ स्कन्द उवाच ॥ वाराणा
 स्थान्तादित्यायेचान्येतावदात्मतः ॥ कलशोऽवते प्रीत्या सर्वसर्वाघनाशन ॥ खलोक्तो नाम भगवान् तदित्यपि परिकीर्तितः ॥ तिपिष्टपोत्तरेभागे सर्वव्याधिविघातक ॥ यथास्वतोत्क ई
 त्याख्यातस्यादित्यस्य तद्वरात् ॥ पुरा कुरुक्षेत्रे दितता दक्षस्य तनये भुम्भे ॥ कस्य पत्युर्चते पत्न्यो मारीचेः प्राकप्रजापतिः ॥ कीडं न्यारेका दान्याम्यमुनेते दुवतुल्विति ॥ ॥ कुरुक्षेत्राच्च ॥ वित्तं भू
 विना जासियदितद्वहिमेयम् ॥ अखण्डता गतिमेति यतो गगरामण्डले ॥ पोसावृक्षे श्रवावाजिः श्रयते सन्निभूरथे ॥ किं रूपः सोस्ति सुवलोधवलोत्सादरासुमे ॥ पराश्च कुरुक्षेत्राणि य
 सुभ्यंते च ते जघे ॥ एवमेकनयात्येयकालः कीडुनकं विना ॥ २ ॥ विनतोवाच ॥ तथा कुरुक्षेत्रा प्रीतिस्तवास्ति पवनाशिनि ॥ अथ तां विनतो प्राह कुरुक्षेत्रे लमानसा ॥ तस्याश्च सा भवेद्वा
 सी पराजीयतया तया ॥ अस्मिन्नरोईमाः सर्वाः सख्यः साक्षिणवसो ॥ इत्यान्याये पमो कृत्यसार्पणपिपतत्रिणी ॥ उवाच चूर्वरं कुरुक्षेत्रं म्भे गरुमेती ॥ तदा गंतमिति च चक्रते ॥
 ३ ॥ ११ ॥ विनतोवाच ॥ किं पश्ये न भगिन् यत्र कथयाम्येव मेव हि ॥ त्वज्जयेकात्रमे प्रीतिर्मज्जयेकि मुते सुखा ॥ जात्वा पशोन कर्तव्यो मिथस्ते ह मभीषुना ॥ कुरुमेकस्य विजये कोधो न्यस्य ह मायते

[illegible][illegible]

दिनतादृशं, सूर्यास्तं प्रलापना॥ विष्णुमलिनादीना दीर्घनिष्ठा सवत्यपि॥ ॥ सूर्य उवाच॥ यात० यात० ब्रह्मा मात० कदापि त्वीदं दिनं न। सायमायामिव कृता विष्णुवदी
 नमा नमः॥ कृतीनिष्ठासो विष्णुश्च, नमः पूज्यविलासना। यथाजीवं सतायामि, यथायमिति त्रस्तुता॥ ब्रह्मा मात० मरिचिदं, कृतादीनामिषयिणि। मयि जीवति तवात्तं कालाधिकृत
 साधनं॥ अमुनिष्ठा कवली, कावली किं न पश्यसि। सूरवनिष्ठा सुनात्रीषू, नाममलमिदं दृश्यते॥ विष्णुश्च पूज्यनामाता, तस्य जीवतु सुदूरं तदाक। वरं वाच्यं वसायस्योऽस्य सावध
 मतावकाशः॥ ब्रह्मा मात० ववः सुलं गन्तुमर्हति॥ विनता प्राहिति पूजं, माहुरा किममन्ति॥ ब्रह्मा मात० मरिचिदं, कदापि त्वीदं दिनं न। सायमायामिव कृता विष्णुवदी
 पूजकः॥ कदापि नमस्ते नमः, कदापि नमस्तयावली। कदापि दत्तव्रीक्षसू, वनयं तद्वयत्वंतां॥ ययययनयं ब्रह्म, कावली वयाः सुदूरं मदा। वज्रयं तयातयाहं, तदधीनो मत्तः सुत
 ॥ ॥ गन्तु उवाच॥ दासीत्वकावली मात० किं न जातं सुतेका। दक्षयजायत० पूजि, कथयस्य प्रियतम॥ ॥ विनतावाचा ब्रह्म, पूजादृष्टमणायत० दासीत्वकावली यद्व, दा
 दिव्यान्वावेलाकनी प्रहृष्टा हि गन्तुः० याह, मात० सत्तव वज्र। पृष्ठाद्यमात० रुन्द्दृष्टान्, कावली वयानिदं वचः॥ यद्व मरिचिदं, ययावली वीचि वचः॥ मदासीत्वविमोक्षाय, तद्यावधं
 ददन्तु हातथा कनाच्च विनता, तपि प्रहृष्टा दीविति। सूर्याऽसमं प्रवधाव, विनताद्विमानसा॥ माहुरा यविमाकाय, यदि दास्यहि तं सुधी। तदा समीहितीतमु, नदास्यति वदास्यति॥

[illegible]

गीर्वाणमालागणेश्वरः। दूनादालाकयाचक्रं निषादान्मस्याजीविनः। यत्कोविद्व्ययदीन्द्रा बजसाधूर्यत्रादसी॥ अन्धीकृत्यदिष्टतरुमन नविधाधसूयाविगत। यात्रावद
 नेधार्त्तं महाकन्दवसन्तिरे॥ कादिणीकानिषादसु विविष्टसुप्रवसन्। मन्त्रानघथयन्तानं तषूकष्टं विगतस्त्वयि॥ जद्वालाभात्रस्यर्गं दिवकलकठकदली। प्रोक्तप्रतिष्ठाप
 ताञ्च निषादानोदयीदयी॥ अथयकष्टतालसुं तंविष्ठायसूट्टिद्विजं। रुधादुदगिबद्धसुं माहवायनियदितः॥ तमूमीर्त्तुनर्ददू पद्विनातं तमराधत। कर्त्तृजायोमितिगद म
 मकष्टविदाहृत॥ मन्त्राहृतिविधाहं घृष्टमन्त्रगूजयतः। वसाम्ययनिषादसु जातिमात्रायजीवकः॥ तयिष्टगूजद्वयं रुदयित्वासुहृविगं। नञाविदात्रयवकं यल्लयानलस
 त्रिः॥ तं दूमीमन्त्राहं घालाततदिगन्त्रं। घालद्वावानलीनेल मिववित्पुद्दिबोकमः॥ तसन्नकनयूदाय सजीकतवलायुषा। अन्धस्यवाहनानां सन्त्रवर्मरुतः॥ १०३
 ॥ तिस्रं मन्त्रविन्दार्थं नायमन्त्रिष्टमधूमवान्। कण्ठयत्रायमनेव कानः समुखप्रथमो॥ तदेष्टयष्टरुदकस्या न्नाहृतिद्वानवद्विर्गं। महासोष्टसदकाय मन्त्राकीर्तयकय
 २॥ यावत्सन्नावयन्तीति नीतिरुपिनिर्जनाः। तावद्भावमीयको यद्विनाजामहावलः॥ नियदुष्टयद्वेवातन सायवाध्वमवाहनाः। नन्नायककलीयाका वाययोयधुता
 पुंवाः॥ अथतषूयनसू वृद्धाविष्ठाययद्विनातं। काषागन्त्रं सूखायाः स तयायश्चन्द्रदिगं॥ गच्छसुश्रुतयाणीकान् सूत्रानाधूयसर्वगः। ददन्विकुवीयन् ममृतायनिर्म

कुर

द्विती मन्त्रवतवजान् अममार्गं महावयन्॥ अयिष्टगूजमणकं यत्तुयुयतिकादिगं॥ इथायविन्ध्ययत्तु सुस्ययन्तुस्यनिरुच्यः। कयीविद्यात्रयामस किमयकनवायला॥ स्य
 दूतलन्धनयेतद्वासातयुरुवद्विह। कडयायायकलया घृथाजाताममाद्यमः॥ नवलीयुरुवद्वय नकीविदधियोवर्ष। अहाययतीदवाना मतलीपूषत्रकणं॥ यदिमणकवरु
 कि विद्वन्नामवनिश्चल तदासद्वदवामा नियूनकुमहाधिया॥ यद्यहं माहुरुकामि स्वामिनः गकवादयि तदामवद्विब्रजामु यीपूषत्रवणकमा॥ आत्मानं नाद्यतग्राहं द
 दिभूवालेविष्टगः। माहृद्यविमाकाय यतहममृतीयति॥ जवितोपितबीयसु वालांयल्लययष्टयमान साध्वीरायजिततपूष्टी दावाः कृत्ययितस्यन॥ ष्ठेतिविजयतस्यस्यव
 द्विबोमीकहासुनः॥ तदुक्तावसाहक मनीयसिमनावयि॥ यत्रमाणसहस्राणि कृत्वा नूयमहाहुरी प्रविण्यकलनीयन् मन्त्रादहृत्यलाघवात्॥ विजयकयन्तुतादहं वक्ष्ये
 त्वाहृष्टुनाता मन्त्रमृत्पाद्यतवसा गृहीत्वा मृतरुजर्न॥ निययिपावनमार्गं काणत्सुस्त्रगसिद्धसु। ततावेकं नैवाधक गत्वायावृष्टसूखरुजः॥ वद्वकगदायाः। गामप्रव
 र्गदाधनातिर्जित्यनेयतत्रजित् सूत्रानाजीविद्विपरी॥ गृह्यकथं हविस्तरुः। रुयद्वत्वात्तनायुतः। कृत्वायूयमहहुरी विर्गकं घटिकाधयं॥ शुभदवायथाहृत गद्वकसुश्रुतावि
 कः। तदाप्रसन्नारुगवा तहायूयनसर्वदः॥ गत्वा गद्वगमाहृदयमन्त्रासिखगन्धवावरेष्टणी हिरुदक जितवृद्धाववृद्धक॥ हसित्वा गद्वग्राह विन्ध्यनृपजनादनी। अहमवयस

कस्मिन् ह्यर्थवचनद्वयं ॥ ततश्चेदुक्तं जित्याहं न तथैव दान्वितं ॥ यत्तद्वत्तमहादानं ददुर्दहिवचनद्वयं ॥ ॐ तिविष्णुदित्यिवा प्रहसन्नाहयद्विनाहं ॥ किं विलीयत तद्वद्विष्णुः
 पश्यन् नद्वयं ॥ अलक्ष्म्यलक्ष्म्यसंज्ञातं घृणाजि विजयादयं दानार्थं सधियायाय सदा लालुजयोक्ता ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ वलवानसि यद्विनाहं तन्मवाह तव विज ॥ उवाच यः
 पुनरु द्वितीयं शृणुकाय यः ॥ दानं धित्वा मृतायाः माह दानं विमायुष्य ॥ द्विजिह्वयः कनूतधः ॥ आगन्तुन तथयथा ॥ दया सूधा सूधा शुभ्रा द्वितीया सुवर्णमम ॥ तथेति स्म ॥ ततो
 यः नित्यं यो यच्छिनाहं दिव्यं ॥ स्वमातर्न विनिमाय दानं गणकाय यतनद्वयः ॥ नागमनयूतं धृत्वा महामृतकममुर्ल ॥ अमृतायाः कामांसा निव्या वधूमहामतिः ॥ नागमः शुवि
 नासाः शकद्वयसंधाः ॥ नावदधुविरेक्ष्य पूरु स्नानादिय निवर्जितः ॥ यास्य ह्यहं यतामया अधानि सिधयः किमा ॥ सामान्यमपि यद्वद्विष्णुः ॥ यत इह विरिः क्व विर ॥ हन
 कितपदं देवा सुधनिष्ठतिनीयसं ॥ ॐ ह्यक्ता सहिता माया वेततया विनिश्चयी ॥ कृष्ण सनव ते नूकः धृत्वा धीयूषराजर्त ॥ यावत्स्राष्टं गताः सयाः स्रावत्यीयूषराजर्त ॥ आदा
 यद्विष्णुना दत्तं ददनां ववडी विर ॥ अगत्सुजगमः स्राता महद्विष्णु मृतराजर्त ॥ अहं यता विता नीतं ममृतं यतिवृक्ष ॥ ततश्च यलिहन्दरान् पीयूषस्य गच्छि ॥ ज्ञात्वा
 वत्सुधापूने जिह्वा सुधा विधावत् ॥ अन्यथा न्यायलक्षार्थं यद्वृक्षा निकवर्ल ॥ तन्नाय विनिर्गच्छ ॥ अहं वा न तल्लयत ॥ न्यायाधः सनतां सुधायाः फातिहर्ल ॥ लखा

यस्यायतो नागैर्दृष्टा ताक्षणाद्भूता ॥ अथ दत्त्वा दिर्मुक्ता विनतो वाचरेचरम् ॥ पुत्रकांशी प्रयास्यामि दास्य धापापनुजये ॥ तावत्पापानि नृगंते नानाजन्मा र्जिता मया ॥ यावत्का
 शी नक्त संस्था पुनर्भवविघटनी ॥ काशी स्मरणा मात्रेण किंचिन्नं यदर्थं बुजेत् ॥ गर्भवासेऽपि नश्यत विम्वेशान् यहात्परात् ॥ यत्र विम्वेशः साक्षात्तारापत्रिभिर्भूषण ॥ तारये
 रक्तद्रोण्या दुक्तराक्षसागरात् ॥ विम्वेशान् गृहीतानां विच्छिन्नाखिलकर्मणां ॥ भवेत्कांशी प्रतिमतिने तरे वां कदाचन ॥ कांशी प्रतिमते येषां निःशेषक्षालितैर्नसां ॥ तस्य वनस
 वालोके सत्संनृपशरोवरे ॥ तैरेव कालो विजितस्तस्य विगतैर्नसः ॥ अपुनर्भववारं ते प्राप्ता वाराणां सीहये ॥ श्रेयसां भाजनं श्वेतनृजन्म न सुधानयेत् ॥ देवानां सपि दुष्पाप्यं कांशी
 सन्दर्शनादुते ॥ कालोऽथवा कालः किं वा कर्मण्येने कथा ॥ परानन्दपुदंक्षेत्रं मविमुक्तं यदीक्षीत ॥ ते गर्भवासेति हंति पुनस्ते गर्भवतिनः ॥ येन रागर्भविच्छेदां सेवते चरणमसि
 ॥ निशम्येति वचनं तारपनि त्वाधमातरं ॥ अहमप्यागमिष्यामि कांशी प्रष्टुं शिवाक्षितां ॥ मातुराज्ञा मथ प्राप्य तनया सह पशिराट् ॥ क्षणादाराणां सी प्राप मोक्षनिसे यभूमिकां ॥ उभा
 वेपि च तेषां तप उग्रं महानती ॥ संस्थाप्य शास्त्रं वलिं अं यतं त्रीं डो वले द्वियः ॥ नाम्ना खखोल्कमादित्यं संस्थाप्य विनताभुभां भविरेतौ वकालेन महत्तपसस्तपो ॥ कांशीं येष स नो सं
 जातो देवी शङ्करभास्करौ ॥ गरुडस्यापि नातिशयादविगसी हुमापतिः ॥ गरुडाय वरान् प्रादात् सुवहू नति इर्ध्वमान् ॥ खगेऽनुमनभक्तो सितवज्रान् भविष्यति ॥ वत्स्यसितं रहस्यं स्वयं

५२

नृणां तं सुरैरपि ॥ त्वयैतत्स्थापितं लिङ्गं गरुडेश्वरसंज्ञितं ॥ परमज्ञानदं पुंसां दृष्टं स्पृष्टं समर्चितं ॥ अन्यच्चष्टाहयक्षीन्द्रहितं ते वन्धिंसां प्रतं ॥ यो साधु हंसे वे विष्णुमीलुते मे दृक्
नो ॥ एवं तस्यैव क्षीन्दे देवमुबल हरिणा ॥ प्राप्य तत्पत्रतापत्रिनृत्वमप्यप्याभविष्यसि ॥ इति दत्त्वा वरं सखुः स्वभक्त्या रुन्मते ॥ तत्रैवानर्हितौ जातौ गरुडोपि हरिश्च यौ ॥ हररथत्वं तं ज्ञाप्य
तोपि पूज्य भवतु वि ॥ तपस्यन्ती तथा लोक्पकदचिदिनगां प्रभुः ॥ शिवस्यैवा परामूर्तिः खखोल्का नाम भास्करः ॥ दत्त्वा वरं सुपापैर्घृष्टं शिवज्ञानसमन्वितं ॥ काशिवसि जना नेक गदपापहृत्
करः ॥ विनतादित्य इत्याख्यः खखोल्कस्तत्र संज्ञितः ॥ इत्थं खखोल्क आदित्यकाशी विष्णु तमो हरः ॥ अस्य दर्शनमात्रेण सर्वरोगैः प्रमुच्यते ॥ काश्यापैशं सितोत्तमैः खखोल्कस्य विज्ञाक
नात् ॥ नरसंज्ञितं तमाप्नोति नारैर्गो जायते क्षणात् ॥ नरसंज्ञितं तदाख्याने खखोल्कदित्यसंभवं ॥ गरुडे सहितं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ इति खखोल्क गरुडेशयोर्वर्णनं पञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५० ॥ पूर्वार्द्धं सं
पूर्णं ॥ अमरपतिलिवियं ॥ ॥ भगस्मिन्वाच ॥ पार्वती हृदयानन्दसर्वसां शभव प्रभो ॥ किञ्चित्प्रदमेनाः स्वामिंस्तद्वान्व महसि ॥ दक्षप्रजापतेः पुत्री कस्य दूरि यम् ॥ गरुत्मतः पुनः साधी
कु ॥ दास्यन्वायसा ॥ ॥ स्कंद उवाच ॥ हंजिकात्वं यथा प्राप्ता विनता सा तपस्विनी ॥ तदप्यहं समाख्यामि नि सा मयमहा मते ॥ कद्रुजी जनैरुपुत्रान् शतं दक्षे य

स्वप्न

तद्वत्तु न ॥ इत्युक्तमनूरागात् ॥ मन्त्रवितताद्यर्थ ॥ कोनिकावाद्यमायापि यदुक्ता तपस्विनामून ॥ निरुणत्वाच्च ते ॥ सर्व ॥ सनाश्रुदववायित ॥ कुवाकायं दिवा ॥ अर्थ ॥ सदातक्षणसम्भ
सो ॥ अतीवाद्यजनकं सर्वधामस्य सावर्ण ॥ ॐ हूँ तस्य युज्यामानं विवश्वावकृण ॥ खग ॥ नाद्यापि वृणतनाश्रु ॥ किमपि स्वेन वा विण ॥ कोनिकथतथा वृह ॥ पूजवी ॥ कणला ल
सा ॥ अर्धं यमृष्टयामास ॥ मध्यमं विनतातदा ॥ पू ॥ पुत्रवृष्टसहयु ॥ यत्तु ह्यर्धं घटसमृव ॥ तदरुदिनयात्सू ॥ दधुमष्टमकणत ॥ तावत्स चाणिग्याणि ॥ तस्यातिमह ॥ स ॥ नि ॥ ॥ ॥
॥ उवाच विविधानि ॥ तदनुकृतिं वासिन ॥ अर्धं निगतिमाय ॥ काधानू ॥ मुखप्रिया ॥ अर्धं निश्चयनदहन ॥ निगुनागधिसाप्र ॥ ॥ जनयिषित्वया दृष्ट ॥ कादवचानमूली लया
॥ खलतामारुतम ॥ यदुर्वाधितं नू ॥ तदानिश्चयनसर्वा ॥ ॥ ग्यामिती विरुम ॥ तयामव ॥ विदामी ॥ सयत्वा ॥ म ॥ उवाच ॥ वयमाताधतकु ॥ दिदयावाचयानि ॥ अनेना
कहिमगाया ॥ वसानं मा ॥ उवाच ॥ ॥ अनेन वाच ॥ अर्धं हनीयं मा ॥ रुधि ॥ यानिश्चयनं समेवहि ॥ अस्मिन् ॥ उरुविश्याय ॥ सतदास्यं हविश्याति ॥ ॥ ॥ हूँ ॥ हूँ ॥ सा ॥ नू ॥ ग ॥ क ॥ दू ॥ डी ॥ न
दकाननीयविश्वनादेया ॥ दयिर्ग ॥ ग ॥ गुरुगति ॥ ॥ न ॥ रु ॥ दृ ॥ क ॥ त ॥ ॥ ह्या ॥ र्ग ॥ विनतादां ॥ स्य ॥ का ॥ य ॥ ॥ मून ॥ य ॥ र्ग ॥ ता ॥ वा ॥ चि ॥ अ ॥ नू ॥ न ॥ दि ॥ ह्य ॥ र्ग ॥ र्ग ॥ ॥ अ ॥ नू ॥ नू ॥ त ॥ य ॥ नू ॥ नू ॥ र्ग ॥ ॥ नू ॥ नू ॥ ॥ ॥
यत ॥ वा ॥ न ॥ ग ॥ र्ग ॥ त ॥ य ॥ क ॥ ह्या ॥ त ॥ ना ॥ वि ॥ ना ॥ दि ॥ वा ॥ क ॥ न ॥ ॥ सा ॥ पि ॥ य ॥ स ॥ ना ॥ द ॥ वा ॥ थ ॥ व ॥ ना ॥ र्ग ॥ स ॥ मा ॥ द ॥ नू ॥ न ॥ व ॥ अ ॥ दि ॥ ह्य ॥ क ॥ स ॥ ना ॥ म्ना ॥ र्ग ॥ द ॥ नू ॥ न ॥ दि ॥ ह्य ॥ ॥ ॥ अ ॥ नू ॥ नू ॥ त ॥ वा ॥ ॥ ति ॥ वा ॥ क ॥ न ॥ ॥ ॥

मदेवविततात्मज। जगतां विहितार्थय, धार्कविधं सयनपूवः॥ अथ त्वत्कृपिणीं मुक्तिं यत्तु विद्युन्निमानवाः। वानागस्यां महादवा, रुवातवांश्च कृतः॥ यच्च विद्युन्निमानवाः
 नृणां दिव्यं रत्नं। मानादुर्वर्तनं तेषां, नदा विद्युन्निमानवाः। याधिरिन्नां रिक्तयत्नं, नायसां जेधं केधनं। एतन्नाग्निना तदुत्कृष्टं, अन्नं नृणां दिव्यं सवनं॥ अथ सयनं तमसा
 वानं नृणां विधेः। अथा विमनां सोमः॥ अथा तव वसमूयति॥ यः कुर्यात्प्रातः कृतं यत्नं, नमस्कारं दिनं दिनं। अन्नं नृणां यत्नं सूर्याय, तस्य दृष्टं रूपं कृतं॥ अन्नं नृणां दिव्यं माहात्म्यं, यः कुर्यात्
 तिनं नृणां मथ। तस्य दृष्टं रत्नं किंकि, रुविद्युन्निमानवाः॥ ॥ स्कन्द उवाच॥ एतां दिव्यं माहात्म्यं, शृणु तत्कथयाम्यहं। यस्यां यत्नं माखलं, तवानां रजतिरुत्तरा॥ पूजाय च द्रव्यं दीता
 वानागस्यां महातयाः। महातयः समुद्युतं, समाना विवता जवि॥ मूर्तिं ससुधायुं रुदां, राक्षसं शृणु लक्ष्मीं। दक्षिणेन विष्णुलाभ्या, दृष्टुं रुक्मिणं सविता॥ तं सोमं प्रावर्ष्यादा, ॥ ३
 ध्राष्टुं तयस्विनं। अविर्लब्धं यथावत्, कुरु यथावत्। मया साधयन्नाद्युमलं, नृणां तव रत्नं मूर्तिः। यद्यिष्टं नृणां रुगवान्, युवतं दहिमं पूनः॥ तयः कवणं सामर्थ्यं, सुविनं सयनं
 यतः। पूनं कुरु यथावत्, वनिष्याम्युत्तमं तयः॥ तयः अवधनाधर्मं, रूपं अवधनं वसू। तयः अवधनं कामा, निर्वर्णितं यववहि॥ सततं तयः कायि, लब्धं त्रिंश्वर्गं सयनं। यदक्ष
 वादिनिः॥ प्राक् कवलीतयमावलात्॥ ततस्तयश्च विद्यामि, लोकं यमहेत्वदं। प्रायेण तद्वदन्तं न यो वनं सर्वसिधदं॥ विष्णुना विना नमः, यथा सत्तु विवदन्ति। जगत्तु विवदन्ति यथा माः

विद्यापितपतः। वरं मरणं मे वा लुमा जरा त्वन्ति शोय्य कृतः॥ क्षणं दुःखं च मरणं जरा दुःखं क्षणं क्षणे॥ कां क्षतिं दीर्घं तपसे चिरमायुर्जिते क्षिये॥ धनं दानं यत्पुत्राय कलत्रं सु-
 त्तये धिकं॥ हृदयं वा दुःखं बुद्धं तत्क्षणादपकृत्य वै॥ ददौ च वारुतां हेतुतां रुपाय पुण्यसाधनं॥ एवं स हृदयं हारीतो वाराणां स्यामहा मुनिः॥ संप्राप्य यो वनं वृक्षं तप उग्रं वकारह॥
 वृक्षं नाराधितो यस्माद्दारीते न तपस्विना॥ आदित्यो चाहं क हरो॥ वृक्षादित्यं स माराध्य वाराणां स्यां च तौ द्वे॥ जरा दुर्गतिरोगं घ्नं वरुवः सिद्धिमागता॥
 वृक्षादित्यं नमस्कृत्य वाराणां स्यां रवौ नरः॥ लभेदभोऽस्मि तां सिद्धिं न कचिदुर्गतिं लभेत्॥ स्कन्द उवाच॥ अतः परं शृणु मुने केशवादित्यमुत्तमं॥ यथा तु केशव प्राप्य सविता ज्ञानमा-
 सवान्॥ यो म्मासश्चरमारो न स प्राप्नु न्तिकेशवः॥ एकदा दर्शभावेन पूजयत्त्रिंश्वर्गं श्वरं॥ को नु कदि च उतीर्य हरे रविरुपविशत्॥ निःशब्दं निःशब्दं सांस्थं महाश्वर्यं स मच्चि-
 तः॥ प्रतोक्ष्य मानो वसं रूकि चित्प्रसुगं मारविः॥ हरिं विसर्जितार्थं च प्रननाम कृतं जलिः॥ त्वागं ते हरिं प्राह वक्रमानं पुरस्सरं॥ स्वात्मा स मासया मास मास्करं न त के धकं॥ अथाव-
 सरमातो कचक्षुराधज॥ वचो विज्ञापयामास कृतानुज्ञां मुरारिणा॥ ॥ रविरुवाच॥ अनरात्मा सिजगतां विश्वम्भरजगत्पते॥ तवापि प्रमः को व्यतिजगत्प्रमोत्रमाधव॥ त्वत्त-
 आविर्भवेदेतत्तत्त्वयि सर्वं प्रलीयते॥ तव पाता सवस्य जगतां जगतां त्रिषोऽप्यश्वर्यं स मातो कच प्राप्नोस्य हं तवांति कं॥ किमिदं प्रमतेनाथ भर्ता भवता पदहत्॥ इति श्रुत्वा ह-

[illegible]

रि॥ तत्तु काव्या विनिश्चयः कृत्वा यत्नः कुरुत । महिमा नयनं काव्याः काव्यवदनम् ॥ मतपिनयना कुरुत ॥ सर्वज्ञानयदायित ॥ मन्त्रधनतना सितं वक्रजन्मगाता ॥ १ ॥
 तेषां मियतकाणी विचरुर्मुष्टयदाकनू । काव्याजिडागती सार्व विवदी सावजववे ॥ विवर्जाह मसायथ निरुतिमरुधरि ॥ विष्णुगान्महलेव त्वयेवापाल्यतयूनी ॥ २ ॥
 यनातकाव्यो उलासमवितमवत ॥ अन्तर्गतहिमवयि यत्नः सावतनघ ॥ धीननीयः सदैवका विष्णुः सर्वकर्मरि ॥ अन्तर्गतधिया नाना जन् विष्णुगणयमातविग ॥ ३ ॥
 शुद्धिन्दुवदाकाः ॥ श्रीरुच्यमसाधुजः ॥ द्विजैर्बुद्धमिदं किं निदानीयायतानृपाः ॥ अन्तर्गतहिमवयि कं किं वामविनयानया ॥ वृत्तिजार्धुतिविद्यः प्रत्युवाचनृपाहमः ॥ ४ ॥
 नानावादः ॥ अन्तर्गतहिमवयि कं किं वामविनयानया ॥ वृत्तिजार्धुतिविद्यः प्रत्युवाचनृपाहमः ॥ ४ ॥
 स्वर्गादिनी ॥ नानावदानीयद्रुमः ॥ तत्तु सार्धं नमनागपि । पूर्वः कलवेदह न यवायकृतयवत ॥ नानावदानीयद्रुमः ॥ तत्तु सार्धं नमनागपि । पूर्वः कलवेदह न यवायकृतयवत ॥ ५ ॥
 धिर् ॥ ॥ यजासन्नायवादिः ॥ द्वाविप्रवधिदायुगः ॥ द्विपान्दहतिदावाग्निः ॥ पूर्ववार्धकूलननू ॥ यदावर्धुसिन्नासु र्ववर्धुविजसलम ॥ तदाविद्ययदाहुरि बरिधकीकसलम ॥ ६ ॥
 रुतनकाकृगमूरवः ॥ यत्तु कनमिद्विजालम ॥ अन्तर्गतहिमवयि कं किं वामविनयानया ॥ वृत्तिजार्धुतिविद्यः प्रत्युवाचनृपाहमः ॥ ७ ॥

[illegible]

हलं गस्य आयतय विधानमनः॥ लिङ्गसमा चैतद्दृष्ट्वा यश्चक्षते तत्र गतिं सदा॥ सन्दहा जायत तस्य धूनर्जनि निवन्धन॥ लिङ्गं यश्चक्षते यश्चक्षते सफज्जन्म कृता दद्यात्तामसा तस्य
सन्दहा विष्णुश्चक्षते नरा रुद्राः॥ विवायति गलेऽकाश्या स्वामिदाहा घण्टा नये॥ यतिष्ठिता निलिङ्गानि महायात कलित्युधि॥ कृष्णोदवन्धनी लिङ्गं दृष्ट्वा लाला कर्म सन्निहो॥ सत्पुत्र
विनिर्मुक्तं निवला कमहीयते॥ कृष्णोदवन्धनी लिङ्गं यतिष्ठाम सिवाधसि॥ मयूबल यतीयाः॥ लिङ्गं वा जगन्मरुता॥ गत्येदं निमात्रं सर्वथा येष्य मूचा॥ गणकः सुजीत
हलिङ्गं नक्तं गहम्य पश्चिम॥ घाव समर्थ विताश्या विवेनरिः सूर्यत॥ गणकः सुविरुक्तस्य यश्चक्षते समर्थ सति॥ ज्ञानं ज्ञानं जायत कथिदशानु मृच्छति॥ ॥ सन्दहा वा द
विद्ययत्तस्व गणयय वदुधयि महन्धनः॥ महिमानं महानुक्तं तत्काश्याऽयं यवस्युयत॥ वेष्टुष्या मायया विष्टं आभ्यतय यया खिलीकर्व मूर्धिमयी मया काणी विष्टे कमाहि
नी॥ श्रूयाम्य सान्द्रान्दानान् पूषं कर्षं गृहवसू॥ श्रूयमीक्ष्य निधनं सर्वकाणी मूया सते॥ मन्त्रणा दयिना काश्याः सूर्ययत्त मना गवि॥ गणा सुप्रगतिष्ठन् कृतामहा गिजि स्थति॥
मन्त्रं मन्त्रं लीयत विह्वलितं यश्चक्षते॥ कोधीनं यत्त कोण्यं साकाणी कायमीयत॥ निवृत्तं वमणीयत नक्तं नक्तं मवव॥ प्राक्काणी वाग्ध्या कीवा वृणीतया नृश्रूयणी मृता
नायय जन्तुना निवृत्तं यदमृच्छता॥ काश्याऽणनायिनं समा श्रूयिष्या दयश्च सूना॥ यत्त काश्या मृता जन्तु खड्गना वायणा दिशि॥ यवदमृच्छाऽलिहि नर्मस्य गाययत्त नः॥ यत्त

काथांगवत्त्वमि, जलुनद्विदिनं ॥ अतस्तु न कर्तुं सस्यर्ण कवाम्यहमपि स्वयं । यस्तु काणीतिकानीति, द्विर्जप्रतिपृथवान् ॥ अधिसर्वधविद्युः सयविद्यवर्गमरुतः ।
यनकाणीद्विधाता, यनकाणीहसेविता ॥ यनाहं द्विर्दिसं ध्यातस्मनाहं सविर्गसदा ॥ काणीयः सवतजलु, निर्धिकल्यनवतसा ॥ तमहं द्वययनिर्ध्यावयामि प्रयत्नात् ॥ स्वयं व
क्षुमणकापि, वासयस्तीथवासिर्न ॥ अथ क मयि मूल्यन, वस्तुसंरुलराश्वत ॥ काथां वसन्ति यधीवा, जायश्च त्वनिनिष्ठया ॥ जीवन्मूका सुगह्या, कथाः पुष्पाश्च वदि ॥ जद्वि
सृष्टावद्वृणः सृष्टावद्विनिष्ठया ॥ गणनन्यान्ममाक्षय, प्राहिणातयीतिपूर्वर्क ॥ तावकत्वं समागच्छ, गच्छति स्वकमानसः ॥ दिवा यथा दृष्टावासा, यामविष्ठवन्निर्ध्या ॥ तिलय
पुष्पलकश्च, स्मृमिवपुष्पमया ॥ सूक्ष्मविन्दतच्छग, कथद्विनिष्ठितादका ॥ वीवरुद्रकिनाताया, वयमस्वनिक्कृष्क ॥ यथाक्षरावहनात्, यथाक्षरमक्षरात् ॥ विनाय
प्रमूखात्वारु, यानुसर्वमृथकमृथक ॥ जतगणामहासागः ॥ स्वामिरुकादरुवता ॥ कृत्वा मायावद्विधा, वदन्तूयविचक्षणः ॥ अनिमयक्षणात्, कृत्वाणीगक्षणादीनि ॥ अ
थनिष्ठाततच्छिदा, विद्याविगल्लोभिता ॥ आः किमतदहाक्षान्, नितिन्दः समतीहता ॥ ॥ गणादुच्यते ॥ धिगस्मान्स्वामिना, निर्ध्या कृतसम्पदनाम् ॥ मनूयनाजमद्ययर्थ
अर्कनवणीकृतं ॥ वदमाननजानन, सोहृदुणमहीयसा ॥ कृतयसादान्याक्षणा, धिक्कृत्कार्यवक्षणात् ॥ कागतिर्नाहविगीह, स्वामिद्वयमादिना ॥ अक्षामामयलाकि, अक्ष

[illegible]

[illegible][illegible]

कृतं तदावसि. नृपचावहित ४८८॥ युतिष्ठाना रुधातासि दण्डाणां दावनीतठ। तीर्थयतिग्रहनुवि. सुधासंवाग्मण्डरं॥ यत कर्मविद्याकन सुधासिगतिमीदृणी। मनुकुल
 हावाव. तनुतायविद्वजित॥ गतावकृतत्र ४काल. सुप्रमत्तसतामून। कृधितम्यरुवाकर्म. गीततायसरुस्यव॥ वधर्मयिमरामयधर्वासावेदिवानिर्ग। प्राविक्काल। तिलवाति.
 किंविदुधावमर्णितन॥ यवप्यदरुदाताय. कृततीर्थयतिग्रह ४८८॥ मय्यातिमिदुकि. मरुद ४८८॥ खनिवधर्नी॥ गतवकृतलकाल. मनुकुलोमूनमया। दृष्टवाग्मणदायज. यव
 दाकसिदागत. आयुदयमनुयाय. सीयाविधिविद्वजित ४। कृत्वासु. यवनीषदु. लोयावमनवर्जित ४॥ मूकककुम. त्र ४८८॥ सन्धाकालविद्वजितं। तद्वृत्तकृनीवर्द. संजाता
 हागलिषाया॥ सदिआमरुगायास. कनविद्वल्लजामरु। अर्थलरुनसंयाफ. ४युनीयुप्यामिमांमून॥ अकृ ४युनयतिष्ठाकृत. मदिआमूतिसुक्रम। तद्वृत्तीनादरुहित. सुहृया
 ये ४८८॥ मरुकात॥ पुवणातासिवासाकं. यतानाकयमानिध। मरुताम्यातकाना ४८८॥ वावागस्यागिवाकया॥ अयापितातियायानि. तद्विनिर्मेमकुया। वरुिप्रवहितिषु. सीमा
 पुथनराधसात॥ अयल्लावायवलावा. सवदिनिर्मेमियाति। व्यागया ४८८॥ कृतास्मावे. यावदयतयाधन॥ नायापिसवदिनिर्मेक. नायायाग. ययातित. व्यासह. नि. बाधाया. अ
 गायानियदिता ४८८॥ विर्ययदवर्तवसि. तवसि. मन्निगामय। अतीवराविकल्याण. मितिमन्नाधूनवहि॥ अययागंयतिदिनं. ययाम ४८८॥ धितावर्य। अहानकोमयाका॥ ये. यव

101

कृतं तदावसि. नृपचावहित ४८८॥ युतिष्ठाना रुधातासि दण्डाणां दावनीतठ। तीर्थयतिग्रहनुवि. सुधासंवाग्मण्डरं॥ यत कर्मविद्याकन सुधासिगतिमीदृणी। मनुकुल
 हावाव. तनुतायविद्वजित॥ गतावकृतत्र ४काल. सुप्रमत्तसतामून। कृधितम्यरुवाकर्म. गीततायसरुस्यव॥ वधर्मयिमरामयधर्वासावेदिवानिर्ग। प्राविक्काल। तिलवाति.
 किंविदुधावमर्णितन॥ यवप्यदरुदाताय. कृततीर्थयतिग्रह ४८८॥ मय्यातिमिदुकि. मरुद ४८८॥ खनिवधर्नी॥ गतवकृतलकाल. मनुकुलोमूनमया। दृष्टवाग्मणदायज. यव
 दाकसिदागत. आयुदयमनुयाय. सीयाविधिविद्वजित ४। कृत्वासु. यवनीषदु. लोयावमनवर्जित ४॥ मूकककुम. त्र ४८८॥ सन्धाकालविद्वजितं। तद्वृत्तकृनीवर्द. संजाता
 हागलिषाया॥ सदिआमरुगायास. कनविद्वल्लजामरु। अर्थलरुनसंयाफ. ४युनीयुप्यामिमांमून॥ अकृ ४युनयतिष्ठाकृत. मदिआमूतिसुक्रम। तद्वृत्तीनादरुहित. सुहृया
 ये ४८८॥ मरुकात॥ पुवणातासिवासाकं. यतानाकयमानिध। मरुताम्यातकाना ४८८॥ वावागस्यागिवाकया॥ अयापितातियायानि. तद्विनिर्मेमकुया। वरुिप्रवहितिषु. सीमा
 पुथनराधसात॥ अयल्लावायवलावा. सवदिनिर्मेमियाति। व्यागया ४८८॥ कृतास्मावे. यावदयतयाधन॥ नायापिसवदिनिर्मेक. नायायाग. ययातित. व्यासह. नि. बाधाया. अ
 गायानियदिता ४८८॥ विर्ययदवर्तवसि. तवसि. मन्निगामय। अतीवराविकल्याण. मितिमन्नाधूनवहि॥ अययागंयतिदिनं. ययाम ४८८॥ धितावर्य। अहानकोमयाका॥ ये. यव

म्यायुक्तावाः जलस्यार्णविद्वलरु॥ ॐ तिष्ठता कमाकाः सद्यः पीतिमानरु॥ उवाच वत पत्नी तं जगद् द्रवणकम॥ गृहाण मां विरुतिं तं ललाटकलकं नृप॥
 विरुतिमात्रात् यतः काचिनकूपवित्॥ बाधकिनापिकस्याधि महायातकिनायु॥ कालं विरुतिधवलं विलासयमकिंकवा॥ घाघिनापियलायन कीतां यथायथा के
 तः॥ अन्विष्यते दृष्टं यथायथा नृजलागर्थ॥ दूनयक्तिता रुम् कालं कथयमकिंकवा॥ कृतस्मृतिनृपां निवमलेनवाहमं॥ नायमकिनिरय मयि द्विजापुत्रः कः
 ॥ रुम् विरुतिनृपा रुम् निवमलेनवाहमं॥ कालं वदसि दामूलं नतीहिसि निरुसका॥ सद्यः दूरं सत्वस्था यतायकदहनिर्गं॥ वक्ष्ये वाचा वदः काला विरुतिः विद्वयत १०८
 ॥ रुम् कालं रुम् कालं रुम् घण्टा ३ घण्टा दयतः॥ घाघाना कालनातुकावा वक्ष्ये वने निवृथत॥ गृहीता वा वमथा रुम् यतकवययत॥ साय्यादनात सजाय कालं वदः रुम्
 वणयत॥ विरुतिधवनं वक्ष्ये घिना वजलदवता॥ जलावगाहनं यनं वाचय विविधनतं॥ श्रावणी त्वा सति गच्छेद्यावकमा जलागया॥ तावतयेणा यमगमत विद्वयत
 मवायत॥ दिव्यमाल्यावनधना दिव्यगन्धानुलयन॥ दिव्ययानं समानूक वृष्याकाथपावनं॥ गच्छता नगगत सतयस्वी प्रवृत्तः॥ यावद्व्यावा वरुगवन मालि विद्वयत
 जातस्मात् कदर्थयानित्वा यती वय विनिदितात्॥ मृष्यतीर्थममाहास्या दिव्यं दहमवाफवान्॥ घिना वमावनतीर्थं तदा वक्ष्ये महाभूत॥ वाचा वस्यापि विद्वयते मगन रुम् यत

कतः प्रत्वाथायमिमं पुण्यं नमानियत मानसः॥ रुतेऽयतेऽधिगोचेषु कदा विनारिह्यत वालयहा विरुतानां वालानां गतिकारि॥ य० तीर्थं ययत न मलः सतः निवद्वयं॥
 ॐ दमाख्या नमाकः गच्छता नृपतः॥ वीरथायमिना वाद्यं नरिह्यत कूपवित्॥ ॐ गिणीकलं यवा जकाणी खलु घिना वमावनवर्तु नन्ना मवर्तु २ यथायथा रुमाधायः
 ॥ ३॥ ॥ रुम् उवाच॥ अयिने यगण मय काथ्या लिङ्ग निवजितं तांश्चतकथयिष्यामि कुरुयान निगामय॥ गणनधिगलाकण विमलाकण सीङ्गं॥ लिम्प्यति शिरोमि ३८
 ॥ दीर्घा दृष्टिनि॥ तस्य यानि मातुषा पायानां जायत कथं॥ वीररुद्रा महावीरा दवदवस्य गृहीतः॥ वीररुद्रध्वजं लिम्प्यथायदया धिनिश्चलः॥ तस्य कर्णितः ४० मीनां वा मीने ३८
 जायत॥ अविमूकं दवात पश्चात् वीररुद्रध्वजं ननः॥ समर्थनत्रण रुद्र कदा विदधेना प्रयात॥ वीररुद्रः स्वयं साक्षात् आनूमुखिध्वजामृत॥ सीढा वद्विध्वजं घात मविमूकनिधिवर्णा
 रुद्रयारुद्रकाल्याव राज्येण गुरुयायत॥ वीररुद्रनवाख्य काणी वासरुलीलरुत॥ किं वाते नक्षिनातेऽं लिम्पकाथयतिष्ठितं॥ कदा नाद्विजो लला ग रुक्मानाम रुययद॥ रुम्
 खागलः श्रीमान् रुद्रकालग सन्निधिः॥ वरुमूखध्वजं लिम्प्यथायदया धिनिश्चलः॥ रुकाथ वरुमूखगस्य वरुनानन वद्विध्वजं॥ पूरुत्त सून मीघातेः सवर्णिग समानेण॥ निरुद्र रुम् सतः
 ॥ निरुद्रगणपूजितं पूजयित्वा वज्रन्यामं कार्य सिद्धि मवाप्नुयात्॥ पंचदशमहालिंगं महादण्डादक्षिण॥ समखर्चं ननः काथ्या जातिस्मृति मवाप्नुयात्॥ रावत रुम् यत

[illegible][illegible]

वर्यक्षमात्तो ॥ कथावसाने राजाथ गहं विसर्ज्ये दिजः ॥ लवमानमहापूजः स्वस्वमाश्रममाविशत् ॥ गतेथ स्वाश्रमं विप्रे दिवो दत्तो नरेश्वरः ॥ लीलावत्यापुत्रः
विप्रं वर्यक्षमास भूरिशः ॥ महादेवि महाप्राज्ञे लीलावतिगुणालये ॥ यथाशंसित्वया विप्रस्तो गुणवत्तरः ॥ एकान्ते तं दिजं राजापुत्रं निजकृतस्थितिं ॥
राजोवाच ॥ दिजवर्यो भवानेकः प्रतिभातीति निश्चितम् ॥ यथा ते त्ववतीते धीर्न तथा न्यस्य मे मतिः ॥ दृष्ट्वा त्वानुमहाप्राज्ञं शान्तं दानं कृत्यानिधिं ॥ किञ्चित्पु
ष्टमनो विप्रतदा ख्याहियथार्थवित् ॥ शासिते च मया पृथ्वी न यथा मे लुपार्थिवैः ॥ यावद्भूतिर्मया भुक्ता दिव्या भोगा अनेकधा ॥ निजैरेव भोग्यं कं रतिविद्वत्
न विदुः ॥ विनिर्जित्य हवा दुष्टानपु जेयं परिपालिता ॥ दिजपादार्चनां किञ्चित् कृतं वेद्मिना परं ॥ अनेनापरिकथ्येन कथितेन ह किं स्पष्टं ॥ निर्विरोमिव नेनेतः ॥ सा
स्पृष्टं सर्वकर्मसु ॥ विचार्यैव्यं भुभोदकं सत आख्या हिसतम् ॥ ॥ दिज उवाच ॥ अपि स्वल्पतरं कृत्यं यद्भवेद्भुजामिहा ॥ एकान्ते तव पृष्ठे न वक्तव्यं सुविद्या
सदा ॥ अमात्येनाप्यपृष्ठेन न वक्तव्यं नृपायुतः ॥ महापमानभीतेन लोकमप्यत्र किञ्चन ॥ श्रेष्ठकथामप्यवमानत्र कुरु शशयम् ॥ तत्कृतेन शयनं वे
मनो विद्वदकारणम् ॥ शृणु राजन् महाबुद्धे यथार्थं प्रववीम्यहम् ॥ विक्रान्तोऽस्यतिशूरो सि भाग्यवानसि सर्वतः ॥ पुराय न यशसा युवात्मनः

१८२

नास्ति यथा कृतवान् ॥ अन्त्यतश्च मया वर्यो विद्वान् ॥ अधिपतिर्गुणमन्य प्रसादतस्तु धाकर्व ॥ तडासासि रुवानर्कः ॥ प्रतापनाशु कलिः ॥ प्ररुद्धना वल्लभा सि प्रीति
प्रीतिमय्यं लिङ्गासन्नं तु रुवाबुद्धा निर्मतिर्नृपः ॥ दूष्टयागयतायाणी यमानियमनसता ॥ वृत्तं त्वं न मदुत्थासि त्वमया त्वमसि त्वमा ॥ मया दियारुवानवि प्रहृतं रुम
वानसि ॥ रुमवा राजनीत्यासि बाधनममूनासंमः ॥ सत्तायहृत्पुदवत् पवितागमतायवत् ॥ सर्वेषां भवजन्तूनां काणीवसूगतिष्वदः ॥ नृदः ॥ महाबुद्धयः ॥ पालननवदुःखः
विधिचतुर्विधातामि ॥ रावतीतमूखाम्बुजः ॥ त्वग्यानि यद्रक्षकमला त्वत्काधस्मिहलाहलः ॥ अमृतां तव वागव त्वत्तुडावधिनीमूनी ॥ तत्किं यत्तु यिह जानी सर्वद्वयमयः ॥
तस्मात्तु वृत्तादका मया कृतास्ति तत्तः ॥ अत्रैवाद्यदिनाहृदय वाक्काण्डादगहनि ॥ उदीयाः ॥ कश्चिदागह्य अर्धत्वा मूयदभूति ॥ तस्य वाक्त्वा यानां जन्तु कर्तव्यमविजाविनी
तत्तत्कृतं तस्मिन् सर्वं मया त्वं वमहामत ॥ वृत्तं कृत्वा पृष्ठं राजानं लब्धवान् कृत्वा द्विजान् रुमः ॥ विवगत्वा यमं रुमः ॥ नृपायाश्चर्यवानरुतः ॥ वृत्तं विप्रवता सर्वं पूनी स्वात्मवशीकृतः ॥ स
योवासावराधाव सवितुनिजमायया ॥ कृतकृत्यमिवात्मानं तत्तामत्वा सविप्रजित् ॥ विधाय वद्रुधात्मानं काश्यास्ति मवायह ॥ यदा न स दिवादासः ॥ प्रागमसी ॥ कुरु स रुता ॥
तत्तन्निजकृतं मत्तुः ॥ दिवादास न यतो विद्वन्नाद्यादिनसति ॥ पूनर्नवीकृतायाश्च न गय विप्रकर्मणा ॥ स्वयमागह्यदवत मन्त्रनात् सुन्दरीप्रेमी ॥ वानजः ॥

निगतं प्रवृत्तं मान्दित्यर्थां नमस्ते नतविघ्नविघ्ना तद्वत्तदाकाचणी कदयगमजतिगमवत्तम। ह्यन्यत्र वत्तं ह्यधिगता नविघ्नं विघ्नं तद्वत्तं गजयाय दहा इवत्त। यणी लयः
 सततं वत्ता ह्युत्तमः कयुत्तये उधनधान्यसमृद्धि साजः। सगलितानि कयमलावक रुह्यवर्गे स्थायलगायक मली विमललिरुक्त॥ त्वं कावणीय वमकावण कावणानां वद्याः
 सिवदविद्या सततं त्वमकः। त्वं मार्गणीयमसि किञ्चन मूलवाचां वावामणाव नववाचन विद्यामूर्तः॥ वदा विदन्ति नयार्थं तयारुवर्तं उक्ता वयाधिनववाचन सुधावत्त
 त्वं सिपासि विदधामि मम सुमकः कस्तुति विगतिकथामनसा व्यगम्य॥ त्वं ह्युत्तमं विविगिते निर्हता निह निह द्यात्तमाध्वक जलध्वनमूला कश्चि। कस्या सिगकि विह यत्त
 तपि उद्युत्तं वाक्छविधा उमिह सिद्धिदकार्यजार्त॥ अत्र घण्टा टि विर्ययथिता किधा उ० सवर्धे द्युति तयारुवर्तं इति नाम। काणीय वत्तमयि कालरागदही ताव विना तव विना
 यक ह्युत्तनाजः। ह्युत्तमं प्रवत्त सुवपादय दं आत्मनमस्यति यमा निह कालिवासी॥ त्वत्तकं मूलमधिगम्य दूनादिगामि त्वं विदधुन यूनरु विता सिधन॥ स्नातानव
 ० यथ सताननिक विद्याया मूढूलितां ह्युत्तमं लुसधनमाधु। यवर्धमानव विह नपितर्पयि ता काना दसीर्थमरुतल्य रुजकत त्वी॥ स्वाभादमादकरुवै ध्वनधूपदीये माली ०
 सगध्वरुलेन नूलयनेष्टा सीधीय कालिनगवी रुलदानदत्तं साकाथमकिञ्चरु सिद्धातिने वरुत्त॥ सीधनिवा विपततः कमवर्जनाधि सीसाधय निरुत्तवत्त कानूणा कयन्ति ०

१८४

दूरीजता ह्युत्तमात्तपसर्गवत्तं ह्युत्तमं रुदविकर्तं रुलमप्रकार्या॥ य० य० हं नमाते ह्युत्तमं विनायकत्वं काण्याय गधनिहता हिल विघ्नसंघः। नातस्य जाडुजागी तलवा रिक सुदू०
 आयमप्रवयवत्तं किंचनपि॥ यानामतडापति ह्युत्तमं विनायकस्य त्वं वैरुजन्तु निनं हदि सिद्धया ह्यो। रागविशाय विविधा यराग्या निर्विघ्नं याकमलया धियत सवाक॥ दूरं वि
 ताव्यह नरु सुवपादयी० य० सस्य तसकल सिद्धिद ह्युत्तनाजः। काणी सुतत्र विकर्तं सरुलं लरुतने वान्यथान विरथाममवा कदाचित्॥ जातविघ्नानसीयाता विनिर्हं सिद्धतकधा
 । कयस्यास्य मजराग भाना युये विह स्ति ०॥ यानि यानि च नुयाणि यययवत्तनद्य। ता नितयववत्तमि ह्युत्तं युतदिवीक स०॥ यथमं ह्युत्तनाजसि मम दक्षिणा मनाक। अरुत्तम
 वरुत्तक स० सद्यथान संययवत्त॥ अगववा सनवती मिहये ययुथो० संयायमादकरुवै ० यविमादवरु ० पुडा विधायि विविधा तव गधमाली सुनं ययुत्तविधायि गणोत्तगण ॥
 यत्तमि वैरुत्तवदुर्थि मम वयन्ति ह्युत्तमं रुतमय० कतिन रुत्तव। सद्ययदी निवसि वामयदी निधाय सम्यग्जाननग जानन गालिरुक्त॥ माद्युत्तवत्तुथा ० नकडतधवाय
 ०० यत्तं ह्युत्तं वयि यानि तस्यास्य मूढादिषा॥ विधाय वार्धिकीयायां वरुथं प्रायतायसी॥ पुक्ता नुत्तकतिले वद्वान् प्राय्यात्तुत्तान् प्रती॥ कार्ययाय यत्तन कय सिद्धिमरु
 यरु ० तस्या वरुथं त्वयि ह्युत्तमं सद्ययि सगद्वत्त॥ तां यार्जनाय ० कय निवद्यतिल लुका० ययसर्गमह्ये सु सहकथाममारुया॥ हामतिला यडयल ० य० कनिशति

खातामविष्णुः कथमिदं द्विधातनः॥ कृष्णानुत्तुर्वदिगणधवासातामविष्णुनाहं यथासम्यं दनवन् ४ यातिवानागसीधूनी॥ हलवाख ४ सदाजनां पृष्ठमृषुदिनायकाहं॥
 धानपूत्रयकामान् सर्वेषां कागिवांमिनां॥ अवाद्यामव्ययदीमान् सिद्धाविकटदक्तिनः॥ विष्णुनाजगणायते सर्वविष्णुविनागनं॥ विनायकाद्राजपूजात् किंविदकादि॥ निमिः ४ दन
 दाकागणध्याकः ४ पृष्ठमृषुदिवनयदः॥ याम्यधिवनविष्णुः ४ जगणमादकधियः ४ पृष्ठमृषुसिनाती॥ यदवनयसक्तः ४ पृष्ठमृषु॥ वरुथविष्णुकाग्यां रुकविष्णुविनासका॥ ४ पृष्ठमृषु
 तज्जलिः ४ मृषुमृषुविनायका॥ वक्रकुण्डदमिक्तः ४ ४ सिद्धावाधसिद्धिः ४ विनायकास्यरुयदः ४ सर्वेषां रुयनागनः॥ कोषयामकदगताहं सिद्धुष्ठाविनायकः ४ ४ दमने
 गजानरुक्ति वावागमिनिवासिनां॥ कृषिताकागणध्याकः ४ सिद्धुष्ठादीकसंक्षिप्तः ४ महात्मनां सततं यायादुष्टकृष्टिः ४ ४ यायाम्यश्रम्यः ४ यायात् पूनीक्षिप्रसादतः ४ ४ क्षिप्र
 सादतांवातः ४ क्षिप्रमिदं किमिदं यः ४ ४ रुनवादनदिगण विनामणिविनायकः ४ रुकविनामणिः ४ साका द्विकिताये समर्थः ४ ४ विष्णुनाजदवायात् दनरुमगणध्याकः ४ लिख
 द्विष्टमरुधालि ल्यावावागसीधूनी॥ वनयायारुधवायः ४ याधुधानगणाहं ४ दवः ४ यिविलिताताम पूनीक्षददरुर्निगं॥ ४ ४ यिलियितातीर्थे दक्षिणमादकधियात् ४ ४ ददुमृ
 षुददववा रुकत्यः ४ किनयकृति॥ प्रावीययश्मकाग्यां द्विष्टकविनायकाः ४ कृषिनिवकां कथययतायदुववीम्यः ४ तीव्रमोतनमिथा ४ रुनवायययता॥ रुलजन्तगणाः

१०३

गानः ४ सुलमेदीर्घिणतनती सिद्धुष्ठाददगाण कलिधियविनायकः ४ कलहं कालयन्त्रिय मन्थान्तेथिकपूनी कलकाकाकथेणार्थां वरुदकाविनायकः ४ तस्यदर्शनता
 पुण विष्णुसंघः ४ पुणस्यति॥ क्षिप्रसादतादेव्यां द्विष्टुष्ठागणनायकः ४ अग्रतः ४ पृष्ठमृषुतथायि विरुहिसदणीप्रियं॥ तस्यसंस्थर्णतातपूसां रुवकुः ४ सर्वतामूवी॥ अक्षानांमगणा
 ध्याका अक्षामयुर्मयदि अक्षुष्ठावधुध्याक्षः ४ संपूषाअक्षताकथ॥ सिद्धावक्रिदिगणराग विनामणिगणध्यानात् दनरुसायमाणार्थां पूषागजविनायकः ४ तस्यसंपूषता रु
 क्ता गजानापीववायुत॥ यिविलुलानगयत यम्याकालविनायकः ४ रुयन्नकालकलिर् तस्यसंभवनातृणां ४ ददुष्टुष्टुअणयात् कीतागदिगिमीक्षिती॥ नागगणध्यायदृष्टा
 नागलाकमहीयत॥ अथयष्टवनीयाः ४ यायकविष्णुनायकाः ४ तथानामप्रवादव पूसांसिद्धिः ४ यजायत॥ मणिकण्ठीगणध्यातिः ४ ४ याविष्णुविद्यातदत॥ अणविनायकावां
 क्ता रुकाग्यापूत्रयन्क्षितः ४ याम्यां नृदिगणगणस्य मृष्टिसिद्धावसूचकः ४ नैर्मर्थायकविष्णुः ४ सर्वविष्णुहन् ४ यवः ४ ४ यतीयागजकण्ठस्य सर्वेषां किमकावेकः ४ ४ विष्णुदृष्ट
 यति वायवायालथतपूनी॥ सुलज्जघाददीयाः ४ गमथकुमितामयं॥ अणनगीपूनीयायात् समजलविनायकः ४ यमतीर्थाददीयाः ४ पूषामिदविनायकः ४ तथनाव
 नलायव तांश्चवश्च विनायकानां मादायाः ४ यश्च विष्णुः ४ यश्च कानविनायकः ४ सफमादानविष्णुः ४ महादानपूत्रयवः ४ अष्टमः ४ सर्वेकठोद्यानविमूकविनायकः ४ ४ पूषा

मूकममकव रुचतुषणतयुत्सो। घट्यवागममूखा नतानयसंमविद्याति॥ दूनदणाकनरुचि समुताकानमाध्यात। दुष्टिमुतिमकावृण्यं प्रवावेतादिनायकन
 ययतिमुतिपुण्यात्मा तस्यद्विनिःपदयद॥ मंगलान्वनामवे मरुवाययकुवित। महावियत्समुदात्त यतर्कधातिमानवे॥ प्रवापुतिमकावृण्यं प्रवावेतादिनायक
 नाजाहविधुनेवाधेत पायस्यापिधलीयत॥ मूकदवदवाधि मरुतासवितमानमेशकतारिवकावृण्यं मरुतादवातिवांक्ति॥ संप्रसाययथायान्य सवोन्विताय
 ४। मूविगदजसदनं विध्वकर्मविनिमिति॥ ॥ कन्दडवाव॥ पूर्वमुतारुगवता दवदवनविद्युजित॥ मूकदवदवाध्यात्मानं सवकाववितायक॥ एतानितस्यनामानि रुष्टि
 नाजसवृरुज। जयित्वायानिमनूजा लय्यतनिजवाक्ति॥ अन्यपितयेवरुदा सस्यदुष्टनेगणिदुष्ट॥ रुकेसमवितारुका वसंखातासदुष्ट॥ रुगीवधगाधका रुविध्व
 दुवितायक॥ कयद्वेवागणयति सथाविदु वितायक॥ मूक्यायामुविध्वगा यतिरुकयतिष्टिता॥ तयामयावतातयुसा जायतसर्वसिद्धय॥ प्रवाधायमिमपूर्यं तव४
 प्रदाममवित॥ सर्वविद्यानसमूहस्य लरुतवाक्ति तयद॥ मूतिप्रोक्तदयनाणकागीरुपुष्टि वितायकयादुर्वातामसंययकागलमाशा य॥ ॥
 मूगमूडवाव॥ किष्कानरुव४ मूक्य मन्दनादिगतमदा॥ विलम्बमालम्बयति तस्मिन्नपिगजानत॥ ॥ कन्दडवाव॥ मूक्यगस्तकथापूर्यं कथमानंमयाधुना॥ वानाणसक

१००

उयया मलवाधोद्यहादिना॥ कगीद्विधनतय कयवयविमूकक॥ विलंविदु जिशुदणयेदिदिप्रमधादुष्ट॥ धाकाधवदुगायति वदुमानपुनरुमनी॥ तथात्वमपिमाकाधी यथाथा
 कयविने४ कर्त॥ ॥ प्रोविदुदवाव॥ उयम४यागिरि४काथा यथावृद्धिर्धवावली यनरुलकिंकमालि त्वदधीनामर्णिकव॥ अथतानादिमर्माणि स्वगन्ताध्यानिनायिन। त्ववत
 त्कर्मणांसादी त्वय्यागिषवर्क४॥ किमुत्तरयादरुकाता तादृणी जायतमति॥ यथा त्वमवकथय४माभाततदनुष्ठिती॥ यथकिंविदुवेकर्म सवकाववितायक॥ ततसिद्ध
 त्ववगिषिण त्वत्यदसमूहयनूष्टिती॥ समिद्धमपिधेकार्य स्ववृद्धाधिमनूष्टिती॥ अन्यतयदसमूहययद विनय्यथवततुकाता॥ गमुनायधितनाय मूयम४कियतमयो॥ त्व
 रुकिंसम्यदिमता सम्यन्त्रायवद्वि॥ अतीवयदसाध्याः सवद्वेवलयेनये॥ तत्कार्यदिमसिद्धिस्मात् त्वदनुद्यानतत्यव॥ यानिषदकिणीकृष्ट यरुवकमुवन्ति
 रु॥ रुवकिनेयांकार्याणि यमरुतानितव्यायात॥ जातीविद्विमदादत कर्ममत्ततमनिष्ठिती॥ काणीयाधणिकाधित्य गुरुलगादय४यनी॥ अथवाकागिसंयाको नदिष्टि
 पुष्टाष्टि॥ तदेवदिष्टु४काला यदेवायातिकोपिता॥ गमुपदकिणीकृष्ट यनमयवपूत४पूत४यतसुधमलत्कीका मन्दनामनूध४॥ दानीवतिधितानि यमिष्टुव्या
 गसीकत४पूष्टुनीकाकृष्ट्याया सरुलीकृतवान्मूदा॥ गीगाववणयाविष्टु४समूहस्वकमानस४यकात्यायागिववर्ण सवतस्त्रानवानथा॥ तदायुष्टितर्क

तीर्थादि यदादी गुरुदो दालिनी पीतवाससा ॥ तद्यथा दकतीर्थे यथास्य नीहमानवा ॥ तर्थादि नयति किं यथायं स करवाजित ॥ तय ४ प्राद्वन ४ दत्ता दत्ता वैवर्तिना दत्ता
 फसक तथा सफ स्वर्ण्योक्तानि यति ॥ गथाया दणी दकि लस्यत यतिता महे ४ तीर्थे या दक काण्या तादृणी लस्यत कवी ॥ दत्ता दत्ता दक सान्नी पीतया दक का दकी दत्ता
 दत्ता दत्ता तीर्थ नवननिनय ४ स्यात् ॥ विष्णुया दक तीर्थे यथाया दक सक्तता उा विष्णु नती सुन्य नयिदिति निश्चिती ॥ सवक मलयामस्य नवनस्रायित मय वा अदि ४
 या दक स्यान् यिवन मृत्त विजत ॥ विष्णुया दक तीर्थे विष्णुया दक धिवत ॥ यदितत मृधया किनु वदु कालीन ता यया ॥ काण्याया दक तीर्थे ये ४ दत्ता नाद ज्ञाया ४
 मेव विरुल नर्था जल वृद्ध मृत्त यी ॥ दत्ता नित्य विष्णु ४ सलकी क ४ सको य ४ उधे स दत्ता मृत्त जेला क्वापि नी कथा ॥ विधा यदा र्था मृत्त स्व रुक्त नादिक गव ४ न
 र्थ मृत्त यामाम सद्य सिद्धि मृत्त द्दिदा ॥ आदिक गव ना म्नी क्वा मृत्त याम मय वी ॥ मृत्त यामा यो वै कृष्ण मय त मृत्त द्दिदा ॥ मृत्त यी यो नित्यार्ता तत मृत्त न कालि मी मनि ॥ मृत्त
 द्दि यव मय व नना मृत्त सवका ४ दीना वि सक्त क तथा नतीर्थे क गवा यत ४ दत्ता दक क्रिया सय वसत दीना विना धमि ॥ तय सो द्दिन ४ दत्ता गाद या द्दि य य विनी
 याथा क सद्य र्वनी दीना दवा सय त धिह न ॥ एका रु न न तीर्थे यथा नय तथा य स क द्दि म दीना दवा ध ४ यथात्मा रुक्ता तव बाध नूद ४ वकी धने ष्टी की द्दि या कृद या य स दकि

१०८

न ४ गता रु बांध यथ की धिहं सक्त मृत्त यता दीना दद किण तय गान्ती र्थ म नूद मी ॥ तया यि सक्त य धिह न विहला क मही यत ॥ तया न्या दक तीर्थे यथा यिह न मयि दूर्त्त ॥ तया यि
 विहित प्रादा मृत्त यथे दका द्दि ता तय नित्ये गदा तीर्थे विष्णु नाद निवर्त्त ॥ तय न ४ यिह न म्नी कान न म्नी कथा य द्दि तीर्थे न द यत तय न्ना तान न र्म ४ यिह न म न्म य
 विधिना य द्दि याने न ही यत ॥ तय व व म हा ल म्नी तीर्थे जेला क्वा विप्रती ॥ मृत्त य य म हा ल म्नी म्नी त्वा जेला क्वा र्थ द ॥ तय तीर्थे दत्ता सान्नी दत्ता न तानि को र्थ ॥ य द्दि म्नी ना वि यथा न
 ल म्नी य विही यत ॥ य य य द्दि या यत तय तय मृत्त द्दि मान ॥ यित ना यि व म ग्री का सक्त म्नी र्थे गे व वा ता ग्या सिद्धि म हा ल म्नी मृत्त जेला क्वा द्दि ता ॥ तय न म्नी न न र्म रुक्ता न
 नागी जा यत क वित ॥ न रुक्ता व द्दि ला द्दि म्नी दत्ता जा ग व नानि ॥ सम य व म हा ल म्नी वती व न रु ल ल रुत ॥ तय तीर्थे दित या क्वा तय क ग व सानि धी ॥ तय न्ना तान न ४ रुक्ता सैसा
 ना हिन य यति ॥ तय ग्ना न न दी तीर्थे म हा या त क ना न ॥ व द्दि विधा य द्दि यथा फला म्नी न न द ॥ तय न्ना तान न ४ सम य व द्दि विधा म वा यथा ॥ क ग वा ल न तय क ४ का यथा
 व द क ग व ४ अर्ध यि त्वान न र्म रुक्ता द व न्ना व द क ग वी ॥ अर्ध यि त्वान न र्म रुक्ता द व न्ना व द क ग वी जन म्नी ४ न यी ४ मथा सने क द व न ॥ एका दती र्थे तया य य य द्दि द क ग व ४
 यथा द्दि क दत्ता विहला क मही यत ॥ अर्ध यी य म हा तीर्थे म य द्दि तय सानि धी ॥ तया द की क्रिया कृत्त ४ काल यी ल रु न ४ आदि य क ग व य द्दि आदि क ग व य द्दि ४ तय र्थ

दर्शनादयः मूयतसर्वथातके॥ दत्तात्रयश्चरीर्षः तत्रेवादिगदाधरः॥ विदुः सक्तयन्त्रिविधं ज्ञानयागमवायूयात॥ त्र्युक्कणवयूर्ध्वं तीर्थं वैराग्यवर्धनी तत्र स्नातान्न ४ याक्ता रुद्रा
 न्नवत्सुधी॥ तत्र वामनतीर्थं॥ आद्यावामनकणवात्॥ पूजयित्वा वरीविष्णुं वसन्तमनसन्निधौ॥ नवनात्रायणं तीर्थं नवनात्रायणात्पूजितं॥ तत्र तीर्थं कृतस्नातान्न ४ याक्ता रुद्रा
 ॥ यक्षवात्राहतीर्थं॥ तदप्रायायनागर्भं॥ प्रतिमं कृतं तत्सुयं॥ राजसूयकृता ४ रुतं॥ विदावन्नवसिंहाख्यं तत्र तीर्थं सुनिर्मली स्नातान्न ४ याक्ता रुद्रा
 विदतीर्थं॥ गायित्रीविन्दुपूर्वतः॥ स्नात्वा तत्र समस्य च विष्णुं विष्णुं प्रियं रुद्रं॥ तीर्थं लक्ष्मीं नृसिंहाख्यं॥ गायित्रीविन्दुदक्षिणं॥ नवस्नात्वा तत्र कायि त्र्यर्थं यदमर्कतात्॥ तदप्राया
 यतीर्थं॥ लघुमाधवसन्निधौ॥ तथितोनाघिहृत्पादं॥ यत्र वृक्षेन लिखितं॥ गणेशमाधवतीर्थं॥ तत्र वायुपुत्रनिर्मली कृतादकान्न ४ रुद्रा यथापि निर्मलः॥ तदप्रायायनी वं १२९
 तीर्थं नमोपावर्कं॥ तत्र स्नात्वा रुद्रायीव कणवयं विष्णुं रुद्रं॥ विष्णुं तत्र निर्व्याहृत्य रुद्रायीव सन्निधौ॥ रुद्रायीव प्रियं प्राया समूयत सर्वं पूजितं॥ ॥ स्मृत्तुवाच॥ प्रसन्नतामयता
 नितीति कथितानि॥ शूनोतिलां पुर्वं यत् रुद्रतीर्थं तत्र कण॥ उद्दिष्टानां रुद्रतीर्थना भतष्ठा कलाणां रुद्रा नाममाधवमपि प्रुत्वा निःशयाया जायत न्न ४ रुद्रा नीयिष्युर्गविष्णुं
 वदन्मिह तत्र॥ वैकुण्ठनाथयचकं गीतव्यं कणदाधरः॥ तस्यां मूर्त्तिं समावृण्वत् कणवामथ कणवः॥ गण ४ कार्यं कृतमनां गुणां जनविनिर्गतः॥ ॥ अगस्त्य उवाच॥ अगस्त्य उवाच॥

विनिर्गता कृता रुद्रकपालिनी॥ कनिर्गतिश्च रुद्रिणा प्रायाकाण्यिजानतः॥ ॥ स्मृत्तुवाच॥ सामन्तनयदर्थेन निर्गती विष्णुनामून॥ प्रुत्वा तत्कावणमधि कृत्वा मां प्रतिगमय॥ स्यात्तु
 यमसुते ४ याक्ता वात्राणसीधूनी॥ न त्र्युक्कणवयूर्ध्वं रावत महाला रुद्रायी उत॥ अतः ४ प्रति कृति ४ स्वीया रुद्रकायं मूना विष्णुं॥ प्रति तत्कलणजं स्मकीणं नवनिर्गतिं॥ किं विष्णुकायं उवाच
 व गत्वा यद्वनवकिना॥ स्वामिथि कल्पितं स्तुनं धर्मद्वयमितीति॥ तत्तु सो गतं पूर्यं ससुययी दति ४ रुद्रायी अतीव सुन्दरतर्पणं॥ उवाच सुस्याधिमाठनं॥ ॥ ४ धात्रिणा विष्णुना॥ ततर्गं सु
 रुमा कृति ४ या माला यजगत्सर्वं॥ भातिर्तत्तत्कलादिह॥ विष्णुयानिर्गतां धात्रीं॥ नमस्तु रुद्राय पूर्यं की॥ गवृत्मानपि तद्विष्णुं॥ जातो लाका रुद्रा कृति ४॥ अतः ४ रुद्रमया ॥ निःशय रुद्र
 सर्ववसुधु॥ उवाच प्रुषणयनाय रुद्राय पूर्यं क॥ अष्टरुतयत्र मीधमं॥ सीसाविति मावर्कं॥ आचार्यवर्यसोम्यासी प्रसन्नात्मानमूहमी॥ धर्मार्थिणां सुकृन्तं॥ स्नानं विष्णुना गालिनीं
 ॥ सुस्वर्नं सुयदवाकं॥ सुस्निग्धमृदुना विष्णुं॥ सुमृना द्वाटना रुद्रं॥ वणीकावादे काविदी॥ वाख्यानं समया रुद्रं॥ यद्विनामा ४ कानणी॥ पीतगङ्गाययी पूषं॥ मृगयूगेनूयासी॥ मलमाध
 रुद्राकाकं॥ नतिवा ४ रुद्रा विष्णुं॥ रुद्रं नयिष्यत तपूय॥ रुद्रं ४ कृतसमाध्वनीं॥ ततः ४ यावावयूयात्मा॥ पूर्यकीर्ति ४ समीगतः॥ लिखी विनतकीर्तिं महाविनय रुद्रं॥ ॥ प्रुषणजीर्ति
 रुद्राव॥ त्रया विनयकीर्त्या धर्म ४ पुष्ट ४ सनातनः॥ वदन्मया रुद्रमाणयं॥ त्वं गृह्य महामतः॥ अनादि सिद्धसीसाव ४ कर्तृकर्मविवर्जितः॥ स्वयं प्रादुर्भवदधः स्वयं भवति तीर्थ

उक्तादिस्तु यथार्थं, यावद्दहनिवर्धनं। अतो वैकल्यं न रूपं अद्वितीयं कदापि ना। यदि सुवक्त्रं न दाया, सदा ब्याधितानामिका। आत्मा यथा स्मिदादीनां दूयकी र्यादि न स्यात्। दहयका
 स्मदादीनां स्वकालं तविलीयत। दन्तादिमणकानां स्वकालान्नीयत तथा॥ विचार्यमाणं दहस्मि, न किञ्च दधिकं ददित। आहो वामे धूर्न निद्रा रुयं सर्वं हृत्पमं॥ निजाहानयती ना
 प्राप्ता सदा धिदहत्। सदृशी मेव सद्दृष्टिं, प्राप्ता यान्ताधिकताना॥ यथा विद्विषितां स्याम ४ धीत्वा ययं स्यात्। हविता सुतथा न्यधि, न विणया ल्य काधिक॥ सलुता र्थ ४ सरुद्राणि, नृ
 यना वयं रुमय ४। यनी निधुवन काल, अकवेला ययुः ४॥ अथा ४ यनी गतं सलु, सलुन कथात कया ४ अधिवाह रुथाय का, न द्वितीयं सथात्तन ४॥ ययं रुगा यिनां स्थाव, सख्यदूय
 यत॥ तदवसो र्या निद्राया, मिह रुगा यिनामधि॥ अथिवमन गद्गीति, न सदा दिवयूय र्णा। वक्त्रादिकीटका कानां तथा मवगता रुयं॥ सर्वे तनुरुत रुत्वा, यदि दृष्टा दिवा र्था ४॥ २००
 निश्चिह्न कनापि, ना हि स्य ४ कायिकूय वित॥ धर्मा जीवदया रुत्वा, न कायिज गती तल। तस्मात्सर्वं यत्न न कार्य जीवदया नृरि ४॥ एकस्मिन् विद्वित जीव, जेला र्थं न दित रुवत्। आते त
 घाति तीतद, तस्मादक न घातयत्॥ अहं सायन माधर्म, वृहा क ४ सर्वं सृनिरि ४। तस्मान्निहा क रुत्वा, न वेर्नय करी नृरि ४॥ न हि सा सदृशी धार्य, जेला र्थं सवना वर। हि न का न वकं ग
 कृत्, स्वर्ग गच्छ द हि स क ४॥ सकिदाना न्यन कानि, किन्तु रुत्वा लयद ४। अतीतिदान सदृशं, यत्र भक मयीहन॥ वृहवत्वा निदानानि यथा कानि यत्र मर्षि ४। विचार्यता नो ग रुगि ४।

मालेय यत्र यत्र॥ शीत स्यात् रुयं दयं, व्याधित स्य रुथिषधं दय विधा र्थि न विधा, दय मर्नं दूधा युव॥ अवि विन्या य रुव हि, मणि मलो मधी तर्ल। तदय स्य यत्न न, तता र्थं यार्जना य
 वे॥ अथ र्थं यत्न वदण, दादण यतना निवे। यत्रित ४ यत्रियुष्, निकि मन्ने विहयुजित ४॥ यत्र कमे र्दिया ल्यव, यत्र वृद्धी र्दिया ल्यधि। मना वृद्धि निगिथा क, दादणा यत नं गुरी ४॥
 हव स्रग्न नत्र को, प्राणिना न्नायत ४ कविता। सर्वं स्रग्न ४ समाख्याता, दृष्टं नत्र क नव हि॥ सख मुरु म्मान म्, यस्यां दह विमर्जनं। अयमवयव माक्षा, न माक्षान्य ४ कविता य
 न ४॥ वासना सहित क्लण, समूह दसति केव। विज्ञान यात्र मा माक्षा, विहय सत्त्व विन के ४॥ प्रमाण की प्रिति विर्य, यथा नव दवा दिरि ४। न हि स्यात् सर्वं रुतानि, नात्या हि सा प्रे व
 हिक्ता॥ अग्नी धामा यि मितिया, यामिका सामता मिह। सान्प्र माणं रुत्वा, यथा दमून काविका॥ वृद्धां र्थे, त्वाय नृत्वा, रुत्वा नृधिन क र्धर्म॥ देखा वक्रो तिला य्पदि, विरुत्वा नृ
 रित लयात॥ वृद्धा र्धम जिह्मां, पूय की र्थं य क र्ध्वति। यार्थ यार्थ लत रुत्वा, यो नय यथि वक्रि ४॥ यत्रैवा जिक या र्थे, समः दृष्टा ४ पुना मना ४॥ तदा विज्ञान की मूर्धा रुत्वा, नृ
 विदग्धया॥ तत रुम सयि न रुत्वा, वेद धर्मा निवी वदत्। दृष्टार्थ यथ य क नान, दह सो र्थ क साधनात॥ ॥ विज्ञान की मूर्धूवाव॥ अतर्द वक्त्रा नृयं, श्रुत्वा वसति नान॥ यत्रैवा
 वरु मन्मथ, मिथ्य ना ताव कल्य ना॥ यावत्स्व मुमिद कर्म, यावत्तु दिय विरुत्वा ४। यावत्तु ना वदूय र्ति, तावत्सो र्थ धान यत्॥ अन्त रुत्वा यि व कला, वाद क रुत्वा ४॥ २००

नमोदितातया मर्थिन्वातःसखयूरिः। यावमानमनावृद्धिधीननीयस्यनाजनिः। तनरुर्बवत्यर्षा समूहादिद्रुमर्तहि। सखनागत्वनादहःसः३याःसयविक्रमाः॥
 क्तातायहमीर्षसाधेयता। घवायसहमीनाः३। पाकलाइमिदिवपू॥ तस्मान्मन्त्रनीयः३। वदसख्यययत। सखाजातिविकल्पार्थं। लाकघूयविकल्पत॥ मानूयसः
 धमःकाथवाकमः। वक्रादिमृष्टिप्रथति। आयातवृद्धयूयः॥ तस्ययष्टःसूतोदत्तः। मनीविश्रुतिविश्रुतो। मानीविनाकथयत दत्तकन्याःमृत्तावनाः॥ धर्मलकिलमा
 लीतामुयादगो। तदिदानींतेमर्थे। बल्यवृद्धिप्रवाकमेः॥ अयगममृगमार्थं विवातःक्रियतसुधा। सखवाकूययजार्तं वापुर्वर्णमिरादिकी॥ कल्पनयकतापूर्वः। नद्यटतविवाततः।
 एकस्याःततोजाता। एकमाश्रयिवाकविता॥ वृत्तावकनयासुतकिं। कितवर्णवमाययः। वक्षुवर्णविधकार्यं। तस्मान्प्रारिहासत॥ अतारुधानमकथा। मानूयकनवितकविता। विहा
 नकीमृदीवाजी। मिथ्याकर्ण्यप्रनाहना॥ नेहसूयषणवती। विजेरुर्मतिमूर्त्ता। अयस्यार्कयर्णाविद्या। वणीकृतमतीमयि॥ पूयः३। सखलीचकुः। पत्रदायप्रमाहिताः। अनेयुः
 वनानार्थं। सुधावाकमात्रिकाः। योनाः३। प्रनाहनायापि। सर्वतास्यविमाहिताः। वक्षानायापिवक्ष्यात्। मायविर्षजिकाहवत॥ नक्षत्रकर्मणायापि। नसीरायवती। छियः। सीरायरा
 यसम्यन्ता। वधाविहानकीमृदी॥ कस्यविनेदः३। नन्दः। कस्यविहिलकोषकी वणीकनणमनेयुः। तथावक्ष्यापिदीक्षिताः। मन्त्रद्वयैकस्यावित्। यजानिद्यालिखन्निच। कश्चिद्दत्त

२०१

तिकृष्णालो। नानादद्यानिनिश्चलाः। अवसर्वयूयोययुः। निजधर्मयूसर्वथा॥ घनाकूतवृजतयू। आश्रिताः। वृत्ततवः। सिद्धयाः। शक्ययाशा। नष्टा। जनः। प्रवर्णनाता। आसीतकृतिताम
 र्था। नृयापिसमनाप्रमाक। दूयस्तितापिदिश्रुण। नृयन्तिर्विष्णुमानसं॥ वकाववाककनण। दृष्टिवाओ। नृयः३। अजीगणदिवादासा। यष्टादगादेनावधि॥ केदागनामेविख्याया
 मसिमुयदद्याति। लुक्तमष्टादणवाक। दिवसदिवसयूय॥ प्रार्थमा। नरुकागर्ग। हार्थपाशादिजालमः। सखवयूययूयाखा। धर्मद्वयादधादजः॥ द्विजवधसमालम्ब। समयाता
 नृयान्किर्की। द्विष्टेयविष्टेवृद्धि। अयजीवतिवादिहः॥ समतः। मन्त्राविद्या। मूर्त्तिमानिद्वयावकः। विलायार्तं। समायार्तं। दूयादूतकण्ठितानृयः॥ सभारुधहुनृयः। थाग्यायदूय
 दगन। अरुिगम्यवर्तनाजा। यणम्यवपूनः३। पूनः॥ एहीतस्वस्तिवचना। निनायान्कः३। प्रद्विष्टी। मधूयकृणा। वेषिना। तर्पयूयधनाधिपः॥ वायताधर्मस्वसु। आस्रसमूययकृजं। नि
 वशथायवसूनि। शतनित्यक्रियाविधि॥ यविहर्षिसूतासीनं। ययकृषाकृणं। नृयः॥ ॥ राजावपः॥ खिन्ना। सिविषवर्धाहं। नाश्रुतावसमूदहन। खदानासु। वलियत। उरु
 मिदयूयक॥ किंकवामिहगकुमि। कथंमनिर्वृतिरुवता। यद्वदथावयाताते। ममनिनृयताद्विज॥ यविहर्षि। वेषदः३। शुद्धयमिवमृटी। स्वसेमयादहंजातः। यजः। यजः।
 लात्मकः॥ यजाययालिताः। सम्यक्। पूयावृन्निजोवसोः। तर्पितायापिहृदवा। वसन्तिश्चदिनादन॥ नकमवायवाधः३। मयावाधयसासिता। दवाहृणीकता

दर्विणा ॥ तच्च प्रजापकावार्थं न स्वार्थं रुवाणय। अथुना पुनश्चिन्तं ममरायादयागतः॥ नाशुपकवात्यव। नक्षताककमाधमी अकालकालकलर्ल
 जवायाधिविद्वत्ता ममवाश्रयितारुयं। कायिधर्मतवावृत्तिं न प्रथमयिणा मति। धर्मादया जनामव सर्वसक्तिस्त्वादया। सविद्याय सनामव सर्वसन्ता
 वायदिकल्याणं तिष्ठदाश्रुतायिकि। सर्वरागमल्लभानि यथावद्विस्तवर्चनं॥ किंचिद्व्यस्यलनाय नोशनद्विजयस्त्वा किमप्युपदिश्याह गुरुवासायनाकया। अथवा
 प्रयत्नस्य तस्य किञ्चिदनेविमेष। तदवकथयमाद्य तत्कविम्यामर्गयं॥ त्वद्विलाकनमाज्जलं सर्ववमना नथ। अथवा मयि जायन्त जातयायाममेव ॥ जानदवविनाधन
 ककनयलयमता। अथवा पिपडाश्मीया निजधर्ममनवता। पूनातजियना ॥ पूना ॥ निजराकेयवा अयि। धनमयनर्थकत्वा धन ॥ कत्वाहिमावर्ल ॥ वदायवाजिन ॥ कत्वा गुणक
 त्वाववा मर्कि। विनिविमार्थकत्वा विमुक्तवायतकिणं। यथश्चक्ययवकी यतार्थयणवात्मकी। तावायममयानकीलान् वदर्थगगनात्मकी॥ वज्रदण्डममवृक्ष ॥ अष्टिकल्प
 धर्जतर्। याकानिवद्व्यवसी वृद्धस्य निवद्व्यवसी॥ रुद्रका लानि वृद्धावर्षी यथैक्ययवर्जनी। दयालेकेषु घातन लीलया रुद्रमातृकता ॥ वलियरुद्रतापिष्टं कत्वा क
 पटवर्चनी। यातालममि ॥ पूर्व रुविणा विक्रमस्तिरि ॥ वृक्षवानयेव वृक्षो मूयामाविनिमूयते ॥ दधीविमयि विप्रत्या दवेनस्ति कतेहते ॥ पूर्ववैममनूस्मय दूयान्वय्युयता

२०२

रुद्र ॥ कृष्णप्रिविजितम्याजो तनेववदधीविना। निवरुक्तस्यवाणस्यदास्यहृष्यवाहविः॥ कुचदस्य किंकन पमार्थसाधवर्हिना। तस्माद्विवाधारुडाय नरुवदेवतेमह ॥ दवशा
 मरुयनासि सत्यणीलस्यवेमनाकायहेद्वत्तमायना गीर्वाणावा सवादयः॥ यहेद्वानेसूर्यरिध तस्यायाधिवमस्तिम। अस्तुनूतत्वमाधिव विमलनाधुनामम ॥ इन्द्रियाय नमः
 आक ॥ सुखदसुखदर्शनात् ॥ दानेन्द्रिगमतात् कर्मणिमूलनकथं॥ उपार्यत्वमूयायह यननिवृत्तिमाधूयी गणनमदणवणता वाक्यतिथददीविती॥ तदाकर्षीक्षणीकण ॥ आहवाक
 नवधरु ॥ ॥ विष्णुवाच ॥ साधूसाधुमहाप्राह नृपवृणमणनघ। मयायदयदधुयं तत्त्वयेवनिवृत्तिमाधूयी त्वमादावेवनिवृत्त ॥ यवममानदास्यमि ॥ कालितद्विपकस्य स्वतयसु
 यनागिरि ॥ यदकं रुवताहय तमवर्तथमवहि। तवणकिश्चजानामि विवकिश्चमहामत ॥ नरुवतमदणीवाजा रुविहता रुविष्वाति ॥ नाथंरुकुत्वयाह्रायि युकीयहमूमेकासि वि
 वाधतिहिदवानी त्वयानायकतिक्कविता धर्मान्वयवणस्य तववाह्रायितारुवत ॥ प्रवृत्तिरुवता प्रजापतिर्यदनुष्ठितं ॥ धर्मधर्मस्वधर्मश्च तनेद्व्यादिवोकस ॥ एकवद्वि
 तदाया हृदिमयतिरुमत। काय्याविध्वंवाधूर्न यत्कतारुवताकिल ॥ महाकमयवाधक जातरुतानि सरुम ॥ इदतनूयणात्तव वस्य मायमहत्तव। मर्यासि
 रुद्रहिनावामसुवा तावकाश्रयवाधवे यानिनिमयतिष्ठया ॥ एकप्रतिष्ठितयन निममयणकि ॥ तनात्मना समीविष जगदतत्प्रतिष्ठितं तत्ताका

संख्याविहितधीष्यत। लिङ्गप्रतिष्ठाप्यस्य नहुमीति लिख्यत॥ तस्मात्सर्वथयत्नन, कनूलिर्मथतिष्ठति। तथा लिङ्गप्रतिष्ठित्या, कृतकृत्याऽविद्यसि॥ ॐ ह्युक्तावाङ्मनाऽपि न विदुः।
निश्चलमानसः। उवाच वयं कृष्णस्य, राजानं यागिनाम्युगत॥ ॥ श्रीविष्णु उवाच॥ अन्यच्च किंचित्प्रश्यामि, ह्युक्तं ज्ञानवद्भया॥ गृन्ध्यावद्विनाशकं, तदविद्याकृतमहत्तमं।
सिद्धकृत्यामि, मान्यासि महतामपि। जयश्च तव नामह, प्रातःशुक्लकलया॥ दिवा दामस्तदस्यामा, दधिधन्यतनाचर्य। तपि धन्यतनामर्थ, यत्तदात्ययि चकृत॥ सोऽहं न,
यजामे विष्णो, मोलिमान्दालयन्मुहुः॥ हृद्यं वदन्, अहं हृद्यं संख्यं हृद्यं तनून् हृद्यं॥ अहं हृद्यं, अद्यादयं हृद्यं अहं नर्मत्तममद्यवे। यदनमतिर्गन्धाय, वेद्याविष्णुश्च नाखिले॥
अहं उदकं प्रतप्तं, तर्केष्वित्यतिथयत। अस्माकमपि यद्वन, मदवीर्यमदम्ययत॥ हृद्यालाक्ष्य विविधाथ, वपुर्धित्वा कितीश्वरी। अविष्णुका न तत्सर्वं, यत्समाधायत्ना कथ
त॥ ॥ श्रीविष्णु उवाच॥ राजे सुवाच हृल्लिता, मनानधमहोतनूः॥ अहं नैव गरीयसे, त्वं न नासि परं यदं॥ यथा विष्णुश्च नानिर्त्यं, त्वामेव हृदिणी लयता। तथा स्मदादीनाम
पि, द्विजाम् कृत्यादलायता॥ कृतलिङ्गप्रतिष्ठित्या, मद्रमद्रयवामनात्॥ दिव्यं विमानं मागह्यं, नहुं यत्कामुर्वयदं॥ यथा विष्णुश्च नानिर्त्यं, विद्याकः सुकृतम्यता वाचा।
नस्याऽप्युक्तेऽस्य क, सवनादिम्यवेम्यहं॥ एकमप्युक्तेऽप्ययाया, हानायेत्यामिर्गं जहं। तस्याऽप्युक्तेऽप्ययाया, हानायेत्यामिर्गं जहं। तस्याऽप्युक्तेऽप्ययाया, हानायेत्यामिर्गं जहं॥ ॐ तिष्ठत्वा सनाजर्षि, दिवा दामस्तदस्यामा, दधिधन्यतनाचर्य। तपि धन्यतनामर्थ, यत्तदात्ययि चकृत॥ सोऽहं न,

[illegible]

ल० गिर्जलियमवीकृतत ॥ रुचलललीनखिला ययतय नियाजिता ॥ रुपालथीवितिखाता तत० सांरुवरुक्कादिवादासधनीलिमं प्रतिहायाविदुःश्रय० कृतकथनितान्त
न० समन्यतन प्रश्न० अथैकस्मिन्दिनवाजा तस्मिन्विधिपूर्वकं ॥ समन्यचनमस्तुय यावदुष्टावुष्टिर्दी ॥ गोवतनराज्ञादायु दिव्ययानं समातनत ॥ यावद० यवित० को०
यलखदाज्ञयागिनि० ॥ अथादिवापितज्जि रालनये० कयद्विदि० ॥ अष्टमृटिकसंकाणी नज्जदीफिमराज्ञाणी० ॥ विरुषयामिरुणावत अति० यवित० विप्रद० ॥ निवयका०
मंयुक्त सम० धितगिवाधन० ॥ वामनययदस्यय नुदकेत्यागतावृत्तं ॥ अथयाविषदवाजा दिव्ययमनधनयन० ॥ दिव्यवृजलनयथो नुल० श्रुमयावित० ॥ वितथीकृतमरा
लं ग्यामीकृतगिवाधनं ॥ स्वलोनीकृतमवाज्ञं कयदीकृतमोलिजं ॥ वरुज्जकृततनं रुषणीकृतयनगं ॥ वरुदादीकृतमृद्वानं नित्यसंयार्थदादिवं ॥ तदायुचतितलीयं रुपालथी
विति० अतं ॥ ननुअदादिकंकृता दानदत्तामृगकिता० दिवादासधनं दत्ता समन्यचनवरुकिता० ॥ आरुग्यायायिकांश्रवा ननवांगरुमाविणत ॥ आखानमतद्वयत दिवादा
समन्ययाननं ॥ यविताया० यिताव नन० ययि० यमयत ॥ दिवादासधुकराखानं अवाय० समनं विणत ॥ नजाकुजायततम्य रुयंवेविकृतं कविता दिवादासीकथायुग्यामका
त्यातनिककती ॥ य० तीयाययतनं सर्वविद्यायणकय ॥ नावृष्टिजोयततत नाकावमन्यकय ॥ दिवादासीकथायय सर्वेयायंतकतागिनी ॥ अस्याखानमय० ता दिक्कावि

२०४

वमनावथा० ॥ मंयुर्गतामिधुकि गम्यविकृतकाविण० ॥ इतिथीकृतयुवाणकाणीखलुदिवादासधाकितामाश्रयं वागकमायाय० ॥ ३७ ॥ ॥ अगस्तुडवाव ॥
मर्वकृतनतिवृत्तं नम० मर्वकृतमूनव ॥ मर्वथाजितमात्राय कुमात्राय महात्मन ॥ कामाविमर्दनात्री ॥ वीश्रुकासकृतीकिलयाजिगायकुमात्रायि मावतस्येतमास्तुत ॥ यद
कीरुवतास्तुत्तमायाद्विजवयुर्द्वि० ॥ काश्यायंवनदकीथ मथाग्यातीवयावनं ॥ रुचुव० ॥ यद० ॥ काणीयनमयावनं ॥ तयायिरुविणाकातं तीर्थय० नदंयनं ॥ कृत० य०
नददाम तम्यतीथमयनूवा कृतम्वसर्वतीथय० ॥ तदामीतयावनमयनं ॥ कथ० रुगवानविष्णु यकनामाउगातयति० ॥ सर्वेषांजगतायाता कर्करुक्तेवलीनया ॥ अत्रुथात्रुय
मायन म्वयकायकात० ॥ निनाकात्रायिमाकात्रा नि० ययं० ॥ ययं० ॥ अजन्मानं कजन्माव तनामायकनामरुत ॥ निबालं वाखिलालं वा निरु० ॥ यय० ॥ अजन्मी
कादधीकला यनंखिनयिसवगे० ॥ उयमंरुतयुयसर्वं सर्वेयायिज्जादन० ॥ इति० ॥ सर्वोत्तमावन तीर्थय० नदतय ॥ एतदाख्यादिषयुक् पयवकाश्रथाअतं ॥ ॥ कृत० ॥
कथयामिकथामतां नमस्तुयमदध्वनं ॥ सर्वोद्यययगमनीं सर्वेणयाविधायिनीं ॥ यथाय० नदं तीर्थ काश्यायतिथिमागतं ॥ यथागयिवतातीर्थ ययसाका सुय ॥
यायिताम्यायसंघातं यमकनिजतजमा ॥ रुचकि सर्वतीर्थानि यथागम्यवलनहि ॥ तानिमवागितीर्थानि माधमकनगनवो ॥ ययदं निमलानिस्यु स्मिथं ॥

ज

तात्तुष्टवदितारुवान। मर्वेवायिपविदेवा यमववावमहृता॥ सर्वयमकिलयुक्ति यस्मात्सर्वसुखादयः॥ कदाविद्यानलेष्टय यमदवानुबलन ॥ २०६ ॥
 कदाकदयद्वं। मर्वमनावधायमात् यविपुष्टवकिदि॥ दिनदिनवमोराव्यं वदतयममविधो निवकयणयमवां कृत्तानरुय कवि॥ यदामयदनादव कवि वाधमव
 नयजधावणकुर्वकि कुवनानिकुद्वं॥ एवमाद्यगुणयस्य वयमववधितन॥ तस्मैययकुमातात ममतपीरुगम्ये॥ एतकुवायितातम्या रुणमयमवायद। धनमिधम। पु
 हयवानमानतावय॥ कुर्वदिधूतयायासी यस्यावृष्टिधामति॥ वृष्टिधिविधुगली मविमाकायवरुवत॥ अधवासकथीलया वितायुप्यरुवायय। वृतिरुममोवाव मंगरुम
 विदुं मव॥ जातनरीसमालाव ववमीरुगुणादय। धन्याकन्यां वरावध ॥ २०७ ॥ वृष्टवस्यरुद्वं॥ ॥ धिनावाव॥ ववमयवयाथा का गुणएतविद्वका। एधगुणांनामावावा ववालीनि
 विविधित॥ यवमसुखलयात नितनमिरुगाकृति॥ तय॥ यणनमकम्य॥ मरीथवियलोकावत॥ नार्थरुवे॥ मसूलका नकीलीननकवक। नवदण। मयसुने नवैवयववत
 च॥ नमोवयनवयुषा नवुद्यानयवाकमे॥ एकएवमन॥ २०८ ॥ कवणानाजियनय॥ मकातय॥ सदायन दमदानदयायूना लयतसमदायका नावायमदुवा॥ यवि॥ वृतिरु
 वलकन्या पितरंययवव। अतुकाथार्ययामाम तयमहृतनिगता॥ ॥ कवदवाय॥ कृतानुकरुनका मा कवयनमवावने। तयमताययनम यदमाधतय। वृति॥ कसावा

206

207

म३

ठ

४७

लतिमृदनी। कवतकाठगतप॥ क॥ वधमर्ममाधमकासचतमाधुति॥ धावासावा सुवर्मासू महावातवतीयन। गिला ममावकागान मानम। वगया नग॥ २०८ ॥
 रं फवाविधुवम रुदनी। आमावर्ग। कने॥ क्तिवा तवकयमनाकमा॥ तलितुमृवकीवमरु कमिधमृतयावत। यातायार्कयातीव दुर्दुतकयस॥ किर। तयवृवना का स कानवकि
 वातकिल। रंवामीने धनिधायाय तयम्यतितयावत॥ जलाकिला यिणीवाला तयकावयिनारुवत। कृणयतायययर्ग रंवामियविता। बिता॥ आमा॥ कृकृकवगी वयमानतनरुकास
 दिवृकया॥ कामा तयमादेर्मसीधुमा॥ तिगी॥ धिनीयुगिनिध प्रयकीमावर्मनम। मनसासावसे॥ कय मयतायातयस्विनी॥ मनस्विनाम। प्रेमना। वगगीमृजतमखा। कवाकुय
 वादागा॥ उक्रामाकन्ययववे॥ वमकनितसकीमा वनवालावलनमन॥ वकतयस्यायिधुवा काकिलाकाकिनीववी॥ वधुजीवधनवृषि कलहंसकलागरी॥ नि॥ कयमिधसाकि
 फा। नावग्रामीकवावता॥ प्रयाकअगमम्यका रुगिनीरुकिमाधिता। कुद्वंदाधनिवाधाय धुयोतेयातयस्विनी॥ गालनमनिवली॥ रुगयायादनय्यता। तयतिहव साकाना वि
 दीयतकनरुका॥ तिनीश्वताकयमका विवि॥ संशुवमानम। डत्यथावावसुयक धमनामिवनरु॥ सावकवकुमालाक हंसयानाप्रविष्टे। धनयवृष्टि॥ ति॥ २०९ ॥
 थयजायति॥ ॥ धृतयायावाव॥ यितामरुववा मय यदिवयववयद। सर्वय॥ यावतनयायि कुनुमानतियावनी॥ स्रष्टादिष्टमाजय नितन॥ वधमानम। कवा

२०८

शैलियदिनी ५५

८

centimeter 5 10 15 20 25 30

ली विमला विमलेषिणी ॥ खड्गवाच ॥ धृतपाथयत्रियाणि यानि सन्त्यय सर्वतः ॥ तस्य ८४ विप्रमर्शनं तया वैधेनतामम ॥ त्रिभुक्काद्या द्वेकाटोव मा केतो निका ॥
 यत्कनिक्षव पावनात्कुरुवाकुर ॥ तानि सन्निगितीर्थानि त्वक्तो यतिला मवे ॥ त्रसनुममया कन रुवसद्यो तियावती ॥ ७७ त्वक्काक द्रवोवधा ८ साति निदूतकल्मषा ॥ धृतपाथयत्रिया
 का ॥ त्रसनुममया कन रुवसद्यो तियावती ॥ ७७ त्वक्काक द्रवोवधा ८ साति निदूतकल्मषा ॥ धृतपाथयत्रिया
 जीत ८४ नुयसंयत्ता त्वया हृदि मन्त्रक ॥ नितानां वाधत काम म्बत कृत मां मलावन ॥ अकृतनाम्री सातन यार्थतय मरुदरु ॥ ८४ वाचमाधितदाता तं यार्थय ॥ ८४ मन्त्र
 यदया यक्त्या अतिव्यामनातनी ॥ निगम्यति ववाधमा रुविताथेयलोववात् ॥ पुननिवेधया ८४ कयचुतिद्वेति ॥ लिनी ॥ धर्म उवाच ॥ नयार्थय ८४ मरुदरु ॥ ८४ वाचमाधितदाता तं यार्थय ॥ ८४ मन्त्र
 मन्त्रेण विवाकण कुनूमवसमीरितं ॥ ७७ तिनिवेधवद्वार्य सानिगम्य कुमाविका ॥ यि ८४ कन्या कर्ल विम ८४ पुन ८४ वाक ति ८४ द्वि ८४ ॥ अत्र उत मत माव्य पुन ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व
 का प्रिकुमायामि नातिष्ठमयना ८४ व ८४ ॥ तत ८४ गायतवाला प्रवला तयसावला ॥ ८४ वाचति तयिमा ८४ लाधावाना ८४ व ८४ ॥ ७७ तिगकसुथासाध ८४ गिगा ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व
 रुदया त्वनु गिला रुवमदमोति ८४ ॥ ७७ न्य उवाच ॥ ७७ न्या न्यम्य गायन मूनधमनदा रुवत् ॥ अविमक मरुदरु ८४ वाताधमनदामकात् ॥ साया रुयि ८४ ॥ ७७ न्या ८४ ॥ त्व

वणी ॥ आननधमविक्राय मनि ८४ कन्या मथाववीत् ॥ मरु ८४ पुत्रिक विद्यामि रुवत सद्ये ८४ दय ॥ तन्कुर्येता न्यथ ८४ वा ८४ चन्द्रकान्त गिला रुवत् ॥ ७७ न्या ८४ ॥ त्व
 नूकत ८४ नदी रुवसुतमाधि ॥ धृतपाथयति दिक्कता ॥ मवधमनद ८४ कन्या रुवत रुक ८४ सुला रुवत रुक ८४ गुला ८४ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ अत्र उत मत माव्य पुन ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व
 वलात् ८४ द्वि नूय रुवता रुवि ८४ वा ८४ तं वन्दु वक्तिव ॥ ७७ न्या ८४ ॥ त्व
 धर्म उवाच ८४ नूय ८४ मलायात कना गन ८४ ॥ धूनी वधुतयायामा सर्वतीर्थ मयी ८४ ॥ रुवत रुक ८४ सुला रुवत रुक ८४ गुला ८४ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ अत्र उत मत माव्य पुन ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व
 तद रुदा दधमता वाधा ॥ गरुकिमाली रुगवान् ॥ गरुकी श्वस त्रिवो ॥ गीलयाम नली लोयी ॥ तय ८४ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ अत्र उत मत माव्य पुन ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व
 रुवदा रुवद रुव ८४ ॥ किन ८४ ॥ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ मलायात कना गन ८४ ॥ धूनी वधुतयायामा सर्वतीर्थ मयी ८४ ॥ रुवत रुक ८४ सुला रुवत रुक ८४ गुला ८४ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ अत्र उत मत माव्य पुन ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व
 ताधुतया यया ॥ आदोधमनद ८४ पुष्पा ८४ मिथिता धुतया यया ॥ मया धुतानियायानि सर्वतीर्थ रुतात्मता ॥ तया यि मिलिता गय ८४ किन ८४ ॥ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ अत्र उत मत माव्य पुन ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व
 उवाच ॥ किन ८४ ॥ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ मलायात कना गन ८४ ॥ धूनी वधुतयायामा सर्वतीर्थ मयी ८४ ॥ रुवत रुक ८४ सुला रुवत रुक ८४ गुला ८४ यत्रिपुष्पा ८४ ॥ अत्र उत मत माव्य पुन ८४ ॥ तया ८४ ॥ त्व

अन्तश्च श्रुतवानां स सकदद्यो हविषा। मन्त्रमाध्याह्नयथावत्। कित्वावकाशमप्युपयुक्तं॥ तीर्थानि सक्तिरूपीति कात्यायनस्य यथार्थं। नयं च नदतीर्थस्य कार्यं। नममानं च।
 लमायनासह स मयकस्त्रातस्य यत्कलं। तत्कलं म्यादिने कन कात्यायनश्च नदकद्वं॥ मन्त्रावायश्च नदतीर्थे कृत्वा यथित्तर्यं। विदुमावेधेम सदा नरुयाजस्य रागवत्॥ यावत्
 सखाकेलायकाः पितृभ्यां कलं तथोपायुष्यश्च नदतीर्थे कृत्वा ४ स्यात्कावद्वितीया॥ यद्यप्येव ४ कृतं प्राद्वं तीर्थे यश्च नदकद्वं। तथामिताम कामुका। नातायाने गतां जूयि॥ यमका
 दिहगले म्नीत्येव विकीर्णत। महिमानं यश्च नदं दृष्ट्वा प्राद्वं विधानं त॥ अस्माकमयिर्विषयाः कश्चिद्वद्वं कविष्यति। कात्यायनश्च नदं प्रायश्चनमुत्तममद्वयं॥ अर्थमाध्याह्नमिदं
 प्राद्वद्वस्य सन्निवो। पितृ ४ यत्रिगन्त्यत कात्यायनश्च नदं यति॥ तत् ४ यं च नदतीर्थे यत्किंचिद्विनीयत वसु। कल्यकथयितरुव कस्य युष्यमसं कथ॥ वन्ध्यापिवर्षययनं कल
 वनदकद्वं। समर्थममलं गोवीं पूजं जनयति क्वं॥ जले ४ प्राश्च नदं ४ युष्ये वामसाय विष्णो धितं ४। मकारुलमवाप्रा॥ तत्र यथित्तरुवद्वं॥ यश्च नदतीर्थे कलले नृशकनगाः। म
 तं ४। हुलिता धिक्तायाता विदुः ४ यं च नदाम्कम ४॥ यं च कूर्चनयितन यातु छिद्रुवादिना। मागुद्धि ४ यद्वयायाय विन्द्यं च नदीरुस ४॥ रुवद्वरुधन्नाना हाजमूयाधमवय ४। य
 कलं तत्कलं युगी मन्त्रात्तु यश्च नदाम्कम ४॥ नाजमूयाधमवय रुवतस्त्रिगन्तसाधनं। आबुक्कयटिकावत्तु मुखे यं च नदाम्कम ४॥ मन्त्रेनाध्याह्निकाया पितृधानसम्मत ४ सती। प्रलियक

यश्च नदा यथान्त्यमुखं यद॥ वनं वावापसीयाय रुह्य ४ याश्च नदकिं। नान्युपसवकीरुता रुह्य ४ काटीध्वगव ४॥ यैर्वदश्च नदस्त्रानं जाकिं कयाय रुह्ये। तत्रायिगरुतिरुति
 पूतकगरुवासिन ४॥ कृतधर्मनदं नाम यथायाधुनयातकं। दायत्रवन्तीर्थे कृत्वा यं च नदं सती॥ गतं समासयसुक्ता कृतयत्तथायत्तकलं। तत्काकिं यं च नदं सत्त
 स्त्रातनलयात॥ अंशपूरकधर्मधू यावत्कलमकृतयुथ ४ अन्युपसवकीरुता दूजधर्मनदाम्कम ४॥ नृशयाय सदर्श तीर्थे क्वादिमहीतल। यदकस्त्रानतात यदयं प्रा ४ य
 दिती॥ विदुमीथनयादवा कावर्नककलानिर्ग। नदाविदारुवतकायि सवर्णं न वियुजत॥ गारुतिलिन्त्रयाश्च वासावीयविरुष्यं। यत्किंचिद्विन्दुतीर्थे यदवाकथ्य मवा
 यात॥ प्रकामथ कृतिं कृत्वा समिद्धो विधानं त॥ युष्यधर्मनदतीर्थे काटिहमकलं लरुत्॥ नयं च नदतीर्थस्य महिमानं मनकं काटिपिवर्णं यिर्गक प्रधुर्नरुके सट
 त्वायाय मिदं युष्यं आवयिन्नाथकृति ४ सर्वयाय विष्णुदात्ता स्वर्गलाकमहीयत॥ अतिथीकृत्वा पूजा कागीखलु यं च नदा विरुवातामिकात वष्टितमायाय ४ अल॥
 कृत्वा दवात्र॥ रुकायश्च नदाम्कमि म्पाव नृगनन्दनं दानी कथयिष्यामि माधवावि ४ कृति यत्री॥ यां कृत्वा सदर्श दाधीमान् पायशा मूयत कणात्। नव शिया विष्णु त संयुक्तम
 यतव॥ अण्णव मन्त्रनादय नृयद्वयदुलाघवी। अष्टकृता कवथग ४ कणा दायसीयुर्वा॥ दिवादासीमहीयान् समुवाय स्वमायया। कित्वायादादकतीर्थे कगवासी नृयत ४॥ मन्त्रे

मानयनं काया विवायुसंविवायुत । दृष्टाय वनदतीर्थं यत्रा मूदमवायक ॥ उवाच वयसनात्मा पूषुनी कविलाचन । अगत्या अघिवेकपु गुणा विगणिता मया ॥ कर्मा
मक्ति तावका निर्मला गुणा ॥ यावका विजयतः प्रकाशाय वनदक्रुद ॥ अतस्तीर्थयि सामग्री कुरुणा नाभयसी ॥ वीर्या अघिकाशाय धृतया यासियावनी ॥ मूदको मूदको यजक
धातममजारात । धृतया यासु मम्यका यथा रुवति सर्वथा ॥ नदीवती नधिजया सुखी मधि सुखायया । तथारुवयथा प्रमात सुदया धृतया यया ॥ कर्कषय वनदतीर्थे कान नीय ॥ अ
धनाशमं यमरादयका यदुक्तं विनिवदितं ॥ अतन्वकानननुवं विवादासकमायत ॥ मूर्ध्नीय गुणग्रामं यूपीय तदोरुवं ॥ मूखाय विष्टमं रुष्टं मद्रुष्टि विष्टमग्रतः ॥ दृष्टा कुरु
यमायुष्टं मयुष्टमं तवाधर्त ॥ समस्विर्मम मराय पूषुनी जाक मयुर्त ॥ उवाच विष्टकमलं वनमाला विनाजिही ॥ अखयकगदायय वक्षुतकववकुहुरं किमुनाजामितानक पीतकी
णयावाममं ॥ मूनीलन्दीववनुर्वि सुप्तेष्वमधुना कर्ति ॥ नारीदलममयदं मूयाटलनदक्रुद ॥ दाहिमीतीजदणनं किमीटयातिताम्वनं दिवद्ववच्चितायदं मनसुदियविष्टुते ॥
दिव्यकिर्तनदाद्येष्टयनिगीतमकादयं । यकादायेरुगततेष्टयनितीदेतमानमं ॥ दृष्टा मधुनूदं दक्षिणा खलदाननं मधुकेटरुक्तानं कंसविधिसमूवकं ॥ किवल्ययत्तप
वक्रतिनाकानमणावनी । तदन्मृत्पायविणतं रुकानां रुक्मिणुह ॥ दवाविदूयदाकानं नवायनिष्टयादितां प्रकाशानवगीर्वाण वक्रतयतिविस्तं ॥ अणतानिष्टयमो कि

विन्दुसममकहासमायमं दृष्यकृणं मनिविन्दुमेहातया॥ उष्ट्रवयवयकृणं सोलितविक्रान्ति॥ अष्टासुविस्फुल्लितं वलिधमिनमुत्तु॥ तययश्चनदास्याम माका
वाक्सिदित। गविन्दुसमिदिन्दु॥ सुतवांसुष्टमानम॥ ॥ अग्निविन्दुनुवाच। सुतम॥ यपुत्रीकादावासात्क॥ एवगायिन। मरुधणीषोद्वय॥ मरुधकात्क॥ मरुधयात्॥ त
मामितयददन्तं मवेदं निवाचकं। निदन्त्याविद्याविक्रं। जिह्वादिमूनवात्क॥ यस्मादुताधिगच्छिक्वावावावस्यतत्रयि। तमीष्टवत्क॥ मरुधं नृक्षिप्रवतवीधसी॥ अग्निथः रुग
वानी॥ उवावावावा मरुधन॥ समादु॥ नल्यधीरि॥ कथं सुत्वाथय॥ यत्र शार्थवात्रानविदकीर्णं मन॥ तीरुमनालयम्। मनागिनामतीर्णं कम्पादुगा॥ केमाकवत॥ यस्यातिष्ठ
मिर्तवदा॥ सवत्सयदकृमात्तयदवममदिमा मरुधनकेववगन्त॥ अर्त्तान्दियमनात्क॥ न्दियार्थमनकादय॥ धायकापिद्राकाण तविदकियथार्थत॥ तदोवेद्यमनिव
वेवावाववतवाविदिठगीयमानवविद्यापि तममप्याकिगम्यत॥ तस्मिन् नृयमरुमवयमकसाधं कम्पायगावयममयमनकणकि॥ तिर्त्तानेवाप्रयममरुमविद्वमू॥ केमा
ववाववववाववविद्ववदि॥ एकेकमवतवतामरुधमनात्क॥ जन्माजितायमदिताक॥ मरुधयदाद्यं दद्यात्तयदवमरुधमरुता॥ मरुधमाजकं मू॥ मरुधमधुमू॥ देनमाधवति॥ तावाव
पतिनवका॥ एवतावाति॥ दामादभतिमधु॥ कतिवकु॥ उति॥ दग्धकवतिविद्वथात्क॥ जनाद्वतति॥ कामी॥ रुजताजयतां कृताकरीति॥ यवापि॥ विद्वमनदाद्विणीलय

अथ ह्यसामान्यं वाच्यं यत्तन्मयं वदं लक्षणं ॥ मायतममनामनाय सीत्येयश्च नदधुरु ॥ अरुक्तस्य पिरुक्तस्य ॥ स्थितासु किं सदाति ॥ यद्यर्थं यत्तदनादा गतादनात्तदना
 ननाथ्यं वदमायना मुक्तिं तस्यापि वेदिना ॥ तद्ययश्च नदमाता त्वरुजि शक्तिमानवा ॥ अलावलायि द्वे दूष्या मया ली ॥ श्रीधरा नवान् ॥ ॥ श्रीविष्णु वाच ॥ एवमस्मिन्
 विद्यायुक्ताय च तृतीये मृत ॥ त्वनामना नमनाम मया मरु विद्याति ॥ विन्दुमाधव वृत्त्या मम ये लाय विद्याता ॥ काश्चिद्विद्याति मृत मरुययौ च्यातिनी ॥ यमा मयतना ॥
 पुण्या पुण्याय वतदधुद ॥ सदा समये यि शक्ति तर्षासं सावरी ॥ कृत ॥ वसुस्व नृयिणी लक्ष्मी लेखी निर्वर्णमं हिता ॥ तत्तुयाग्नेम सदायथा ॥ हृदियं वतदधुद ॥ यिने पद्वत
 प्राज्ञ वसु कि ॥ श्रीणिता द्विजा ॥ अगुवरा विद्यली नं तर्षातु त्वनादिति ॥ तद्यवधन्या लोकस्मिन् कृतकृत्या रूपवदि ॥ प्रायये मम सा निधं विविचुर्मम सातु कृतं ॥ विन्दुनी
 र्थमिदं नाम तव नामना विद्याति ॥ अग्निविद्या मुनि ॥ स च पातकनागर्त ॥ कार्तिक विन्दुनी ॥ यथा वसुवये यथायण ॥ सत्ताम्यव नृदिता रानी ॥ ज्ञानज्ञातस्वरी कृत ॥ अपि यायस
 कृष्णा ॥ कृतमा कृतमानव ॥ दुर्ज धर्मनदमाता ॥ नि ॥ याथा जायत कृत ॥ यावत्तं मुक्तमिदं कार्यं संलगाद्यु विराजती ॥ कृतवाद्यायणादीति ॥ कर्तव्या निययत्त ॥ अथ वि ॥ अ
 तितामति ॥ काथायदुतधावणात् ॥ वत ॥ र्मणा वितदधु धर्मावमति निर्मले ॥ अर्थकामेव निर्वर्णो ॥ तद्यय वृत्त्या के ति ॥ तस्मादुता निमतर्त ॥ वनिता निमानवे ॥ धर्मनानि

217

अथ क्रीणि बहुवेर्गकल मुक्ति ॥ सदा कर्तुं नगक्राति ॥ वतानियदिमानव ॥ वाहुर्मास्य मनुष्याय तदा कृत्यो ह्ययत्त ॥ अरुणाया वसुवये ॥ जिह्विरुक्त निवर्तनी ॥ अथ कृत
 नियमा ॥ नियदानं नृणां कित ॥ अयुनाय प्रवर्णवेव ॥ तदर्थे ववर्णयुत ॥ अरुता कुववीजाय ॥ यलावाधिगतागर्त ॥ यत्तनवर्जयदीमा ॥ मरुधर्म विरुद्धय ॥ अस्मिन् राणा नमरायान्
 वाहुर्मास्यवतस्मिन् ॥ अद्यादलायि मासयु ॥ यतिनाय कल लरुत् ॥ वाहुर्मास्यवतस्मिन् ॥ तत्कलं स्यादयलुती ॥ वरुचयिव मासयु ॥ तसामर्थ्यवतयदि ॥ तदा अयतिनाराय ॥ मयाय
 कलमिदता ॥ अथ त ॥ कार्तिकायथा ॥ गतामृदधिया मिह ॥ तर्षापुण्यस्य लणायि ॥ नरुधनु कलात्मना ॥ कृष्णवा ॥ तिकृष्णवा ॥ याजायत्यमथायिजा ॥ मीयाफ कार्तिकमासे ॥ कृतकृत्याति
 यवान् ॥ एकाकवर्त कृत्या ॥ दिनाय वतमवदा ॥ यश्च नार्थसफनार्थ ॥ मीयाफ कार्तिकवती ॥ यत्तवर्तवा कृती ॥ तमासायायणमववा ॥ ज्ञाना ॥ विधातया ॥ वतिना फत विरुक्तवित ॥ अ
 कादायं यथा कानं जलाकावमथायिजा ॥ वथयुवना ॥ हावसा ॥ मीयाफ कार्तिकवती ॥ निर्यने मिहिरं स्तान् ॥ कृत्या दुर्जवती नव ॥ अथ वर्यवथ दूर्य ॥ मरुवत कलाधियाना ॥ वाहुर्मा
 अथयण ॥ यश्चियद्विमानम ॥ समस्तं हायनकन ॥ वसुवये कर्तवत् ॥ यमुकार्तिकि कमास ॥ मयवासे ॥ स माययत् ॥ अथ यत्तमयितत ॥ रुवत स मयुयायिती ॥ गता कल नयवा
 वे नृजाय वतिवाति ॥ अथ वतिता गवकन ॥ तदा हावयायिती ॥ यत्तुजी रुवदूर्ज ॥ कांथपायं ययत्त ॥ यावती कास्य र्माजीसा ॥ वसुवत कल लरुत् ॥ यमुकार्तिकि कमास

वाग्लेसमाययत् ॥ अथ च मयितनरु रुचतु सम्यगुया विना । कस्य मय नित्यमदयात् कास्य सर्वेषु विना ॥ दुर्जनरु कथय कोट मलिङ्गगति प्रदामध्यागुच
 धमश्चमगर्कन ॥ अथ गलवदाम व तेलमूर्ज विवर्जयत् ॥ रुतानां नन कंदिवा तयोश्चमायतनय ॥ तेलयाग तिलनद्याडाणमाधानमकाक्षनात् ॥ कार्तिक
 सरुमाया निमृदुति ॥ वा दलमासराजीय ४ सकृमि ४ पूयणा निव ॥ माणा निनायिथरुया ॥ अजयुस्य कार्तिक ॥ मत्स्यमासा निसकृद्य कार्तिकवतततयत्र ४ मत्स्यममि ॥ दनादि
 या दानिर्वक्तिनिधिती ॥ नित्यममत्स्यमासातां यादयात् कार्तिकेवती ॥ कृष्णाश्वानिसमाधानि जिगत्सुप्युताययि ॥ कार्तिकमोनराजीय ४ मासायमृतमरुमा मृदुप्रासतिना
 मोती मदिन्यायदाययत् ॥ कार्तिकलवर्णकं यनवत रुतामदा ॥ त्यकासर्ववतासुत तयागीगायदाययत् ॥ रुतग्या कार्तिक कूर्च वरुवमैय लदती ॥ यथैक रुगयादयात्
 मरुतसाधधानकं ॥ दीपय ४ कार्तिकदया दखण्टुतवर्तिकं ॥ माकाधतमसंधाय सनग कृतिदुर्नेति ॥ य ४ कुर्यात् कार्तिकमासि वज्रन्यामृदीयकोमृदि ॥ तानिसंवाधतामिष्य सनय
 ल्यतकदावत ॥ यासाधकानसंनुद्ध ४ कार्तिकदीयदानवंत ४ काधाधकावितमूर्व रासुनिसनवीकृत ॥ मडयातमययल्य किलासं सवत्रावत्र ॥ प्रवाधयन्ममायया दीपमाकल व
 र्तिकं ॥ य ४ मृतानां कलले नृमिस्त्रियथनन ४ कीनविहतामासाय वसतु कल्पसपुष्यवान् ॥ प्रतिय ४ कार्तिक कूर्चन्याप्रायदायजां ॥ ममाय रुकिमयका गरुधनानमदिला

२१२

ता ॥ वृद्धिर्गणितवाग्नाति मरुमा मृदुयसात ॥ कार्तिकमासिमयाया ये ४ रुता ४ रुकिततयत्र ४ ॥ विन्दुतीर्थकृतस्नाने सुधीमकिर्तधूनत् ॥ वातित ४ कार्तिकमासि स्नातस्य विधिवन्मयि ॥
 दामादमृदलागार्थ दनउल्लु निमृदत ॥ स्नानेनेमिर्तिकं कृत् कार्तिकयायणावला ॥ गृह्णात्यर्धमं दकं नाधयामदिता रुवान् ॥ मीमको समुद्रायं याधमर्कयस्कृति ॥ मृत्वपू दूष्य
 वषू मूकामिद्यनयुष्यवान् ॥ मृत्वपू दूष्यपृथिवी सकल्यादकपूर्वकं ॥ तनदलारुवत सम्यक् सूयायायसुयवर्णि ॥ एकादशीस मासाय प्रवाधकवर्णीमम ॥ विन्दुतीर्थकृतस्नाना नाथी
 जागवणाविहतादीयानयवाधवदुष्मा मामर्ककृत् ४ नोयधिकविनादत पूनाणप्रवणादिहि ४ मरुमा मृदुयवर्कदा यावत पूयतिथिरुदत ॥ रुता ननानवदुष्मा ४ रुतामरु
 धीतयनन ४ माकायातकयुकायि नविणानुपमदादय ॥ विन्दुमाधवनामानं यामामुसमव्ययत् ॥ विन्दुतीर्थकृतस्नाना निवर्णसोहेदिदति ॥ आदिमाधवनामार्क पूष ४ मरुगणम
 न ॥ अूनकमाधवाक्य ४ यतायां सवमिदिद ४ ॥ प्रीयमाधवसंक्रादं दायत्रयमार्थवत् ॥ कलोकलिमनधंसी ॥ रुयाहं विन्दुमाधव ४ ॥ कलोकलूषसंयवा नमां विन्दुकिमानवा ४
 माययामृद रुदवादयनायणा ४ ॥ ममरुकिं यकूर्वाण यविल्यर्णद्विषक्तिव ॥ विद्विषाममत रुया ४ यिणवयदगामिन ४ यिणावधानिमायाधि कालरुवदगा सनात ॥ विणवय ४
 नि ॥ विद्विषादु ४ खसागत्र ॥ विणवयनयदादवतना सोकमवापूयु ४ रुतामृदवानक कर्था ॥ विणवयनमासनि ॥ मनसायिहिविणवर्ण य ॥ हिरलीकमानवा ४ ॥ अथामरु ताप ४ रुता

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

लातिर्यं तिर्थाददशवार्षिकी। सुदृष्टिक कानिष्ठ, सनिलमिन्वमूर्द्धजा जिनयवालमालिक, नमणीयनदकुटा॥ यथा अकनकीयस्य, लसदमिन्वमसुका। सदा मम कुरु कुरु, द
 दृका नृपु कावता। यत्तु त्रिकमयामालां, सद्यो काविशगीरुदि। आनयाननदूथण, मम कुरु कुरु हर्निर्ग। निर्वोपलक्ष्मीरुवर्त, श्रीमतीमणिकर्षिका। मर्द्धक्याश्ववक्त्रामि, रुक्मकल्युक्ता
 रिधा। यथावर्तनत४ सिद्ध, दधि सिद्धाश्चर्कमृगा॥ वारिवमांयालक्ष्मी, मदनप्रणवानदतयुर्वंकाते। र्त्तयर्दविदूयर्त, मणिधदमथकलिकसकतप्रणवयूट४। मरु४ स्रवद्रुममम४ रुमरु
 मुखसकृत्प्रियाजय४ तिथिदि४ यविमिगतवर्ण४ यनमयर्ददिगतिविद्या। तावत्तावद्गुणीयाविन्देतामणियदकन४ कर्षिक। प्रणमामियर्दकतेमहमितिमनसं, अवर्तमन४॥
 उंकीधीक्रीडंमणिकर्षिकनम४॥ अयमकुनिर्गजय, यैरिम्भकिमहीयूरि४। हाभादगां गिक४ कार्य४ ध्रुवावद्वादनैर्त्ति४॥ यविमृते४ यत्तु त्रिक, न्वेयनरुविद्यादृष्ट। सकेजिबलमक
 वी, सद्धिदणसद्यधुवि४॥ विदुमनुजयान मृतादगां कवचयि। अतश्चैमूकिमाप्राप्ति, मनुस्यास्य यरावत४ सावर्ण्यप्रतिमाकाया, तव वत्तममवित॥ यथा कुरु यसम्यन्ता
 संपूजाभाययनत४ संपात्रकीवर्त्ति४ यैर्त्ति४ ध्रुवावद्वादनैर्विदु। उयायस्ममनूय, मयिद्वेनिवासि४॥ मणिकर्षिकरुत्ताना, मणिकर्षिगदीकृणा॥ जननीज४ वा
 वास, तमगितलरुतव४॥ मणिकर्षिगदीकृणां, यथासंखयिर्गमया। याम्बावतमृदुहृष्टा, समर्थोमाकृ कानि४। गत४ यागु यर्गतीर्थ, मवाश्यामणिकर्षितथोक्ततादवाक्रिय

२१६

ल३

मुग्, यव्यतमयद्युपजीव्य॥ तययायुवताकाग, उयदिष्टायेनाकिना। समाधिविधिमुखातां, सुवाणीयद्युयागदन्॥ अत४ यद्युयतिर्यग्, लिप्तदूयधव४ स्ययी। यद्युयाधवि
 माकाय, तिर्थाकायायकागत॥ तयवेपुवउद्धर्ष्या, सुकायां सुविमानसे४। कायायायाययत्तन, यार्थकोमवणकथा। पूजयित्वायद्युयति, मृषाषणयवायणा, यद्युयागेववा
 थक, दक्षाविहितयावगा॥ ब्रुवावामसकृत्सुर्थ, तीर्थतिथाद्युयतातयूव४॥ तयन्नात्मानवैतयो, ब्रुवावामसवब्राह्म४॥ मणिकर्षिस्त्रिवाद्यायां, ब्रुवावामसवर्त्तन४॥ समावा
 वमन्नाक, ब्रुवावामनसैवाय४ विष्वतीर्थगमायायां, विष्वेस्त्रीयेवविशिर्ग। तयन्नात्मानवाराक्या, विष्वनाथविलाकयत। विष्वा। गोत्रीकृतदन्, पूजयित्वायुक्कि४। वि
 ष्वस्यपूजाकृतति, तताविष्वमयाकृतत। मूकतीर्थकृतदन्, गुणयिक्तमकृत४। माकाध्वर्त्तगमायायां, माकायायासंगीर्थ। अरिमुक्कध्वर्त्तगमायाया, माकायायावीकृमातव४
 । तयूनम्यानवलाक, यागायागकृवायके। अरिमुक्कध्वर्त्तगीर्थ, मूकतीर्थमनाकयव॥ तयायुस्याविमकृण, मर्द्धयित्वाविमयग। तययनतावर्त्तगीर्थ, यगविष्वा४ वव४ स्रव४।
 श्रवदृतावर्त्तवक्त्र, मृगकर्षिमुतामकी। मन्नात४ स्नातकतीर्थ, तावकध्ववदगतात। संपात्रसोमवर्त्तगीर्त्ता, तावयतस्वयिहृनयि। गदास्नासकृत्तगीर्थ, यगायुस्तनवाहम४।
 दृष्टायजाननैर्वैव, जक्षान् यक्षगेकीकनी॥ तावकध्ववयूथण, दृष्टायवयजाननै। वेसन्वयजाननलाक, कोमावैवववदहन्॥ इतिगीर्थक४ यय्य, नवसुवकृतादक४।

[illegible]

रुद्रं ॥ विमानिनां विमानोद्योऽयं नीलगणः ॥ महावायुनिनाद्योऽयं निरदिनकन्दर्पः ॥ विद्याधरीयनिद्रियः ॥ यथां कृत्स्नसूत्राभिर्गं ॥ यणस्य यूनादतिवर्त्तयद्वरुणः ॥
बृहः ॥ अथ वा पुंमतिश्च ॥ सर्ववक्रायाधनः ॥ अग्निविन्दमथ प्राह ॥ मूकदुःखमूदानिधिः ॥ रुद्रं सद्यर्धनः ॥ सृष्ट्या सद्यर्धनयागिना ॥ अग्निविन्दविनिधायकः ॥ सृष्ट्या सद्यर्धनः ॥
गर्भं ॥ तावत्सद्यर्धनायातः ॥ यत्र मानस्यहाद्वयः ॥ ॥ रुद्र उवाच ॥ ॥ श्रीमिदूयाधमसूनिः ॥ केसुसंज्ञातिथान्तो ॥ एकैकः ॥ कलहाज्जिन्ममाधवसवनान् ॥ विन्दमाधवरादः ॥
उमबीरुतमोनसा ॥ अग्निविन्ददय्यानि ॥ कलहा ॥ इवनिधिर्गं ॥ काष्ठासद्यर्धवत्सुधं ॥ द्रष्टव्याविन्दमाधवः ॥ ॥ अतश्चमिदमाख्याते ॥ अतश्चाजगतायनिः ॥ यथायञ्जनदात्यलिः ॥
प्यामाधवसंकथा ॥ यथावागोपीवासः ॥ स इव तूष्णजन्मना ॥ अग्निविन्दामुनिथान् ॥ माधवाययणिश्रुतिः ॥ समृद्धः ॥ सर्वकामः ॥ स ॥ भाद्रलक्ष्मीयनिर्हृते ॥ आह कात्सद्योय
श्च ॥ मिदमाख्यानमुरुर्मद्विज्ञानां रुद्रं मानानां ॥ यत्र स्मृतयिरुह्यथ ॥ अथमिदमाख्याते ॥ सर्वकालविशेषतः ॥ यथायञ्जनदात्यासे ॥ यथायलक्ष्मीविन्दयः ॥ यणिगर्भयञ्जन
विन्दनाधवसंकथा ॥ अतश्चमिदमाख्याते ॥ अतश्चाजगतायनिः ॥ यथायञ्जनदात्यासे ॥ यथायलक्ष्मीविन्दयः ॥ यणिगर्भयञ्जन
वागोपीवासः ॥ अग्निविन्दमथ प्राह ॥ मूकदुःखमूदानिधिः ॥ रुद्रं सद्यर्धनः ॥ सृष्ट्या सद्यर्धनयागिना ॥ अग्निविन्दविनिधायकः ॥ सृष्ट्या सद्यर्धनः ॥

मास्त्रान् उन्माधव। ॐ दानां श्राद्धमिदमिदं ददवसमागमं। तास्वाश्रुतः समाकर्त्तुं दिवादासस्य चरितं॥ विष्णुमायाययश्च॥ किमाह गवू उधर्त्तुं।
मीयम्भेनानिबध्नाव। ॐ लोकां कथं ददः सत्ता कलितवक्या॥ किमाह दवायुष्माणं किमकं सखतायिव। आगितीरि॥ किमाश्रयि। गणाङ्गीणां किमं।
महत्तु। महत्तुकोरुहत्तुमयी। ॐ दयधनिर्ममोधि। मन्त्रं कलगाजन्मनः। ॐ स्ववाचनमहत्तु। गितीयणमसिद्धिथी॥ कदुडवाव॥ मन्त्रं कथामर्त्तुं सर्वपातक्यानिनी।
गवविष्णुमन्त्री। महत्तुश्राद्धवर्द्धिनी। अथदवासुत्रवियुक्तं लोकां समागमं दिग्वाजाय समुदा। समदाग्यानितीयिनी। आयागं सतगम्। यूयवाजापसीधियं। यागं।
मन्त्रं कलगा। महत्तुश्राद्धयोः विश्वविस्वतासमगम्। गेगलो॥ अथदिगाहत्तु। आगितीरिबन्धाता। गलगां मयैर्मन्त्रित॥ अथनयागितीरिबन्धाता। ददवदवदयर्त्तुं धर्त्तुं। सत्ताकायि।
वस्तु। पुणतामश्रिययकि॥ यितामहायिस्तुविना। लोकां मन्त्रिनाधर्त्तुं। अथपुणतामन्त्रितं। पुणनन्विनिवाचितं। सत्ताकायि। अथपुणतामन्त्रितं। अथपुणतामन्त्रितं। अथपुणतामन्त्रितं।
मादुलि। दधयन्तुसुत्तुन्युक्तं। मोनिथायायुक्तं। लोकां सत्तुनन्त्रितं। सत्तुन्याजिप्रयायुक्तं। रुद्राहर्त्तुं जानर्त्तुं॥ अथयावग्यायि। यदिस्रुतिजागने। सामनन्त्रिय।
रुद्रय॥ पुणमर्त्तुं। पुणतामन्त्रितं। आगितीरिबन्धाता। अथपुणतामन्त्रितं। अथपुणतामन्त्रितं। अथपुणतामन्त्रितं। अथपुणतामन्त्रितं। अथपुणतामन्त्रितं।

[illegible]

कृतनीलकण्ठविधिरष्टभिर्देवनातभिः॥पिनाकपाशोक्तस्तेस्तहकोथशक्तिगानिनादोदिववायानोरोदसोपर्यपरयेत्॥तेर्नदिवानिनादोदिववायानोरोदसोपर्यपरयेत्॥तेर्नदिवानिनादोदिववायानोरोदसोपर्यपरयेत्॥
 जमुनिचुचुदनवासिनः॥देवाःकोप्रसुर्यस्त्रिगङ्गाःकोप्रयुतदयः॥नवकोप्रसुचामुगधैरवाःकोटिसमितः॥पञ्चाननाकनाराचनपरवरगङ्गातनाङ्गासनाङ्गा
 ताकोपपेणोत्तवता॥आययुःकोदयःसमेःसुरतपरभुपागायः॥पित्विस्तिलानहवेगाविघाविघागजानना॥पडशीमिनहस्वाणिमुनेयोवसवादिनः॥तावन्तोपित
 माजमुक्तकनैष्टहमेधेनः॥नागानोकोदयस्त्रिस्तपाताततलवासिनः॥शनवानाश्चेत्यानोदहकोरीशिवात्मनः॥गन्धर्वाभयुतान्यष्टोकोदयःयशस्वतां॥विधाधतता
 मयुतीतिमुनइयसंयुतं॥तथाधृष्टिसहस्वातिदिवाअप्सरसःभुभाः॥गामातरहोतक्षारिसुपरा॥भयुतानिष्ट॥सागराःसप्तमेष्टाप्रानानारत्नोपराप्रराः॥त
 रिताश्चमत्तुगोत्राणिपचायुतानिच॥गिरयोहोमहस्वाणोवनस्यतिशतत्रयं॥आजगुर्दिजजाअशेयत्रदेवःपेनाकधक॥सतःसमेतसंतुष्टःपरिपुष्टइतस्त
 त॥सीतागोश्चमाम्भकाशींप्रविशइतमो॥सगिरीकुसुतस्यक्षोमुत्तुधानमुधोरनिः॥काशीप्रेशिष्टस्त्रिपुष्टसंहृष्टस्त्रिपुष्टसुक्तयो॥॥कुरु
 इकर॥कृत्वायानमिदंपुराणंकोटिजन्मापनाशनं॥पाठित्वापाठयित्वाचशिवमायुज्यमायुयात्॥आद्यकालेविशेषेणपठनोद्यंयत्नतः॥जपयत्नमेवेष्टा

तन
 २२

इत्यिरुष्टिकर्तव्यं॥यद्यरुष्टमाहात्म्यं॥यतिनागिचसन्ना॥धो॥यस्यहंवर्यमाप्रमु॥कृपय८यप्रवाकवत्॥॥॥मिथीकुरुधूनालकागीखलुष्टयरुष्टजयादूर्णवानाम
 द्वियद्विगमाधाय॥६२॥॥अष्टाष्टाड्याव॥दृष्टाकागीदृष्टानर्था॥तावकात्रयवाविणो॥किमकात्रिसमावृक्॥याफावदूमनात्रथे॥॥कुरुड्याव॥यतिवमायनगाम्॥
 पवकात्रयवाविणो॥दृष्टाकागीदृष्टानर्था॥तावकात्रयवाविणो॥किमकात्रिसमावृक्॥याफावदूमनात्रथे॥॥कुरुड्याव॥यतिवमायनगाम्॥
 चन्द्रादिमनियथो॥अष्टाष्टाड्याव॥दृष्टाकागीदृष्टानर्था॥तावकात्रयवाविणो॥किमकात्रिसमावृक्॥याफावदूमनात्रथे॥॥कुरुड्याव॥यतिवमायनगाम्॥
 अथसर्वकुनाथेन॥रुक्मत्सलवत्तमा॥जोगीषधामनिष्ठ॥गुहाकक्षानिबिभ्रत॥अथमनहसमावृत्तः॥
 अथययून॥तदाश्चविष्णुमयि॥रुक्मत्सलवत्तमा॥जोगीषधामनिष्ठ॥गुहाकक्षानिबिभ्रत॥अथमनहसमावृत्तः॥
 अनातिकथ्यत॥अतनुवतग॥अथमयमथाधिय॥अष्टाष्टाड्याव॥दृष्टाकागीदृष्टानर्था॥तावकात्रयवाविणो॥किमकात्रिसमावृक्॥याफावदूमनात्रथे॥॥कुरुड्याव॥यतिवमायनगाम्॥
 दतियप्यदं॥तपसिर्हंसमरुतं॥स्वयंयष्टध्ववाहिधं॥तन्निहदगंताकथ्यं॥यायंरुक्मत्सलवत्तमा॥जोगीषधामनिष्ठ॥गुहाकक्षानिबिभ्रत॥अथमनहसमावृत्तः॥
 महान्॥अष्टाष्टाड्याव॥दृष्टाकागीदृष्टानर्था॥तावकात्रयवाविणो॥किमकात्रिसमावृक्॥याफावदूमनात्रथे॥॥कुरुड्याव॥यतिवमायनगाम्॥

[illegible][illegible]

5

10

15

0.2

24

30

यधमोय, धर्मयालायननमः। नीहयीवनमधुखं, नमस्तुतीललाहिन। नाममापस्य किरुतां, जेलाकेधर्यमूवकानमः। प्रथमनाथाय, चिनाकाद्वयदाहं। यधुयासेह
 य, यधुनीयनयेनमः। नामाचात्रणमापण, महायागकदात्रिण। यत्रागयत्राययात्राय, यत्राययत्राययत्र। नमाचात्रत्रिणाय, सुयविशुकथायत्र। तामयवाहंयवामः। धाव
 लक्षणाभित। नमारुग्यायसीमाय, नमस्तीतिहवायत्र। रुवायरुवनागोय, रुगानांयनयनमः। महादयनमधुखं, महगमरुसायन। नमामृजनीयनय, नृद्वयायनमाप्रिय
 यज्ञवयनमधुखं, अहवाजप्रियायत्र। यायकूकाययहाय, यज्ञानांरुलदायिन॥ वूदायनूदयनय, नूददायनमायत्र॥ गूलिनगाध्वनगाय, गमगानवलिवात्रिण। गीवाप्रियायन
 ह्ये, सर्वहायनमाहुग। हवायकाकिदूयाय, कप्रहायकमाकत्र। कमायकिकिहृद्व, कीत्रकोत्रायननमः। अन्धकालनमधुखं, माधनकबहिनायत्र। हृदाधवायध्वगाय, ३ः
 युद्धेदुमुगायत्र। डमाककायडयाय, नमस्तुडुवगस। एकदूयायवैकाय, महदेध्वध्वयिण। अकेनेकात्रिणडुय, मक्षिकायनयनमः। त्वमाकात्रवोषकात्रा, सुवृवसमव
 वल्ल्याद्वययदयाकि, गतसर्वस्वममाधव। मुक्तिर्कुरुतेनानामि, मुक्तिर्कुरुतेनमवहि। वाधर्मावावकह्वहि, वाधर्मावावकह्वहि। नाम्यवप्रिमहादव, नाम्यवप्रिमहादव॥ नाः
 नानामिजोत्रिण, नानायामाददगिवा॥ मूकान्यनामग्रहण, वधिनायकथाध्वनी। यधुवयाहिनमन, स्म्यान्धान्ययेनीवीकल। एवमवरुवानीन, एककुरुतेनमवहि। याः

२२६

७२

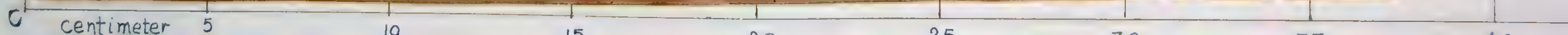
गारुहोत्वमवेका, नानात्वमूदकत्यना। अतस्त्वमवगर्भे, मृथाः॥ युयधूनः॥ ससात्रसागत्रमर्ग, मामरुद्रमहेश्वर। नितुह्वामरुणार्त, जेगीयद्यामहामनिः। वावयमा
 रुवगस्तुलाः॥ युयधूनः॥ त्रिसंस्त्रिहृष्टा, नितुह्विसमाकर्ण। मनवन्दुविह्वयणः॥ उवायययसस्वात्मा, वत्रकहीकिर्मनि॥ ॥ जेगीयद्यावाव॥ यदियसन्नादवग, गतकवयदावः
 आतामोरुवानिरुवानिग, दूवदूवयदयद। अयत्रस्ववनाथा, दयाममविवात्रिणः॥ यनयास्त्रयिर्गलिहं, गयसान्विधममुग॥ ॥ ब्रह्मवडवाव॥ जेगीयद्यामहाराग, यदक
 रुवतातय। गदधुसर्वमस्त्रीष्ट, वत्रमन्यददामिद॥ यागसार्धमयादहं, गवनिर्वाणसाधक। सर्वयाथागिनामिध, आगायायकिवेरुवान। बहस्ययागविद्याया, यथावलमय
 भत॥ सर्वस्यसप्रसादाभ, यननिर्वाणमास्त्रसि। यथानगदीयथारुही, सामनगदीयथामथा। गर्वविशसिरुक्रम, अत्रामवणवर्जित॥ सक्तिवगानिह्वयसि, नित्यमाः॥ समानकः
 धाः॥ तयासितानासव्यु, सक्तिदानान्यनकगः॥ अयसीसाधनान्यु, यायपान्ययिसर्वथा। यत्रहिधनमध्वेव, नित्यमायम्वयाकुरु॥ यत्राहिनियमध्वेव, माविता
 नामामनालाकयकुर्क, गदककवर्लन्यय। असमर्थयथाकुर्क, ययययहलेत्रयि। यत्राह। कीरुवमरुः॥ सक्रमान्यकविगति। महतानियमः॥ रुवगस्तुलाः॥ २
 धादगीमाया, मयन्यनियमायमाः॥ प्रतामववणासास, त्वनिवस्यसिसर्वदा। गगनेः॥ अयसीलक्ष्मी, गयेवयासिध्वे। जेगीयद्यामहाराग, यदक

यालिसंसा, लरुआगनगंय४३गीययुहंयाय, यागासासनरुय४३मासनलरुसिद्धि, वाङ्मिगामदनुयसुताकतलिमिदंरुके४३नीयययनत
 थयुहंनमा, यनीसिद्धिमरीयुहि४३अनअ४३ध्वनरु, खलिहंसर्वसिद्धिदं। नागयेदयसंघाति, दयंयुहंसमसिद्धिनी। अस्मितअ४३ध्वनलि, संकाअ४३गिवलिहिन४३काहि
 अरुलसमा, लकेकयविमंखाया। अगीययुहंलिहं, लायनीयययन४३॥ कलोकलययदीना, यनययविहाय४३कनिथोम्युसादिथ, मसिद्धिगयायन। जायसिद्धि
 प्रदाताय, साधकसु४३सदेवहि॥ ददय४३महाकाय, अगीयययन४३॥ लयदंयनरुसमपं, यागसिद्धिकरंयन४३॥ महायाथोयनागमनं, महायययवर्द्धन॥ महासीतिप्रमः
 नं, महारुद्धिप्रवर्द्धन॥ एगनरुसुयययन४३॥ मसाथनेवकिंयन। गमासुयययन४३॥ य०नीयंससाधक४३॥ गिदन्वावचकसो, स्याविष्मन्वायन४३॥ ददगंवाक्यारुप
 समानरुप्रदासिन४३॥ ॥ सुन्दडवाय॥ निर्गम्यायानमउल, मरुगुय४३४३ययन४३॥ नि४३यायाजायमस्य, नायसर्व४३प्रवाधन॥ ॥ गिथीरुद्धय, नाकागीखपुअ४३ध्वः
 नास्यानेनामपिधितमाथाय४३॥ ॥ ४३॥ ॥ अगुयडवाय॥ ददुद्धयवता४३गुं, किमायसु४३खदानन। कानिकानिचलिहानि, गयगाम्यावचकम। अरुद्धनमहायय, यवदव
 स्यवनरु। अगुय४३किमरुय, गदावचकयनन॥ ॥ सुन्दडवाय॥ ॥ गृध्रगुयथादृष्टि, रुवागदुवीम्यहं। मयवाधियथादवा, गतवान्ब्रह्मलोवताम्। गननिवाधया

२२०

विद्या४३प्रसंन्यासितानया॥ ४३५यादताष्टाविनरं, महाकययविग्रहात्। खाम्वाखान्वायद४३॥ अ०, र्मिकन्वादिदुरुय४३वक्रयकविणीवम्यं, दपुखागाहिधाकल। डरुयः
 यवीर४३ध्वमहालिहान्यनकग४३महगाबाधनयत्रा, सुपायसु४३४३अनुग४३॥ विष्मकिधाविणानिर्हं, निर्यनूदाकधाविण४३॥ लिहयूजावगानिर्हं, गतनूदियजायिन४३
 तयुहायवदवस्य, यननागमनंमून। गय४३रुगाप्रतिगर्वा, यायनानन्दमदवा४३॥ दि४३४३यअरुम्राणि, यनकविपुलकय४३॥ दपुखागामहागीथो, दाजगुद्धवदगनि। सी
 थोम्यदकिनीताम्रा, दि४३यायुयययता४३॥ गिवेकाबाधनयत्रा४३॥ समेतायूगान्मिता४३॥ दसगीथोतयविषाका, अयर्गिगतारुर्वा। गतदर्वससकीर्धो, दकादहागमाधिक॥
 मन्वायया४३यत्रायु, सरुम्राणियदेवहि। कयालभावनारुसय, गतान्वागमादि४३॥ ममावननरुसीथोसुहृद्विगताधिक॥ वेगुविप्यमिधिमून, दि४३जानामयगादकं॥ ग
 तयुथूदकाककुपुत, यथुनायविधातितात्। आयामिधिनो४३॥ गतायकपुयादगा। गयेवायुत्रस४३कुपु, ननकाकाकगदय४३॥ उर्वगीकुपुग४३याका४३॥ सरुप्रविगताधिक॥
 गयेवायुत्रककुपुत, बोधणादिगतानिव। गयेवायुत्रस४३सय, गतानिदि४३गानिवा। यधगमीथोदाजगु, नवति४३मगगुया। यकिणीकुपुग४३याका, सरुप्रविगताधिक॥ अये
 वावककुपुत, बाधणादिगतानिव। यधगमीथोदाजगु४३॥ गतानिवा। यिगावमाधनासय, सरुम्राणिदि४३आरुमा४३॥ यिरुकुपुत४३॥ सार्धं, अरुवाय४३॥ गेव

२१२

[illegible]

३३

[illegible]

नाम... ॥ अथ... ॥

[illegible]

नेत्रलोकनाय प्रगयति जघातती ॥ मरुतलो मरुतः कन्दुकनसमाकृतौ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ १ ॥ कन्दुवित्रयः ॥ २ ॥ तातातनिललालितोदकः ॥ ३ ॥
 विकृतः ॥ ४ ॥ मरुतमरुजिघा ॥ ५ ॥ निजालमरुतः दकार्यकः ॥ ६ ॥ यती ॥ ७ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ ८ ॥ कन्दुकः ॥ ९ ॥ कन्दुकः ॥ १० ॥
 मरुतमरुजिघा ॥ ११ ॥ कन्दुकः ॥ १२ ॥ मरुतमरुजिघा ॥ १३ ॥ यती ॥ १४ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ १५ ॥ कन्दुकः ॥ १६ ॥ कन्दुकः ॥ १७ ॥
 कवालीरुयनापिती ॥ १८ ॥ मरुतमरुजिघा ॥ १९ ॥ यती ॥ २० ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ २१ ॥ कन्दुकः ॥ २२ ॥ कन्दुकः ॥ २३ ॥
 मरुतमरुजिघा ॥ २४ ॥ यती ॥ २५ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ २६ ॥ कन्दुकः ॥ २७ ॥ कन्दुकः ॥ २८ ॥
 कवालीरुयनापिती ॥ २९ ॥ मरुतमरुजिघा ॥ ३० ॥ यती ॥ ३१ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ ३२ ॥ कन्दुकः ॥ ३३ ॥ कन्दुकः ॥ ३४ ॥
 मरुतमरुजिघा ॥ ३५ ॥ यती ॥ ३६ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ ३७ ॥ कन्दुकः ॥ ३८ ॥ कन्दुकः ॥ ३९ ॥
 कवालीरुयनापिती ॥ ४० ॥ मरुतमरुजिघा ॥ ४१ ॥ यती ॥ ४२ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ ४३ ॥ कन्दुकः ॥ ४४ ॥ कन्दुकः ॥ ४५ ॥
 मरुतमरुजिघा ॥ ४६ ॥ यती ॥ ४७ ॥ यविजमयविजयः तीक्ष्णो विनियतः ॥ ४८ ॥ कन्दुकः ॥ ४९ ॥ कन्दुकः ॥ ५० ॥

२२२

लतोदेववर्लेहिजा ॥ निश्चिते वासराधारं सर्वदेवाः ॥ १ ॥ सवासवाः ॥ २ ॥ गीर्वाणः ॥ ३ ॥ वला ॥ ४ ॥ ना ॥ ५ ॥ कर्णः ॥ ६ ॥ विजा ॥ ७ ॥ विजा ॥ ८ ॥ विजा ॥ ९ ॥ विजा ॥ १० ॥
 विनष्टाः ॥ ११ ॥ सप्ततनुदः ॥ १२ ॥ यज्ञेयनाशंगदः ॥ १३ ॥ सप्ततनुदः ॥ १४ ॥ सप्ततनुदः ॥ १५ ॥ सप्ततनुदः ॥ १६ ॥ सप्ततनुदः ॥ १७ ॥ सप्ततनुदः ॥ १८ ॥
 नामक्षयाः सर्वसंघः ॥ १९ ॥ निश्चिते वासराधारं सर्वदेवाः ॥ २० ॥ सवासवाः ॥ २१ ॥ गीर्वाणः ॥ २२ ॥ वला ॥ २३ ॥ ना ॥ २४ ॥ कर्णः ॥ २५ ॥ विजा ॥ २६ ॥ विजा ॥ २७ ॥ विजा ॥ २८ ॥ विजा ॥ २९ ॥
 पावलसुमन्दिना ॥ ३० ॥ यज्ञेयनाशंगदः ॥ ३१ ॥ सप्ततनुदः ॥ ३२ ॥ सप्ततनुदः ॥ ३३ ॥ सप्ततनुदः ॥ ३४ ॥ सप्ततनुदः ॥ ३५ ॥ सप्ततनुदः ॥ ३६ ॥ सप्ततनुदः ॥ ३७ ॥
 समकनः ॥ ३८ ॥ निश्चिते वासराधारं सर्वदेवाः ॥ ३९ ॥ सवासवाः ॥ ४० ॥ गीर्वाणः ॥ ४१ ॥ वला ॥ ४२ ॥ ना ॥ ४३ ॥ कर्णः ॥ ४४ ॥ विजा ॥ ४५ ॥ विजा ॥ ४६ ॥ विजा ॥ ४७ ॥ विजा ॥ ४८ ॥
 कर्णमिदं ॥ ४९ ॥ यज्ञेयनाशंगदः ॥ ५० ॥ सप्ततनुदः ॥ ५१ ॥ सप्ततनुदः ॥ ५२ ॥ सप्ततनुदः ॥ ५३ ॥ सप्ततनुदः ॥ ५४ ॥ सप्ततनुदः ॥ ५५ ॥ सप्ततनुदः ॥ ५६ ॥
 कर्णमिदं ॥ ५७ ॥ निश्चिते वासराधारं सर्वदेवाः ॥ ५८ ॥ सवासवाः ॥ ५९ ॥ गीर्वाणः ॥ ६० ॥ वला ॥ ६१ ॥ ना ॥ ६२ ॥ कर्णः ॥ ६३ ॥ विजा ॥ ६४ ॥ विजा ॥ ६५ ॥ विजा ॥ ६६ ॥ विजा ॥ ६७ ॥
 कर्णमिदं ॥ ६८ ॥ यज्ञेयनाशंगदः ॥ ६९ ॥ सप्ततनुदः ॥ ७० ॥ सप्ततनुदः ॥ ७१ ॥ सप्ततनुदः ॥ ७२ ॥ सप्ततनुदः ॥ ७३ ॥ सप्ततनुदः ॥ ७४ ॥ सप्ततनुदः ॥ ७५ ॥ सप्ततनुदः ॥ ७६ ॥
 कर्णमिदं ॥ ७७ ॥ निश्चिते वासराधारं सर्वदेवाः ॥ ७८ ॥ सवासवाः ॥ ७९ ॥ गीर्वाणः ॥ ८० ॥ वला ॥ ८१ ॥ ना ॥ ८२ ॥ कर्णः ॥ ८३ ॥ विजा ॥ ८४ ॥ विजा ॥ ८५ ॥ विजा ॥ ८६ ॥ विजा ॥ ८७ ॥
 कर्णमिदं ॥ ८८ ॥ यज्ञेयनाशंगदः ॥ ८९ ॥ सप्ततनुदः ॥ ९० ॥ सप्ततनुदः ॥ ९१ ॥ सप्ततनुदः ॥ ९२ ॥ सप्ततनुदः ॥ ९३ ॥ सप्ततनुदः ॥ ९४ ॥ सप्ततनुदः ॥ ९५ ॥ सप्ततनुदः ॥ ९६ ॥

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

सासोक्तमपि ॥ ४ ॥ सवेष्टकित ॥ ५ ॥ अनेष्टकित ॥ ६ ॥ सवेष्टकित ॥ ७ ॥ अनेष्टकित ॥ ८ ॥ सवेष्टकित ॥ ९ ॥ अनेष्टकित ॥ १० ॥
 रुधेनामपदंत ॥ ११ ॥ विष्णुनाथप्रभापति ॥ १२ ॥ अनेष्टकित ॥ १३ ॥ अनेष्टकित ॥ १४ ॥ अनेष्टकित ॥ १५ ॥ अनेष्टकित ॥ १६ ॥
 येप्यतिमतरि ॥ १७ ॥ सवेष्टकित ॥ १८ ॥ अनेष्टकित ॥ १९ ॥ अनेष्टकित ॥ २० ॥ अनेष्टकित ॥ २१ ॥ अनेष्टकित ॥ २२ ॥
 नलप ॥ २३ ॥ अनेष्टकित ॥ २४ ॥ अनेष्टकित ॥ २५ ॥ अनेष्टकित ॥ २६ ॥ अनेष्टकित ॥ २७ ॥ अनेष्टकित ॥ २८ ॥
 निमुक्तविधिपूर्वकं ॥ २९ ॥ अनेष्टकित ॥ ३० ॥ अनेष्टकित ॥ ३१ ॥ अनेष्टकित ॥ ३२ ॥ अनेष्टकित ॥ ३३ ॥ अनेष्टकित ॥ ३४ ॥
 अनेष्टकित ॥ ३५ ॥ अनेष्टकित ॥ ३६ ॥ अनेष्टकित ॥ ३७ ॥ अनेष्टकित ॥ ३८ ॥ अनेष्टकित ॥ ३९ ॥ अनेष्टकित ॥ ४० ॥
 अनेष्टकित ॥ ४१ ॥ अनेष्टकित ॥ ४२ ॥ अनेष्टकित ॥ ४३ ॥ अनेष्टकित ॥ ४४ ॥ अनेष्टकित ॥ ४५ ॥ अनेष्टकित ॥ ४६ ॥
 अनेष्टकित ॥ ४७ ॥ अनेष्टकित ॥ ४८ ॥ अनेष्टकित ॥ ४९ ॥ अनेष्टकित ॥ ५० ॥ अनेष्टकित ॥ ५१ ॥ अनेष्टकित ॥ ५२ ॥

२३१

येननृगत ॥ ५३ ॥ अनेष्टकित ॥ ५४ ॥ अनेष्टकित ॥ ५५ ॥ अनेष्टकित ॥ ५६ ॥ अनेष्टकित ॥ ५७ ॥ अनेष्टकित ॥ ५८ ॥
 यादगितदणन ॥ ५९ ॥ अनेष्टकित ॥ ६० ॥ अनेष्टकित ॥ ६१ ॥ अनेष्टकित ॥ ६२ ॥ अनेष्टकित ॥ ६३ ॥ अनेष्टकित ॥ ६४ ॥
 ४ ॥ अनेष्टकित ॥ ६५ ॥ अनेष्टकित ॥ ६६ ॥ अनेष्टकित ॥ ६७ ॥ अनेष्टकित ॥ ६८ ॥ अनेष्टकित ॥ ६९ ॥ अनेष्टकित ॥ ७० ॥
 अनेष्टकित ॥ ७१ ॥ अनेष्टकित ॥ ७२ ॥ अनेष्टकित ॥ ७३ ॥ अनेष्टकित ॥ ७४ ॥ अनेष्टकित ॥ ७५ ॥ अनेष्टकित ॥ ७६ ॥
 अनेष्टकित ॥ ७७ ॥ अनेष्टकित ॥ ७८ ॥ अनेष्टकित ॥ ७९ ॥ अनेष्टकित ॥ ८० ॥ अनेष्टकित ॥ ८१ ॥ अनेष्टकित ॥ ८२ ॥
 अनेष्टकित ॥ ८३ ॥ अनेष्टकित ॥ ८४ ॥ अनेष्टकित ॥ ८५ ॥ अनेष्टकित ॥ ८६ ॥ अनेष्टकित ॥ ८७ ॥ अनेष्टकित ॥ ८८ ॥
 अनेष्टकित ॥ ८९ ॥ अनेष्टकित ॥ ९० ॥ अनेष्टकित ॥ ९१ ॥ अनेष्टकित ॥ ९२ ॥ अनेष्टकित ॥ ९३ ॥ अनेष्टकित ॥ ९४ ॥
 अनेष्टकित ॥ ९५ ॥ अनेष्टकित ॥ ९६ ॥ अनेष्टकित ॥ ९७ ॥ अनेष्टकित ॥ ९८ ॥ अनेष्टकित ॥ ९९ ॥ अनेष्टकित ॥ १०० ॥

[illegible]

वत्॥ ज्ञानजटिलितामर्षयुक्तमिति दिदृक्षुः॥ किमाख्यां किञ्च नृपयुक्तं किञ्च नृपयुक्तं॥ यस्य सर्ववीक्षणद्वयं मनोमतीव दृष्टं तत्॥ तदेव नमतनाथ कथयेत्तत्तु यमादतः॥
 दददददवाव॥ गृह्यलक्षणममावापि यत्तद्व्याप्य क्रियावति॥ स्वयं यममत्तिमस्य सर्वतज्जानिधिः॥ तत्र यिज्यादिमवता गिर्विज्याजनाविति॥ वामुद्दिश्यमहादत्तं संकाशाति
 नाथकि॥ तज्जानिवनवाति नाणीक्यदिमादिना॥ सूक्ततायाजितात्यव यथोस्वमदनं यूनः॥ तवार्थमा ममार्थवा अद्वयाय न समर्थत॥ काव्याकृत्यपरीर्यका रुवदीरुत्विधानथ॥ लिङ्ग
 वदम्बवाख्ये वदन्तृयं किञ्च वलं॥ अस्यायुगाधाधिमन्त्र वावाणस्यामूमध्वं॥ सर्वेषामिह लिङ्गानां वदन्तृयं तमिदं यव॥ तता वदन्तृयं नाम यविनिर्वाणवत्तदं॥ अतनेयसुखं न यिज्या
 नीकतनव॥ प्रमादमस्य लिङ्गस्य विधायवमहाध्वनि॥ लिङ्गप्रसादकवणात् स्वपुष्कटिकसंस्कारे॥ लिङ्गस्य तज्जं धूर्त्यं रुलयेव रुलस्यत॥ तत्प्रतिरुगवत्याका गणाव्यासादनिर्मिता॥
 आमनन्दिप्रकृतय आस्याद्याधितामून॥ गलेष्वकाश्रुतमथा नानाकोष्ठकविहितं॥ निर्ममयाममावण प्रसादामनूटनवत्॥ दवीप्रद्वद्वदना दृष्ट्यासादनिर्मिता॥ गणेशाय
 वरुचि समानं याविनीषिकं॥ यूनप्रदतीप्रयुक्तं यणिवातयूनस्य॥ मदिमानं मकादव लिङ्गस्याममकामून॥ ॥ दददददवाव॥ लिङ्गं वनादिनीसिद्धं मतद्विद्वत्पुत्रि
 तमिदानीं च तत्प्रियं पुण्यं नोववात्॥ पुण्यातीयवर्ममुर्ध्वं ददास्यन्ति कितयदं॥ कलोकलववूदीनां लायनीययत्ततः॥ यथावतीरुगुर्धं नकेष्टिगुणाय तदेव॥

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

जिह्वालोल्यातिलानमा॥संध्यास्नानजपघ्रासूदूरीकृतमनाधियअहकिवासम्भवंथायसध्वेयायविवर्जिता॥सखनमाकपयतिथयामुश्रुतिनकथा॥हकिवासम्भवंतिरेकसंध्याया
कृतानेन॥जन्माकनमरुअय्माकन्यउसुदुलेरु॥हकिवासम्भवंलिङ्गलसम्भकनजन्मना॥पूवजन्मदुर्तपायं तथादानादिभिः॥गते॥नन्वहन्तविविनत्यन॥हकिवासम्भवं
त॥हकिवासम्भवंलिङ्गंयथयथाकिमानवा॥यविहीतगनीयम तथातास्त्रियूनरुव॥अविमूकपयस्यअकथंभूतुदिय॥हकिवासम्भवादवाप्रययअयलतगासकथायम
कोन्युमेनेकेरुत्तलरुत॥ततुललनयतकाया॥पूजनाहकिवासम॥मायककदुदृष्ट्यामयायानिनिजागृयाह॥हकिवासगमस्यथय॥मयायातुदंगति॥उत्तायाय
अदृष्टायायप्रेषाककामलोत्तर्व॥हकिवासम्भवंलिङ्गनमगेरुयवयति॥कथयित्वतिदयगस्तुहतिथितिगयव॥गजासूत्रस्यमरुती॥आह॥आहविदसेन॥मरुमरुसदाः
जातस्तस्मिन्नरुनिर्कृतज॥हकिवासत्वमायदयस्मिन्वादिगम्भ॥यपकुडीकतादेव॥पूजनायायहृत्तल॥तदुल्लातुपाटनाज्ञातं॥तदुल्लातुमरुत्तर्व॥तस्मिन्कुलुतय॥स्वावा
कदावयित्तयर्ण॥हकिवासम्भवंदृष्ट॥कतकृत्यतवारुदं॥॥स्कन्दउवाच॥तस्मिन्तीर्थकुयदृक्तं॥तन्मगस्तनिष्ममय॥काकाहंसत्वमायना॥कहीथस्यप्रकावत॥यक्राहकि
वासमुवेयायदिरुवतुपूना॥पूजनागीकृतं॥तदुयुयलनममूकर्व॥वक्रदवलकेविष्यं॥तदुयुयकिणिमिलन॥यत्रस्नानकदत्तार्थयुधा॥मायामवत्मानि॥वतिप्रेवयुष्मावत्तु॥

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

कृतसन्मदा। यद्विषयार्थानामका प्रवृत्त्यमागंयत्तत्तः॥ लेख्यविषयमालाद्य मलादवनगरकलापितामरुध्वर्लिङ्गं गयामीथोदितगतं॥ रुद्रुप्ररुतिरुसिथे म्मादकायसमिति॥
 धर्मनयप्रवेतर्कं युगतासयुतगतं॥ माकीरुध्वनहालिङ्गं ग्रामधर्मध्वनादिध्वं॥ यितामरुध्वर्लिङ्गं रुद्राध्वननाभुदा॥ विसफकूलसंयुता मूयतनाध्वसंयुता प्रयागतीध्वनजाव
 नृलटकामरुध्वनहा॥ तीर्थनाशनमरुति॥ किरुग्रुगववेवर्थ निवाणमण्यदस्या दनव्यामतिनिर्मल॥ प्रामादामनूपायम्य स्यदतका अताक्षलहादवनेवववादका यध्वनयुता
 कय॥ यृक्षामरुध्वनहा॥ यधर्मकलूयायदहाय॥ प्रयागंरुद्रुध्वन तयग्वतिमरुध्वन॥ समस्यर्थाविधानत मलासकनविसुत्रे॥ प्रयागनातजातयुथात युवाकूलविलाकनगा
 सयायुयातसन्दरु॥ पूर्यकादिगुणकरं॥ गंककणमलाकया नाकतगंतीनिर्तं॥ लिङ्गमाविशरुद्रु मलातजाविद्विदीमलातजानिधिसुस्य प्रमोदातीवेतिर्मल हादालाजाटे
 लिताकाणा मालिखेवंतानेर्मलहातस्त्रिदणनातम्यगात प्रवणाध्वसमन्त्रनात॥ प्रायतततयवंधा मयतगलानणावत विनायकध्वनातपूव मलातज॥ समद्वेतात॥ तत्तस
 नजातत यातिमरुध्वनयदीनुद्रुकाटिममाखाता लीयोतयनमयाजगात्॥ मलायगीध्वर्लिङ्ग माविश्वकस्वर्थयरीयाध्वतीध्वनलिङ्गम सरीजतमंमि विद्वता॥ तन्निमिषातातये
 माकाटियुप्यरुलीलरुत॥ तत्तुपामादम्यप्रविता नूदाणाकाटिसमिता॥ प्रामाध्वनमसंयुता निर्मितानूद्रुमूर्तिरिहाकाण्यनूद्रुमूलीसाण्ड उत उदयदादि विद्वता॥ तन्निमिषातातये

[illegible]

तु कटि। आघातकं च नातु कपातु लिङ्गसूक्तं। मङ्गितं। स्वयमगगतं श्रुत्वा कवचैः प्रयसाम्यद। विकटद्विजसंस्तुत्य गणनस्य समीपतः॥ दृष्ट्वा मूढं च नं लिङ्गं गतिमूढं मवापू
यात्। मङ्गिकमिदं दधनं जयन्तं मधुकं च नातु॥ लम्बादनाङ्गणयतः॥ पूनसात्तु दधनं। जयन्तं च नमालाय स्वादाङ्गणजलशुभं॥ आघ्रातकं लिङ्गं सिद्धिं सर्वं यविजयीरुवत। आद
यकाय दधनं॥ श्रीलालादिपुत्रात् कटि॥ श्रीलालनिखनदृष्ट्वा यत्तु रत्नं समुदीरितं। प्रियं पुत्रात् कमात्वात् तत्तु रत्नं रत्नयाम्यतः॥ विष्णुगतयप्रिमरुण प्रियुवात् कमीप्रदीपं पु
त्रयप्रयारुक्ता नतत्रागरुमाविलितं। सोम्यसुनादिहयाता रुगवानककटिधनं॥ वक्रुत्तुगणधत्तु समीपमावतिष्ठत॥ दर्शनात् सगताविव कनकं॥ सर्वसिद्धयः॥ जालं च
वादिगुलाच्च स्वयमीगममागतः॥ कटिदत्ताङ्गणयतः॥ पूनसात्तु सर्वसिद्धिदः॥ नामध्वनामहाक्या कटिदधनं॥ समागतः॥ एकदत्ताङ्गणयतः॥ सर्वकामदः॥ प्रिमन्था
दत्तादधनं॥ मङ्गिकमिदं समागतः॥ प्रिमन्थाच्च दिक्काण प्रजितं शुभं कवचं। रुद्रध्वनात्तु विध्वत्तु कपादधनं॥ समागतः॥ रुद्रध्वनात्तु पूनः॥ पूजिताजयदः॥ सदा लं लं च
समायातः॥ लम्बा मधुमकं च नातु॥ चतुर्वदधनं लिङ्गं पुत्राधाय यवमिति। गवेलिङ्गं समस्य च काण्ठीयं च मसिद्धिदः॥ नञात्तु रुद्रध्वनात्तु प्रिमन्थाच्च
लिङ्गं आदुर्हं यवमिति॥ यययकं च नातु॥ सर्वयकं रत्नयदं। मङ्गलिङ्गं समस्य च मङ्गलप्रदाय मवितः॥ महती प्रियमावाति लाकयदधनं यवमिति॥ रुद्रध्वनात्तु प्रिमन्थाच्च

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

मूकान्नकार्थं अथवायवता ४ मिता ४। असादं कुम्भद्वय ४। समावकृतवत ४। अथवागस्युदितं धृत्वा महाद्वयतनूरुव ४। कथयामासथाय ४। मिता ४। अथवायव ४।
 वावाणस्यां विनालादी कथययनमस्य ४। विनालतीर्थं गंगायां कथाययवमिता ४। अथवाविनालतीर्थं विनालादीयनमय ४। विनाललितुतलदी यनयवगमदी ४। अथवायव ४।
 याया मूयायनयन ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 यममविते ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 धृयेदीये ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 यदेकं विनालम ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 कियुक्कयति ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 ॥ सीमन्तिनी ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।

२३३

प्रयाययनन सधसम्यत्तममृदय ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 ॥ ललितायनिययन ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 यवत ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 तादि विद्यमयाता वाधधर मूकान्नमन ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 ननकार्थ मूकान्नमन ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 लममृदय ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 रुमयानवतीवाग्नी वद्व ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।
 विनिर्जक मरुयुक्तिवितरुत ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४। अथवायव ४।

[illegible]

नानिवाविता॥ अथवायं ध्वनिवृद्धा मदनं गन्तव्यं गताः सवक्त्रं न तता दवा अविताः स्मृतमदनं ॥ मादध्वनीं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का
लनाडीं समासाय कान्वापिला मदनं ॥ अथवायं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का
न्दिः ८ त्वन्वादिनमातर्न ॥ अथवायं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का
मलनृपया ॥ अथवायं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का
कालनाडीं समासाय कान्वापिला मदनं ॥ अथवायं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का
नमयाका गुरुमया गुरुमया ॥ अथवायं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का
नमयाका गुरुमया गुरुमया ॥ अथवायं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का
नमयाका गुरुमया गुरुमया ॥ अथवायं समासाय रुवान्वाक्कां ध्वनयत ॥ अमर्षाया रुचयन्ता समर्थो यो यतः क्रमः ॥ का

[illegible][illegible]

वसन्त षष्ठ्या तृतीयां विश्वामिनीं ॥ धृतातथ्यतिष्ठन्नावा वलनाधिकलनवा ॥ तस्मादुमिद्वयदवी मयदास्याम्यसंग्रथं ॥ दृष्टे तांस्तु नवीमय मनामया कुलकवत् ॥ अतः तैर्नय
वन्म धंयधृग्नयतीति ॥ मनाविकलतांगकृततृप्ताकवरावत ॥ अन्त्याकथववसुस्य दुर्गस्य दनुजनिष्ठ ॥ प्राप्नु ॥ सर्वतदादेवा ॥ अथ वद कन र्धपूठ ॥ अन्त्यादि मरुतानां जित नतु
कामदुर्जन ॥ अन्त्यायासुथिजस्या म्बवलाया विण्णत ॥ अस्या अन्तयनकार्य मदायत विविध ॥ अन्त्या न्यलयकाला ने मरुतानावली समान ॥ मरुत विष्णुना कष्ट वत्तुमा
तु कृताग्रमान ॥ मरुजनस्य ॥ सत्य लाकात्तदधिजा विण ॥ तदाया साधनास्माकं तनिवाध मदासुने ॥ विकृतेनायकानिर्ध्व त्वदाया विद्यातक ॥ यानि नानि नान्यानि तानि मयवय
मूया ॥ अन्त्या विवमस्य कठकेना साधयति ॥ सत्वे विवाणीवातिनि ॥ सत्वा रुस्यवमादि रुषण ॥ अन्त्या जना मरुयता थविदया ने गृहिता ॥ तस्या ग्रामाधिसकला द्वितीयतुवे ॥ यथ ॥
एकाजवमवउसायि नान्यस्याहयविडीवति ॥ अन्त्या नवा सिन ॥ सर्व सर्वकोपीतवासम ॥ सर्व विरुतिधवला ॥ सर्वथा ककपद्रित ॥ समस्त नगवतस्य वसन्ता विवागण ॥ तर्वा ग
जानां ॥ अन्त्या दावडाणां वयं विरा ॥ समुद्रावत मरुतं अथ दंयधयति ॥ नागावनाका आस्माकं सायंसायं स्वयं विरा ॥ अदीधयति सततं ॥ रुणावत प्रदीपकात् ॥ कल्याक्रम ॥ कामग
नी विकामगिगजाव ॥ तद्वत्सादादस्याक मयि तिष्ठति वग्मसू ॥ वायुश्च जनताया तस्मात्सवतययतत ॥ अन्त्या न्यनु निव नुण ॥ अथ दंयधयति ॥ वासां सिक्कालयदने ॥ अन्त्या न्यध

[illegible]

[illegible][illegible]

देवाऽयतमनुविनाशदिव्यजाकोसक्तऽकलघनितद्वयधियायतऽस्यऽसाधुकिवयणयितऽस्ययथादिगतिः॥यायामिष्टानियमिवादिनातलात्रायास्यामन्मययदियदकरुवाति।
 प्रत्यदिनिधिप्रतायनयतिनक्तत्वंयाध्वदीप्रितिजुरुकिजनात्मकणि।व्यपिप्रक्तमतर्गतमोलिधनत्वंवेकविद्यतिकुलीया।येयालयादि॥नूडापिनेसतमयपतिदिक्कयदु
 ह्यज्यातिनयनाप्रिग्राविगच्छ॥याहृषिपुलममलतवमोलिजावा।रालसुल्लंगनिकलामृदुमाश्रयोव।नउपिलावनवधुर्निमिजावनासा।माष्टंजयावविजनातदवयवर्ण॥
 अत्रद्वयंश्रुतिनवायगतावली।पीवष्टीकयालेयुगलंनसनाश्चवाला।पस्यात्सदेवविद्वर्कजयममलानऽकायायनीवदनममुलमवसर्व॥कण्ठप्रदगमवता।दरुनीनकवी।रुद्वेन
 गकिनतिगच्छकाटिकाया।कोम्यश्चदगमनिर्गुजदपुमेरी।यद्वागियागिरुलर्जनतिकाविणात॥रुकाभुली॥कमलजाविनजानखांश्च।ककाकनागिकुवमपुनर्जंतमाश्री॥वक्त॥सु
 लीसुलवरीजद्वयधविपी।कुकिद्वयंत्ववहुनऽकण्ठप्रववष्ट्री॥अवासादादवदवीजगदीधनीता।नर्लीनरागतिवजातवष्ट्रद्वर्ण।यायातूका।टेष्ट्रविटकटायवना।मृष्टोता।गुष्टगुलम
 लिबयातमयप्रकृष्टी॥दुनूद्वयंववियूखाललितावजातू।जंयजनावहुकण्ठवतवाजगुष्टी।यादीवसातलवनाहुलिदगमय।वादीनखान्प्रयतलंनलवामिनीव॥मृष्टंनक्तुनालश्री॥
 कर्णकप्रकरीसदा।याहृष्टाश्रियकनी।यायादाशूऽसनातनी॥यगऽयाहुमरुद्वीधर्म्याहुधनूद्वी।कुलदवीकुलीयाहृ।सक्तिसिक्तियया॥नलवाजकुलधूतसंयामगप्रसिद्ध।

२३१

यद्वनजलादोवगर्वाणीमवेतावहु॥रुतिमुद्राजगद्वर्षी।प्रणमस्तूयनऽयूनऽसर्वसधासवायवाऽसर्षिगध्वद्वान्ग॥तत्तुष्टाजगन्माता।तानाहृनूनसरुमान्।स्वाधिकावान्म
 दाऽसर्वं।गामकऽप्राप्यतथा॥हृष्टाहृमनयाश्रुवा।नितनानुयथात्वया॥वत्रमर्त्ययदास्यामि।तद्वृणुध्वंमूनाकमा॥॥दुर्गेवाव॥यस्तथातिदुर्मारुक्क।नवऽश्रुणातयाहुवि।तस्याहंता
 गधियामि।विषदश्चयदयुध॥एतत्तुष्टस्यकवर्षं।यविधास्यतिथानव॥तस्यकविरुर्यनाकि।वजायश्चवगस्यदि॥अथपरुतिमनाम।दुर्गेतिथामिमम्यति।दुर्गेद्विषयसमनसात
 नादतिदुर्गेमात॥यमादुर्गेनवगमा।नतयादुर्गेति॥कविर्।दुर्गेष्टुतिविषयूया।वजायश्चवसंक्रिता॥अनयाकवर्षकृत्वा।माविरुहयमादप्रि।रुतयतायेगावाश्च।अकिनीगाकिनी
 गण॥यद्विज्ञानाकमाऽकृत्वा।विषमर्जानिदस्यव॥वतासाश्चायिककाला।प्रहावालग्रहजुषि॥वातपिरुदिजनिता।सुधाविषिषमकावाऽदुनादवयलायक।मुखाश्रुतिमिमिष्टुका॥
 वजायश्चवनामतत।सुपदुर्गीयर्गमनं।यसिनुस्तुप्रकृतया।वजायधिरुर्यनदि॥अष्टजकनवानेन।यारिममजलेयिवतं।तस्यादवगतायीना।कायिनासंरुवेष्टा।तो॥२३२॥नदि
 नाजाहु।रुविद्यायकिमकुणात॥वासानायनमगाकि।वततस्तुजामुयानत॥यप्रसान्निधामतस्य।सुवसाकरुविश्रुति।एताद्रेणकथंमर्वाऽसर्वेष्टमदितामया॥नकायविद्विषय
 कि।मरुकानाममफ्रया॥रुतिद्वानवनाद्वी।यवशाक्तदितातदा॥तयिस्वर्णेकसऽसर्वं।स्वस्वर्गनययुर्मदा॥॥स्वद्वदवाव॥रुद्वेष्टा॥वनाम।तत्तुष्टासमरुमान्।काशंस

गानि प्रयास हाने मूढवि। एतथा समवायार्थं मूकिकप्रमिहानेति॥ यवताऽसमधिपय ॥ कप्रयास्ययमां माऽप्राधाधिता ॥ अकि मूढमेव ॥ अथम ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 याकान्तातानि मूढवि। अथयुद्धे गानानि मरुलिमानि यदिति॥ अतिमार्मसमावस्य तिथिथिति यत्रां पुनः। एतथा लिममूयानां जायाय ॥ अथय ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 कुरुताऽक ॥ अतः मादमात्राति सार्थसर्पयून ॥ तस्मात्सर्वययत्तनकाणीकलमही मूकिक ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 लिमानि प्रमूख। निष्ठाणकावपानीक यदि सक्तितावद ॥ ॥ कतडवाय ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 नातविहम ॥ स एव तानि लिमानि वक्ष्यन्त्यान्यकवन ॥ तथानामग्र ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 लिमानि प्रमूख। निष्ठाणकावपानीक यदि सक्तितावद ॥ ॥ कतडवाय ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 नातविहम ॥ स एव तानि लिमानि वक्ष्यन्त्यान्यकवन ॥ तथानामग्र ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द

२३४

यानिलिगानि सर्वयामूकिकानि ॥ एकेककुरुप्रनस्यक मायमाययसर्वतऽमयेतानि कृतान्यव मरुकि कृतान्यव ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 गानि ममेतानि वदुद ॥ त एव तानि लिमानि वक्ष्यन्त्यान्यकवन ॥ तथानामग्र ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 दूयत ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 कतडवाय ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द
 ॥ अथयुद्धे गानानि लिमानि रुक्मययमयामून ॥ ॥ अतः कान्तनन्द

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

तेऽदे॥ उपोषणाय भक्तान्त्रो जागरणान्विताः॥ त्रिलोचनं पूजयित्वा प्रातःस्नात्वा तु तत्रैव॥ पुनर्ध्वं संसमभ्यर्च्य दत्त्वा धनं धनं धनं धनं
 उद्दिश्य हविर्वाः॥ किंविधा पारसां पश्चात्स्त्रिवभक्तजनैः सह॥ विसृज्य पार्थिवदेहं तेन पुराणं न चोदिताः॥ भवन्ति देवि नियतं गता मम पुरोगमाः॥ तावद्भवन्ति वंसा
 रे देवामश्नुमहोरागाः॥ गौरिया न्न पशुपति कोशो लिङ्गं त्रिलोचनं सकृद्विपिष्टं दृष्ट्वा स्नातः पार्थिवं पितेऽदे॥ न जानुमानुस्तनूयो जायते जनुरद्वि॥ ज्ञाते भास मय
 चतुर्दश्यां न भविता॥ जायते सर्वतोर्थं निःशब्दे यं त्रिलोचनं विपिष्टपादसिंहातः स्नात्वा पितृपितेऽदे॥ तत्र स भ्यामुपात्य कारजं युयुफलं लभेता॥ पादोदकाय स्तनैर्दक्षपयापि वनशिनः॥
 प्राणतस्तस्यैव न मर्त्यो जायते पुनः॥ तस्यैव ह्यस्य पार्थिवं नृकनितिलम्पने कशः॥ केवल्य दानिता यत्र दर्शनादपि तत्र शान्तनवं लिङ्गं गतातीरे प्रतिस्थितं तदृष्ट्वा सन्निना प्रेतिनः संसारतपिनः
 क्षित्वा क्षितिं नृभ्यो प्रमोक्षितः॥ कृतिका तन्त्रका मथ्या धतेन तरिसिंहातः॥ तत्र प्रतीक्यां महति हं जोगो शशित कीर्तितः॥ यस्मिन् पुनराश्रितो गतिर्यवपुदधौ अश्वत्थाने नृतेऽनस्ये सति प्रापदं प
 रं नृकान्तिं नृभ्यो पिसाततः॥ जोगो शशित कीर्तितः॥ तत्रैव श्रद्धया दृष्ट्वा सर्वं फलं लभेत्ततश्चर्मलिङ्गमालोक्य वस्त्रोकीं श्वसं हितः॥ तस्य मन्दो नो देव दिशो गोमाये नरः॥ अन्वयेन त्रयं हतं न
 रं भिन्नपदं विपिष्टं पश्यमाहात्म्यं देवैर्देवेन भविष्यति॥ श्रुतिं श्रीकृत् पुराणोक्तरी॥ खो विविष्टपार्थिवी वनामयं च मन्त्रितं माथाय॥ ७५॥ स्कंद उवाच॥ भूराष्ट्रं मे शाय ह्यो प्राप्ते नाना भिक्षुवासादोरत्नसंस्तितानो कुरु विपिक
 काते यत्तनोरे॥ श्रुतिरसं हसीयः पीठे वीरज संज्ञकं वि लोचनं स्पृष्ट्वा सादे मणिमणिं त्रिभिर्भिते

तम
 २७

त्वात्तु योऽन्तर्गतमिति कथं॥ प्राणकृतं कुरु कुरु व दाहुं विष्णुकृतास्त्रयं॥ मन्त्रकृतं जिताया हि ४ यता का किं जितं कृतं ४ सन्निवा यथ ती वक्तु मन्त्रो यत्त्रिंशत्तानां जायते यत्त्रिंशत्तानां सन्निव
 कलानां विवाजितीया यत्त्रिंशत्तानां कनकादि वसमाधित॥ तद्यथा वा वत द्रव्यं वसतु स्वेव कृता लयं॥ प्रातः ४ सायं ४ मथ्या क्रुद्धं विषं घटं क्षिणी॥ दृष्ट्वा यत्त्रिंशत्तानां जायते यत्त्रिंशत्तानां सन्निव
 तस्मत् ४ नृक ४ द्वाजादमं लभं दूनी कुरु चित्तं दिन॥ प्रिलावनं तिसरं नाम कुरु द्वा द्वा रं॥ विविष्टं तिव तथा तथा ४ कर्णं तिथि रूचत्॥ बहुविधानि वदन्ति गणपतिं कुरुना च ॥ त
 था ४ कर्णं रुद्राया यतिगर्धतत्त॥ मंगला वक्तुं कुरु ति स्मि सश्च यद्विना कथा ४ तयान्न त्रिवसन्ति रूका वष्टु घटं यत्त॥ यत्त्रिंशत्तानां जायते यत्त्रिंशत्तानां सन्निव
 यवाक्षि रं यात ४ यत्त्रिंशत्तानां कुरु खलो॥ तद्युरु कजना कीर्णं आमादाय वितीवली॥ तद्युरु कजना कीर्णं कुरु तव यदक्षिणी॥ द्रव्यं दक्षिण दिग्गण वक्तु ४ या त्रिती जलं॥ यत्त्रिंशत्तानां जायते यत्त्रिंशत्तानां सन्निव
 विष्णु स्नातो जातु विदुः ४॥ तथा विदुः विव नरा किलावनं समीपत ४ अग ४ द्रुति वि ४ जाला द्विजथा ४ साधु यत्त्रिंशत्तानां जायते यत्त्रिंशत्तानां सन्निव
 यो कुरु दृष्ट्वा मृदु कृता॥ तद्यथा वा वत द्रव्यं वसतु स्वेव कृता लयं॥ प्रातः ४ सायं ४ मथ्या क्रुद्धं विषं घटं क्षिणी॥ दृष्ट्वा यत्त्रिंशत्तानां जायते यत्त्रिंशत्तानां सन्निव
 नो यत्तु लो॥ कनाधुना विनियोतो कजाल कुरु रय किं॥ कथं युग यदतोना ग्रामे स्वेव रू विष्णु त ४॥ दूर्ध्वलाया कल यि हं सरुसा तनू गवत॥ कजिना यत्त्रिंशत्तानां जायते यत्त्रिंशत्तानां सन्निव

य ३

लिङ्गमोक्षरत्नोपाधिलोचनं॥नेष्टमानाऽचलिहंभुक्तिरिशा॥मेवै॥ततःसर्वप्रयत्नेनकाशं प्रपन्निलोचन॥इत्युक्त्वा देवदेवः॥प्रसादा नारायणः॥
 नादपि॥तत्त्वसंक्षेपं दंप्राप्यतद्वृत्तान्तमशेषतः॥तस्मात्पुरतश्चोक्ता कृतकृत्य इवावहन्॥एकदामाधवे मासे महयात्रा समागता॥विद्याधारस्तथा नागामि॥तत्परां ध्यात्वा॥विदितं
 क्षेत्रे विलोचनमपीपत॥देवस्य वरदानाच्च एतन्मोक्षलाकलं॥विद्याधारायताः कन्यानां गैस्तिस्त्रोऽपि कन्यका॥मन्दारदामासुष्टः प्राप्यतच्च सुखत्रयं॥रत्नदीपश्च नागदः पद्मचक्रं
 गेभूरः॥जिह्वाऽपि कपीन्द्रश्च पद्मो हृद्यानेत्रयोपि च॥जामातरं समासाद्य भुभपरिमलालयं॥अन्योन्यं स्वजनान्मेतु मुदयि कौशिते शराः॥विदाहोत्सवमाकलयन् स्वस्वं भवनमादिश
 त्वा विलोचनस्य लिङ्गस्य च गायत्र्यातिगौरवं॥तद्यदिद्याधराः श्रीमात्रागीभिर्विपुलं सुखं॥भुक्त्वा वाराणां सी प्राप्य संसेव्याथ विलोचनं॥गायत्री गीतं तु नमुरं नागीभिः सहिता कनी॥आप्त
 नञ्जातिरिस्मत्तमधोलिङ्गं त्वयं कृतः॥॥कन्द उवाच॥विलोचनस्य महिमा कलौ देवेन गोपितः॥अतोऽल्पमत्वा मनुजान्ते लिङ्गमुपासती विलोचनकथा मेतां भक्त्या पापाप्यिताप्य
 हो॥दिवाशराजायतमत्पोलभन्ते च पपराङ्गतिं॥॥इति श्रीसद्गुरोरो काशित्वरो विलोचनप्रभाषेनाम षष्ठः प्रतितमोऽध्यायः॥३६॥॥श्रीपर्वमुवाच॥नमो देवदेवे
 शप्रसन्नकक्षानिधौ॥वदकेदारमाहात्म्यं भक्तानामनुकम्पया॥तस्मिन्निद्रे सदा पीतिसत्तत्र काशमनुत्तम॥तद्भक्ताश्च जनानित्यं तव देव महाप्रिया॥श्रीदेवदेव उवाच॥भूजुर्जु

३०६

भिधास्यामि केदारेश्वरसंकथां॥समाकुरां पिसापापोनिः पापो जायते शरात॥केदारयातुकामुस्य पुंसो निश्चितवेतसः॥आजन्म सञ्चितपापं ततश्च शरादेवन श्रुति॥गृहाद्विनिर्गते दु
 मि केदारमभिनिश्चितं॥जन्मदयाजितं पापं शरीरादपि निर्वृजेत॥मध्यमार्गं पुपं नम्यत्रिजन्मनि तत्त्वघो॥देहगेहाद्विनिर्गत्य निराशं याति धुसन्॥सायं केदारकेदारके वारंति विह
 च्चरन्॥गृहेपि निवसं नूनं यात्राफलमवाप्नुयात्॥दृष्ट्वा केदारशिखरं पीत्या तत्र त्यममुच॥संप्रजन्म कृतात्पापाप्युच्यते नात्र संशयः॥ऊर्ध्वपापहरे स्वात्मा केदारेशं प्रपूज्य च॥के
 टिजन्माजितैत्राभिमुच्यते च द्रव्यान्वितः॥सकृत् प्रणम्य केदारं हरं पापहरादके॥स्थपिलिङ्गं हृदमीने प्राप्ते मोक्षं गमिष्यति॥ऊर्ध्वपापहरे श्री ऊर्ध्वद्रव्यायः करिष्यति॥उद्
 त्यसन्नपु रुषां समा लोकां गमिष्यति॥पुरारथान्तरे कल्पे यद्भूदत्र तच्छुभा॥अपराधं दत्तं कार्णात् त्वजं यामुक्ता मणिः॥कृतलिङ्गं समित्यैश्च भूतिभूषितवशांभिः॥मिक्षादन्नान्नम
 नुष्टे दत्तं गङ्गादकामृतं॥वभूषणं नन्दितं नावृतं जगद्गुरुचोत्तमं॥हिरण्यगर्भादावाय्यामहापापुपतमिधं॥सच शिष्यो विशिष्योऽभूत्तव पापशेषतोत्तम॥स्वात्मा हर ऊर्ध्वपापे नित्यं प्रातः
 समुत्थितः॥विभूत्याभिरहः स्वात्मा चिकाललिङ्गमर्चयेत्॥नान्ते रंस विजानाति शिवलिङ्गं रौतया॥सर्वाहादहं देशीयो वाशिरो गुरुणा सह॥ययो केदारया जार्थगिरिगोरी उ
 रागुहं॥यत्र सत्वारंशो वाने किंचित्तो सारिणः क्वचित्॥प्राश्नोदकं लिङ्गं पेलिङ्गं हृत्पत्न्यागतः॥अमिधारे गिरिप्राप्य वाशिष्ठं तपस्विनः॥गृहं

म

ग

ग

[illegible]

विनीहृत्तमन्त्रव्रीलेन मयकृद्विश्रमयध्वनात् ॥ सर्वकर्ममात्रातिवृत्तलाभयकथय ॥ ॥ कृतकडवाव ॥ दवदवनविन्वाय कदाचमहिमामरान्त्वास्वाधिपूनामायेसया
नधिनिवृत्तिनयाकद्वचनतेजस्य प्रवृत्तानिहृतीनवगणितलाकमुवात्रातिनिष्ठयायाजायतकृपात् ॥ ॥ इति श्रीकृष्णधूवाणका ॥ ॥ स्वच्छकाननस्वानवामसकसककितसाधाय
॥ ॥ ॥ पावधूवाव ॥ ॥ अनन्दकाननभर्गका किंपूर्थलिङ्गवर्द्धनीयन्नामधवणादव महायातकसंक्षयआयतुसर्वसाधुकेतिर्यययतयीतिवृत्तमायणदकं कृतं अर्पणं
रुवमिष्टाकथी ॥ यम्यसंभमनादव्यलिङ्गम्यविलाकनात् ॥ यन्निमेषपतञ्चायि यस्यसंस्थर्गनादयि ॥ यथासृतादिस्रयन पूर्वार्थस्वाध्वनादयि ॥ तन्निमेषकथ्येणानरुचकुयठवर्ग
ना ॥ ॥ कृतकडवाव ॥ ॥ इतिदवीसमुदितं समाकथययठकव ॥ सर्वकर्मनयदाख्यातं तदाख्यास्यामितकृष्ण ॥ ॥ दवदवनडवाव ॥ ॥ उमरुवखायतएहं रुववधविभाककना ॥ तलहं कथ
यिष्मामि लिमं विममनरुव ॥ अनन्दकानननवाध बहस्ययवर्मममानमयाकस्य वित्स्वार्तं तदाख्यास्यामितकृष्ण ॥ सलिलिममनकानि ममानन्दवनप्रियायनयथात्वयादृश्य
धर्षकृद्वीमित ॥ यदुमूकिम्वनृयग स्वयतिष्ठति विम्वणा यणतनन्दनप्रसिद्धविघ्नवियातरुत् ॥ ममाधियनप्रियुष समत्रजयकोक्ति ॥ ॥ ज्यागादृशिताध्वना वज्रनाक
दावनशाययामितीथमयकृत् पितृतीर्थविषवर्द्धनीयत्तानादुगुणरुण वधयायविमूकजान् ॥ धर्मोधिकवर्णयत्त धर्मवाजायवाजवान् ॥ तस्यलिकृत्तनात्तस्य तदमेवदृष्टयि

[illegible]

वर्द्धमानं वां वृद्धिं भावयेत् ॥ अलंत्यामहाभागप्रसन्नोऽस्मि शुभं पुनः ॥ निशम्य शमनं चेति दृष्ट्वा मां प्रणामामह ॥ चकार स वनं चापि परिहृष्टे द्विये च ॥ निर्वीजं स माधिष्ठ सत्यं च वभूव
ननः ॥ ॥ धर्मराज उवाच ॥ नमो नमः कारणाकारणानां नमो नमः कारणावर्जिताय ॥ नमो नमः कार्यमयाय नमो नमः कार्यविभिन्नरूप ॥ अरूपस्य रूपं भूय मत्तु र्पि तो गुरुराह
पाय परा पराया ॥ अपरपराय भवाधिपारपुदाय नमो नमः शशिमेतये नमः ॥ अनीश्वरस्य जगदीश्वरस्य गुणात्मकस्य प्रकृतेः परस्य ॥ कालाय कालान्तरकृते नमः ॥ त्वमेव निर्वीजोऽपि
दुपदोऽसित्वमेव विष्णोर्गामनन्तशक्तेः ॥ त्वमात्मरूपः परमात्मरूपस्य मनरात्मासि चराचराणां ॥ त्वतो नातत्वं गदेव माक्षी जगत्पदीय जगदेकवधो ॥ हर्तेऽसितात्वं प्रथमो विधाता
विधातृविष्णोर्गामनमस्त ॥ नृत्तत्वं मेव शक्तिवत्त्वागेयुः ॥ त्वं शङ्करसोम सुभक्तिभाजा पुणोऽसि रुद्रत्वमूर्तिभाजा ॥ त्वमेव शरीरं विषतात्वं मेव विनश्वरोऽपि विषादिवोऽसि ॥ श्री
रुद्ररूपकः स्वपदाश्रितानां उरात्मनां ॥ त्वं हलाहलाख्याकराहः ॥ नमोऽस्तु ते शङ्कराज्ञानशमो नमोऽस्तु ते चतुर्कलावतंस ॥ नमोऽस्तु ते भूषणाय ॥ पेत्ताकपागोऽथ कवे
रिणो नमः ॥ सत्त्वधन्यस्तव भक्तिभाग्यस्तवार्चकोऽयः सुकृती सरुव ॥ तव स्तुतियः कुरुते मदेव मभूयतेऽश्ववनादिदेवः ॥ कस्त्यामिह स्तोत्रं नमनं शक्ते शक्ते ॥ तमाह्वयं तु भुवि
भव ॥ प्रार्थनं कथामिहोचरो यः स्तुतित्वदीयानं चरेयथावत् ॥ स्तुतु उवाच ॥ उदीर्यं सूर्यं सुतेति भक्त्या नमः ॥ शिवायेति स भुवि नमः ॥ त्वं नमः ॥ ॥

वरुणः प्रजापतिः शिवस्ततपसा तिस्रिन्निशम्यताभ्यः प्रणतिम ईश्वरः ॥ वरान हौस प्रपुरः सूनवेत्वं धर्मराजो भवमा मतो ॥ पातयेत्तु धर्मराजो भवमा मतो ॥ पातयेत्तु धर्मराजो भवमा मतो ॥
 कृतानो ॥ मया तदुक्तो यदेनानि कृतः प्रसाधिसर्वान्मम शासनेन ॥ त्वं दक्षिणा याश्च दिशो धिनाथ स्वकर्मसाक्षी भवविभूत नो ॥ ५ ॥ ईशितः स्थान इति पुनस्तु न्यकर्मयोगेति उक्त
 माधवा ॥ त्वं यदेतत्तमभक्तिभाजालिङ्गसमाश्रितस्त्वधर्म ॥ तद्वर्णनात्स्पर्शनतोऽर्चनाया मे हि भविष्यन्त्यचिरेण पुनः ॥ धर्मेश्वरः स कुरु देव मत्पुत्रा कियं कियं त्वं वदत ॥ ६ ॥
 ॥ त्वं त्वं पुरतो यवधर्मतीर्थे नतस्य हरे पुरुषार्थेति ॥ कृत्वा प्यघाता मिह यः सहस्रं धर्मेश्वरं पश्यति देवयोगात् ॥ स हेतु नो जानु स नारकी यथा कथां तदीया दिवि कुरुते मेरा ॥ यो धर्म
 रं कति भागो काग करिष्यति न संशयो च ॥ कृत्वा प्यघातयेव महात्पपी ह धर्मेश्वरार्चो स कुरु देव कुरु ॥ कृतो विभेति पियव भुवे भवत्तु दीया र्चितलिङ्गं कुरु ॥ पश्येन पुष्टेरा फले
 न दत्तं वा मे धर्मेश्वर मर्चयिष्यति ॥ समर्चयिष्यत्यनुत्तमार्थसिक्तं मे न्यारमालाभिरिति पृष्ट्वा ॥ त्वं नो विभेति पियव भुवे भवत्तु दीया र्चितलिङ्गं कुरु ॥ पश्येन पुष्टेरा फले
 तां र्चयतां वेधुतया मनसो ॥ यदत्रास्मिन्निधिमपीठेन रासुनघां कृतमज्जनमप्या ॥ तदक्षयं भाविपुगान्तरे घपिकृतं प्रणामास्तव धर्मलिङ्गे ॥ यकार्तिदेनामिति तां हनीति यागो करि

१५३

विष्णु तनवा उवाच ॥ तदा ॥ माधो वदत ॥ त्वं नो विभेति पियव भुवे भवत्तु दीया र्चितलिङ्गं कुरु ॥ पश्येन पुष्टेरा फले
 तां र्चयतां वेधुतया मनसो ॥ यदत्रास्मिन्निधिमपीठेन रासुनघां कृतमज्जनमप्या ॥ तदक्षयं भाविपुगान्तरे घपिकृतं प्रणामास्तव धर्मलिङ्गे ॥ यकार्तिदेनामिति तां हनीति यागो करि
 त्वं नो विभेति पियव भुवे भवत्तु दीया र्चितलिङ्गं कुरु ॥ पश्येन पुष्टेरा फले
 तां र्चयतां वेधुतया मनसो ॥ यदत्रास्मिन्निधिमपीठेन रासुनघां कृतमज्जनमप्या ॥ तदक्षयं भाविपुगान्तरे घपिकृतं प्रणामास्तव धर्मलिङ्गे ॥ यकार्तिदेनामिति तां हनीति यागो करि
 त्वं नो विभेति पियव भुवे भवत्तु दीया र्चितलिङ्गं कुरु ॥ पश्येन पुष्टेरा फले
 तां र्चयतां वेधुतया मनसो ॥ यदत्रास्मिन्निधिमपीठेन रासुनघां कृतमज्जनमप्या ॥ तदक्षयं भाविपुगान्तरे घपिकृतं प्रणामास्तव धर्मलिङ्गे ॥ यकार्तिदेनामिति तां हनीति यागो करि

नयः कृत साधकधर्मसङ्गताः॥ कावचावतारतन्त्रा धर्मगयविवाविर्णा साधुसं सग्नसं दीपकमातवमरुतसं॥ वृद्धिः कृतमरुतसं वृद्धिः कृतमरुतसं॥
 स्मरुवनागत॥ ॥ यद्विष्णुदुष्टाः अनाथनाथसर्वकृत्कावचानां समीहितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ पिसमीक्षितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥
 तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ यद्विष्णुदुष्टाः अनाथनाथसर्वकृत्कावचानां समीहितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ पिसमीक्षितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥
 विरल्लिङ्गकृत्कावचानां॥ दवयानिब्रियिषाका विनमस्माहिमीक्षितं॥ दिवाभनासकृत्कावचानां॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ पिसमीक्षितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥
 यानिक्कसाहिब्रियिषाका॥ नववत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ पिसमीक्षितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥
 यानिक्कसाहिब्रियिषाका॥ नववत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ पिसमीक्षितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥
 यानिक्कसाहिब्रियिषाका॥ नववत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥ पिसमीक्षितं॥ तावत्तन्त्राध्यात्मकसाक्षात्किं॥

२८५

उक्ताः स्मोपुपत्तंसावरधनात्॥ यच्चिताः प्राकृतैः पाशैरुर्भयाश्चमाहुरैः॥ इदुपदंनवाभ्यामोनचाडुनान्यदेवहि॥ वाभ्यामः केवलंमृत्युंकाशंशमोपुनर्भवं॥ त्वत्तात्रिध्यादिज्ञानीसः
 सधत्तसकलफलं॥ यथावन्दनसंमर्त्तात्तर्वसुरभयोद्गमाः॥ एतदेवपरंज्ञानंमंसारोच्छित्तिकाराणं॥ वपुर्विसर्जनेकालेयत्तवानन्दकाननो॥ निर्मथ्यविद्युत्तज्जालंसारभूतमिदं
 रं॥ बुद्धेरोदीरितेपूर्वकाशंमुक्तिरनुक्तं॥ यदाच्यवहुभिर्नस्थैस्तद्व्याभिरिहाक्षरैः॥ हरिणोक्तंरविपुरःकेवल्यंकाशिसंभीतो॥ यावत्तवल्केषामुनिवरः प्रोक्तवान्मुनिसंसदि॥ र
 वरधीत्येनिगवान्काशमन्तपरंयदं॥ त्वामिनातगुहात्रीपुरतोमन्दराचले॥ इदमेवपुराप्रोक्तंकाशीनिवासानमभूः॥ कृत्स्नदेवायमोऽप्येवशमोवक्ष्यातेनान्यथा॥ यत्रयेष्वेश्वरः
 माक्षान्मुक्तिस्तत्रपदं॥ ददन्त्ययेऽपिमुनयुक्तीर्थसंन्यासकारिणः॥ चिरन्तरात्नोमशायाःकाशिकाशुक्तेकाशिका॥ वयमध्येवजानीमोपत्रत्वगतरङ्गिणी॥ आनन्दकाननेशमो
 मोक्षलोचनिश्चितं॥ भूतभाविभविष्ययुत्यर्गमन्त्यैरसातले॥ तत्सर्वमेवजानीमाधर्मैरानुग्रहात्परात्॥ भोहिरेणमभक्तिंहितंप्रोक्तंमुनीरितं॥ भवन्प्रोक्तंन्यनिवितंशमोजानी
 महव्यं॥ करामलकवसर्वमेतदुत्पादगोलकं॥ अस्मद्भागोचरस्यवधर्मपीठेनिषेवनान्॥ धर्मैरानस्यतपसातिथ्यैश्च॥ पिवयंविभो॥ ताताःस्मनिर्लेकत्यैहिसर्वज्ञानस्यभाजनं॥ एत
 रंमृदुलसत्यंतात्प्राप्तुमंस्कृतं॥ हितंमेतंमृदुलंश्रुत्वापीडितुभाषितं॥ देवाविस्मयमापन्नापरायाःपीठगौरव॥ त्रैलोक्यनगरैश्चलानीजगत्पटुंमम॥ तत्रागमोऽप्युक्तः

नयमालनिर्घोषः॥मेक्ष्याविलासस्यकलशोयेनिर्घोषितः॥विधानकलशाष्टलुनमुच्चतिपदेयदे॥दूरतोऽपिपताकाभिर्मनसासादृश्यं॥
 मिमित्वास्वयंजाततन्प्रासादमिषेगाहि॥आनन्दान्नस्यकन्दस्यकोऽप्येषपरमास्तरः॥बुलादिक्यावरानादियत्ररूपास्यमेकशः॥गामेवापासतेनित्यंचिद्विचित्रगताय॥ततो
 मेखिलेलोकेस्थानपरमनिर्वृतः॥रतिशालासमेरुसमेविश्वामभूमिका॥ममसर्वगतस्यापिप्रासादःपरमास्पदं॥परंवल्लभयथात्वंपरमोनिर्घोषः॥अनुत्तरहंसस्यभूयाभक्तकृपा
 वसातः॥नेऽप्यस्याःश्रियाधामःतथास्यामरापेक्षिकैः॥तत्राहंसतन्तंतिष्ठतत्सदोमरापेमम॥निमेयोद्धुप्रमाराश्चकालमिष्टतिनिश्चलः॥तत्रकस्तनवेयोगःसमभ्यन्तेसमाःशत॥निर्घो
 रासरापुष्पाकृतस्यातजगतीतले॥तत्रार्चासंज्ञायेकात्म्यभूतसर्वश्रुतेःफलं॥प्राणायामलुयःकुर्यादप्येकमुक्तिमरापे॥तेनाष्टाङ्गःसमस्त्यस्तोयोगान्यत्रसुतमना॥निर्घोरासराप
 पेयस्तत्तद्विदुः॥कोण्डिदेशजप्रेनयतफलस्युतद्वेत्॥उचिर्गुह्यमभिहितोयोजपस्ततनुदियं॥निर्घोरासरापेतेयःसहस्रादिजयेयतु॥बलवत्सकुरुहृत्त्वाममदक्षि
 रासरापे॥एतलोकमवाप्पाथपरंवल्लभाधिगच्छति॥धर्मशास्त्रपुराणानिसेतिहासानितत्रयः॥पठेत्रिभिन्नायःसन्सर्वसंनम्यवैश्वमि॥तिष्ठदिद्विद्योवाञ्छुल्यमोनिवस्यक्षता
 कृती॥निर्घोरासरापेप्यचेतेनतप्तमहत्तपः॥यायुभसरातोऽप्यत्रयत्पुराणशरदाशनं॥तत्तपुराणघटिकाईनेमोनेदक्षिरासरापे॥उपोषितोर्चयेद्विदुःसमतत्रनपुरापभाक॥

तत्तत्त्वामहारातन्तत्रकृत्यहाप्रतु॥तत्रधीत्यपिल्लेदेवंनरोनच्यतेदिवः॥प्रयाणंकुरुतयस्यपुराणमेमुक्तिमरापे॥समामनुप्रविष्टावतिष्टेयादुहंसुः॥जलकीजसदाकुर्यात्तानवाप्य
 सहमयापदप्रसानमात्रेताज्ञानंतातेतनिर्मला॥तज्जलकीडनभ्यानममर्पितिकरमहत्॥अमुष्मिन्नाजसदनेजाग्रहज्ञानपूजित॥तत्तप्रासादेपुराभागेममभृत्तारमरापयः॥श्रीपठितेति
 वित्तयनिःश्रीकःश्रीममर्पणो॥मदर्थतत्रयोदयावहून्निधुचीयहो॥माल्यनिमुविचित्राणियसकदमवन्तिव॥मालानिपथ्यवस्तुनिपूजापकराणान्यपि॥साश्रियाहृत्ततिष्टेयवृ
 त्तिपिमत्तमः॥निर्घोरासरापेनिर्घोरापदात्रय॥यत्रकुत्रापिनिधनं॥यत्रकुत्रापिनिधनंप्राप्तुयानपिसकृत्॥मोक्षलक्ष्मीविलासाख्यप्रासादस्योत्तमम॥हेभूर्यनराप
 म्यतत्रैश्वर्यददाम्यहं॥तत्प्रासादेदुदिभागेज्ञानमरापमस्तितत्॥ज्ञानददातिसुततत्रमाध्यापतासता॥भवानीराजसदनेममास्तिहिमहानमं॥यत्रोपकृतपुराणनिर्विसमिभुं
 दतत्॥विशालाक्षामहाराधेममविश्वामभूमिका॥तत्रसंस्तुतेष्विन्नविश्वामभूमिका॥नियमस्तानमत्यर्थचत्रमुक्तरागिमम॥तत्रस्वानरतोपेतातत्रैर्मत्यदिशाम्य
 हं॥यदाहुपरमतत्यदाहुर्बलसत्तमे॥मुसम्बेयदाहुश्चततदनेदिशाम्यहं॥स्वात्मारययेदाहुश्चततज्ञानेदिशाम्यहं॥प्राप्तकृतममत्रपरमागोकाशिका॥नेनश
 पाशंयातत्राहंकर्मणिःपासितान्पशत्॥निर्घोराश्राणनेयत्रपात्रापात्रनचिन्नेयेत्॥आनन्दकाननेतन्मेदानभ्यानदिवानिशा॥मात्र

श्रुत्वा कर्तारं ध्यात्वा तत्र सन्तारयाम्यहं ॥ सौभाग्यभागसूर्यावैविख्याता मणिफणिता ॥ ददामि तस्यां सर्वस्वमंत्रजायान्यजयैव ॥ महासव्य
 योऽन्यत्र यो नोक्तः सोऽप्युपपत्तेः ॥ दीक्षितोऽत्रिंशत्कीर्तिपरां नोक्तं वाप्युपपत्तिः ॥ नृत्योत्तमोऽक्षदीक्षायां योऽप्युपपत्तिः ॥ यस्यागम्यत्र
 र्णिता ॥ का ॥ इति मंत्रजुमात्राय सर्वस्वचिरसञ्ज्ञितं ॥ यो देवादिह प्राप्नोति संयोगोऽत्र उर्ध्वः ॥ अविचारत्तदा देयं सर्वस्वचिरसञ्ज्ञितं ॥ शरीरमथ सस्यतिरधममणिफे
 संयोगो मम प्राप्नोति देवैरिन्द्रादिर्केरिपि ॥ पुनः पुनर्विचार्योतजनुमात्रमप्युच्यते ॥ परं लिङ्गात्तु न स्थानमविमुक्तेश्वरममा ॥ तत्र पुनः सक्तं कृत्य कृत्य कृत्य नरो भवेत् ॥ सावक
 पत्नी संभ्रातृभ्यां पुत्रीभ्यां ॥ विभूतिधारणात्तत्र पृथुपाशैश्च बाध्यते ॥ प्रातः संध्याकरोन्यवसदो ह्यारनिकेतने ॥ तत्रैकापि ह्यजा संध्या सर्वपातकहन्तरी ॥ वेदमिह
 ति याते ह्यन्यथा प्रतिचनुर्दशी ॥ तत्र जातरां ह्यजा चतुर्दशी नार्भभाक् ॥ रत्नशरोच्चिंद्यान्महारत्नानि भोक्तुः ॥ रत्नैर्मम विभूतिभिर्हृत्पद्मैश्च ॥ विमिष्टपत्रदान
 स्याः ॥ योऽपि लिङ्गविषयः ॥ तेषामि सत्ततं भक्तमनोरथसमृद्धये ॥ विरजस्कं महापीठं तत्र सस्यमानवः ॥ विरजा जायते नूनं चतुर्दशतौ दकः ॥ महादेव महापीठं ममाध
 कर्तिष्विदं ॥ तत्पीठं दशनादेव महापापैः प्रमुच्यते ॥ पितृप्राप्तिप्रदपीठं ह्यवमभ्यजसंजकं ॥ पितृतर्पणं कृत्यं पितृस्मृत्यतिशयात् ॥ अदि के श्वरूपोऽहं ममिह शवस्व

राम
२५६

२३

म१

ह्यक ॥ श्वतक्षिपन् येन क्तो वै स वानति उद्यभात् ॥ तत्रैव ह्यलापीठं सर्वमङ्गलदायिनि ॥ उपपन्नदस्तीर्थं भुक्तान् सन्तारयाम्यहं ॥ विनुमाध्वरूपेण यत्राहं वै स वान् जनान् ॥ न
 यपन्नदस्त्रात्तद्विलोपरमं पदं ॥ पञ्चमुद्गमहार्पणियेधोश्वासेवका ॥ तेषां परमणिर्वाणा कालेन त्वेन जायते ॥ तत्र सिद्धेश्वरपीठं च त्रेश्वरसनीपतः ॥ तत्र सच्चिधेक
 तां सिद्धिः परमासिद्धी भवेत् ॥ कश्चाश्रययोगिनी तार्थयोगि सिद्धिविधायिनी ॥ सिद्धिहृत्प्रादनायाश्च केवलं जायते ॥ सुमार्धके ॥ अनेकानीह पीठानि सन्निकाशं पदे पदे ॥ परं धर्मरासी उ
 क्तविद्वत्तिरनुत्तमा ॥ याचनोवाल्मीकिरात्रिनिर्मलज्ञानभाजनं ॥ आपुः स उपदेशास्ते चातजाते निभाषिणः ॥ एतद्धर्मेश्वरपीठं भूषणं दिवावधि ॥ न कदाचित्तवलिज न तपोवननुत्तम
 ममानुग्रहः कीरार्तानयश्च परवै ॥ मुनः ॥ दिव्यविमानमाहूय गन्तारो मपुरं महत् ॥ तत्र भुक्तास्त्रिभोग्नस्तान् प्राप्य मयेरितान् ॥ इह भुक्तिमवाप्स्यन्ति त्वत्संसर्गा निर्मला ॥ इत्युक्तं वा
 देवोऽहं कलाशशिखरोपदं ॥ दिव्यविमानमापन्नं हृदक्यापरिहृतं ॥ आहूय तेन योनेनोदयत्पुष्पाः खगाः ॥ कैलाशमभितौ जमुद्गमं माष्टुते मला ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणकाशि
 खगाधर्मशास्त्रानेकानेकनाशिततमोऽध्यायः ॥ ७८ ॥ ॥ स्कंद उवाच ॥ कुम्भोऽवतदाश्रयं विनोक्त्यनगदं मिका ॥ उवाच शंभुः ॥ पुरातनपुरातना ॥ हरपदं ॥ श्री
 म्युक्तावाच ॥ अस्मदीयं माहात्म्यं देवदेवमहेश्वर ॥ तिष्ठामाप्स्यतां नानं सत्तारगोचनं ॥ अतः प्रभाविताय धर्मपीठं सधूर्तं ॥ धर्मपूजार्थं ॥

त्रिलोके च ये भक्ताः स्त्रियो वा पुत्रो यि वा ॥ ते यामभीष्टं तं सिद्धिं साधयिष्याम्यहं सदा ॥ ॥ श्री ईश्वर उवाच ॥ साधु कृतं त्वया दत्तं तत्तत्परिग्रहं ॥ तस्यैव फलं भवति नान्यथा ॥
 थ कृतः स तः ॥ स तव विश्व भोक्तारो विश्वमात्मसात्सर्व हि ॥ ये त्वां विश्व भुजामं व पूजयिष्यन्ति प्रत वा ॥ विश्वे विश्व भुजे विपु स्थितुं सन्ति त्वय उद ॥ न तत्त्व दत्तं ॥
 प्यन्य मलात्ततः ॥ मनोरथ तृतीयायां यस्ते भक्तिं विधोस्यति ॥ तन्मनोरथं सं सिद्धिर्भविषी मद्गुहात् ॥ नानी वा प्रकृषा वाथ त्वद्वता चरना प्रिया ॥ मनोरथा न ह्यप्य
 तान मत्तो चलस्यते ॥ ॥ श्री देव उवाच ॥ मनोरथ तृतीयायां वृत्तं कीदृक्तथा कथं ॥ किं फलं कैः कृतं नाथं ॥ किं फलं कैः कृतं नाथं कथयेत्तत्तत्तत्तत् ॥
 श्री ईश्वर उवाच ॥ भृङ्ग देवी यथा एष्ट भवत्या भवता रिणो ॥ मनोरथ वृत्तं चैतद्गुहात्तत्तत्तत्तत्तत् ॥ पुत्रा मत्तनया दूयतता पपर मत्तपः ॥ किञ्चिन्मनोरथं वा नान्यथा
 न्न न प्राप्त पसः फलं ॥ अपु पूजततो मां सा भक्त्या परमया मुदा ॥ गीतेन सरहसी न कलक एठि कलेन हि ॥ उक्ता नैतानि सन्तु श्रेष्ठ इना मधुरेण च ॥ सुतानेन सुरेण
 राधा भुक्त्या कलायता ॥ प्रोवाचे वचनं द्रुहि प्रसन्नोस्मि पुलो मते ॥ जनेन च सुगीति न त्वनया लिङ्ग पूजया ॥ पुलो मतो वाच ॥ यदि पुत्रो देव शतदा यो न मनोरथः ॥ तं पूज
 यमहा देव महा देवी महा प्रियः ॥ सर्व देवेषु यो मानाः सर्व देवेषु सुन्दरः ॥ यान्मयूक पुमर्वपुयः श्रेष्ठः सोक्त मे प्रियः ॥ यथा भित्तवितं रूपं यथा भित्तवितं मुखं ॥ यथा भित्तवितं वा पुत्र

[illegible]

तमुवाच तिरुक्कुल॥ ततस्तु कथया दूडा धर्मधी० निवचनात्॥ निःश्यायतीर्थतथण॥ कस्माहीदुतिवावरीत्॥ तथद्व० स्नानमात्रं॥
 कर्त्तव्यं तया कृत्वा॥ तदा धर्ममहादत्ता मूनथानावदा दय० यविसस्त्रमूदायुक्ता॥ धर्मतीर्थे चरन्निधि॥ अतश्च विरुत्तदवान्॥ यद्व०॥ निःश्यायतीर्थतथण॥
 धर्मरुते चरेत्॥ ततश्च रुतितकीर्थे धर्ममूर्त्तिविष्णुत्तं खड्गकृत्यादियायाता मङ्गलात्कालनयनं॥ यत्कलतीर्थे नाजस्य स्नाननयप्रिकीर्त्तितं॥ सह्यु० उचितकस्तः॥ मङ्गलं॥
 नमास्त०॥ गंगावा प्रकुबुद्धं गंगासागरसंगम॥ यत्कलं लरुत्तमथो धर्मकृत्यतदाश्रयात्॥ नर्मदायां सत्रस्वर्थां गीतम्यासिं कण्ठुवी॥ म्नात्वा यत्कलमात्राति धर्मकृत्यत
 दाशत॥ मानसपूजयत्रैव दानिकसात्रकतया तीर्थस्नातारुत्तं यत्तस्या कस्याधर्मजलागथ॥ काकिंशं गुरुकनकं येषां लोत्री मरुद्दद॥ गीवाद्यत्र कनिधित यत्कलकलं द्विक तीर्थे च यत्
 शीकलं सिद्धाकृत्यितवाननात्॥ गङ्गायां धर्मकृत्यत्रा विष्णुनिर्वायणायथा॥ पितामहसमीपवा धर्मगस्याप्रापित्वा॥ रुत्तवीधर्मकृत्यवा मङ्गलिव पितामहा॥ धर्मतीर्थे तथैव न्युत्त
 न्युत्तं नैव वाधिकां तधन्वा धितेरुकास्तु धीनितास्तु धितामहा॥ येषां दणाधर्मतीर्थे निःश्यायतीर्थे श्रुतामृतं अतली यत्तयरावन निःश्यायाहत्कलनय॥ यणम्यदवदवण मित्राः
 मदननवरी॥ अथ तामदिमातस्य धर्मगीर्थस्य दूडा॥ ततस्तु यमविनीयायि प्राद्वदाना रुत्तं लरुत्॥ तत्राधिककितीमार्जं यत्कल्यैव मूदतत्र॥ अकृत्यैव लमात्राधि धर्मधी० प्र

रावत० तयथा राजयद्विद्यात् यतिनाथतयास्त्रिन॥ सिद्ध सिद्ध लरुत्तमाथ वाजयय रुत्तं कृत्वा॥ आप्यामनावतीं गङ्गा कृतादिविषदायुत्र॥ धर्मधी० स्यमातास्य मरुकाया मवर्त्त
 यथा॥ अगल्युत्तं ययुर्गङ्गा नानन्दकानन॥ मुनिवृन्दात्रके० सार्द्धं निममस्तु ययुर्द्वि० शतात्रकणात् ययुर्मरुत्तं॥ लङ्घ्यन्तीति॥ तस्य सन्धर्गनात्युसा मिद्वलाकानद्वनत० तद
 क्षिणगवीणश्च स्वयं गथायतिष्ठित० गवीणानवर्त्त० शृङ्गा सोरुप्यमहुत्तं रुवत्॥ तत्समीपस्तिवमृत्तं॥ वदुसोखासमृद्धिद०॥ लङ्घ्यन्तीति॥ तस्य सन्धर्गनात्युसा मिद्वलाकानद्वनत० तद
 यसीदन्ति लाकयाना० समृद्धिदा०॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥
 यवर्त्तं तन्निमस्य समवर्त्तनात्॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥
 ०॥ निममस्तु ययुर्द्वि० शतात्रकणात् ययुर्मरुत्तं॥ लङ्घ्यन्तीति॥ तस्य सन्धर्गनात्युसा मिद्वलाकानद्वनत० तद
 मिमूनष्ट०॥ यत्कृत्वा यिनवायाध संसावाधोनमङ्गति॥ कदम्बगिखनानाम विन्ध्यादामकानिह॥ दमस्य युष्मदासी दुर्दमानामयाधिवहायितयं मन्त्रवात्तः॥ यत्कृत्वा यिनवायाध संसावाधोनमङ्गति॥ कदम्बगिखनानाम विन्ध्यादामकानिह॥ दमस्य युष्मदासी दुर्दमानामयाधिवहायितयं मन्त्रवात्तः॥
 य०॥ रुवत्तु ययुर्द्वि० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥ धर्मगत्तु यिमाणया धवणी० श्रुतीर्त्त०॥ तदगनावलेयस्यात् नाका नाजस्यंकलादिषु॥

हिदिनुधयन्॥धावनाधातिसूरुग सकलत्रतवाकति॥अतियथोक्तीकृत्य जिलाकीन्दानवामूरु॥कीकालकठुदुर्लभस्त्वदधु॥
 गानगद्वय॥नमकन्यावर्तुर्न सस्यथतडमावनात॥अणामिन्वाहतीथार्थी यन्ध४याणिधीउर्न॥सविकीर्षतिदृष्टात्मा गतायुर्ममगायत४मातकीति॥
 ताविर्न॥विद्याध्वययूक४स गङ्गागयनिष्ठवत्॥कितावीनामकावाकृदानवागमनरूप४॥अथमार्यसमायाता दानवासीधणाकृति४॥धिष्टलकलयनूया॥
 हं॥अणालदानवात्रोद४यलयावृदानिध्वन४विद्याध्वनीउगादति मदायूष्मि तलावन४॥गृहाणमानिबलानि दिव्यानिवचवर्णिनि॥कन्यात्व४यन्ध्वस्य॥यापिग्राहायवेधनि॥
 दासीनामयूतंदात दान्यामिगवसूदनि॥आमूनीणामूनीणाश्च दानवीनामहानाकनी॥गध्वनीणावनीणाश्च॥किन्तनीणांगतीगती॥विद्याध्वनीनागीनी॥यद्विणीनांगतानियट्॥नांरुसी
 नांगतान्युक्ते गतमस्यवसावर्न॥उतासूयनिवाविल्य रुविद्यन्ममलागय॥यावत्संयकिर्संरावा दिव्यलानांगृहभूवे॥मत्तयविद्यरुतांघ्राया तावत्तन्मिहध्वनी॥दिव्यान्नागात्त
 मयासद्ध रुध्वममत्यविग्रहात्॥कदायनल्लरुविता यस्मिन्वेदादिकाविधि४॥त्वदनसंगमस्यर्ग मुखसन्दाहमद्रु४यनादिर्हेतिमाध्वमि यवत्वा तिकटापदि॥मनावधेध्विर्न
 यावत्तामहदिसमधिगातातानुक्तार्थी॥कत्रिद्यामि यन्ध्वसूवयममात्॥जिह्वायवाजलमध्वो निह्वादीन्ममावन जिलाध्वयसम्यक् स्विकत्रिद्यालियध्वनी॥आध्वीकधिष्टली

२२४

ध्व सुखायतिष्ठलयन४तत्रमासवसाह्वाद्यमर्तवीतसाधर्मी॥ध्वसन्नतीमाणोया विद्याध्वकूमविका॥विक्रायतंयमरुक्क यमूर्कवातिनिरुर्थ॥अद्रुयतन्नववर्न वयंसर्वा
 नमसूदनी॥विष्णुकिक्कतजार्णयागनाथतिजल्यव॥गृलकदजायादाय गृहाणेनंउकिङ्करींतिधिष्टलीवालाता वालाकसदृगश्रुति४॥समादायमहावर्क४सतदामिणजिह्वय॥
 ऊरुयवदगजावे वालायाश्चरुयद्विगन॥वामयादयकावण तमासायसतिरुर्थ४समन्धवकिणकि कजगडकामर्गिद्वि॥उगादाकिष्ठयद्रुष्ट कन्याध्वणलालस॥युध्वाग्वायम
 यासाद्ध नमूर्ककन्याद्विर्न॥गिसंयुक्कसंजार्क उक्तयसदना४सूत४धिष्टलद्विमकाकथावाधनिमूर्कमूर्क४॥कार्यमृग्युर्गयाफ४कस्यनृष्टयवानक४कआयुवायसन्ना
 काय४याकममगाध्वनी॥ममयवपुदाद्वेपु कर्क कपुयनकम४याम्यातयार्थरुविता किधिष्टलनसूदनि॥मारुमीकीरुर्कयन्ध रुकार्यममसायिती॥कालनमरुकीतन स्वयमवाय
 रोकित४॥लूक्कामृष्टियातन तनावेदनुसूनुना॥हृदयनिरुतवाजा किलातिकठिनकृती॥सवकिणकृताण४यीमामन्यीयसीमधि॥तावदकठितावक्त४तत्त्वयिष्ठतानुदना॥अ
 थकायवतानाका कतावकुवयट्या॥आयूष्मि तनिनाहमो यमिन्वायुननुक्ति४॥उवावधवथाध्वेय मवसूयमकावली॥ ॥दानकडवाव॥कार्ततर्तमनूष्माति नृनृये विरुक्क
 आसायक्विप्रमायाता रुर्नुमादानवाकक॥उर्व विध्विमधूकि यदिर्तवनवानसि॥विलायेतनमरुक्कूल युध्वाग्वायुध्वमेया॥तना मयद्रुष्टय वलिह

ताश्चैव कृता एव कलनहि॥ वलिंयातालमनयं स्तुतिवामनताद्वधत्। नृमृगलनरुवता। जियन्थकणिपूरुत॥ त्रयाजतिलद्वयपलक॥
 सायाद्यातितावया॥ नृद्वयणाकनम्वं विषलायाप्रनास्वभा। यादाद्वयणरुवता। र्वाद्याद्यातितावया॥ सायाविनामयणय्य सर्वममृकमाधव। नतताईविमृयय। तवाने॥
 वनंरुवणयमृय वलंतापिद्वलनवानतयकसिदिष्टलेवं नतजयाम्यहं वणा॥ अरुवथामवमकय। मयद्यात॥ गत्रीविना॥ र्थविद्याधवीकन्या नमयादृषितामती॥ सादाकुीधव॥
 यातवार्थनकितामया॥ र्थवृक्षावाकृदादृष्टु घनयणाति॥ निरुथं॥ निजयानदना॥ मृन् सगिलाव्ययकमिता। नृयावकसिद्यातं विषयवगमृदनि॥ लकीवकावतद्वद्वि॥
 लालयनकथ विद्याधनमहावाकृ॥ मयया॥ अरुकोकणा॥ र्थकं कंकालकं हंस निरुथमृवकमयती। विद्याधवीधयन्थकी। आरुदृष्टतद्वृत्ती॥ नावदम्यमृत्तवासा। कवसूत्राणिवाक्त्रिती॥ २२३
 कृतीमयाकृत्तकि कववायधुनावद॥ अरुवतिमयसावादी। आरुगंतीववतस॥ ॥ मलयगमिन्नुवाव॥ अरुवावमरवीन निजयाले॥ यणीकृती। किमीष्टकसिडावातो कलनन्याम
 दृषिता॥ र्थवृत्तीकन्यायां धून॥ स्वेववथामृति॥ अतिकितागम॥ अनायदवलाकत॥ ततपुष्टुष्टुसीहु दृष्टतं मृनिमकमी। कतयणामोमृनिता यविविअणितागिखो॥ याणि
 ग्रहणविधिना। विविक्तानावदनहु। अमृहृत्तावदिष्ट वलंताकृत्तममली॥ तथा मलयगमिन्नुवाव धून॥ अमिष्टजिन्नुय॥ यणीवावाणमीवाद्य योवविहितममली॥ यदीकणावजितवा।

नावकीनेवजाहुवित। गतिमात्रातिसधावी। तीयूनीमविगनृयसायस्यायूर्यप्रवणत्र लरुक्तवासवाद्य॥ केवलजतयिप्रादि तीयूनीमविगनृय॥ अयिस्रवायूनीयात्रे। जानियिलस्रका
 किती। नवानलियातयावे सविवगसरुयति॥ तस्यायूर्यथविहाना मरुकित्रयिचातके॥ नारिरुथतताकाणी। आविगलविगमयति॥ सायिविद्याधवीकाणी। समृद्धिवीक्षुद्वयत॥ तानि
 नृमृगलनाक॥ पाललनगत्रीमयि॥ यायामिष्टजितीकार्क तथादृष्टानसावधृ॥ यथादृष्टादृष्टकाणी। यवानन्दनिकतनी॥ साकृताथमिवात्मानं मयमानामनन्विनी। तनययावकायव घना
 निरुतिमाययो॥ सायमिष्टजिदासाययलीमलयगमिनी॥ धर्मयधानंसीसय कामाकृपायाकमीसुखी॥ मेकदातंयतिनाली विष्टुरुकियवायणं। अरुविक्रययावकयकिरुकापूताधेनी॥ ॥
 ॥ वाक्नुवाव॥ नृयालीदृष्टतीयाया वविद्यामिमहावती। ययनृक्कारुवकृष्टु॥ पुष्टकामाधितयदा॥ ॥ वाजावाव॥ दयरीष्टययां घनकीदृष्टुधदिह। कातउदवतायूया किविधान॥ कि
 रुली॥ नावीपत्यननृक्तायायतादिसमाधवत। जीवकीदृष्टिनीसाया नृतातित्रयमृकृति॥ र्थिनालीदितावाली। यवकुमृययकम। र्थिकलेयताकम्यवतस्यसदृकस्य॥ र्थिनीक
 दयूनाणकाणीखुवीयम्वनाविर्वाधायकमानामद्विनीकितमाध्याय॥ ॥ ॥ वाक्नुवाव॥ अरुवधदिधनाताथ कथयामियथातथ। वतसायविधान॥ रुलीवालीदृष्टुधदिह॥
 वायूव॥ यदीदयल्लो। प्रीमृयावमृन्नी। नावदनमृताथिना। वतमतद्वदीवित॥ वीरुवाथतयादया। यूरुकरुतलकृवव॥ अरुवाकित्रयिधका॥ ॥

[illegible]

चित्ररुजने ४३ यकमाचने ४४ यमा मकर्य सर्वमवदि ॥ मरिषासूनतीर्थश्च तत्समीपतियावनी यत्तत्त्वासदेवत्वा विजिह्वसकलात्सूत्रान् ॥ तलीर्थमवकावाविनाविहि ४५ विह्वयता
 नयातकर्मरुहिष्य प्राथित्वरुलीलरुत ॥ वागतीर्थश्च तस्यासु सकृदुत्तमैषदं तदुत्ताननयारुकिं प्राप्नुयात्कर्मवीरिणी ॥ गायतामश्वमेधनाम तदप्यतीर्थमूकर्म ॥ अयूष्यायेरुवद्यु
 स्वातावेतवर्णीमुखं ॥ तीर्थदिनपुत्रगर्भस्य उद्याम्यसर्वयायदत्ता तदुत्तानादिनपुत्रन मूयतनकदावन ॥ तत् ४६ एवतीर्थेय सर्वतीर्थोक्तमार्कर्म ॥ जीवन्मुक्ता रुवद्युत्तानमायणमा
 नव ॥ तत् ४७ यिसमिनीतीर्थे दग्नादयियायदत्ता ॥ मूनममाधिष्ठानवे तदगस्त्यतिराधितं ॥ म्नावायिसमिनीतीर्थे दत्तादानश्च किवन ॥ किंला वा मिकतायाया दन्ययायिमृतायदि ॥
 आवेयिसमिनीतीर्थे स्नात्वा मामवेयिष्यति ॥ कविशतिसममिषं मिषतज ४८ समयकं ॥ तदुत्तयेयिष्यीदृष्टि निर्मोलीरुतयुक्कनं ॥ तीर्थयिलिपिलाख्यं वेमलामलविनागनं ॥ तदुत्तयेयि
 कवणा दीनानाश्च प्रतयणात् ॥ मरुतीप्रियमावति मानवातीवतिश्वली ॥ ततानाग्यवर्तीर्थे मरुवायविष्णुधनी ॥ तलीर्थमज्जनादव रुवसवाद्यमं कथं ॥ तदुत्तयेयि मरुवायुर्ध्वं कर्मा
 दिव्याख्यमूकर्म ॥ तीर्थेयदापुतामर्था काक्कवीप्रियमावरुत ॥ ततारुनवतीर्थश्च मरुवायोरुययदं ॥ वरुधाकादयकनं सर्वविघ्ननिवानर्णं ॥ लीमाष्टयानि जतन ४९ तत्तत्सकलं
 दत्तं ॥ दृष्टवरेवकालं कलिकालश्च वक्ष्यते ॥ तीर्थस्वर्चनृसिंहाख्यं तीर्थेनवत ४९ न ४९ तत्तत्सकलं तस्यवेद्यं ४९ कृतायजं नितंरुयं ॥ मृत्तु ५० यमूनसीर्थे तत्तत्सकलं

5

स्नातनमर्त्यानां नाकालमर्णकवित् ॥ ततश्च नदायवे सर्वलीर्थनिषवित् ॥ तीर्थयज्ञनत्रश्चात्वा नसंसादीयूनरुवत् ॥
 याकि स्वाद्योययनिनूकथ ॥ सर्वदासर्वेयणापि दगम्यादिदिनकथ ॥ तिष्ठकितववकानि तिजनेमन्यरुतव ॥
 नकृणवित् ॥ अथर्ककालिकस्याह सुवेतसकलीकृतं ॥ जयलामाचनानादने ॥ कृतकृत्वासुवदि ॥ सर्वप्ययिवतीर्थनि युगयकृलितान्यपि ॥
 ॥ स्नात्वायश्च नदतीर्थे दृष्टुवेविन्दुमाधर्व ॥ नजाकुजायतधीमान्जननी ॥ ० वाजिभ ॥ तताज्ञानद्रुद कीर्थ जनानामयिजाश्रुदत् ॥
 दस्नात्वा दृष्टुक्कान्धनवन्न ॥ ४ ॥ ज्ञानकद्रुधिगकृद्वेथननात्राधतयून ॥ तताकिमज्ञलतीर्थ सर्वाममलनागर्न ॥
 लात्यपि स्नात्तुर्वममलतीर्थे नमस्कृत्तुममलनी ॥ मयूषमालिनकीर्थ तदयमलनागर्न ॥ मिथूषमालिनीस्तीर्थ तदयमलनागर्न ॥
 नुतखेव मखध्वनसमीपत ॥ मखजंयूषमात्राति तयस्नातानवाकम ॥ ततयात्वेविन्दुतीर्थे यत्रमज्ञानकावर्ण ॥
 आभ्यसंस्तिर् ॥ स्नात्वागतेद्विनकय दृष्टुवेयियलध्वन ॥ यियलतयमविता अयत्तुत्तिमक्ति ॥ ४ ॥ गतिथीशानलरुत दृष्टुवर्वातिनागयत् ॥
 ततस्मापुववाज्य तीर्थे वातिवावनी

३०१

5

ततश्चाननदानन मऊनेवायसागत्र ॥ तदयकलिगीगात्र कलिकस्रवनागिनी ॥ तस्यास्नात्वा नवाधीमान् तत्कृत्वा निवधारुवत् ॥
 यदर्थं तदृत्वा लाकमेदमवायूयात् ॥ ततश्चत्रामतीर्थे वीत्रवामध्वनायत ॥ तलीर्थेस्नातमात्रण वेकृर्वलाकमायूयात् ॥
 यृतान्मा जायतमनूजाकम ॥ मनुकीर्थे ततश्चाक मनुदीध्वनसनिधि ॥ तयस्नात्वावमर्ण मरुदेध्वनमायूयात् ॥
 लजायतप्रिय ॥ ततायितीर्थे विमल मनीगयूवतामरुत ॥ अयिलाकमवात्राति तलीथयविमाजनात् ॥
 यतमित्यात् ॥ ततावेकालतीर्थे कललध्वनसनिधि ॥ स्नात्वा तन्निमस्यर्थ कलिकालान्नविद्यति ॥
 तदयवीत्रतीर्थे वीत्रध्वनसमीपत ॥ यदूर्कयकाकनयूव तीर्थेनामूरुमीयर् ॥ विद्युगतीर्थे ततश्च विद्यविद्यातकृत् ॥
 जय कृतकी र्मनूरुमी ॥ तयस्नातानवाज्ञान सस्यावावतकवित् ॥ रुविश्वदम्यतीर्थे यदृक् ॥ ४ ॥ समुयाजितं ॥ तदकयरुलीवीत्र ॥
 समीपत ॥ ४ ॥ सर्वयत्तुर्लतय स्नात ॥ ४ ॥ यद्येगियवर्णि ॥ कम्बलायतर्तीर्थे तयसर्वविषाधर् ॥ तयस्नातारुवन्मर्त्या गीतविद्याविष्णवद ॥

0

पू० यित्तवस्तु सद्गुरुवर्षिमानुषे०॥ उमातीयतु तया किं सर्वेणा किं समन्वितां डोमयला कया किं स्यात् स्नानमात्रा निश्चितं॥ यद्यपि लाकाविराजं तं देवतां
तत्रैवीन मदात्तामणिकर्णिका॥ तद्युक्ता विनीतीर्थं तदापो विष्णुना कृतं॥ तदास्या कर्तुं नादव सर्वपापेभ्यश्च मूचत॥ स्वर्गोक्तमस्ति सक्षयं जयकिं सा विष्णो प्रसादय
अथमयत्र मानहि॥ प्रसुताये ४ स्मृतावीन येष्टु मणिकर्णिका॥ तत्र वरुतिनाला क कृतकयास्त एव हि॥ प्रिकालयय ० न्नीरु मानवामणिकर्णिका॥ अथाभितामर्दवीन विजातीय
पथकर्मण०॥ वृक्षतम मरायक ४ सरुषणा तदक्षिणी ४ यं वाक्कवी मरुविद्या यनाका मणिकर्णिका॥ मरुदानानि दलानि तनवैयूथकर्मणा यना रुमर्चितावीन सीयाद्यसणे कर्ण
का॥ मणिकर्णमूर्तिर्येन तथित ४ ययितामरा ४ तनया दानि दलानि गथायामधुयायसे ॥ मणिकर्ण ४ ययन संधीतं छेदिवृद्धिना॥ किंकशसामयानेन ४ यूनवाडा के लक्षणं॥ तस्मा
ता ४ मर्चती ४ य मरायो यद्य मरु विण ४ तथा वसवा वरुते य ४ स्रातामणिकर्णिका॥ त ४ मूना ४ युजिता ४ सर्व वद्र विष्णु मुखामखे ४ सर्वेषु कसू मेव ते अर्चितामणिकर्णिका॥ अरुक्त
तामया माद दीर्घा सीया अणा कवी ॥ अर्चिता यय र्थेन युजितामणिकर्णिका॥ तथा सितनतफा निगीळ यच्छेदिता विनी ॥ सविता अद्रयायन श्रीमती मणिकर्णिका॥ त ४ युजिता ४ मू
ना ४ मर्च मखानि द्वा मरु विण ४ विनीत स्वाय न ल्थ मू स्वर्गमाप्ती मही नूरु ४॥ विपूल उमदी रुष्ट यं वडा आ मता रुना॥ सीमृतामणिकर्णय म्मजाता आसि वरुका ४॥ दानाना ४ वमाना ४

[illegible]

[illegible]

३०३

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

गयक्रायवीतिवान्। एवं वस्तु प्रमातीत ४ कोसो सम्यक् कीर्तयत ॥ सर्वथ कृत्वा क्रायत ॥ ४४ ॥ य कृतिवर्जित ४ पायग ४ य नूयानासा ४ य नावीश्वराय ४ यथायथिन
 नयुं सकापितरुव सिद्धमस्ययतायत ॥ वालापिनरुवत्यय यतार्थवद्वार्षिक ४ अनादि वृद्धालाकषु गीयतवाय एवयत ॥ अतायुवत्वं समुदाय नायुवत्वं न विवर्जित ॥ ४५ ॥ यत्नवत्वं यत्नवत्वं
 ऊनामनवत्वं जित ४ वाक्कादीनसंरुवत्वं तथापिनसयातकी ॥ यत्नललापिनास्यमिन् वयमोसिक्किदिकुथा ॥ अस्मिनेयथावतिव कृतिवत्वं विवामसि ॥ किं वदुक्तं तत् किं विदुक्तं
 तस्य विवर्जित ॥ अकाधासुमरुदृष्टं ऊटिलस्यववाहुतं ॥ यदासनात्ताकितासो दृष्टमाश्वगुर्वगुर्व ॥ एवं वृत्तारुवत्वं मातापितृविवर्जित ४ निर्गुण ४ अकूलीनाथ कर्मवृत्तिनिर्गुण ४
 कृत्तुवत्वापिनाता ४ सर्वपुत्रामिमामिता ४ अकिंवनाअपिषाय सुधापीश्वरमानिन ४ जामाह्वानिवाय ४ पायलायवत्वं ज्ञानं ॥ किं विदुक्तं यथायथा रुवत्वं तस्यय ४ ३१०
 गविष्टा ४ अकिणीयमनिर्गुण ४ कीर्तिकादिस्वास्त्रही मयागन्नाकयाकृत ४ अस्यारुंगवत्वं सर्वस्वं रुविश्याम्यवर्णित ४ यथावमानित ४ मान्यवापिगृह्णत ४ तथास्यादकविश्यामिसा
 नरानिश्च सर्वत ४ सर्वधायतिवद्वत् ४ मरुदक ४ यजायति ४ संपायावस्वरुवत्वं दवानाकृयवाकवान् ॥ अहंयियद्वयुयमे यरुसादायकाविण ४ रुवत्तायकसंज्ञावा नातयत्तुवत्वावि
 त ४ एतद्दीयमथागत्वा वववक्त्रिमयत ॥ मरुदक ४ यद्वत्वं यरुयुयमवव ॥ तस्याहंरुवत्वं सर्व सपथावद्वत्वादिन ४ पावर्ततततस्य दकस्यवमरुद्वत् ४ दृष्टवत्तिना

योश्च तस्मिन् दमकाध्व ॥ मूनीश्वरसितावधा याङ्कत्वागृहान्ययो ॥ दधीविषयसंवीक्ष्य सर्वकिंलाश्ववासिन ४ दकयकसमायातान् सतीश्वरविवर्जिता ॥ थाकसमानसमृत्तान् दामा
 लीकृतिवृत्तं ॥ दकस्यकिंउतादकं मिद्वत्वावावयतिवे ॥ ॥ दधीविद्वत्वा ॥ दकयजायतत्वं ४ साकाहाहस्वयुयधृक् ॥ नवाकितवसामर्थ ॥ कायिकस्यादिनिष्ठिती ॥ यादग ४ कुरुसक
 वक्तव्यरुसमीक्ष्य ॥ नताद्वेधसिषाय ४ कायिजातमरुमत ॥ कुरुमुनेवकर्त्तव्या नाकिंकुरुसमाविष्ट ४ कुरुवाह्वकदाकार्य ४ स्यात्तुयकिनीदणी ॥ साकादमि ४ स्वयंकुल ४ साकादिदु
 दिदवता ४ साकाद्वसर्वमकुर्वे साकाश्रयमानसो ॥ आचार्ययदवीमष दवाचार्य ४ स्वयश्चरत् ॥ साकाद्वद्वत्वं स्वयंवेव रुगुर्वेकमेकावृत्ति ॥ अयंयुवागुगन्धर्व वयंयदवीसन्वती ॥ ए
 तवसर्वदिद्याला यरुनकाकृतत्वमी ॥ त्वदीकागुगन्धर्व दवावगतयुयया ॥ जामाताह्वयतधर्म ४ यत्नीरिद्धगति ४ सरु ॥ स्वयमवहिकुर्वीत धर्मकार्ययत्तत ४ जायधीनामयन्नाथ
 कुरुजामाह्वकम ४ मयविगतिरि ४ सार्धं यत्नीरिक्तवकार्यकृत ४ जायधी ४ युययत्तव ॥ द्विजनाजामरुसूधी ४ दीकितानाजमृयस्य दकलेलायदकिण ४ मवीवि ४ कथयवत्सो यजायते
 यमरुम ४ यथादगतिवाहिष्व रार्थरिक्तवकर्मकृत ॥ रुमि ४ कामद्वयामृत कल्युक्त ४ समित्कृत् ॥ दानूयाजालिमर्त्तलि ॥ गकटमधुयादिक ॥ विष्वक् ॥ रुक्मिकान् कुरुतस्यगतहिजा ॥
 वमृनिवापिवासा सि वसवादेददत्यपि ॥ स्वयंलब्धीवर्त्तकुर्या ॥ यावेवाहसुवासिनी ॥ सर्वसूवायमदकवीक्ष्यमाणस्यसर्वत ४ दकाद्वत्वाकवा ४ यत्वं विमृत्तवत्

दृष्टिनायेन लभत। तथैव विनायकः ॥ मग्नानमिव दृश्यते ॥ ब्रह्मन्तधीविवर्तनं ॥ अत्रादकः यजायति ॥ रुण्यकालकाय त रुविमश्रुतः ॥ धृष्टः ॥
 दधीविना। स एव वायिकायामी नृद्वमवीक्षितामूयात् ॥ यत्पुत्रावाथर्तविय वयमाना मयष्टिकः ॥ दकः यजायतीवाया क्रियां सुनिवर्तयिषी ॥ ॥ दकः उवा ॥ वा ॥ मयष्टिकः ॥ दकः यजायतीवाया क्रियां सुनिवर्तयिषी ॥
 उवा ॥ दीक्षामरुमरुयाकः ॥ कर्तुं नायाति किं वन ॥ रुवानकनसमाकृता यदग्रायामरुजु ॥ अगतायिदिकर्तुं नृष्टुं ब्रह्मन्तधीविवर्तनं ॥ सर्वमज्ञलमज्ञला यदुप्रीमानयं रुनि ॥ रुयवेयकः ॥
 य ॥ स मुखः किं मग्नानवत् ॥ य एव दधनः ॥ य ॥ कः ॥ गतयः कदीक्षितः ॥ स जिह्मिगति काटीता ममवाणायति ॥ रुयं ॥ तर्त्वायमिमीयम् ॥ मग्नाननमरुमख ॥ धर्मवाटनयं य ॥ धर्मधर्मकः ॥
 विद ॥ ग्रीदाक्षियुग्रीदाता यथा ॥ दधनः ॥ रुनि ॥ रुयवेयकः ॥ ममज्ञलरुवाविना ॥ दवावायः ॥ रुयं य ॥ कतावाया ॥ तामरु ॥ अकिमानवः ॥ रुत मायादिधितकानतं ॥ यदाविद्यं ॥
 वृजलीम वसिष्ठयमूखाय ॥ तमध्वं समावृत्त मज्ञलरुवमिवत् ॥ निगम्यति पूनः ॥ दधीविर्त्तानिनावन ॥ स सर्वमज्ञलमज्ञला रुवयकः ॥ यमानरुनि ॥ तथायिगमवीगकि रुद वि
 पू ॥ यय ॥ तावामिगकः ॥ रुनायस्य रुमिदितनादिधि ॥ दीक्षितायाधमधाना गतस्य कलिगामुधः ॥ द्वांसमाकृतायि नीतानि ॥ ग्रीकतीरिस ॥ पूनवावा ॥ रुतगं ॥ यये काममवावतीय
 त्वयाधर्मवाजाह कथितः ॥ कर्तुं नृद्वमवीक्षितामूयात् ॥ दधनः ॥ रुनि ॥ रुयवेयकः ॥ ममज्ञलरुवाविना ॥ दवावायः ॥ रुयं य ॥ कतावाया ॥ तामरु ॥ अकिमानवः ॥ रुत मायादिधितकानतं ॥ यदाविद्यं ॥

371

जनाजातिसूनुवी ॥ तं वदकिवनिष्ठाया सुवाविर्धरुजकिय ॥ एकावृत्तान द्वितीयः ॥ संविदानाश्रयीतिहि ॥ यावरुक्तध्यानायि ॥ गोवरावततुतो ॥ यदिसवा ॥ अणस्यै ॥ रु ॥ लाविर्ववनीदि
 तं ॥ तदा कर्तुं लाधीनं विवर्णं तं समाकृत्य ॥ विनातनकुरुनसो कतायकृतववदि ॥ सतिरसिन्मकादव विवर्कर्मकसादिणि ॥ तवायिर्वेषां सर्वेषां रुलिष्यकिमतानथा ॥ अर्थहीनायथा
 वाणी धर्महीनायथा तनू ॥ यतिहीनायथानां ॥ गिवहीनातथाक्रिया ॥ गीगाहीनातथादगा ॥ पूतहीनायथागृहा ॥ दानहीनायथागकि ॥ गिवहीनातथाक्रिया ॥ मकिहीनकथावा ॥ अतिही
 नायथादिजा ॥ यायाहीनयथामेखा ॥ गिवहीनातथाक्रिया ॥ दरुहीनायथामेखा ॥ तिलहीनं रुतयेणी ॥ यथाहामादविहीन ॥ गिवहीनातथाक्रिया ॥ ब्रह्मन्तधीविनायतं ॥ जग्रावववनीदिना ॥ दनः ॥
 द्वादकायितुव गममयाविमदितः ॥ यावाववरु ॥ कः ॥ काविनातवमरुकता ॥ कर्तुं मुखानिकमोणि ॥ यानिसर्वाणिसर्वग ॥ तानिसिद्धा किनियतं ॥ यथारुक्कवणादिह ॥ अयथार्थ वि
 धातन ॥ सिद्धकर्मणिन गिह ॥ स्वकर्मसिद्धयवाथ सर्वववदि वग्न ॥ ब्रह्मन्तधीविवर्तनं ॥ कर्तुं नृद्वमवीक्षितामूयात् ॥ दधनः ॥ रुनि ॥ रुयवेयकः ॥ ममज्ञलरुवाविना ॥ दवावायः ॥ रुयं य ॥ कतावाया ॥ तामरु ॥ अकिमानवः ॥ रुत मायादिधितकानतं ॥ यदाविद्यं ॥
 लीतीवर्तविना ॥ यदुर्करुवतातदा ॥ युरादृष्टकयाम्यदं ॥ जलान्यायिववीजानि ॥ कालीसंयायावात्मन ॥ अंकुशयनिकालाव ॥ पूयनिवरुलनिय ॥ विनाधीगलथाकम ॥ यथेनालकलतुला
 ॥ किमीवर्तगतनाह मद्रामज्ञलमृकिता ॥ ॥ दधीविर्त्तानिनावन ॥ स सर्वमज्ञलमज्ञला रुवयकः ॥ यमानरुनि ॥ तथायिगमवीगकि रुद वि

[illegible][illegible]

दुष्प्राप्नुमीत्याशा॥ नदवीज्यति यतिं तग॥ किंविज्यति। किंविद्विद्वत्कामास्मि तन्मातनं वधार्यतां॥ यव॥ सर्वज्ञतायापि न किंविद्वद्वद्वद्वति। मातायमातनं यथा॥ यव॥
 लीलात्मासुगवातय विवादादिति निर्गुण॥ कुर्वन्निपिहिकम्पाणि वाधातनेषकर्मणि॥ मथस्कृष्टिहिसर्वस्य माथस्कृष्टमवलंयत। सर्वज्ञस्य मरुगता मितामिदममानद्वज्ज्। वीज्यति नमः॥
 वस्य सर्वेषामान्यरु॥ यव॥ दक्षस्यापित्वयामाना दक्षाययनि मिरुत॥ यव॥ सर्वज्ञगतां जनयथा किकाध्वी। त्वरुआविर्वरुव वा। धातुकणववासवा॥ त्वमात्माननजानामि अक्षनाया
 विमाहिता। अतएव हिमाविर्षं दुलायति तन्मिति॥ अन्त्याअपिहिया॥ सत्य॥ यतिवतयवायण॥ तारुवचलोहिता किञ्चिदन्यत्रमन्यत॥ अथवात्तामिर्यवात्तं यस्तुतयववीम्यरु॥ यव॥
 नीलगिप्रसम्मा दुनिदाप्रसमीयत॥ अष्टवमिवमदीश्वरं यत्रियाफक्तवात्किं॥ अन्त्याअथयविवादायां किंविद्वद्वमिरुत्तक॥ अन्त्याअथरुहुप्रवायं यत्तुजातंयतीतल। तद्वद्वंमकलविव॥ ३१३
 दक्षस्याध्वममुय॥ सालीकार्यसमानश्च सानन्दमुखयद्वज्जं विस्मृताखिलकार्यश्च दक्षयद्वयवक्तुं॥ विवाद्यकात्रणश्चेत् यताजातमिदंजगत्। यस्मिन्प्रवक्तुंयत्तु लयमम्यतिवक्त्रं
 व॥ तदवततुतादृष्टं तवद्वद्वंरुयायद्वं। प्रायाविवाद्यजनकं रुवतायद्वद्वंन॥ तदवतारुवरुहु समरुदन्यपवदि। तद्ववक्तुंनगयत्तु तद्वकादक्षपवस॥ तानिवाक्यानिवाक्येद्व
 किलानमयातत॥ मरुविज्यदधीयत विद्वतांनितरां हिम॥ गफधवीश्वमापानी मरुवीणाप्रजायति॥ मयावकल्युपिहिली प्रत्वात्तमरुणागिप्र॥ दधीविनासमकवि द्वांस॥ यमूला

द्विजा॥ रुवक्तुंनमाकर्ष्य कियन्तापि वितिर्ययु॥ यावकिष्टमरुयाणा रुवयुष्टमरुजान॥ तथाद्वमूत्रगन्धामि ततश्चागतवानिरु॥ रुगिन्त्याधिवयादवि तवतुमरुत्तका॥ तासोज्ञेयवमा
 कर्ष्य नकिविद्वद्वमूत्तक॥ अतिदवीसमाकर्ष्य सतीदक्षकुमानिका कत्रादक्षोसमूत्तक्य दथोकिंविद्वत्तुर्द्विदि॥ उवाचवक्तुवत्तवर्णनरुवप्रवम। संप्रधार्यतिमतसि सतीजाकायिणी
 तत॥ दूतमवसमूत्तक्येयणनामवर्णकर्वमोलावकुलिमाधायदवीदर्वयजिह्वयत्॥ ॥ दक्षवाव॥ विजयस्त्राध्वकर्वमिन् अथकविपुत्राकक। वत्रलोणवर्णतम दक्षनूरुसिदागिप्र
 ॥ मानियधी॥ प्रार्थयामि यायामिपिहिवकिं॥ उकतिमोतिमदवा दक्षकाविपदावुज॥ अथकागंरुनादवी मृजान्युलिष्वराविनि। किमपुर्वतवास्तुत वदसोराग्यसूचनि॥ लक्ष्म्याअपिच
 सोराग्यं वृक्षाप्येकानिपुक्तमागयेनित्यनवीनत्वं रुवत्यादक्षमीववि॥ त्वयावर्णकिमानसि मरुदेवयत्रद्वण॥ त्वीवर्णकिंसमसाय सुणीलानुयधाविणी॥ एतत्तुजामिययमिन्तव
 लीलात्यवितामण॥ कृतामीरुहुमिद्वद्वं ममवाद्वामरुविणी॥ गिवागिवादिर्तयति प्रत्वायाहमरुध्वर्णजीवितगविहायत्तं नकापियवियाम्यरु॥ मनात्तवत्तु तवक्तुयतिनिदि
 तं। कर्तुंद्वद्विपुर्वानि नकियकामयाकवित्॥ गंरु॥ कात्यायिनीवाय। दितिप्रत्वातदाववीत्। कर्तुंयानकिंत्तव दक्षिकामितत॥ कर्तुं॥ मरुजिह्वी॥ त्ववास्तुजवात्तं कर्तुजिह्वी॥ कर्तु
 यरुधुमानु सत्वत्यलाकयालका॥ अतन्यासुविधिरुत्त मृषीनामिद्वकर्मणि। यूनजगाददवीति प्रत्वागंअनुदीवितं॥ यिद्वयत्तुसवाना प्रत्वा॥ यत्तु॥ यत्तु॥ यत्तु॥

कार्यवृत्तान्ता ॥ कथं तीर्थयिषुं गच्छेत् ॥ तदा वा जनमववा ॥ निम्नाया सूयतन्नाथ ॥ मद्यमायतिवधया ॥ निगम्यति यूनः ॥ ४५ ॥ सर्वकामतनायक ॥ ४६ ॥ मायादिदिव्योक्तिः ॥
 अथवा ॥ येषामुक्तं वाच्यं तत्तु वासना ॥ न कश्चिदप्यथा ॥ तिथिश्च न वसीति ॥ अथ सफट् ॥ ४७ ॥ विद्या ॥ ४८ ॥ तना ॥ ४९ ॥ धनि ॥ ५० ॥ समुत्पन्न ॥ ५१ ॥ तवता ॥ ५२ ॥ यथा ॥ ५३ ॥ न
 द्विद्विमायूनः ॥ ५४ ॥ यूनः ॥ ५५ ॥ वीर ॥ ५६ ॥ मा ॥ ५७ ॥ यदिना ॥ ५८ ॥ यरुं ॥ ५९ ॥ मती ॥ ६० ॥ तदा ॥ ६१ ॥ जन्मा ॥ ६२ ॥ क ॥ ६३ ॥ यि ॥ ६४ ॥ कवि ॥ ६५ ॥ तव ॥ ६६ ॥ दा ॥ ६७ ॥ सती ॥ ६८ ॥ तता ॥ ६९ ॥ रु ॥ ७० ॥ व ॥ ७१ ॥ यूनः ॥ ७२ ॥ ४५ ॥ का ॥ ७३ ॥ वा ॥ ७४ ॥ वा ॥ ७५ ॥ यि ॥ ७६ ॥ य ॥ ७७ ॥ रु ॥ ७८ ॥ ४५ ॥ य ॥ ७९ ॥ वि ॥ ८० ॥ व ॥ ८१ ॥ म ॥ ८२ ॥ ना ॥ ८३ ॥ क ॥ ८४ ॥ ति ॥ ८५ ॥ य ॥ ८६ ॥ वा ॥ ८७ ॥ य ॥ ८८ ॥ व ॥ ८९ ॥ व ॥ ९० ॥ व ॥ ९१ ॥ व ॥ ९२ ॥ व ॥ ९३ ॥ व ॥ ९४ ॥ व ॥ ९५ ॥ व ॥ ९६ ॥ व ॥ ९७ ॥ व ॥ ९८ ॥ व ॥ ९९ ॥ व ॥ १०० ॥ व ॥
 नर्तनं नन्दविमया ॥ १०१ ॥ सखीवती ॥ १०२ ॥ यन्नन्दविगता ॥ १०३ ॥ मरुमानधन ॥ १०४ ॥ रु ॥ १०५ ॥ अ ॥ १०६ ॥ ना ॥ १०७ ॥ क ॥ १०८ ॥ त ॥ १०९ ॥ त ॥ ११० ॥ या ॥ १११ ॥ का ॥ ११२ ॥ क ॥ ११३ ॥ मा ॥ ११४ ॥ ता ॥ ११५ ॥ यि ॥ ११६ ॥ रु ॥ ११७ ॥ रु ॥ ११८ ॥ न ॥ ११९ ॥ यि ॥ १२० ॥ यथा ॥ १२१ ॥ सि ॥ १२२ ॥ ध ॥ १२३ ॥ म ॥ १२४ ॥ ता ॥ १२५ ॥ सि ॥ १२६ ॥ ध ॥ १२७ ॥ न ॥ १२८ ॥ यूनः ॥ १२९ ॥ य ॥ १३० ॥ वि ॥ १३१ ॥ व ॥ १३२ ॥ क ॥ १३३ ॥ त ॥ १३४ ॥ तथा ॥ १३५ ॥ य ॥ १३६ ॥ ग ॥ १३७ ॥ ता ॥ १३८ ॥ ना ॥ १३९ ॥ जा ॥ १४० ॥ रु ॥ १४१ ॥ त ॥ १४२ ॥ य ॥ १४३ ॥ ग ॥ १४४ ॥ त ॥ १४५ ॥ य ॥ १४६ ॥ ग ॥ १४७ ॥ त ॥ १४८ ॥ य ॥ १४९ ॥ ग ॥ १५० ॥ त ॥ १५१ ॥ य ॥ १५२ ॥ ग ॥ १५३ ॥ त ॥ १५४ ॥ य ॥ १५५ ॥ ग ॥ १५६ ॥ त ॥ १५७ ॥ य ॥ १५८ ॥ ग ॥ १५९ ॥ त ॥ १६० ॥ य ॥ १६१ ॥ ग ॥ १६२ ॥ त ॥ १६३ ॥ य ॥ १६४ ॥ ग ॥ १६५ ॥ त ॥ १६६ ॥ य ॥ १६७ ॥ ग ॥ १६८ ॥ त ॥ १६९ ॥ य ॥ १७० ॥ ग ॥ १७१ ॥ त ॥ १७२ ॥ य ॥ १७३ ॥ ग ॥ १७४ ॥ त ॥ १७५ ॥ य ॥ १७६ ॥ ग ॥ १७७ ॥ त ॥ १७८ ॥ य ॥ १७९ ॥ ग ॥ १८० ॥ त ॥ १८१ ॥ य ॥ १८२ ॥ ग ॥ १८३ ॥ त ॥ १८४ ॥ य ॥ १८५ ॥ ग ॥ १८६ ॥ त ॥ १८७ ॥ य ॥ १८८ ॥ ग ॥ १८९ ॥ त ॥ १९० ॥ य ॥ १९१ ॥ ग ॥ १९२ ॥ त ॥ १९३ ॥ य ॥ १९४ ॥ ग ॥ १९५ ॥ त ॥ १९६ ॥ य ॥ १९७ ॥ ग ॥ १९८ ॥ त ॥ १९९ ॥ य ॥ २०० ॥ ग ॥ २०१ ॥ त ॥ २०२ ॥ य ॥ २०३ ॥ ग ॥ २०४ ॥ त ॥ २०५ ॥ य ॥ २०६ ॥ ग ॥ २०७ ॥ त ॥ २०८ ॥ य ॥ २०९ ॥ ग ॥ २१० ॥ त ॥ २११ ॥ य ॥ २१२ ॥ ग ॥ २१३ ॥ त ॥ २१४ ॥ य ॥ २१५ ॥ ग ॥ २१६ ॥ त ॥ २१७ ॥ य ॥ २१८ ॥ ग ॥ २१९ ॥ त ॥ २२० ॥ य ॥ २२१ ॥ ग ॥ २२२ ॥ त ॥ २२३ ॥ य ॥ २२४ ॥ ग ॥ २२५ ॥ त ॥ २२६ ॥ य ॥ २२७ ॥ ग ॥ २२८ ॥ त ॥ २२९ ॥ य ॥ २३० ॥ ग ॥ २३१ ॥ त ॥ २३२ ॥ य ॥ २३३ ॥ ग ॥ २३४ ॥ त ॥ २३५ ॥ य ॥ २३६ ॥ ग ॥ २३७ ॥ त ॥ २३८ ॥ य ॥ २३९ ॥ ग ॥ २४० ॥ त ॥ २४१ ॥ य ॥ २४२ ॥ ग ॥ २४३ ॥ त ॥ २४४ ॥ य ॥ २४५ ॥ ग ॥ २४६ ॥ त ॥ २४७ ॥ य ॥ २४८ ॥ ग ॥ २४९ ॥ त ॥ २५० ॥ य ॥ २५१ ॥ ग ॥ २५२ ॥ त ॥ २५३ ॥ य ॥ २५४ ॥ ग ॥ २५५ ॥ त ॥ २५६ ॥ य ॥ २५७ ॥ ग ॥ २५८ ॥ त ॥ २५९ ॥ य ॥ २६० ॥ ग ॥ २६१ ॥ त ॥ २६२ ॥ य ॥ २६३ ॥ ग ॥ २६४ ॥ त ॥ २६५ ॥ य ॥ २६६ ॥ ग ॥ २६७ ॥ त ॥ २६८ ॥ य ॥ २६९ ॥ ग ॥ २७० ॥ त ॥ २७१ ॥ य ॥ २७२ ॥ ग ॥ २७३ ॥ त ॥ २७४ ॥ य ॥ २७५ ॥ ग ॥ २७६ ॥ त ॥ २७७ ॥ य ॥ २७८ ॥ ग ॥ २७९ ॥ त ॥ २८० ॥ य ॥ २८१ ॥ ग ॥ २८२ ॥ त ॥ २८३ ॥ य ॥ २८४ ॥ ग ॥ २८५ ॥ त ॥ २८६ ॥ य ॥ २८७ ॥ ग ॥ २८८ ॥ त ॥ २८९ ॥ य ॥ २९० ॥ ग ॥ २९१ ॥ त ॥ २९२ ॥ य ॥ २९३ ॥ ग ॥ २९४ ॥ त ॥ २९५ ॥ य ॥ २९६ ॥ ग ॥ २९७ ॥ त ॥ २९८ ॥ य ॥ २९९ ॥ ग ॥ ३०० ॥ त ॥ ३०१ ॥ य ॥ ३०२ ॥ ग ॥ ३०३ ॥ त ॥ ३०४ ॥ य ॥ ३०५ ॥ ग ॥ ३०६ ॥ त ॥ ३०७ ॥ य ॥ ३०८ ॥ ग ॥ ३०९ ॥ त ॥ ३१० ॥ य ॥ ३११ ॥ ग ॥ ३१२ ॥ त ॥ ३१३ ॥ य ॥ ३१४ ॥ ग ॥ ३१५ ॥ त ॥ ३१६ ॥ य ॥ ३१७ ॥ ग ॥ ३१८ ॥ त ॥ ३१९ ॥ य ॥ ३२० ॥ ग ॥ ३२१ ॥ त ॥ ३२२ ॥ य ॥ ३२३ ॥ ग ॥ ३२४ ॥ त ॥ ३२५ ॥ य ॥ ३२६ ॥ ग ॥

[illegible]

वंशकाचिनर्मरुत। रुविनायिदिनासाव सतामृश किनावृधा॥ गृहीतवितमाकर्ष्य सख्कमृनियुक्तव॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 म्माविधतत्यक्तं विहेकाविकमाधिनी॥ नायवीथतत किंविनायवीथततवृत्त॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 द्वयिष्टिकायियत्॥ तत॥ अजायतिदृष्टा तत्वामाकृतवान्कतोतनायद्यटितदृष्टा दवविमनूअथयि॥ यदावीटीकविशक्ति किमैवर्थणवीटिनी॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 ॥ अथैवर्थणमम्यत्ता॥ अतिष्ठारुजनं कनू। मदीयसायुताकर्षा वसुकिर्हविश्विकी॥ अकिमाननतानक लव्ववीटा॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 धन्यायाचितसूमापती॥ याव द्विनिद्याथवणा कृणीवक्रमजीवितं॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 धमात॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 न्दिकियित॥ किक कवेदासमूकर्म॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 कलया॥ मलाकपालमिद्वम्बा धृत्वाकलेविहानय॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं

३१३

कटताकायि धरुतंयलिद्वन्द्वं॥ कालवधामिवासीत् मृत्वावामृत्तमर्थय॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 मपुली॥ कदलीदलवद्याता द्वयतववसातली॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 तम्या॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 नय॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 दनूगाकृमु॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 माकाकं तजाविजि तमास्त्रे॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 मृयान् कविकृष्टानपृथयन्॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं
 त्यवतमविगान्॥ अथयत्वाच्चयुक्तं तां हानिदृष्टि॥ अकवान्मत्यमवेत यथवेनयरा॥ १॥ अथमवयकायं तद्वृत्तं

नृकविदजीगणन॥ अग्नीविद्याययामासु८कविदयगितजस८। स्वयंयविदधुधन्य दृकृलानिमूदायुत८। उगृह८कवनयूना वलाना८कमेकैकैः। तनराजवायव८य
 लावन८॥ धृक्कदनावलीमन्य८याटयामासकायित८। यक८यलायितादृष्ट८कनविमृगनृपधृक्॥ गिवाविबलितयकतनवकणदुवत८। एक८यसुवरीयाता८। सुनिनीविकी
 धात॥ अदितयाष्टयुटकी कितनेकनकायिना। अयुन्नावाक्युगलं तत्थायाटितवानयन८॥ अग्नेनूत्याटयामास कश्चिद्विद्विद्यगयव। विष्कदवाचारुषणं। तत्थायाटितवानयन८॥ अ
 गयित्वायमैकविदृ काधर्मन्तिष्ठुषवान्। यदधर्मा मरुगन८यधर्मयविष्टुयत॥ निर्मर्तगृहीत्वान्य८कलसाद्याल्यवासकृत॥ अग्नीध्वरुविरुक्तं त्वयत्वाताउयकदा॥ कुवयमयना८क
 यादयोयदुखवलोत॥ वमायामासवसवा रुकितायाधवाकृती८॥ एकादगयिथनूदा लांकयालेकयैकय८। नूदाकृधावणवसां त्रयमथासुवरुनिता८॥ वनूणादवमायीय प्रमथान्यावलन ३१०
 हि। वदिनूक्तित्रयामास यदन्तवगवजित॥ मायूनीकनूमायिथ सुरुधाका मरुमति८। उद्यीयगिविमायिथ कन८कीउकमीकत॥ वायुणां नूयथैमेवता यातायाततिवाक्वत॥ तगणा
 ८कययामास वन्यानयिवयावकान्॥ लूक्तंयमथितायाग८यमथे८यमथागते८। वीवरुदसुत८याक८यमथानीकिनीगत८॥ यकृवाटंभगाना८। दृष्टते८यमथे८यूना८। तिलाचोदगीती
 तं वीवरुदसुताजलो॥ गणा८ययतदृष्टे८यावन्नाना८कमणा८। अग्नीध्वरेववभूर्य कृतादयामरुध्वन॥ यद्विधकिमकादवं सर्वधर्मैकसाक्षिणी। धर्मकार्यमृदुकाक तयायुक्तीकनीन्द

॥ मा॥ कसदकादुवावा८कवयकुरुजसुना८। धृत्वासर्वानायनयैत याताकृततनृणा८॥ लूत्वाकृतीवीवरुदस्य यायातयमथादूर्ग। यावयात्यगतता८। दृष्ट८कृद्धगदाधन८। तनतयमथा
 ८सर्व मरुवलनयनाकमा८। उद्ययलुत्पावकं यायितावात्यएवदि॥ अथनष्टुसर्वेषु यमथेयूरुवरुयात्। यवृकायवीवरुद८यनयानलमविरु८॥ ददर्गणाभिप्राय मृदुक्तकयविष्टुती
 वदुर्जयसंख्याते जितदेवमकावले८। वकिरिगदिमिहृष्टं खमिफिथायिगाभिफि८। वीवरुदसुत८याक८। दृष्टातदेवसूदतं॥ त्वंउयकयूमानग मरुयकयवर्कक८। वकितानिजवीयण दक्ष्य
 यकवेविण८॥ किंवादकंसमानीय दक्षियुधस्ववामया॥ नदास्यसिधवेददृष्टं ततस्तंनूकयतत८॥ यायग८। सुकृकषू ततस्तंथायसयणी८। एकायकसरुमया यदोनयासुजोरुवान्॥ दृष्टन
 गदुतादकं दुखवर्कसूदगनं॥ तत्साकथमनूयाया जोजयदनुजाधियान्॥ लूत्वाकथेववसुस्य वीवरुदस्यथाजितं॥ जिह्वासुसुदलंविष्टु वीवरुदमुवावरु॥ त्वंगी८। मृतकगीया गणातयिदवा
 स्यका॥ नजदगमनूयाया ततायातिवलासकान्॥ यासिसात्सरुमया८। दक्षवकणदक्षधी८। यथासितवसामर्थं स्वयंदक्षकविश्यासि॥ लूत्वाकृतीवीवरुद८स तनवेगमिष्टुवना॥ ततस्तकंनय८
 द्वा लूकेकंनयमृद्वति॥ सक्षयणसरुयण। वाणनद्विद्यताउयत्। तकिववदस८सर्वगणावृधिववधिण८॥ वासनीकैलुकीणां। यविद्यायुनगाजला॥ कवनलूदगातज्ज८। सुवक८। दग्गुत८॥
 ८माश्रिष्टवाहुनागण नका८। उद्युक्तिवगणा८। तत८यदस्यगगया८। स्ववीद्वेकृणतायकं॥ रुगाज्जधर्तितंजानतां त्वंनणाजलयधित८। यनयूदासिदेवन्ते दोनवले ययार्थे८॥ लूत्वाकृती

यत्तन्नीचनयविनिन्दकि तन्मूकाऽयगवाक्यं ॥ ततामवमुखद्वन्द्वीवरुदागन्नावादात्तदवावाक्यमासाधु धर्माभारुक्ततऽनून ॥ सयार्थेऽकिमंयुक्तं अगामतयसततऽ ॥ अन्तर
धुंसांरुलदातामरुध्वनः ॥ सूधाकलधितवान् तस्मात्कुयऽसदायमऽभूतऽसर्वगतयसांरुलदातामरुध्वनः ॥ तयश्चवान् सगणऽवदादद्वनिद्वन्द्वी ॥ रुतनिन्दामसूक्तं ॥ यय
कमदुस्त्वज्ज ॥ यादेकालयिष्ठिकां कस्तदावावागसीवृज ॥ यायवावागसीवृज ॥ मरुयोयैरुनिर्णी ॥ कुवृलिमप्रतिष्ठावर्ततनर्णीऽसदुयाति ॥ दुष्टमरुध्वनदुष्टं अगदतव्वनयय ॥ तय
त्यायद्वन्द्वकथ विनावावागसीवृज ॥ वद्वन्द्व्यादियापानां यायव्विहंमनीषिणिऽ ॥ याकन्नरुतनिन्द्याया स्रुकाव्यवकवली ॥ काव्यानिमप्रतिष्ठायेऽकृताऽसूक्तमरुिऽ ॥ सर्वधर्माऽरु
तास्तेरि तन्ववृन्वयार्थिनऽ ॥ त्याकथ्यविध्ववाक् दद्वयायाथसत्तर्नी ॥ अविमूर्कमरुद्वन्द्वं तताययनमक्तयऽसीरुशुलिमविधिव लिङ्गावाधनतयनऽ ॥ नवकिलिमादयनंसाके
विरुगतीतल ॥ दिवानिगमरुगानं यविरुगिसमच्चति ॥ तमतिथायतीकृतदद्वन्द्वऽयजायति ॥ अकविरुस्यदद्वन्द्वयायतलिममन्वर्नी ॥ समाऽसरुमगम मिर्तवादगसंखया ॥
मतायावत्तर्थाया हिमावलयतिवतां ॥ उमानूयातितयसा यतिंयाययिनाकिनी ॥ तावत्तदद्वन्द्वस्यसि निध्वलातिममन्वयत ॥ ततऽकाणीसमासाय सरुरुर्गिनीद्वि ॥ दद्वन्द्वनिध्व
लद्वन्द्वनिध्वनिध्वनवर्त ॥ रुतयजिह्वियद्वी ॥ दीणायक्तयसाविरु ॥ यसादयकयासि ॥ वन्नलेनयजायति ॥ ॥ त्पूकायर्पुयागं ॥ दद्वन्द्वतद्वन्द्वमीगिता ॥ वन्नकुदिमरुकाग यन्मामि
रुद्वन्द्व

मनसविर्ता॥ॐ तौगादितमाकर्ष्य प्रणम्य वक्ष्णाद्वयं। सुखाताना विविधं सुखं सुखं सर्वं सुखं कर्तुं। यावावदवदवगं यदि दयावदवगं म। तत्त्वे ते दीययदद्वन्द्वं निर्वन्द्वं रुक्मिणसुखं॥
ॐ दं वतम लालिङ्गं यन्मय प्रयति हितं। तस्मिन्निजत्वया नाथ सुखं सर्वं देवलि। मया यत्राद्यं यद्वत् तत्तु कर्तव्यं कृपानिधे ज्ञातव्यं वद॥ सुखं किमन्यं नूतनं सर्वं॥ॐ तिष्ठत्वाम
लदवद्वयसन्नाति तौ तमस्तु। यावावदवदवद कर्तुं तत्तु कथं सुखं नान्यथा॥ अन्यच्च तव वदं दद्यां तत्तु प्रयोजयत। यत्तु त्वया सुखिर्तं लिङ्गं मत्तद्वत् कथं वारिधं॥ प्रसन्नं सवनात्तु दूसा
मयत्राधमं कथं। कमिच्छं तसन्दृष्टं कस्मात्तु पृथग्मिदं जने॥ त्वत्तु लिङ्गं च नादस्मात्सर्वं मान्या रुक्मिणि। यत्राद्यं दितं यथा कर्तुं तत्तु मां कृमवाप्सु नि॥ॐ त्वं कां दवदवगं रुक्मिणि
ललर्ययथो। दक्षायितगवान्गणं यत्रिया कमनात्रथ॥ ॥ स्तुत्युवाच॥ॐ त्वं गच्छं समाख्याता दक्षं वदसं मूरुव॥ यं प्रत्वा मूयत ऊर्तुं यत्राधगतं वयि॥ प्रत्वा खानमिदं धूपं
क्षयं वसमूरुवं। नाना लिङ्गं तत्रापि यत्राधालयापि हि॥ॐ तिष्ठी स्तुत्युवाच॥ काणी खलु दक्षं वदया दूरां याना मनवाणीति तन्माध्याय॥ॐ तत्॥ ॥ प्रसन्नं मूरुवत्तु॥ पादौ श्री
जयदातन्द पादौ तीससं मूरुवा कथय कथय द्द्विष्टं रुवता प्रागद्यापदं॥ ॥ स्तुत्युवाच॥ॐ त्वं गच्छं यदा मना हिमावलयेति वता। गिरीजं यदा मना मूरुवत्तु मूरुवत्तु मूरुवत्तु॥ किं क
लं वसतिर्षाका कावधुर्वन्मि किं वन। पाथा गृहं न जामातु वस्य कापि वक्ष्यति॥ निगम्यति वदामातु वतिङ्गीणा गिरीजं यदा मना मूरुवत्तु मूरुवत्तु मूरुवत्तु॥ म

[illegible][illegible]

॥ कृत्वा च ॥ तस्मादभासमाहात्म्यं कथयामि नतव । यम्यन्तामसां पार

327

centimeter 5

5

10

15

24

70

यथासतीश्वरीलिङ्गं कात्यामावेवैरुवत् ॥ यूनाततायसुमरु कयणातधृतिर्मून । तयसातनयवगः ॥ यदुष्टववदारुवत् ॥ उवाधवाप्रिउभापि नितर्वाशुपाववडासनेकम
 लाकात्मावर्नवन्नयलाकुरुत ॥ ॥ वृद्धावाव ॥ यदियसतायवगः वर्यदास्यसिवाङ्किर्त । तदात्वमरुवसतादवीयकसूतसुय ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 दवीमुखवीशुवावाउतनुनातन ॥ वृद्धावाव ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 रुतवाव ॥ वृद्धावाव ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 ॥ ॥ मस्योयवकाकम ॥ ॥ अगस्त्यउवाच ॥ अरुक्तवज्रतापीगः ॥ क्वयुवायवजानतायदिवलितदावद्व मरुकोरुल्लिखिम ॥ ॥ ॥
 विदवेमदीवायनकावर्णव ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 ॥ ॥ अगस्त्यउवाच ॥ क्वयुवायवजानतायदिवलितदावद्व मरुकोरुल्लिखिम ॥ ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 कानन्दवद्वेन ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥

३२२

श्वितः ॥ अयत्तवज्रतापीगः ॥ क्वयुवायवजानतायदिवलितदावद्व मरुकोरुल्लिखिम ॥ ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 ययत्वमासाय कित्तदाम्यतिविकिर्त ॥ याम्मृगानसकजलुथोर्मययनसकनूदानसहयारिजायत रुव्वानन्दमेद्व ॥ ॥ ॥
 मोरवस्य निधानस्यामर्गय ॥ विधेः समीकित ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 वधिवावावजयसर्वरुतन्दन ॥ विधेः वयिमनाकारं गमययिमनागर्त ॥ सेम्यजविदमयाकारं नमसुय ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 गस्त्यधन्यामि ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 तयसीदं सतीकाश्याववार्थिनी ॥ ददर्शलिङ्गवृयण ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥
 इरुलितादककन्यक ॥ तथेतन्निद्रमावाध्या ॥ न्यस्यापिरुलिश्रुति ॥ क्वयुवायवजानतायदिवलितदावद्व मरुकोरुल्लिखिम ॥ ॥ ॥
 क्वयुवायवजानतायदिवलितदावद्व मरुकोरुल्लिखिम ॥ ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥ इतिश्रुतामरायवः ॥ यद्वेदवाप्रसाववः ॥ ॥

[illegible]

芥子園

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

धूपाता दग्धग्रासाम्नेयनास्तु समया ॥ यंकन्दयोवीकमाज ॥ समका द्वेवनेन्यममजात ॥ स्वयं द्विपोथेवाणि ॥ सर्वविलेकजता कादापुह्य ॥ कामजहुस्तान्य ॥ यवेवदावदना तेवविमुत्रा
वावधानामनानेववाणी ॥ तद्वर्गमादृग ॥ काल्यमधा याथाथो द्वेवह्यद्विचिनाथ ॥ यस्मिन्सर्वयमुसर्वयसर्वथावेककथायिनाथापदक ॥ नायस्यादिय ॥ समस्तदिवकाता यस्याकाथाक
ककनतासि ॥ यस्याकावाजिमधनकुत्ता यस्यानथावेकयाल्यलक्ष्मी ॥ यस्यामुत्ताल्यतसह्यलाका यस्यावृतामाकलक्ष्मीवदूनात् ॥ नान्यद्ववावद्ग्रीमरुणा नान्यद्वस्मिन्गिरिस्तद ॥
नान्यद्ववानवानमामिजितपात सत्यसत्यसत्यमतनम्यात ॥ त्वयावतस्मिन्महर्षि सावनन्दीगिरिवादकप्रसादात् ॥ तद्वा ॥ कर्कष्यकवांथावराय स्मायस्मायजात्रास्थानमावा ॥
नन्दिकम्बडवाव ॥ त्वं सर्वमलोप्यं द्यासनयत्रिकीर्ति ॥ यथे ॥ श्रुतिमेधावी तस्मद्भुतिर्गकन ॥ शासाष्टकमिदंवात ॥ येतिवयियत्नत ॥ दुःस्वप्नयापगमनं गिवसानिधकात्रक ॥
धिरुहामाहकावाधिगाध्रावालयजववा ॥ सूनाय ॥ स्वर्गद्वयिनि ॥ याथास्यामुतर्जयात् ॥ ॥ कन्दडवाव ॥ यात्रागर्थसुदप्रसन्नं कुरु कियत्रारुवत् ॥ लिङ्गं वासध्वनं कुरु ध्वजकुरुदजायत
॥ त्रिरुतिरुषलानिर्त्य निर्त्यनुदाहरुषण ॥ नूदसूकयत्रानिर्त्य निर्त्यलिङ्गाद्यकारुवत् ॥ मरुत्वाकुरसन्त्यासं त्यजन्तायायिकानिका ॥ तत्तुं कुरस्यविक्रम निर्जणयद्वयेत ॥ ध्वजकुरुदजायत
स्त्रात्वा दद्वयासध्वनन् ॥ यथकुरुमृतावाधिवात्राणसामृतारुवत् ॥ काण्ठ्यासध्वनं लिङ्गं पूजयित्वा नत्राकम ॥ नङ्गानाङ्गयतजायिपारुवत् ॥ त्रिरुतिरुषलानिर्त्य निर्त्यनुदाहरुषण ॥ तत्तुं कुरस्यविक्रम निर्जणयद्वयेत ॥ ध्वजकुरुदजायत

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

यकाणीकाणीसर्वययीमयी॥ॐतिष्ठत्वाभूतिवच॥यात्रायामहातया॥ॐसंरायतानुगिद्यान्पूत॥ॐसंराय॥ॐनिश्चिद्वच॥विद्यानांसदत्तकाणीकाणीलक्ष्म॥ॐयत्रालय॥मूर्तिकु
मिर्यकाणीकाणीसर्वययीमयी॥ॐकन्दुवाव॥निगम्यतिरदायास॥काधानीकृतलवन्॥कृतकृणु॥नूतलनमूर्ति॥काणीगियतिकुरु॥ॐयासउवाव॥मारुतुयिपूवृषी॥वेद्यामाह
विपूवृषीधर्न॥मारुतुयिपूवृषीमूर्ति॥काणीयासागयति॥सर्व॥यत्रायविद्याधनगद्यविमहान्॥मूर्तिकुगर्गनारुका॥यत्रकुरुयवासिन॥ॐतिष्ठत्वाभूतिशास॥काणीगियमदा
कदा॥दत्ता॥पेगार्थममूर्ति॥रुकिर्णकाधवानुययी॥यतिगर्हवनायक॥यविगन्दिदुदलदक॥वयमनगवीसर्वा॥कायिकुर्णनलववान्॥ॐउमालिनमालाक्मना॥राहितमपुर्ल
रुकायादीयविदिशानिर्ययावाधर्मयति॥मूथगकूनमहादत्ता॥गुरुवावित्तिनीकित॥याकृतसुखवृषिप्यारुकाययार्थितातिथि॥ॐगुरु॥वृषा॥रुगवन्रुकाकात्तदयदृष्टानक
यविह॥अमरकृत्वातिथिना॥नमराकृतिकरिवित्॥वेधदवादिर्ककर्मकृत्वागुरुयतिमम॥यतीकृतातिथियर्थ॥तस्मात्त्वमातधिरुथ॥विनातिथिगुरुकृत्य॥स्वन्नमकारिषवत्॥निवत्त
तद्यसयन॥सहितययितामरु॥तस्मात्त्वमायादि॥कूनमयवृषीरुडि॥गर्हकसकलकुरु॥मिकृतातिथिपूजनात्॥ॐतिष्ठत्वाभूतिशास॥यासकामारुविमित॥ॐयासउवाव॥रुकाकात्त
कृत॥याका॥पूवृषीदृष्टकुरुवित्॥मन्यधर्ममयीमूर्ति॥कायिकुर्णविमानसा॥त्वद्वर्गनात्तयवृषीति॥संयाफानिद्वियागिम॥द्विसूत्रवत्॥ॐयाय॥सर्वावयवसूत्रनी॥मन्त्रायातसंयासकुरु

अवलि। यथा तदनुसावणतीर्षवर्त्मकरवयः। सर्वधर्मविद्यायुक्तः ४५॥ तदा दत्तसूधाक्रान्तमलान्नाद्यतयितुं। अथवा वसूतः ४६॥ तदा तां सूर्यं ४७॥ तदा ४८॥
 स्वकृत् ४९॥ कर्त्तव्यमात्रं। मरुमिष्टान्नयानद। सप्तधर्मात्तायाः क्रियत्तयाय विवर्त्यते ॥ त्वमवधर्मज्ञातासि यत्किञ्चिच्छलवता। यदि धृष्टिर्मास्यं तदा किञ्चन वसिष्ठः ॥ त्वकथं मवचुः ॥ मना
 गपि विज्ञानता। सप्तधर्मः ४९॥ गन्तव्यधर्माः क्रियन्ते ॥ यत्ने यथा यमायाति त्वरुका विवर्त्यते ॥ ॥ ४९॥ अथवा ॥ अयं धर्मः रुवद्वर्त्तं क्रियत्तव स्वर्गाक्रितः साधायन निधर्माणि नैव कुर्यात्
 तिमवद ॥ ॥ ५०॥ अथवा ॥ साधायनं वसुधर्मः क्लायकवापताखिलाः ॥ दमादानन्दयाधैर्यं कामक्राधविनियुक्तः ॥ अनूद्य गकर्ववाक् यथा कर्षसहिष्णुता विवात्रकाप्रितानिर्त्यं सुविद्या
 दयविकर्त्त ॥ ॥ ५१॥ अथवा ॥ यधुधर्मः सुविद्वन् त्वयिकास्तीरुतद्वद। ततः ४६॥ गितव्यासः सुकृत् किञ्चिन्नवाकवान् ॥ ततः ४७॥ पुनर्गुरुकृत महिषासुखाधनः ॥ यद्यत एव वधर्मः सु
 यायप्रतियादिताः ॥ तदा कता तवेक्षितुं दानं ॥ यस्य वा रुमं त्वयवदिदया सम्यक् धैर्यं त्वयववा रुमं ॥ त्वयि संशयनास्त्वव कामक्राधविनियुक्तः ॥ त्वमव सम्यक् जानीथ वद्वं वादगवर्जितं ॥
 त्वमव सम्यग् दृष्ट्यत यथा कर्षसहिष्णुता विवात्रकाप्रिताया यत्त्वमवनिलयामरान् ॥ स्वस्य धिक् स्ववरुवान् सश्च ददयं क्वं ॥ एकं वृद्धिमला विद्वन् ॥ यद्यदवा द्ययश्च ॥ अलम् स्वार्थं
 सिद्धिं मरुत्या रुस्यकस्य चित् ॥ ॥ ५२॥ अथवा ॥ यश्चार्थसिद्धिमलरुत्तराया कुर्यात्तु ॥ स ॥ यश्च यत्तु रुवद्वर्त्तं वद्वं वा विवर्जितः ॥ ॥ ५३॥ अथवा ॥ रुवता उमता विप्रता कालिकाय

[illegible]

[illegible][illegible]

सातृयककाश्या। अतश्चलीनतत्पूर्व लिमयुधययन्नत॥ सदेवकान्तिष्ठाना यत्रमानन्दमिहृता। यगतिर्धिरितातथा सुलीनतत्पूर्व। वेवात्र...
 त। तदुक्तवलीन... महावलविवर्धन॥ तदेवलिमवाणं पूजितं सर्वजामदं। वन्द्यधनस्यपूर्व लिमं विष्वधनारुधं॥ सर्वोविद्याभ्यसनाभ्यस्य लिमस्यसवनात्। तद्वि...
 यणमहासिद्धिविधायकं॥ तदेवविकटादवी सर्वदुःखोद्यमादिनी॥ यत्रमूढमहापीठं तद्वयं सर्वसिद्धिदं॥ तज्जन्ममहामर्तुद्विष्यसिद्धातिनात्यथा। तत्तृतीयं वायुकाण्डं संद...
 कम॥ तद्वर्णनादधमधरुल्लविकर्तृरुधत्। तदीयाननवाणीनस्तिर्यग्यानिनिवावण॥ महापायोद्यविधंमी सूर्यवगस्तदुक्तं। रुद्रमदीश्वरस्तद्वेन्नययुरुल्लयद॥ महावृद्धि...
 सुवृद्धिजायवतीश्वर॥ अश्विनयश्वनीयुधो गंगायाः प्रथममट॥ तदुक्तं रुद्रकदागवीदीवणपूजितं॥ कथिलानां सरुअण सम्यक्कृतयत्तुलं॥ तत्तुलंलरुतमर्त्य॥ सारु उक्तं...
 वं। पूर्वरादसमायुक्ता योषुमीसीयदारुवत्॥ तदायुष्यतम॥ काला वाजिमधलेरुधद॥ रुद्रयश्विमतीर्थतु रुद्रध्वनविलाकनात्॥ लालाक्यान्त्र्यालुमात्तुपुष्पात्रेवाप्रसंग्य॥ रुद्रध्वनडा...
 रुद्रान्यादयगाकगिवाभूत्॥ तस्यलिमस्यसंयगात्तु यवांगकिममृच्छति। डयगाकगिर्वलिमं रुद्रजन्मगाताजितं॥ तज्जदययसावालिं। यथाप्राणिश्च विन्दति। तदुक्तं रुद्रकदागवीदीवणपूजितं...
 धनं॥ सान्नावककदमर्त्य श्वकर्णयत्रियुधव। गिवलाकमवाप्राति शवितनाकनात्मना॥ तत्तैर्मतवपूलाणा रुद्रवाधययन्नत॥ तत्तुलंलरुतमर्त्य...

[illegible]

तथैव सुप्रसिद्धं श्रीविकानामनाम ॥ अनेनेवगरीयण रुदलाकमवाकवान् । रुणावायतनतण पश्चिमतीययुष्य ॥ पुनश्च नम्यतद्याम्यो मरुतः ॥
 त० कयिलयिमकातया ॥ तया किदिगुठनम्या कयिलयनसति ॥ तं गुठांय विण्णायवे नसगर्त विण्णयून ॥ तययका दक्याकि वाजिमधरुलयद ॥ तं कायय ॥
 वरुठयात्मक ॥ मत्स्यादथा रुवकूल नादण्णमवव ॥ नादण्ण ० यनमवव ॥ नादण्ण ० यनमणति ॥ नादण्ण ० यनमसुत ॥ दु० खसीमान नावती ॥ कदाविकस्यदवस्य दग्ननयानि ॥
 वी ॥ मत्स्यादनीसाकथिता सानियुष्येनवायता ॥ मत्स्यादनीयदण्ण ॥ पश्चिमकयिलयवात ॥ तस्याच्चननवलोथे नवियुष्यतकदिवित् ॥ गंककलुध्वनं लिङ्गं कोयुठयनमदिण ॥ तं ३०३
 व्यायनमकात रुवयाधिवसाधक ॥ अथात्राणामकाद्वि कयसस्या रुवधुरु ॥ अथात्राणं लिखाता वाजिमधरुलयद ॥ लिङ्गं मत्तण्ण तयलिङ्गदयं ॥ अनेनेवदिदरुतय
 जतीसिद्धिमायुठ ॥ तलिङ्गया ० समवात ० सिद्धिरुवतिवाकिता ॥ तद्विण्णमका कूळं नूदवासंतिस्मृती ॥ तय नूदसमयर्थ काठिनूदरुललरुत ॥ वरुठनीयदायुठ नूदनदयसंय
 तातदायुष्यतम ० काल कस्मिन्कलुमकादुल ॥ नूदकलुननस्वाता ददु नूदध्वनं विठं ॥ ययतठमरावयि नूदलाकमवायुयात् ॥ नूदस्यनेमरेलाग लिङ्गं तयमरुलय ॥ तयययि
 रुवयाकि यिठ्णमालय ० यन ० ॥ तययार्धनन ० रुवा पिअनूयविनिचयत् ॥ एकविण्णकूलायत ० अदकडलाकराक् ॥ तयवेतनपीनाम दीर्घकायधिसानना ॥ तम्यस्त्राता

नयादविननकेनेवगठति ॥ वरुठयतीध्वनं लिङ्गं नूदकलुध्वयधिम ॥ नूदयुष्यसमायाण ददुदियांलरुजिनी ॥ नूदवासाद्विण्णत ० कामर्गं लिङ्गमरुमी ॥ तद्विण्णमका कूळं स्वातावि
 कितकामदी ॥ ययठुठययादय्यां तययावावकामदा ॥ नलकूवनलिङ्गं ० प्रायिकामध्वनाकूरु ॥ तयययावत ० कूया धनधान्यसमृद्धिद ० तनेकूवनपूर्वण सूर्यावदमसध्वनी ॥ अरुन
 वाक्यटली दनतस्मममचित्ता ॥ तद्विण्णध्वकण्ण ददुमादुविनागन ० ॥ तयसिद्धीध्वनं लिङ्गं मरुसिद्धिसमर्थकी ॥ तयवेममल्लण्ण मल्लणयदयद ० ॥ कामयुधस्ययुल्लुण य स
 नग ० समृद्धिद ॥ तदुठनसनन्दण ॥ मरुकातनसमर्थक ० ॥ तयाम्यामादुतीण्ण ददुमादुलयद ० ॥ तयाम्यायुष्यडनकं लिङ्गं यध्वनिध्वनी ॥ मार्कलुयदुदरुस्य पश्चिमयुष्यव
 न ० ॥ तस्मिन्कूदनन ० स्वाता किठय ० यविण्णवति ॥ तयमानकूदानकू रुवदयैकेयुष्यद ॥ तदुठनवकलुण ० सर्वसिद्धेनमरुत ० ॥ दीक्षायायुपतीलवा द्वागोदयतयतरुली ॥ ततुली
 लरुतमय ० कलुणस्यवदगनात् ॥ मार्कलुयदुदातुपूर्वण लिङ्गं ० मयुष्यद ० ॥ तययधिमवकलुण ० अलुयदुदणयद ॥ दविण्णवकपालणत् कूळं यीकणसंकिती ॥ तयक ० ॥
 ० ॥ मत्स्यादाताम्यादुयरावत ० ॥ मरुलक्ष्मीध्वनं लिङ्गं तयकूळस्यसनिधी ॥ मरुलक्ष्मीणमयर्थ स्वातस्तु कूळवाविष् ॥ वामनासकरुसति दिव्यसुनिध्वनीयत ॥ ययाम्मात
 ० ॥ ददीकस ० ॥ तयाननेवमालणयाकिठुठिता ० सुखा स्वर्गदायमत ० ॥ तत्स्मृती मूनिमरुमी ॥ तत्कूळद्विण्णराग लिङ्गं यययदयद ॥ तययिध्वनीयत ० ॥

[illegible][illegible]

[illegible]

५३

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

ति॥ प्राप्ता चानन्दनगहनमितश्चेतचारह॥ मोक्षे लक्ष्मि विलासे यथा सा देसि हि मा गते॥ तदापि जसः पीठा दंतर्गहं विवसह॥ त्रुर्त्तु कृत्तु पतिपदिव धव॥ रसना
 देस न्नमराशिष्ठु ग्रंथेषु च स्थितेषु च॥ वायमानेषु वायेषु प्रसन्नो सुहरिर्दुच॥ वासराणां श्रुतिरवः न्यक्तान्यवरानरे॥ प्रतिशब्दं तन्मूलो के लुध गोक्षो न राध्वि॥ सर्व
 सुदितं चासीद्धुभोः प्रावेशिकोत्सव॥ जगुर्गन्धर्वनिकरानन्दतश्चाप्सरो गणा॥ चारुणाश्च सुती कयुर्जहृष्टे देवता गणा॥ ववुर्गन्धर्वहो वाता वट्टु॥ सुमेधराः सर्वजज्ञ
 लने पथ्याः सर्वजगलभाषिणः॥ स्थावरा जगन्नां सर्वजाता आनन्दमेदुरा॥ सुरासुरेषु सर्वेषु गन्धर्वेषु रोगेषु च॥ विशाधरेषु सर्वेषु किन्नरेषु नरेषु पि॥ पुंस्त्वामात सुमेधं पुंस्तु यत्ना
 रएव हि॥ निःप्रसूतश्च नितरां पुरुषार्थः पदे पदे॥ धूपधूपोत्करैवो मय न्नतु तदामुने॥ नायापि नीलिमानस्तु परित्यजति कहिंचित्॥ नीराजना यदीया तादा सर्वं प्रलोभिताः॥ ने
 वा ज्योतीषि विद्यापि दृश्यंते तारका छरात्॥ प्रतिशोधपताकाश्च नानाकारा विचित्रिताः॥ रत्नध्वजप्रभावीतारे जपति शिवालये॥ क्वचिद्वा यतिगीतज्ञा क्वचिन्मन्त्रं ननकाः॥ च
 तुषि धानि वाद्यानि वाद्यंते च क्वचित् क्वचित्॥ प्रत्यध्वचन्दनरसः कृतपिछिलभूमयः॥ हारितश्चेतसां निष्वनीलपीतवदुप्रभाः॥ प्रत्यङ्गसंभुभा कालारममाताश्च काशिरा॥ रत्न
 कुट्टिमभूभा गा गोपुरापुरेजिरे॥ सुध्वज्वलाम्यमालाः सौधनामप्रयोदिरे॥ अवेतनो न्यपितदा चेतना नीलसंयभु॥ यानिका तीह कीर्त्तते संकृतानि घटोद्भवः॥ तेषां नेव हि सर्वासां

तनुजन्मदिवा द्रवत्॥ आगत्य देवदेवो र्थमुक्तिमराडयमाविशात्॥ अथाभिषिक्तश्च तुलाननेन सहर्षिहृन्देः सह देवदेवः॥ भुभासनस्थः सहितो भवान्माक्रमा हृन्देः परितो वृतश्च॥ रत्ने
 रने केवर्द्धभिर्दुर्कले माल्यैश्चित्रैरसदिष्टगन्धैः॥ अपूपजन्देव गणामहेशं तदा मुदा ते च महारोगेडाः॥ रत्नाकरैश्चापि गिरिद्वयैर्यथा तमन्यैरपि प्रापधीभिः॥ संपूतः कुंभजनने
 शुभुरीराभिनासात् गौरथेत्वंशः॥ सन्नोष्य सर्वान्पुथममुना ज्ञातस्त्वैस्त्वे हृदि स्थैश्च विरोभिनायेः प्रसारा माघ्या शिवोथ विष्णुजागदसर्वा मरुदसंघम्॥ इतो निषीदति समानपूर्व
 त्वमममस्तप्रभुतेव हनुः॥ इति पति॥ इति कटस्थमयत्तनो न कश्चिन्ममकार्यकर्त्ता॥ त्वया दिवोदासनरेऽवर्ण्यः यदूपदेशोश्च तथोपदिष्ट॥ यथासंस्तिष्ठि परमा मवागः महीहि
 तमेति पिलचसिद्धं॥ विष्णो वलप्रहिय इति यत्नेना देयमन्त्रोक्तिः कमप्युहति॥ इदमयानन्दवनयदा प्रहनुस्तत्तत्र ममो गराशः॥ न मे प्रियं किंचिद्दृष्टं न चित्थाय च य
 परसोत्थभूमि॥ वाराणाशी वल्लरसायनस्य रत्निना निर्यचनदी वग्राधिनि॥ श्रुत्येति वाक्यं जगदीशितुश्च दोवाच विष्णुवरदं महेशः॥ यतिः सन्नसिपिना कपाशेन दातु
 तद्दमहनते ह्या॥ श्रुत्येति वाक्यं मधुसूदनस्य जगादनुष्टुभेनितरां पुरासिः॥ सदापुरारे मम सन्निधौ त्वेति श्रुत्यमिनी वीरा जनाभ्यन्तः॥ अन्तर्धाना राध्यभवत्तन्मया यो मां
 व्याप्य पिभक्ति युक्तः॥ समीहिते तस्य न स्पति कुद्वं वरात्परा मे सुजच कपाशो॥ यद्वसो र्थमम मुक्तिमराडयेन नितेदमानस्य मदीति हः॥ तान्न न्नतु के ल

न भक्तचेतस्य पिनिश्चलश्चिन्मये निमेषमात्रं चिन्मयः निश्चलश्चिन्मयः ॥ अरुणः स्यात्तदा ॥ अरुणः स्यात्तदा ॥ अरुणः स्यात्तदा ॥
 सतीर्थकशिरोविभूषणो ॥ क्षणं विशन्ती ह निरीहमानसा ॥ निरेन स समपाद्य दाह ॥ स्मरन्निषेसामपवर्गमत्र पेकिचिदशशक्तिददास्यपय ॥
 राक्षसोऽपि गोदानफलभजनि ॥ उपेउत प्रानितपांतिथे श्रितं स्वात्वाहिते चाविलतीर्थसार्थके ॥ स्वात्वे ह्येवैमोक्षकायाऽदेसशुक्तिनान्त्रये ॥
 रेनुलां कृतैवांगिराकारिणाऽकायाः ॥ कतीह नो सन्निभुममराऽपाः परंपरो मुक्तिनान्त्रये ॥ केवल्यमराऽपस्यास्य भविष्यता परं हो ॥ लोकव्याप्तिर्भूतिरीयमयं कुं ॥
 पः ॥ श्रीहरिहवाच ॥ नाथक्षेत्रसमाख्या हि कथं निर्वाणमराऽप ॥ तथा व्याप्तिमसौ गन्तायथा देव न भविष्यते ॥ देवदेव उवाच ॥ महानदा विज्ञानामः ॥
 सनाचारस्य कृतार्थपरिग्रह ॥ अदाभिको कुरमना स देवातिथिवत्सरः ॥ अथ यो वनमासाद्य पितृपुत्रं ते सीह ॥ विषमेषु शरैस्तीक्ष्णैः कारितस्तपदेपदे ॥
 मेरीकृत्यावतेन वै ॥ तथा यप्रेतितोपियं पपीचापि विमोहितः ॥ अभक्षभक्षणाहचिरभून्मदनमोहितः ॥ विस्मयवन्निनादृष्टाक्षणावस्त्वववतु ॥ गोवाचिन्दतिमृगान्तरक
 जालाकारात् ॥ शिवभक्तान् समालोक्य किंचिदुपरिदेहकान् ॥ गर्हयेवैलवान् सर्वान् शोवलिंगौवलिंगोपजीवकः ॥ इति माखराधर्मसंघोस्त्रानपरात्मुखः ॥ विशारति

रानः
 ५५२

लकः त्वन्योऽप्युद्धोनाम्वरोत्तलः ॥ शिखीलोपग्रहकरः सर्वभ्यो सत्परिग्रही ॥ तस्यापत्यद्वयं जलमुन्नतपथवर्त्तितः ॥ एवं तस्य पुत्रस्तस्य कश्चित्पुत्रवर्तदेशतः ॥ समागमिष्यति धनीती
 र्थयात्रार्थमिदमेत ॥ स्वात्वासचक्रसरसिकथयिष्यते चेति वै ॥ अहमेस्मिधनान्देसुर्जात्याचाणालसत्तमः ॥ अस्तिकश्चिन्प्रतिग्राहीयस्मैदयामहं धनं ॥ इति तस्य वचः ॥
 श्रद्धादुल्लसितया ॥ उदितुपरिष्ठासौ योगयेध्यासमुद्रया ॥ स्यप्रतिग्रहं त्वत्तोपग्रहीष्यति तेनरः ॥ इति तेषां वचः ॥ भक्त्यामगत्वा तत्समीपतः ॥ दराउवत्प्राणिपत्त्याथतवभाषेतदा
 न्यतः ॥ नामुद्धरमहाविपतीर्थमेसकलंकम् ॥ किंचिदस्त्वस्तिमेतत्तु गृहाणोनुग्रहं कुरु ॥ अथाक्षमालिकां कर्णकृत्वा ध्याने विमृज्य सः ॥ किंप्रह्वं तत्तवास्तीह पप्रच्छ करं संतया
 तव सतोऽसुखं प्रोवायाति पुरुषत ॥ संतुष्टिर्वावता ते स्यात्तावता स्यामि नान्यथा ॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा तत्समीपतः ॥ सानन्दसमहानन्दो ॥ निःस्पृहोऽपि प्रीतिग्रह ॥ पर
 नेनुग्रहार्थं लुकरिष्यामि प्रतिग्रहं ॥ किञ्च मेव वने त्वत्तत्करिष्यस्यु नमोत्तमः ॥ यावदने विलो विलो नमः ॥ यवसन्तीह विधेस्तान् भोग्यादिभोग्यतमः ॥ शुद्धा
 रागल उवाच ॥ यावदस्ति मया रीतिविशेषः शरीरयेव ॥ तावेनुभ्यं प्रदास्यामि विश्वेशस्त्वयतो ममः ॥ यवसन्तीह विधेस्तान् भोग्यादिभोग्यतमः ॥ शुद्धा
 त्वत्तत्सर्वहि ॥ परोक्षराशीलाये विश्वेशस्त्वयि ॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा पुनरुदितुपरिष्ठासौ योगयेध्यासमुद्रया ॥ उवाच यावतीयेमो गजलो न्यजनिता ॥ आयाहि

गुमात्रा

तः॥ तथेति सकाराभ्युपावतो यो महामनाः॥ विश्वेशः प्रीयता चेति प्रोच्यंते यथा गताः सर्वदिजो दिजे रण्डि कृतेऽपि विविर्गताः तत्र लुप्यन्ते॥
 लब्ध्वा स्वराध्वेयं ताराशलादधमस्त्वसो॥ असावर्धहि चारागलः सर्वलोकवीरकृतः॥ इत्थं तदनुधावनि कुर्वन्तु परितो हरे॥ सत्तत्प्रयत्ना गेहात् का कर्माणि रक्षा
 तः॥ तानिः सरस्वतिर्हृदि सज्जा कृदिलनाशिकः॥ सरस्वत्यं प्रधायं गृहीत्वा लोकहृषितः॥ जगाम की कणक्षत्वां त्यक्त्वा वाराणाशी पुरीं मध्यां जगत्सगुणं जीवितं
 सुसकाशं नः॥ अपि कायं टिकानेऽथः संरक्षो मार्गं रोधिभिः॥ नीत्वा तत्त्वरणं निरतस्करः सपरिहृदः॥ इत्युच्यधनमादाय सनातो कृत्वा रत्नं॥ प्रोचुर्भूमिधनं
 तज्जीर्यत्यस्मिन् जीवती॥ असौ धनी प्रयत्नेन वध्यः स परिवारकः॥ स प्रधायंति ते प्राहुः स्मृतं च स्मरणान्तिकं॥ त्वावयं प्राप्ता ये व्यामिनिश्चितं सपरिहृदः॥ निःसंशयंति मनसा वदन्तः॥ २४२
 वासना द्विजः॥ अहो प्रतिगृहीतमेयदर्थं प्रतिभूरिषाः॥ कुदुम्बमपि तन्मदं न कृत्वापि प्रतियहः॥ जीवितं च पितृभूमा काशी पुरीस्थितः॥ युगपत्सर्वं मे वाञ्छनं हृदि चेष्टया॥ म
 काक्षमरणां प्राप्नोतस्मादुष्टप्रतियहः॥ प्राप्ते कुदुम्बस्मरणं तथा काशी स्मृतं पि॥ त्वोरहं तोपि सतदा की कं कुं गे भवेत्॥ सा कुं धी मुतो नुता नृचदत्तमायतुः॥ प्राप्नोत काशी स्म
 रतो ज्ञाता जति स्मृति परा॥ इत्थं वदति र्थे कारे गते कार्यटिकोत्तमाः॥ तस्मिन्नेवाध्वनि प्राप्ताश्च त्वारो यत्र कुं गः॥ वाराणास्याः कथा जायेः कुं गतो न्यायमेव हि॥ काशी कथां स ३४३

सि३

माकर्णत दाने वराणां युक्ताः॥ जति स्मृति प्रभावेन न त्सर्गताः॥ ते अकार्यटिके त्रेष्टैः पथि दृष्ट्वा कृपालुभिः॥ तत्तु रारि परिशिष्टैः प्रपिताक्षेत्रं भूतं॥ ते तु सेवे स मासा सत्वारश्च
 रणा प्रधाः॥ वीर्यं नोत्र फीतो मुक्ति मर्या पञ्चमं॥ जिता हारा नृनिमान् कामकोधपा कुर्वीरे॥ प्रहासांस्तत्कथाली पान् लोभमोहविवर्जितान्॥ स्वदुर्भीजान् सक्किन्नात्तुनि
 र्मलशिरोरुहान्॥ मन्त्रामोच्यारणा परान् मत्कथा धितश्च भूतो नृ॥ मदन्ति चित्तमहतीं रूढाक्षेत्रं निवर्तिनः॥ प्राक्तना घासना योगान् संप्रधार्य परस्परं॥ कमेणा हास्मा कुं च प्राणां
 त्यक्ष्य चान्ते॥ पश्यतां सर्वलोकानां विद्योते मदुग्रहात्॥ विमानमधिहृष्टाश्च केली संप्राप्य मत्परं॥ निश्चिरापमुचिरं कालं दिव्यान् भोगान् नुत्तमान्॥ ततो व्रतानि तो भूत्वा मुक्तिं
 प्राप्स्यन्ति शाश्वतीं॥ ततो लोकस्तदालभ्य कथयिष्यन्ति सुवेतः॥ मुक्ति मर्या पना मेतदेष कुं गः॥ चरित्रमपि चेतेषां ये स्मरिष्यन्ति मानवाः॥ मुक्ति मर्या पना सा यश्चैयः
 प्राप्स्यन्ति ते प्यहिः॥ इति यावत्कथां शंभुर्भविष्यमग्रतो हरे॥ भूकरो नु मुतो नादो घं रणां तावदुत्थतः॥ अथ नन्दिन माहूय देवदेवः॥ श्रीवाचनं दिव्यं सायागत्य देवकृतो रवः॥ ३४४
 अधर्मादीन् समागत्य श्रीवाचनं वचनं धनमस्तु प्रहृष्टास्तु प्रवक्ष्य करसंप्रदः॥ ॥ न युवा च॥ देवदेव त्रिनयन किमप्रह्वं प्रवीणिते॥ मोक्षलक्ष्मी विलासि ३४५
 र्यते॥ अथ सः कविवी छष्टः सिद्धं नस्तु सर्वहितं॥ इत्थाय देवदेवेशः सरस्वत्यामुमं कृतः॥ वक्ष्यामि हरिणा साधनतो गाडकमरोऽयं॥ ॥ ३४६ ॥

नन्दकारणं ॥ नरः परं मुदं प्राप्य कैलासं प्राप्नोति कुर्वे ॥ ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे काशीखण्डे मुक्तिपराध्यायः ॥ ॥
 नृणां भूतकथाप्रोक्तं कुम्भजेशरजन्मना ॥ देवदेवस्य चरितं विवेष्य परमात्मनः ॥ अगस्त्य उवाच ॥ सेनामी कथयस्व मे ततो निर्वृता मराः पातः ॥ निर्गतदेवदूतैः सह
 ॥ किं वकारह ॥ ॥ स्कन्द उवाच ॥ मुक्तिमराः पतः शम्भुः ब्रह्मविष्णुपुरोगमः ॥ भृङ्गारमराः पञ्चापयन्त्रकारवदामिनतः ॥ प्राञ्जलभयविशेषः सहायाः सहजपुत्र
 रान् विहितो मध्ये कामपात्रं यथाङ्गिरा ॥ योक्षामातो महद्गुणैः प्रियभिः परिवारितः ॥ गरौः पृष्टप्रदेशे ज्योतिरुदिरादरात्पुत्रः सव्यमाना ॥ हंसमात्मनि
 ब्रह्मसो दिव्यवेशतुः पातो मुतक्षिप्य दक्षिणं ॥ दर्शयामास देवो निरुपश्रितपश्यतः ॥ इदमेव परं ज्योतिरिदमेव परं पदं ॥ इदमेव हि मे रूपं स्याद्वरेण्यं तिसिद्धे ॥ एतपश्चप
 ताः पुत्राभावात्पुत्रविरागः ॥ जितोदयास्तपोनिहाः पश्चात्थं जानीने मला ॥ भस्मकृदशया दान्ताः सुशीला दुर्द्वरेतमः ॥ लिङ्गाच्च नरतानि नमः प्रणम्य नमः ॥ सदैव्या
 हृत्ताम्रे पद्मावधयमुनिर्मलाः ॥ कन्दमूलफलाराः परतत्त्वर्षितेक्षणाः ॥ सत्यवन्तोजितक्रोधनिर्माह्वानिः परियहाः ॥ निरीहानि प्रपुञ्जाश्चानिनामयाः ॥ निदम्भा
 नित्यायाश्च निःसङ्गानिर्मलाशयाः ॥ विस्मिता दर्शनं सारानि विकल्पानिरेनमः ॥ निर्द्वन्द्वानि श्रितार्थाश्च निरहंकारद्युतयः ॥ तदेव मे महाप्रोताममुञ्जामत्स्व रूपिराः ॥ एतं

रामा
३४५

चार

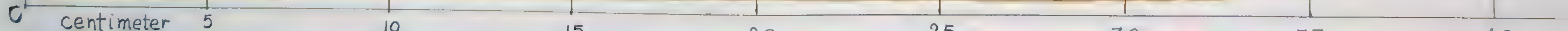
पृथ्वा नमस्याश्च मत्तुष्ट्या मत्परायणा ॥ अर्चते ध्वजं प्रोतो भविष्यामि नशंसयः ॥ अयं विश्वेश्वरः साक्षात्स्थावरात्मा जगत्पुत्रः ॥ सर्वेषां सर्वसिद्धानां कर्ता भक्तिजुषामिह ॥ अहं कुरु
 चिद्दृष्टेः स्याम दृश्यस्योक्तवचनः ॥ आनन्दकान्तैर्ज्ञेयैर्निर्देवताः ॥ अनुग्रहय सर्वेषां भक्तानामिह सर्वदा ॥ स्थास्यामि लिङ्गभूषेणार्चयितार्थफलप्रदः ॥ स्वयंभूयाः स्वयंभूति
 यानि लिङ्गानि सर्वतः ॥ तानि सर्वाणि वा यानि दृष्टं लिङ्गमिदं भुम्भुम् ॥ अहं सर्वप्रतिप्रेषुनिष्ठा मेव नशंसयः ॥ परं स्तुत्यपरावर्तिर्मम लिङ्गमिदं दृष्टं अहं याश्च वदुषा ॥ साक्षात्कारे
 रातेनाहं दृष्टमर्चयितुं कस्यः ॥ श्रवेणादृष्टमिदं स्पर्शपातकं जन्मसाश्चेतं ॥ क्षणात्क्षयति श्रुत्यनुदेवा अपि गरौः सह ॥ स्मरणादप्यलिङ्गस्य पापं जन्मत्रया जेतं ॥ अवस्य नश्य
 तिसिद्धममयास्मान्न संशयः ॥ स्तुतिविगं मुमुक्षुः पृथुहन्निः क्रमराक्षणात् ॥ विलीयते महापापमपि जन्मत्रयार्जितं ॥ दर्शनादप्यलिङ्गस्य हयमेधुशतोऽङ्गं ॥ पुराणं लभे तन्मि
 तं ममाङ्गुतो नराः स्वयंभूवोऽस्मिन् लिङ्गस्य मम विश्वेशितुः सुराः ॥ राजसूयं सहस्रं फलं स्यात्स्पर्शमात्रतः ॥ पुण्यमात्रप्रदमाश्च सुत्यकोदकपूर्वकः ॥ तत्तसौ वसिष्ठोऽपरापेन
 भूतभक्तियागतः ॥ पूजामार्गं विधायाऽप्यलिङ्गं भक्तिजः ॥ सहस्रहं मकमूलरूपा फलमवापने ॥ विधाय मुदतोऽप्युजोऽपश्चात्पुनः परः सरा ॥ अत्यलिङ्गस्य लभते पुनः कथं चान
 यं ॥ यत्पुनः जलद्विद्वेक्ष्य पयित्वा नमामलाः ॥ लभामावमेधजनिते फलं प्राप्नोति सततम् ॥ मुग्धाश्चैव नरसैलिङ्गमाजिप्य भक्तिजः ॥ आलिप्यते सुरस्त्री

स्य

सांख्यपुंरानेन्द्रियगुणभ्यामभवेत् ॥ घृतदीपप्रदानैश्च ज्योतिरुपविमानगः ॥ कर्तृरक्तिदीपनसकप्यरेण भक्तितः ॥ कर्तृदेहश्रीर्भवेभारवलोचनः ॥
 सिधेति धुगुगुग ॥ कलासाभोवसेदीनानुमहाभोगसमन्वितः ॥ विश्वेशपरमानयो दद्यात्साज्यं सशर्करां ॥ त्रैलोक्योत्पत्तिं तेनेन सदेवपितृमानवं ॥ मुखवाचनमुदादद्यात् ॥
 चारुचामलं ॥ उद्योदं मुखपर्यंकृतस्य पुराणं फलं महत् ॥ संख्यासागररत्नानां कथिञ्चतुर्गुणमिष्यते ॥ मुखवाचनप्रदानस्य कः संख्यावर्तिनस्तु ॥ पुजोपकारां डयं यो यत्नः ॥
 नेराडकादिकं ॥ भक्ताने भवनं दद्यात्सर्वसेदनमनिके ॥ योगीतवाद्यनृत्यानां मेकं मत्पीतयेव वात् ॥ तस्याग्रनेदिवा रात्रं भवतो र्यधिकं महत् ॥ विभुलेखनकुर्मादिप्रासादेन च
 वाराणात् ॥ यः सचिन्नामहाभोगानुभूते मत्पूरतस्थितः ॥ सकृत् विश्वेश्वरं नत्वा मध्यजन्म सुधीनरः ॥ त्रैलोक्यो वन्दिते पदो जायते वसुधापतिः ॥ यस्तु विश्वेश्वरं दृष्ट्वा न्य
 नेष्टीदुपयते ॥ तस्य जन्मान्तरे साक्षा भवत्येव न संशयः ॥ विश्वशाखातुत्तिष्ठत्येव विश्वनाथस्तु तावपि ॥ विश्वेशशीलनचिन्तेयस्य यस्तु जनिजतः ॥ लिङ्गं विश्वनाथस्य दृष्ट्वा तश्चा
 यमादते ॥ समगता पुप्रापन् महाप्रापवताश्चितः ॥ नित्यविश्वनाथं तियोजयेत् ॥ त्रैमध्यं तु कृतं न जपाम्यहमहं ॥ समापीदं महालिङ्गं सदा पुज्यतु मसुरा ॥ तत्तात्सर्वप्रय
 यत्नेन पुज्यदेव विमानवै ॥ येन विश्वेश्वरस्मृतः ॥ कृतानां हते स्ते दृष्टा स्तेः स्मृता गेभवेदना ॥ येऽपि दं प्रणतं लिङ्गं प्रणतास्तसुरा सुरैः ॥ यस्य कृतप्रणामेन दिव्या लपदमत्यकः ॥ दिव्या

राजः
 ३४५

तस्य दत्तपातपातः शिवरते न हि ॥ श्रुत्वा निदेवर्धिराणाः समस्ताः सत्यं कवेन च परोपकृत्ये ॥ नभूर्भुवः स्वर्गमभक्तिनानं विश्वेशतुल्यं काचिदस्ति लिङ्गं ॥ न तस्य लोके न तपश्च हासु एवैकराठैला म
 रसातलेषु ना ॥ तीर्थं कचिदमरीकरीका समलिङ्गं च विश्वेश्वरतुल्यमेव न ॥ न विश्वनाथेन समं हि लिङ्गं न तीर्थं न येन मरीकातः ॥ तपो वनं कचिदस्ति नाथ कृभमानन्दवने न तुल्यं ॥ वाराणा
 शी तीर्थं मदी समस्ताः यस्यास्तु नामापि हि तीर्थं तीर्थं ॥ तत्रार्थं कचिन्मम मोभूमिर्महापावेना मरीकरीकासौ ॥ स्थानादमुष्मान्मम राजसो धातुवाच्या सनागी समश्चितायां ॥ सव्योपसवेव क
 रकुमेरा शतत्रयीवापि शतत्रयीव ॥ हस्ताः शतं पंचसुरा परागाया मुदीवा वाच्या मरीकरीकेयं ॥ सारस्विलोक्यामिह काशभूषिणैः सवितास्ते मम हृदयामि ॥ अस्मिन्महानन्दवने यदेत ॥
 लिङ्गमुधाधाममुधामधाम ॥ आसन्नपातालनलाखयं भूस्मृतिभक्तकृपावशेन ॥ यस्मिन् यना कृतिमभावमुद्रालिङ्गं भक्तिप्यन्ते वहतुवादेः ॥ तेषां तु दत्तदराः पायेष्वहं नगर्भवासादिम
 च्छिद्रुवा ॥ यथास्त्वमसदेव तत्तत्स्विंगत्रेयं मम भक्तिभावात् ॥ इहाप्यमृतापि न तस्य संक्षयो यथेह पापस्य कृतस्य पापिभिः ॥ इह स्थिते रघुविजये रघुलिङ्गं समाधिमेव ॥ यथेव तेः सुभवत्त
 ज्ञानैः निःश्रेयसं वारयेत्समस्ता ॥ भूराख्यविष्णो भूराख्यविश्वकर्तृः भूभुजुदेवर्धिराणाः समस्ताः ॥ इदं हि लिङ्गं परमिदं तसताभेदो मनाय च मनमन्तका शतः ॥ आस्मिन् लिङ्गे गतिः
 द्विमाधने समर्पितं येऽनुकृतं जितं यमुः तिभ्यो तितिमात्राखिलसिद्धि साधनं ददामि निर्वोपदेमुनिर्मलं ॥ उत्क्षिप्य वा हुन्व सक्तु ह्यमीमित्री मयि स्मिन् यमदसागर

श्रीरामका मुकाशीपुस्तकमेदेविसत्यं॥उत्थायदेवोयसशक्तिरीशक्तिरीशतस्मिन्निगंमुक्तापूजिते॥यथास्मयतेपिसुरानयोतिजपातचोत्काननपुष्पनीशान्तदउज्ज्व
 रविमुक्तस्यमहामते॥प्रभावस्येवदेशोयंकथितःकल्पयापहः॥तवायेनुयथावृष्टिकायविश्वैयतापिन॥अचिरेणधकोलेराशीपुत्राप्तायउममो॥अस्मत्तस्याशिवरेड्रातेप
 उमान्॥तयापिहममाप्ययमोनस्यसमयोभवेत्॥ ॥व्यासउवाच॥अन्तेतिसमुनिःतूतसंधोप्यास्येविनिर्गतः॥रहस्यपारावेलायसेचस्यशः॥इमातेनः॥अगस्त्यानिधेयतेन
 नाशिवेध्यानपरोभवेत्॥आनन्दकाननस्यहमहिमोनमहत्तमं॥कोत्रवर्णयितुंशक्तःस्त्यक्तोवर्णयितुंरपि॥यथादेव्येसमाख्यायिशिवेनपरमात्मन॥तथास्मत्तदनकायतंनसांमिदुभ
 सम्भवे॥तयापुनश्चमयाख्यातंभुकादिनाञ्चसत्तमं॥इदानीपुष्टकोमोसिकित्ततएछवदामिते॥अत्वाध्यायमिमंपुरांपसयंकल्पवनाशने॥समस्तचिन्तितकलेपदंमतेपेनजतकृती॥
 ॥इति श्रीस्कंदपुराणकाशीखण्डविश्वेश्वरलिङ्गमोहमाख्यानमनवतितमोऽध्यायः॥६६॥ ॥सूतउवाच॥इतिस्कादमहत्तुभ्रत्वाकाशीखण्डमनुजमं॥नेमीपेरितुंश
 त्मिहदिवापिबिधिरितं॥अनुक्रमणिकाध्यायमहात्म्यवतथोत्तमं॥पराशर्यसमाचक्षुयथापूर्वमिदंभवत्॥ ॥व्यासउवाच॥सुतावधीहिधनोन्मनेनाभूकरोनिशामयधुकचेश
 म्नायनाशश्चनपिचवालका॥अनुक्रमणिकाध्यायमहात्म्यश्चापिखण्डजमं॥पराशर्यसमाचक्षुःपेवक्ष्यम्यधोशायमहापुराणप्रवर्तनी॥विध्यतारदसम्भारंप्रथमंपरि

कीर्तितं॥मन्त्रलोकप्रभावश्चद्वितीयमनुदाहृतः॥अनन्तराध्वनपददेवानामागमस्ततः॥पतिवृताचारिभुज्वस्थानंकोमसंभवं॥तीर्थप्रसंसाचततःसन्नपूर्वस्ततःस्मृताः॥संयमिन्याःस्वरूप
 चवृत्तलोकस्ततःपरं॥इडाग्यालोकलंघाप्रिस्ततःशशिरश्मशः॥अनसमुभावस्तस्यानकृपावरणसंभवः॥गंधवत्यकनापूर्योनीशयोक्तसमुद्रवः॥चडलोकपीरप्राप्तिःशिवश्मद्वितम
 नः॥उडलोककथातस्मान्तःउक्तसमुद्रवः॥मोह्यगुरुसोरीशोकांनंनरः॥सन्नकीरणांतोकाक्षवस्यचततस्ततः॥ततोऽप्यपदप्राप्तिर्भवलोकस्थितस्ततः॥दर्शनंस्त्यलोकस्ततस्यवे
 शिदधर्मराः॥स्वदागस्त्याशशम्भोदोमशिकर्णीसमुद्रवाः॥ततःकुगर्भमाहात्म्यततोदशहरस्ततः॥पंचावश्यापंगगायागंगानामसहस्रकं॥वाणास्याःप्रशंसाथभैरवाविर्भुवस्ततः॥दशा
 पातासमुद्रक्षितीनवापुद्रवस्ततः॥आख्यान्वकलावन्वाःसुवाचारस्ततः॥वसुचारिप्रकारांततःस्त्रीलक्षणांनव॥कृत्याकृत्यप्रकारांमविमुक्तेवर्णानः॥ततोऽप्युस्थधर्माश्चततोयोग
 निरूपणाः॥कालज्ञानंततःप्रोक्तदिवोदासस्यवर्णानं॥काश्याश्ववर्णान्तस्माद्योगिनीवर्णान्ततःसहस्रार्कस्यसमाख्याताप्रुक्तार्ककथाततः॥शाखादित्यस्यमहियाइपदोत्यसंशने॥
 ततःकुगरुडाख्यानमहाराकोददन्ततः॥दशाश्वमधिकंतीर्थमन्दरागारागमः॥पिशाचमोचनारव्यानेगंशंषेधततः॥मायापिंसन्द्रातकाराणवृषभध्वनशूनः॥तेति

त्वायात्रामियात्वरः॥ क्वचिन्नजोयतेभूयः संसारदुखसागरः॥ समाभ्यप्रतिपदं यावत्तुल्यं श्रुतं दृशं॥ एतत्कर्मराकर्तव्यान्तदायतनानिवे॥ एतायात्रांगरात्वाभ्युत्तमिजा
 यते॥ अन्त्यायात्राप्रकर्तव्यं कादशीभ्यः तनाम्नवः॥ अग्नीधुराः कृन्नातः पश्येदग्नीधुमीश्वरः॥ उर्वशीशततो गच्छतस्तुतः कर्त्ताश्वरः॥ आषाढीशततो दृष्ट्वा भारभूते नारतः॥
 लाङ्गलीशमथा लोक्यतस्तुत्रिपरान्तकः॥ ततो मरः प्रकाशेशप्रतीकेशमथा भजेत्॥ मरालसेश्वरं पश्यति तपरीश्वरन्ततः॥ यत्रैकादशदिक्षानामेकाकायां प्रयततः॥
 श्मायात्रां प्रकर्त्वा तोहृत्वं प्राप्नुयात्वरः॥ अतः परं प्रवक्ष्यामि गौरीयात्रामुत्तमं॥ श्रुत्वा पक्षतृतीयायां यात्राविश्वेश्वरं दृष्ट्वा॥ प्रोषेक्षतीर्थे सुखाय सुखनिर्भजि कावने
 त॥ ज्येष्ठायां पान्तः स्नात्वा ज्येष्ठां गौरीं समर्चयेत्॥ सोभाय गौरीं संपूज्य ज्ञानवायां हृतो दकः॥ ततः शृङ्गारगौरीं श्रुतं वैक्व हृतो दकः॥ स्नात्वा विशालगङ्गायां विशा
 लाक्षीं नतोर्वयेत्॥ सुस्नातलली तार्तीर्थे ललिताय च येततः॥ स्नात्वा भवानीतीर्थे नुभवातीपरी प्रजयेत्॥ मङ्गला चततो भ्यर्च्य विन्दुतीर्थं हृतो देकेषां ततो गच्छन्
 हस्तक्ष्मीं स्थिरहस्तक्ष्मीं समर्चयेत्॥ श्मां यात्री नतः क्षुधेस्मिन् मुक्तिजन्मनि॥ ततः वैरहिभूय तद्दशमुत्रापि कुत्रचित्॥ कर्प्यात्प्रतिचतुर्थीं हयाती शिशुः सदा॥ द्वात्रिंशो भ्य

कुंवा १

स्तुतेशोऽया वै मोदकामुदे॥ भोमभैरव यात्रा च कार्या पातकहारिणी॥ रविकोररेवे यात्रावप्याम्बारिविसयुजि॥ तथैव रविं सप्तम्यां सर्वविघ्नोपशान्तये॥ नवम्यामथ वाषष्ठा
 चराः यात्रा श्रुता वहा॥ अन्तर्गुत्वा नियमत्रिगत्वाथ मणिकर्त्तिकां॥ स्नात्वा मौनेन वागभ्यमणिकर्त्तिकां समर्चयेत्॥ कस्तूताश्वतरो नत्वा वसुकोशं समर्चयेत्॥ पर्वते
 शततो दृष्ट्वा गङ्गाकेशवमप्यथ॥ ततस्तु ललितां दृष्ट्वा जरासम्भेश्वरन्ततः॥ ततो वै सोमनाथश्च वाराहश्च ततोर्चयेत्॥ वलेश्वरं ततो गत्वा गम्भीश्वरन्तकः॥ काश्यपयं न
 मस्तुत्यहमिकेशवन्तवथ॥ वैशनाथं ततो गत्वा कुवेशं सन्दीप्य च॥ गोकर्णेशं ततो भ्यर्च्य हातकेशमथा भजेत्॥ अलिसेपेतडागे धेदृष्ट्वा वैकीर्णेश्वरीं॥ भारभूते ततो न
 दिद्रुपेश्वरीं त्वचित्रघरां प्रणम्याथ ततः पथुपतीश्वरः॥ पिता तामहेश्वरं गत्वा ततस्तु कलशेश्वरः॥ चण्डेशस्त्वथ वीरशो विभ्रेशः श्रीशखवच॥ नागेश्वरा हरिचन्द्रश्चिन्तामणि
 विनायकः॥ सेनविनायकश्चैव द्रष्टव्यः सर्वविघ्नहृत्॥ वशिष्ठे वामदेवौ च मुर्तिरूपे धरविमो॥ दृष्ट्वा यत्नतः काश्यपमहाविघ्नविनाशनौ॥ त्रिसन्धेशो विशालाक्षी
 धर्मे शो विश्ववाङ्मका॥ आसविनायकश्चाथ वृद्धादित्यस्ततः पुनः॥ चतुर्वैश्वरं लिङ्गं वासीशस्तु ततः परं॥ ततो मनः प्रकाशेशश्शानेशस्ततः परं॥ चराडी चराडी श्वरो

दृश्येभवानीशकरोततः॥दृशिप्रणम्यचतुस्रराजेशमर्चयेत्तुलाकलाशस्ततोभ्यर्च्यस्ततस्तुनकुलीश्वरः॥परान्तशमथोनत्वापरद्वयश्वरन्ततः॥पतिग्रहेश्वरवापिनिकः
 लंकशमेवच॥मार्कण्डेयैश्चैष्यन्ततआपरसेश्वरगंदेशार्चाततोज्ञानवाण्यांछानंसमाचरेत्॥नन्दिकेशंतारकेशमहाकालेश्वरंततः॥दरापारिमहेशश्चमोक्षशंप्रणामे
 नतः॥वीरभंडेश्वरंतवाअविमुक्तेश्वरंतथा॥विनायकास्ततःपञ्चविश्वनाथंततोव्रजेत्॥ततोमौनंविस्मयथमत्रमेतमुदीरयेत्॥अनर्गहस्ययात्रेयंयथावशमयाकृताः
 पुनतिरिक्तयाशुःप्रीयतांमनसाविभुः॥इतिमन्त्रसमुच्चार्यक्षरांरुसिरामराडपं॥विश्रम्ययात्रवनंनिःपापःपुण्यवान्तरः॥संप्राप्यवासुरंविषादविषातार्थेप्रसर्वतः॥का
 र्यायात्राप्रयत्नेनमहापुण्यसमृद्धं॥नभस्यापश्चद्वपाश्चक्रशस्तंभंसर्चयेत्॥इःखंरुद्रपिशाचत्वेनभवेदस्यपूजानात्॥श्रुत्वापूर्वमिर्योमात्राःकर्तव्यातीर्थवासिभिः॥पर्व
 स्वर्षिविशेषेणकार्यायात्राश्वसर्वतः॥नवम्योदिवसंकुर्याद्विनायात्राकचिक्कृती॥यात्राद्वयंप्रयत्नेनकर्तव्यंप्रतिवासरे॥आदौस्वर्गतरीजिस्वास्ततोविश्वेशितुर्द्वयस्यव
 ध्यादिनंयातिकाश्यानिवसतः॥सतः॥निराशाःपितरस्तस्यतस्मितस्मिन्नवदिनभवेत्॥सदृष्टःकालसर्पेणसदृष्टोमृत्युनास्फुटं॥सदृष्टस्तदिवसेविशायत्रिनेसित

५३

श्वे

ताग
३४८

सर्वतीर्थेषुसमोमसर्वयात्रावधातव॥मणिकर्णालुयःस्नातेविश्वेशंयःसंमेशत॥सत्यंसत्यंपुनसत्यंसत्यंसत्यंपुनःपुनः॥दृश्येविश्वेश्वरोनित्यंस्नातन्योमणिकर्णिका॥
 व्यासउवाच॥उतत्कान्दमिदंश्रुत्वाकाशीमहात्म्यमुत्तमं॥नरोननिरयंयातिक्कृत्वाप्यघसहस्रकं॥स्नात्वासर्वाशीतीर्थानियुयःसमुपज्यते॥काशीस्वराडस्यश्रवणात्त
 त्यात्तस्यनसंशयः॥दत्त्वासर्वाशिदानानिक्कृत्वायज्ञानशेषतः॥यत्पुण्यंलभतेमर्त्यस्तेनकुवशाद्भुवं॥तत्स्नातपांसिवोयाशिप्राप्तयेत्यमहाफलं॥श्रवणादस्यस्वराडस्य
 लभतेनात्रसंशयः॥अधीत्यचतुरोवेदानसाज्ञानयत्फलंमाप्यते॥काशीस्वराडसमाकर्षणतत्फलंलभतेनरैः॥गयायांश्रद्धदानाच्चयथातद्व्यन्तिपूर्वजाः॥तथैतज्ज्वरा
 त्पुनरांन्यन्तिचपितामहाः॥तेश्चसर्वेपुण्यानिभूतानिस्थिरुद्धिभिः॥काशीस्वराडश्रुतंयैस्तुसर्वेषांश्रेयसोपदं॥श्रुत्वाश्वसर्वधर्मसौम्यमहापुण्येकराशिभिः॥श्रुतंयै
 स्थिरचूतोभिःकाशीमहात्म्यमुत्तमं॥इदमेवहिदेवज्यापरमापरिकीर्तिना॥यदेतत्स्वराडमस्वितंश्रोतायंश्रयादिज॥श्रुत्वादेकमपियआस्थानंकाशीस्वराडजं॥श्रुतानि
 तेनधर्मागोधर्मशास्त्राण्यसंशयं॥महाधर्मैकजननंमहार्थप्रतिपादक॥कारणांसर्वकामाफोकाशीस्वराडमिदंश्रुतं॥एषुवरातःपुंसांकेवत्यंनैवडरतः॥तुष्यन्ति सर्वपितर

